

GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

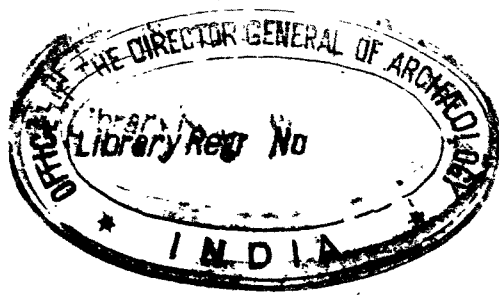
CALL No.

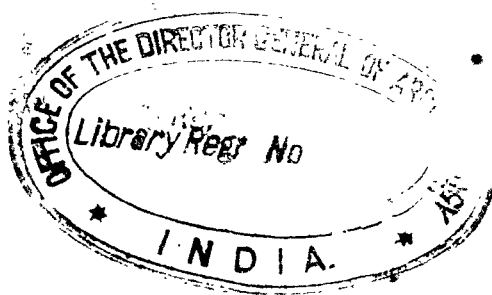
891.53. Sun

D.G.A. 79.

E21-09
Vol. I

AM.
9095

34173 34173
THE
DINKARD.

THE ORIGINAL PEHLWI TEXT; THE SAME TRANSLITERATED IN
ZEND CHARACTERS; TRANSLATIONS OF THE TEXT IN THE
GUJRATI AND ENGLISH LANGUAGES; A COMMENTARY
AND A GLOSSARY OF SELECT TERMS.

BY
PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA:

VOL. I.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF THE

SIR JAMSEDDJI JIJIBHAI TRANSLATION FUND.

891.53
Sun

222/16

Bombay:

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA PRESS
BY BEHRAMJEE FURDOONJEE & Co.
6 & 11 BEHRAMJI HORMASJI STREET, FORT.

Ref 295
Sun

IN THE YEAR 1243 OF YEJDAJARD AND 1874 OF CHRIST.

CENTRAL GEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 34173

Date 9-6-58

Call No. 891.53

Sun.

To,

THE HONORABLE SIR JAMSETJI JIJEEBHoy BART., C.S.I.,
HIRJIBHOY HORMASJI SETT ESQUIRE,
MEHRWANJI FRAMJI PANDAY ESQUIRE,
CURSETJI FURDOONJI PARAKH ESQUIRE,
DINSHAWJI MANECKJI PETIT ESQUIRE,
Trustees of the Sir Jamsetji Jijeebhoy Translation Fund.

GENTLEMEN,

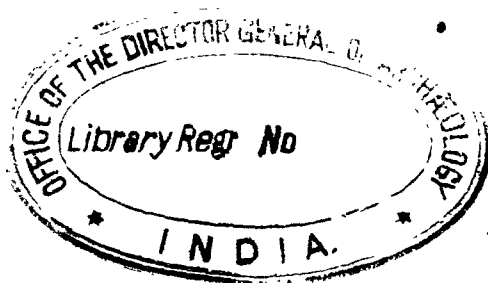
The Dinkard is an ancient and valuable work intimately connected with our holy religion; and I feel, I am doing myself honour in dedicating it to you in recognition of your religious zeal, and your praiseworthy desire to place the benefits of a translation thereof within the reach of the Zoroastrian public.

I remain,

Gentlemen,

Your well-wisher for ever

PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA.

PRESENTED
BY THE TRUSTEES OF THE PARSEE PUNCHAYET
FUNDS & PROPERTIES FROM THE SIR JAMSETJEE
JEJEEBHOY TRANSLATION FUND.

દીનુકર્દ કેતાબ

તેહની

અસલ પેહલવી એબારત, ઉચ્ચાર, ગુજરાતી તથા
ઈંગરેજી તરજુમો, શીરેહ, અને અગતબ્બેગ
પેહલવી શાબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બનાવનાર, . .

પેશોતન દસતુર બેહરામજી સંભાળ્યા.

દફતર પેહલ્લું.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના આસરા હેઠલ
છપાવી પરગટ કરીજિંછે.

મુંબઈ,

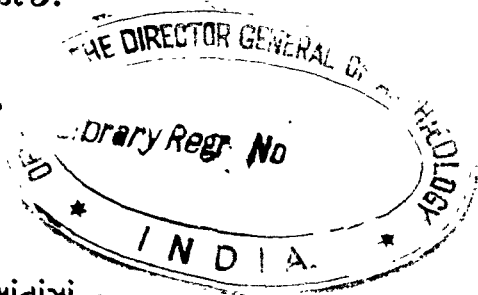
દફતર આશકારા છાપાખાનાંમાં ,

બેહરામજી ફરકુનજીની કુંપનીએ છાપીહિછે.

કોટ—બેહરામજી હોરમજી સીટ, નાં ૬ તથા ૧૧.

સને ૧૨૪૩ હમિન્નહમરદી.

સને ૧૮૭૪ હસિવી.

નેકનાંમ ધી આનરએબલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારોનેટ
સી. એસ. આઈ.

શેઠજી સાહેબ હીરજીભાઈ હોરમજી શેઠના,
શેઠજી સાહેબ મેહરવાંનજી પ્રરાંમજી પાંડે,
શેઠજી સાહેબ ખોરશેદજી પ્રેરકુનજી પારખ,
શેઠજી સાહેબ દીનશાહજી માંણિકજી પીટીટ,

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાંસલેશન ફંડના તસ્દી સાહેબો જોગ.

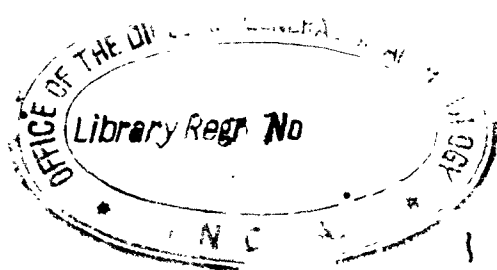
માંનવન્ત સાહેબો,

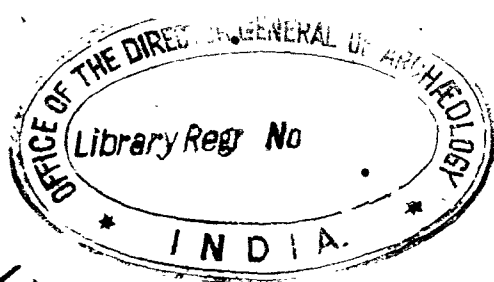
આપણા પવીતર મજહુબ સાથે સંબંધ રાખનારાં આએ કદીમ
અને મોતેખર 'દીનકર્દ' નાંમનાં પુસ્તકનો તરજુમે કરાવીને તેહનો
શએદો જરતોશતી આલમને પોંડ્યાડવાની તમો સાહેબોની લક્ષી ધા-
રણા અને દીનદારીને લગતી નેક સોચનાની એક નોંધ તરીકે, આએ
દશતર તમો સાહેબોને અરખણ કરવાને હું પોતાને ઈજ્જત ભરેલું
સહમજી છેરોં.

નેકનાંમ સાહેબો,

હું છેલ્લું તમારો હુમેશનો દુઆગો,

પેશોતન દસતુર બેહરાંમજી સંજાંણાં.

بنام انور و نیکو شایسته و شکر

‘દીનકર્દ’ કેતાબ તેહના તરજુમા સાથે છાપવા વીશેના ખોલાસો.

સરવે સક્તીવાન પાક દાદારનાં મોખારેક નાંમની મદદથી, અને પેગમખર અશો નરતોશતનાં પાક રૂહની ઈઆરોથી, આએ ‘દીનકર્દ’ નાંમની લલી મ-નદીઅસની દીનને લગતી મોતેખર અને કદીમ પેહલવી કેતાબ તેહના તરજુમા સાથે છાપી પરગટ કરવા વીશેનો ટુક ખોલાસો આએ પુસ્તક વાંચનારા ધર-સ્થાની જાંણને સાઝું હમો અતરે કરવાની રજા લઈએછ.

પેહલવી ‘દીનકર્દ’ કેતાબ હાલમાં નરતોશતીઓ પાસે બચી રહેલાં પે-હલવી પુસ્તકોની અંદર એક સરવેથી કદીમ, ભરોસો રાખવાજોગ અને મા-ભારત કેતાબછે, અને તેહની અંદર મનદીઅસની દીનનાં મોતેખર ફરમાનો, પેગમખર અશો નરતોશતના જનમારાનો એહવાલ, મનદીઅસની નરતોશતી દીનની તવારીખ, તથા આએ ફાંની અને આવતી મોનોઈ ફનીઆને લગતી ધણીએક સારી અને ઉમદા સહમજે આપેઆમાં આવેલીછે. આએ પુસ્તક-માં સમાવેલી એકથી એક બાબત નરતોશતીઓને જાંણવા અને વાકેફ થવા જોગછે, પણ તેહનું લખાંણ બીજાં પેહલવી પુસ્તકોની માફક સલીસ અને સાદી એખારતમાં કરેલું નથી, તેમજ તેહમાં આવેલી બીનાબી સહમજવા અને જાંણવાને સાઝું તદ્દન નવી હોવાને લીધે, તેહને જાતી અભિયાશથી ઉક-લાવી તેહની મતલબ સહમજવાનું કાંમ ઘણું સખ હોવાથી, જોકે આએ કેતા-બને ઈરાંનથી આવેઆને નનદીક એક સદો થવા આવીછે, તોએપણ તેહમાંની એક બે બાબત શેવાએ બીજ સઘલી બાબતોનો તરજુમો કરવાની હીમત હ-મણાં શુધી કોઈબી પેહલવી ભાષાના અભિયાશીએ કરી નથી; એજ વાત આએ કેતાબનો તરજુમો કરવાનું કામ કેટલું મુશકેલછે તે જાંણવાને આ-પણને બસછે. આએ કારણ ઉપર ફરઅદેશીથી ધેઆંન આપેઆં પછી, આ-પણી નરતોશતી અનજુમનનાં ધરમખાતાંઓના હાલના માંનવન્ત તરસ્તી સા-

હેબોને ઉપલાં પુસ્તકનો તરજુમો કરાવવા વીશેની સોચના અને ખાહેશ ઉત્પન્ન થાઈ, તે ઉપરથી એ દીનદાર સાહેબોએ ‘સર નમશેહજી જીજીભાઈ તરાંસલેશન ફંડ’ ના આસરા હેઠલ મનકુર કેતાબનો તરજુમો કરવાનું કાંમ હમોને સોંપી-ઉંછે, તે હમોએ માંન ભરેલું સહમજીને કબુલ રાખીઉંછે, અને તરસટી સાહેબોની ફરમાશ પરમાંજી નીચે લખી જણાવેલી વીગત મુજબ ‘દીનકર્દ’ કેતાબના તરજુમાનું આએ પેહલ્લું દફતર હમોએ છપાવી પરગટ કીધુંછે.

૧ લું—અસલ પેહલવી એબારતના ૪૦ થી ૫૦ સફા.

૨ જું—તે એબારતનો જમ બને તેમ જંદ અખ્શરે સુધ ઉચ્ચાર.

૩ જું—તેહનો ગુજરાતી તથા ઇંગરેજી તરજુમો.

૪ થું—તેહમાં આવેલા અગતજેગ પેહલવી શબ્દોનો કોષ.

ઉપલી વીગત મુજબ ‘દીનકર્દ’ કેતાબના તરજુમાનું આએ પેહલ્લું દફતર હમોએ તઈઆર કરી વાંચનારી આવમની હજુરમાં મેલીઉંછે, અને તેહના બીજા ભાગો હવે પછી પરસ્પીધ કરવાની ઉમેદ રાખીછે. હમારીથી બનતી તપાસ રાખવા અને મેહનત લેવા છતાં આએ કેતાબની ભાષાનાં બીકટ ઉકલાંમજીને લીધે આએ હમારૂં પુસ્તક તદન ખાંખી વગરનુંછે હેવું હમારીથી કેહવાઈ સકાતું નથી.

માહરે જણાવું જોઈએછે કે ‘દીનકર્દ’ કેતાબનું અસલ પેહલવી પુસ્તક સઘલું એક વખતે અને એકજ લખનારની તરફથી લખાએલું દીશતું નથી, પણ તેહના જુદા જુદા ભાગો જુદે જુદે વખતે લખાએલા જેવામાં આવેછે; તેહમાં આએ કેતાબ પરથમમાં ઉપલાં નાંમથી કયાની પાદશાહ ગુશતારપ એબને લોહરાસપના વખતમાં આપણા પેગમબર અશો જરતોશતના મુખ્ય શાગેરદે અશો જરતોશતના ખાસ વીચારથી લખી હતી, તેહની નકલો પાદશાહ ગુશતારપના હોકમથી લોકોમાં ફેલાવી હતી, અને અસલ કેતાબને પાદશાહી દફતરખાંનાંમાં અને તેહની એક નકલને ‘દેજે નપેશતે’* માં બીજા પુસ્તકોની સાથે જાલવીને રાખી હતી. તેહમાંથી પાદશાહી પુસ્તકખાંનાંમાં રાખેલી નકલ સેકંદર ડ્રમી ઇરાંનનાં પાએતખત ઉપર આવેઓ તે વેલા તેહને મલી હતી, અને તેવાર પછી સાસાની ઓલાદના પાદશાહ અરદેશેર બાબકાંને ઇરાંનનું રાજ પોતાનાં સવાધીનમાં લીધું તે વેલા ઉપલી કેતાબ તેહને છુટા પડેલા જીજે-

* ‘દેજે નપેશતે’ એ કયાની પાદશાહ ગુશતારપે જરતોશતી મજહબને લગતાં પુસ્તકોને જાલવણીથી રાખવા માટે એસ્તખરમાં એક માફેજત ભરેલું મકાંન બંધાવીઉં હવું તેહને કેહછે.

ના આકારમાં મલી હતી, તેહને તે પાદશહે બીજાં દીનનાં પુસ્તકોની સાથે તોસરે નાંખના એક કાબેલ ફસતુરની ખરફતે કેટલીએક તપાસ અને ચોકસાઈથી તેહની અસલ હાલત પરખાણે એક જલદમાં કરાવી હતી, અને તેહની બીજી નકલોનો લોકોમાં ફેલાવો કર્યો હતો. તેઆર પછી ફસતુરાંન ફસતુર આદરકરોબગ એબને ફરોબજદે બીજાં દીનનાં દફતરોને આધારે પોતાની તરફથી દીનને લગતું કેટલુંએક લખાણ કરીને તેહમાં વધારો કીધો હતો.*

હાલમાં માહરે 'દીનકર્દ' કેતાબની સેવટે લખાએલાં લખાણને આધારે આટલું જણાવું જોઈએછે કે 'દીનકર્દ' કેતાબની ફસતુરાંન ફસતુર આદરકરોબગ ફરોબજદ વાલી અસલ નકલ તે ફસતુરની ઓલાદથી ઉતરતા આવેલા એક પેશવાની પાસેથી જરતોશતીઓ ઉપર પડેલા હાદેસાના વખતમાં (ઈઆને જરતોશતીઓની હકુમત ગીઆ પછી) ઘણી પુરાણી હાલતમાં તે વખતના ફસતુર આદરબાદ એબને આદમીતને મલી હતી, અને ફસતુર આદરબાદ આદમીતે તે ઉપરથી ઘણો સંભાલ રાખીને એકનકલ કરી હતી તે નકલ ઉપરથી ઈઅબદજરદી શને ૩૫૯ માં ફસતુર માહવંદાદ રમીઆંને બેહરાંમે કરેલી 'દીનકર્દ' ની નકલ ઉપરથી એક પછી એક થતી આવેલી નકલો મધેની ફસતુર રસતમ ગુશતારપ અરદેશરને હાથની છેલ્લી એક નકલ આસરે એકસો વરસની મુદત ઉપર ૫૦૬ શેહરનો રેહવાસી મુલ્લાં બેહમન એબને મુલ્લાં બેહરાંમ નાંખેના એક જરતોશતી સુરત ખાતે લાવેઓ હતો, અને તેણે તે પુસ્તક સુરત ખાતે ખરદુમ શેઠ અરુપંદીઆરશાહ એબને રતનજીશાહને ભેટ દાખલ આપીઈ હતું.† તે ઉપરથી ખરદુમ શેઠ અરુપંદીઆરશાહે શને ૧૧૫૬ ઈઅબદજરદીનાં સાલમાં એક નકલ કરાવીને મુંબઈ ખાતેના તે વખતના શેઠીઆઓ ખરદુમ શેઠ નાંનાંભાઈ

* આએ એહવાલ 'દીનકર્દ' કેતાબના મધ્ય ભાગમાં આએ કેતાબ વીશે જાહેર કીલાં વરણન ઉપરથી હમોએ આપેઓછે.

† આએ ઇરાંનથી આવેલું પુસ્તક હમારા ખરદુમ મીતર ફસતુર અરદેશરજી રસતમજી મુલ્લાં શીરજીનાની મેહરબાંનગીથી આસરે એક વરસ સુધી હમારી પાસે રહીઈ હતું, તે અસલ પુસ્તક સાથે હમોએ હમારી પાસની હાલતી ફસતુરજી સાહેબ એદલજી દારાબજી મંજાણાંનાં પુસ્તકખાંનાં ખાતેની 'દીનકર્દ' ની નકલને મેલવીછે. આએ કેતાબ સુરત ખાતે આવેઆ પછી તેહમાંથી જુદે જુદે કોણેથી કેટલાએક જુગો કોઈ શખ્સે કોઈ મતનખથી કાઢી લીધા હતા, તે અસલ જુગો મંજાણાં પાંચ જુગો તથા હમોએ નીચે જણાવેલી તરીજા નંબર વાલી 'દીનકર્દ' ની નકલ હમોને નોસારીના ૫૩૬ ફસતુરજી સાહેબ કેકોબાદજી રસતમજી મેહરજીરાંણાંવાલાનાં પુસ્તકખાંનાં ખાતેથી હમારફ મીતર ફસતુર રસતમજી કેકોબાદજીએ મેહરબાંનગીની રાહે આએ કાંમમાં બપરવા મારું મોકલીછે, તેમજ બીજા જુગોની નકલ હમારા બીજા એક જે મેહરબાંન દોસ્તોની તરફથી હમોને મલીછે.

મેહરાંમજી, વાડીઆજી શેઠ માંજીકજી નવરોજી તથા વાડીઆજી શેઠ મેહમ-
નજી નવરોજી અને શેઠ દાદાભાઈ નોશેરવાંનજી જોગ મોકલી હતી, તે અસલ
નકલ હમણાં હમારા મરહુમ મુરબી દસતુરજી સાહેબ એદલજી દારાબજી શંજાં-
ણાંનાં પુસ્તકખાંનાંમાં હમારી પાસે છે.

આએ દફતરમાં હમોએ ‘દીનકર્દ’ કેતાબનું અસલ લખાણ આએ નીચે
નજીવેલી એઆર નકલોના આધાર ઉપરથી ચોકસ કરીને આપીઉંછે.

૧ લી—મુંબઈના શેહનશાહી જરતોશતીઓના વડા દસતુરજી સાહેબ
એદલજી દારાબજી શંજાંણાંનાં પુસ્તકખાંનાં મધેની નકલ.

૨ જી—મરહુમ દસતુરજી સાહેબ ટેહમુલજી નવરોજી શંજાંણાંને
હાથની સુરત ખાતે કરેલી નકલ.

૩ જી—નોસારીના વડા દસતુરજી સાહેબ રસતમજી નોશેરવાંનજી મે-
હરજીરાંણાવાલાને હાથની લખેલી નકલ.

૪ થી—મોબદ મીનોએહરજી જમાસ્પજી વાછાનાં પુસ્તકખાંનાં મધેની
નકલ.*

આએ ઉપર નજીવેલી નકલોમાંની જામી નકલમાં કોઈ ફેરફાર લખાણ
અથવા એમલો હમેને મલેઓછે તે વીથે નીચે નોટમાં પેહલવીને સાડ ૬. એ;
બીજીને સાડ ૬. તે; તરીજીને સાડ ૬. રૂ; અને ચોથીને સાડ મ. મ;
ઇત્યાદી સંખ્યેપ નાંમોથી હમોએ જોલાસો કરેઓછે.

વલી આએ દફતરમાં હમારી તરફથી પેહલવી શબ્દોના ઉચ્ચાર આ-
પેઆમાં આવેઓછે, તેહમાં દરીએક સેમીટીક જોલનો ઉચ્ચાર તેહનાં અસલ
ધાતુની સાથે સરખાવીને તેહને આધારે આપેઆમાં આવેઓછે, તે ઉચ્ચાર
‘માલીકનાંમે અમુરી’ માં પેહલવી અખ્શરે લખાએલા પેહલવી શબ્દોને મલતા
આવેછે, પણ તેહની નીચે નંદ અખ્શરે લખાએલા ઉચ્ચારને તે મલતા આવતા
નથી, અને તેહનું કારણ હમારી કરેલી હાલની શોધ ઉપરથી હમોને હેવું નજી-
એછે કે, આગલા વખતમાં આપણા લોકો પેહલવી લખાણમાં સેમીટીક જોલો

* આએ નકલ હમારા માતર મોબદ મીનોએહરજી જમાસ્પજી વાછાએ મેહર-
ખાંનગીની રહે હમોને વાપરવા સાડ આપીછે, હમારી પોતાની તપાસ મુજબ આએ
છેલ્લી નકલ મરહુમ મોબદ જમાસ્પજી ફરેદુનજી વાછાએ અસલ ઇરિંનથી આવેલી દસ-
તુર રસ્તમ. યુથતાસ્પવાલી નકલ ઉપરથી ઘણા સંખાલથી ચોકસ તપાસ રાખીને કરેલીછે.
આએ અને બીજા તથા તરીજી નંબર વાલી ‘દીનકર્દ’ ની નકલ આસરે અરધી સદી
અથવા તેથી વધારે વરસ ઉપર કરેઆમાં આવેલીછે.

લખવા છતાં તેહને તેહના અસલ ઉચ્ચારે વાંચતા નહી હતા, પણ તેહના એક-સરખા અર્થવાલાં બીજા ધરાંની પેહલવી શબ્દથી તેહનો ઉચ્ચાર કરતા હતા ; જેહની સાથેતી દસતુર નેરીઓસંગ ધવલે અને તેહની આગમચના બીજા પેહલવી વીદીયાર્થોએ હાલ શુધીમાં જેહ પેહલવી પુસ્તકો તથા રેસાલાઓનો નંદ અખ્શરે ઉચ્ચાર આપવા સાથે તેહનો તરજુમો કરેઓછે, તે ઉપરથી આપણને મલેછે. આએ રીતે સેમીટીક શબ્દોને તેહના અસલ ઉચ્ચારથી વાંચવાનો મોહાવેરો આપણામાં ચાલુ નહી રેહવાના સખખથી, હાએસ્તે હાએસ્તે તે બોલોના અસલ ઉચ્ચારની યાદદાંશત આપણા લોકો પાસેથી જતી રેહી હતી, અને ‘માલીકનાંમે અમુરી’ ના બતાવનારે પેહલવી ભાષામાં વપરાતા સેમીટીક બોલોની જેઓરે શબ્દકોષ આપી હતી તેયારેતો તેણે અસલ બોલોને પેહલવી અખ્શરે લખેઆ હતા અને તેહનો ફારંસી અર્થ તેહની નીચે નંદ અખ્શરે લખેઓ હતા; પણ ઉપર જણાવેઆ પરમાંણે સેમીટીક બોલોનું વંચાંણુ તેહનોથી તદન જુદા બોલોએ કરવાનું કાંમ લાંમખી મુદતવેર એકસરખી રીતે ચાલુ રેહવાને લીધે તેહના અસલ ઉચ્ચારોની યાદદાસત આપણા લોકોમાંથી ઘણીખરી નીકલી ગીઆ પછી, ઉપલી કેતાબમાં છેક પછવાડેથી તેહના પેહલવી એમલાઓ પેહલવી અખ્શરની એકસરખી વલાંણુને આધારે જેમ વંચાઈ સકેઆ તેમ વાંચીને તેહના ઉચ્ચારો આપેઆમાં આવેઆછે, અને તેહને આધારે હમણાં શુધી આપણા લોકો પેહલવી પુસ્તકમાં વપરાએલા સેમીટીક બોલોને વાંચતા આવેઆ છઈએ. મારે આએ વેલા તે ચાલતો આવેલી રીતીમાં ફેરફાર કરવાનું હમોએ ઘટતું જોયુંછે, અને તેહના શુધ ઉચ્ચાર આપવાની આએ પુસ્તકમાં હમોને જરૂર જણાઈછે.

યુરોપખંડના કાબેલ વીદવાંન ડાકટરો ફરેડરીક સ્પોગલ, મારટીન હાઉગ, યુસ્ટી અને બોજાઓએ પેહલવી પુસ્તકોમાં વપરાએલા સેમીટીક બોલોના ઉચ્ચાર પોતાની તરફની જાતી સોધથી ઘણી મેહનત લેઈને આપેઆછે, પણ તેઓ તે ઉચ્ચારો આપવામાં એકબીજાને મલતા ઉતરેઆ નથી; તેહમાં આપણી ટાપુમાં જાણીતા વીદવાંન મારટીન હાઉગે આએ સેમીટીક બોલોના સુધ ઉચ્ચારો આપવાની તારીફ લાએક શોધ અને કુશેશ કરીછે, અને તેણે આપેલાં ઉચ્ચારો ધણેએક દરજ્જે સુધ અને સહીછે ; તે છતાં હમોએ આએ વીદવાંનોની સોધને આધારે ઉચ્ચારો આપવાની હીમત કરી નથી, પણ આએ પુસ્તકમાં આવેલા દરએક સેમીટીક બોલને હમારી તરફથી જાતી મેહનત લેઈને તેહને લગતાં હીખરૂ, એઆલડી, સેમીરીટન, સીરીયાક, અને અરબી ધાતુઓ

તથા શબ્દોની સાથે તેહના એકમલતા અર્થ અને ઉચ્ચારમાં સરખાવીને તેહનો ઉચ્ચાર તથા અર્થ કરેઓછે, અને જો બોલતું ખાતરી ભરેલું ધાતુ હોયને ઉપલી ભાષાઓમાં મલોઈ નથી, તેહનો ઉચ્ચાર ચાલુ ઉચ્ચારને આધારે મેલેઓછે. તેમજ કેટલાએક સેમીટીક ચોક્કસ અપ્શરોની પેહલવી લખાણમાં તબદીલ થાએલીછે, તેહનો ઉચ્ચાર હોયો તેજ હાલતમાં કરેલોછે. એ સેવાએ પેહલવી ભાષામાં વપરાએલા ધરાંની શબ્દોની અંદર લખાએલા જ નો ઉચ્ચાર જ, જ, અને જ ઇત્યાદી થાએછે, તેહમાં જ ને બદલે હોયો તેહનો ઉચ્ચાર જ નોન કરેઓછે. જ નો ઉચ્ચાર જાંહાં ડે-ડે લખાએલોછે તાંહાંન કરેઓછે. એ ઉપરાંત પેહલવી લખાણની અંદરથી નકલ કરનારની ગફલતીને લીધે કોઈ બોલ અથવા અપ્શર હોયને નીકલી ગએલો જણાએછે તેહને () આએ આકારના વલાએઆની અંદર હોયો મેલેઓછે. એ સેવાએ ધરાંની શબ્દોના ઉચ્ચારમાં અપ્શરના એકસરખા આકારને લીધે કેટલાએક જંદ શબ્દો ઉપરથી નીકલેલા પેહલવી લોગતોના ફેરવાએલા ઉચ્ચારને તેહના અસલ જંદ બોલની સાથે સરખાવીને તેહને ઘટતી હાલતમાં મેલેઓછે. આએ પુસ્તકને લગતી સેવટની તપાસ કરતાં હોયને જણાઈછે કે શબ્દકોષની અંદર કાંઈએક સાધારણ સેમીટીક બોલો નજર ચુકને લીધે આપવાના રેહી ગીઆછે, તે હવે પછીનાં બીજાં દફતરમાં તેહની ઘટતી જગાએ આપીશું.

‘દીનકર્દ’ કેતાબની શરૂઆતના આંગલા તરણ સફાએ અસલ પુસ્તકમાંથી નીકલી જવાને લીધે એથા સફાથી તેહનું લખાણ રહેલુંછે, તેજ મુજબ હોયો આએ દફતરની શરૂઆત કરેલીછે, અને તેવા પછીનાં નવ સફાનાં લખાણની અંદર ઉધધથી ખવાઈ ગએલી એબારતની જગાએ ધરાંનથી શુરત ખાતે આવેલી નકલમાં તે વીશેની તેહનાં પરમાંણ મુજબ લખનારે જગા મેલેલી છે, અને તેજ પરમાંણે અતરેની સમલી નકલનું લખાણ થાએલુંછે, તે મુજબ હોયો પણ અસલ એબારતનું લખાણ આપીઈછે. ‘દીનકર્દ’ કેતાબની શરૂઆતમાં આવેલા તરીજ સવાલથી દરીએક બાબતને મથાલે એકથી અહડત કારસી આંક મેલીને આએ પુસ્તકમાં આવેલી બાબતોની અહડતી સંખ્યા હોયો આપીછે, અને તેજ કારસી આંક તે બાબતના ઉચ્ચાર અને તરજુમાને મથાલે પણ મેલેઓછે, કે તેથી આએ પુસ્તકના અભિયાસીઓને તે અસલ બાબતને લગતા ઉચ્ચાર અને તરજુમાનો અભિયાસ કરવાને સવલ પડે અને બની આવે. આએ કેતાબનો તરજુમા હોયો ‘દીનકર્દ’ ની સાતમી બાબતથી આપેઓછે, કારણ કે આગલી બાબતો મધેથી જગા જગાએથી ગએલી એબાર-

તને લીધે તેહનો તરજુમો સહમન પડે તેહવી એબારતમાં થાઈ સકેઓ નથી. આએ પુસ્તકમાં દરએક બાબતને લગતા ફકરાઓ ઉપર એકથી ચહુડતા ગુન-રાતી તેમજ ઈંગરેજ આંક મેલેઆમાં આવેલાછે, તેજ પરમાંજે તેહના ઉચ્ચાર અને તરજુમાની અંદર ફકરો શરૂ થતી લોટીની સાંહાંમજે હાંશીઆ ઉપર તે આંકો મેલેઆમાં આવેલાછે. આએ દફતરમાં આવેલા શખ્દકોષની અંદર હુમોએ દરએક સેમીટીક બોલનો અર્થ આપેઓછે, અને ઈરાંની બોલોમાંનાં અગતબેગ અને ઘણા કમ વપરાતા શખ્દોનોજ અર્થ આપેઓછે.

‘દીનકર્દ’ કેતાબનો ગુનરાતી તરજુમો હુમોએ અસલ પેહલવી લખા-ણની રચના ઉપરથી કરેઓછે, અને તેહમાં દરએક ફકરાતું લખાંણ જેમ અસલ એબારતમાં થએલુંછે તે ગુનબનો તેહનો તરજુમો હુમોએ આપેઓછે; તેથી આએ તરજુમો સાધારણ વાંચનાંરને તુરતંબેયાનમાં આવે હેવે સેહલો દેખાસે નહી; પણ તેમ કરવામાં હુમારી તરફથી પેહલવી ભાષાના અલિયાસી-ઓને તેઓના અલિયાશની અનદર આએ તરજુમો ઉપીયોગી થાએ હેવી ધારણા વધારે રાખેઆમાં આવેલીછે. હુમારા ગુનરાતી તરજુમાં ઉપરથી મીઠ રતનશાહ એરચશાહ કોહિયારે તેહેનો ઈંગ્રેજ તરજુમો કરેઓછે.

આએ બાલાસો પુરો કરતાં હુમારા જે મેહરબાંન ખીતુરોએ આએ પુસ્તકને લગતાં આસપાસનાં કાંમમાં હુમોને સાહેતા કરીછે, તથા જે ભલા ઘરસ્થોએ આએ પુસ્તક ખરીદ કરીને તેહને ઘટતો આસરો આપેઓછે તે સાહેબોનો હુમો ઘટતાં માંન સાથે અતરે ઉપકાર માંણીએછ.

મુંબઈ, રોજ ૧૯ મો માહ ૯ મો સને ૧૨૪૩ ઈઅબદખરદી.

પેશોતન દસતુર બેહરાંમજી સંબાંણા.

સાંકલીકાં.

સર્ક.

માઝેની અંદર ખતલાવેલી સહમજ દાદાર અહુરમજ્દથી અથો જરતોશતને	
મલી હવી	૧
આતશ ઉપર લીલી કાઠી બાલકાથી યુનાહ લાગવાનું કારણ	૩
બેહદ દારૂ પીવાથી યુનેહગાર થવાનો સમ્બ	૪
માઝેને હમેશાં પઢવા વીશેનાં ફરમાનની સહમજ	૪
ગાથાને પઢવાથી હાંસેલ થાયેલા સવાખને બલી દીનની બદગોષ કરવાથી રદ થવાનું કારણ	૫
દાદાર અહુરમજ્દની તરફથી કીહાં મશી, અને મશીઆને દીનની બાખત જાહેર કરવા સાં જમશેદને ફરમાવેઆમાં આવીકું હતું?	૬
‘ગાકુશ હુદાકુ’ સાથની બાજ ઈજનારને અને નાંધલી બાજ ઈજનારને આરાક ખાવાના હક વીશે	૭
પતેત અથવા પસ્તાવો કરવાથી યુનાહનું નીવારણ થવાનું તથા તેથી માંણસને દોજખનું મકાં નહી મલવાનું કારણ	૮
આદમીઓનાં કાંમો મધેનું કીહું કાંમ સરવેથી સહડતે દરજ્જેનું છે?	૯
દીનના પેશવા દસપુરે તથા દીનઆગાહ લોકોએ આપેલાં દીનને લગતાં કોષ ફરમાનમાં મતફેર પડેતા તેહેનો નીવેરો કેમ લાવે?	૧૦
દીનદાર, હાકમ અને વિશ્વાવાનને માહરાઈ સાધી છે?	૧૦
બરસમને ડાબા હાથમાં રાખવાનું કારણ તથા આધાર શું?	૧૧
પુરથવીના હરધા ગોલા ઉપર ઓરશેદને પરકાશવાનો સમ્બ	૧૨
ઝાડનાં મથાલાં ઉપર પડેલા નસાથી તે ઝાડનાં થડને અડકનાર આદમીને શીમની પોંહેચે કે નહી?	૧૩
આદમી પોતાનાં કાંમથી ઈજ્દની ખરાખરનું તથા દેવના જેવું કેમ બને છે?	૧૩
ઝેલાંમખારગી કરનાર તથા કરાવનાર અને આશઝોગ આદમીનાં રવાનને ગેખી દેવ તથા દેવરૂપી બનવા સાં અવસ્તામાં ફરમાવીકું છે તેહનું કારણ	૧૪
ગયોમરદને દોજખથી છુટકારો પામવા વીશે અવસ્તામાં જાહેર કરેલા બે તરેહના ખોલાસાની સહમજ	૧૫
ગયોમરદ વીશે બે દસપુરેએ આપેલાં જુદાં જુદાં મતને લગતો ચુકાદો	૧૬
‘યથા અહુ વધરીઓ’ ના ૨૧ સબ્દ ઉપરથી ૨૧ નુસ્ક બનવાનું કારણ	૧૭

સર્વ.

પાવ ચીજની ઉપર દશતાંનવાલી ચોરતની નજર પડવાથી તે વસ્તુની થવીતરાધમાં

ખલલ થવાનો સુખ્ય ૧૭

વખતની અંદર ચારાં અને માકાં કાંમથી માંહુંસને મોહરાઈ મલવાએ કોણને

કડિઆત મલ્ય? ૧૮

મજદીઆસની દીનવાલા, તથા ખીજી જાતવાલાના સંબંધ, આસીઆત અને કડિ-

આતનાં ગુણ તથા દુરસુંહુ વીચે ૨૨

છોરાંન દેશની બાહેરની સરહદવાલા લોકોની ઉત્પન્ની વીચે. ૨૩

એલમ તથા હોનરવાલાં આદમીના હક તથા દરજ્જા વીચે. ૨૪

સમારગે અને કમારગે ધનથી વેપાર કરનારાઓના કાર્જેશ તથા મોકસાંન વીચે .. ૨૫

ઈન્દો કીહાં આદમીનો ખુરાઈથી બચાવ કરેય, અને કીહાં આદમીનો બચાવ

નથી કરતા તે વીચે ૨૫

ચુનાઈથી દુર રેહનાર, અને સવાખમાં આગલ વધનાર તથા સવાખથી દુર રેહનાર

એમે યુનાંહમાં આગળ વધનારોં આદમી વીચે ૨૬

બલી દીનનો તરીકો ઇન્દોની ઇચ્છાને લગતો અને ખુરી દીનનો તરીકો દેવાની

ઇચ્છાને લગતોછે તે વીચે ૨૭

આએ દુનીઆમાં બલી દીનને પરથમ કોણે ચાલુ કરી હતી તે વીચે ૨૮

દેવપરસ્તો અને ઇશુઈ કરનાર આશમોજોના ખવાસથી મજદીઆસનાંનાને દુર

રેહવા વીચે ૩૦

આદાના બંદાઓ મધથી ચહડતી, મધ્ય, અને ઉતરતી પદવીના બંદા વીચે .. ૩૦

આએ કાંની દુનીઆને લગતાં સુખ વીચે ૩૧

આદમીને દોજખથી છુટકારો મેલવો સચીછે, તથા કેહી ચીજ તેહને પસંદ ક-

રીવી જોઈતી નથી તે વીચે ૩૧

પાક આદાએતાલા ખલકને હવાતી તથા રૂપ આપનારછે તે વીચે ૩૨

પાક આદાએતાલા તેહની નીમખહલાલ પેદાએશને વગર ધાસ્તીની અંદર રાખ-

નારછે તે વીચે. ૩૩

અરથેશતાર અને વાસ્તરીકશના ધંધાની ઉપર અથોરનાનના ધનધાની મોહરાઈ

તથા ચહડતા દરજ્જા વીચે. ૩૪

માંહુસ દીનનાં કરમાંથી ચાલવાએ દુનીઆની સધલી નેકીને મેલવનાર ધા-

એય તે વીચે ૩૬

આલમને નેક પેદાએશ તરીકે રેહી સકવા ચાર તેહની આડે આવનારને માર-

વાની તથા તેહનીથી છુરી ધાતને ટાલવાની ઇન્દોની લડાઈ વીચે ૩૭

આએ દુનીઆમાં આત્માને લગતી દીનની સહમજ વગર આદમીએ પોતાને

લોભની અંદર ચઝાયેઆથી, આકેઆત તેહની ખરાખીછે તે વીચે ૩૭

સંકે.

હાકમોની ફરજ આદમીઓથી કંગાલીઆત, હાજત, સંકટ, ગલીચી અને મરકોને	
દુર કરવાનીછે તે વીથે	૩૯
અંધમેનીઉથ અને તેહને લગતા ખુરા ગુણો ધરાવનારી દેવ સકતીઓની સાથે	
માંલુસે વેર રાખવું સંજ્ઞવારછે તે વીથે.	૪૧
આહુરમજ્દની પેદાએશની સાંહમણે થનારી રીતવાલાઓને ટાલવાના ઉપાએ વીથે.	૪૧
મીનો ઇજદોની તરફ ધેઆંત આપવાએ, તથા દેવદરજોની ખુરી આમેજશને	
પોતાથી દુર રાખવાએ, માંલુસ બેહશતનાં સુખને સાર પોતાને સુધારી	
સંકેત તે વીથે.. .. .	૪૨
આદમી ભલી સકતીઓથી ભલું, અને ખુરી સકતીઓથી ખુર થાઈ સંકેત તે વીથે.	૪૩
હયાવી ધરાવનારી પેદાએશ કેટલી જાતનીછે તે વીથે.. .. .	૪૫
માંલુસને આએ દુનીઆમાં દીનને લગતી સહમજથી ચાલિવું સંજ્ઞવારછે તે વીથે..	૪૮
આદમીને પોતાના પેદા કરનારની તરફ વગર ડગાઇએ બરોખર રીતે ચાલવું	
સંજ્ઞવારછે તે વીથે.. .. .	૪૯
દરીએક આદમી પોતાનાં રવાંનને દોજખથી છુટકારો કેમ આપી શકે તે વીથે..	૫૦
આદમીને આએ દુનીઆની દોલત, આત્માને લગતું સુખ, પાપથી દુરી, અહડતે	
દરજાનેની અકલ, ઇજ્જતનો વધારો, માંલુસોની દોસ્તી, તનનો સુધારો	
અને દોજખથી રવાંનનો છુટકારો કોણથીછે તે વીથે.. .. .	૫૦
મજ્દયસની દીનની દાંનાઇ, મજ્દયસની દીન ધરાવનારાઓને સારછે તે વીથે..	૫૧
રાજ અને ધરમની વચ્ચેના સંબંધ વીથે	૫૨
માંલુસને ભલું તથા ખુર ખનવાના સખખ વીથે	૫૨
આદમીને લગતી હકુમત અને તે હકુમતને ચલાવનાર વીથે.	૫૩
માંલુસે પોતાની અંદર ધનામીનાની જાતને મેલવા વીથે.. .. .	૫૬
આદમીને દાંનાઈ તથા સુખ મલવાનો સખખ.. .. .	૫૭
આએ દુનીઆમાં માંલુસને સુખ પસંદ કરવાની સકતી વીથે	૫૭
માંલુસને માટે ફરેહખુત તથા એખેખુતને લગતી દાંનાઇવાલાં સુખ વીથે. ..	૫૯
ભલી દીનને લગતા તરીકાવાલાં આદમીઓ વીથે	૬૧

દીનુકર્દ કેતાબનો તરજુમો.

૯ મો સવાલ. (V)

વલી આશમોઘે* પુછીઉં કે : જે કાંઈ ‘માઝે’† (ઇઆને અવ- ૧
સ્તામાં લખાએલી એબાદત અથવા બંદગી) છે તે શું વારતા તરીકે છે ? (કા-
રણ કે) તે સઘલી ફરશોસ્તર,‡ જામારુપ,§ હોમ, અને ઈન્દો, તથા જરતો- ૨

* આશમોઘ—એ બોલ અવસ્તામાં વપરાએલા ~~અશમકુધ~~ અશમકુધ; શબ્દ
ઉપરથી નીકળેલો છે, જેનો અર્થ ‘પવીતરાઈને ખલલ કરનાર’ નો થાએ છે, અને
તે ઉપરથી આપણા લોકોમાં જે કોઈ દીનમાં ખલલ કરનાર, તથા ટોલામાં ફેસાદ
ઉપજાવનાર અને એક ખીજમાં અથરાંમણી કરાવનાર હોએ તેહવા શખસને એ
નાંમ આપેઆમાં આવેલું છે. જે શખસે ઉપલો અને તે પછીના ખીજ સવાલો
કરેઆ છે તે સવાલ કરનાર તેહના જવાબ આપનાર ધરમચુરને ઉપલી કેસમનો જ-
ણાવાથી તેણે પોતાની તરફથી તેહને ‘આશમોઘ’ ને નાંમે જણાવેલો છે.

† માઝે—એ આપણાં જરતોશતી ધરમ પુસ્તકને લગતા કુલે અવસ્તા ‘ગાથા’,
‘દાતે’ અને ‘માઝે’ ઇતિઆદી તરણ ભાગમાં રચાએલા છે, તે મધિના છેલ્લા ભા-
ગને લગતા અવસ્તા છે. ગાથા—એ કવિતાની અંદર લખાએલા અવસ્તા છે, અને
તેહની અંદર સઘલી મીનાઈ દુનીઆને લગતી સહમજ તથા તેહને લગતાં કાંમનું
વરણન કરેલું છે. ‘દાતે’—એ ચાલુ એબારતમાં લખાએલા અવસ્તા છે, અને તે-
હની અંદર આએ દુનીઆમાં માંણસે કાએદાસર કેમ ચાલવું અને શું કરવું તે
વીશીની સહમજ આપેલી છે. અને અવસ્તાનો છેલ્લો ભાગ જે ‘માઝે’ નો છે, તે
બંધે જેહાનની વચ્ચે માંણસનો સંબંધ પાક ખાદાએતાલાની તરફ જોડેલો રાખ-
નારા વસીલા તરીકે છે; કારણ કે તે રાખેતા વાલી ઈબાદત અને બંદગી કરવાને લ-
ગતો ભાગ છે, અને તેહની અંદર પાક ખાદાએતાલા અને તેહની પેદા કરેલી કુદરત
વાલી સકતી તથા યુજોને લગતું બએઆંન અને શિકાંમણ આવેલી છે.

‡ ફરશોસ્તર અને જામારુપ, એ બંધે ‘હબુબ’ ના ખેત્ર અને પેગમબર અશો
જરતોશતના શાગેરદ તથા જમાઈ હતા; એવોમાનો ખીજો ભાઈ જામારુપ, કયાંની
પાદશાહ યુસતાસ્પનો વજર હતો, અને ફરશોસ્તર, પાદશાહ યુસતાસ્પના હાકમથી
તે વખતના અધોરનાંને ધરમી કેલવણી આપનારા વડા ઉસ્તાદ તરીકે ધરમની
મદદેસનો યુર હતો.

શતની આગમચના અને દાયુન* પછી પેદા થનારાઓની વાંનીમાં અહુર-મજદે જરતોશતને કહેલી છે; (અને) તે ઉપરથી હુમારૂં એ મત છે કે, અહુર-મજદનું જરતોશતને કેહવું એ ગાથાના સરોદ છે, અને બીજું જરતોશત અને તેહના શાગેરદોએ ફુનીઆઇ કેહેવત ઉપરથી બનાવેલું છે; પણ તે સારો વીસવાસ રાખવાથી (લોકોમાં) ધરમને લગતું ગણાયેલું છે.

જ વા બ .

- ૩ જાંણુવું કે : (ગાથા સેવાએ) બીજી ‘માત્રે’ (જેમ તેહની ભાષાની રચનામાં) ગાથાથી જુદી છે, તેમજ તે ચહડતે દરજેની ગવાહીની અંદરથી (ગાથાથી) જુદી છે, તોએપણુ તેહની ઉતપન્તી ‘યથા અહૂ વએરીઓ’ ની કવિતા ઉપરથી થાએલી છે, અને તેહની અંદર ખુદ અહુરમજદની હરવેસ્પ આગાહી વાલી સકતી તથા (પેદાએશને) પેદા કરવા વીશેની ગવાહી છે. માટે આદમીની દાંત્રાધથી તેહનાં પ્રકરણમાંનું કોઈ પ્રકરણ ખચીત (બનેલું) નથી, અને ઘણીએક ફેલાવો પાંખેલી વારતા ઉપરથી તે બની સકે નહી. જો એ પરકારે વાતચીતના આકારમાં જરતોશતને કેહવાએલી ‘માત્રે’ સઘલી અહુરમજદની નહી હોએ, તથા જુદા જુદા શખસોના આવાજમાં તે (માત્રે) ને કેહવાથી તેહનો જાહેર કરનાર અહુરમજદ નહી થડેતો, આએ ‘માત્રે’ ની અંદર જરતોશત તથા બીજા ભલા અને બુરા લોકો, તેમજ દેવો અને ગનાહમીનો લગીની જે કાંઈ ભવિષ્યવાંની અહુરમજદની તરફથી જરતોશતને કેહામાં આવેલી છે, તેથી ગનાહમીનો અને દેવોની

* દાયુન—આએ નાંમીઆ ધરસ્થ વીશે આએ ‘દીનુર્દ’ કેતાબના પાછલા ભાગમાં વરણુન આવેલું છે, તેહમાં જણાવી છે કે પેગમબર જરતોશત પછી ૨૦૦) વરસની મુદતે તેહનો જનમ થયો હતો અને ૧૦૦) વરસ તેણે આએ ફુનીઆમાં જનદગી યુજારી હતી.

† માત્રે, ની ઉતપન્તી ‘યથા અહૂ વએરીઓ’ ની કવિતા ઉપરથી થાએલી છે—તેહની મતશ્ચ એછે કે : આપણી જરતોશતી દીનનાં ફરમાંનું મુજબ પાક દા-દારે પરથમ ‘અહુનવર’ ઇઆને ‘યથા અહૂ વએરીઓ’ ના અવસ્તાની ઉતપન્તી કીધી, કે જે અવસ્તાની રચના ‘ગાથા’ ઇઆને કવિતાનાં રૂપની અંદર થાએલી છે, અને ‘અહુનવર’ ના તરણુ ફકરા ઉપરથી ‘ગાથા’ ‘દાતે’ અને ‘માત્રે’ ને લગતા અવસ્તાના તરણુ ભાગની તથા ‘અહુનવર’ ના દરએક ફકરાના એકેક શબ્દ ઉપરથી આએ તરણુ ભાગને લગતા સાત સાતને હેસાએ ૨૧ નુસ્કની રાચના કરેલી છે; તે ઉપરથી ઉપલી આયારતમાં ‘માત્રે’ ની ઉતપન્તી ‘યથા અહૂ વએરીઓ’ ની કવિતા ઉપરથી થાએલી છે કરી જણાવેલું છે.

થડે અને ‘ માઝે ’ તથા ‘ દાતે ’ જે દેવને દુર કરનારાં (હથીઆર) છે,* તે દેવની તરફથી કુંહવાએલાં ગણાએ. માંટે (જાંણુવું કે) અહુરમઝદે જર-તોશતને ઘણા (જુદા જુદા શખસો) ના આવાજમાં ‘ માઝે ’ કહેલી છે તે, જરતોશતને અહુરમઝદની તરફથી પુરતી સહમજ આપવા સાડું છે, અને તે (કોઈથી પરકારે) વાંધો લેવાનું નથી. (કારણ કે) જેમ ‘ ગાથા ’ સઘલા અહુરમઝદે જરતોશતને કહેલા છે, તે જરતોશત, અમેશાસ્પન્દો, ગોશોરૂત અને બીજા ઈજદોના આવાજમાં છે, અને તે સઘલા અહુરમઝદે જરતોશતને કહેલા છે, તે વીસે તમોને સુતલક વાંધો નથી, (તેમ ‘ માઝે ’ વીસેથી વાંધો લેવો નહીં જોઈએ. પણ તે અહુરમઝદની પાસમાંનીને લગતા (માઝેના) ૪ કલામ વીસે તેહને ખરાબ વીચાર આવ્વો અને ઉલટું દેખાવું, (એ માતરે) આશમોગના (જાતી) ખવાસથી છે.

સવાલ ૧૦ મો. (૧)

આશમોગે (દસમો) સવાલ (એ) કીધો કે: આતશની ઉપર લીલી કા- ૧
ઠી બાલવી તેહને તમો ગુનાહ તરીકે કેમ કહેવોય ? તે (કાંઈ ગુનાહ ત-
રીકે) નથી ?

જવાબ.

જાંણુવું કે: આતશની ઉપર લીલી કાઠી સુકવાથી તેના લિનાસને ૨
લીધે આતશને બુજવા તથા તે કાઠીને સુકવવાની અનઘટતી રીતે આતશ-
ને જહમત પોહચવાના કારણને લીધે હમો તે (કાંમ)ને ગુનાહ તરીકે ક-
હીએ છીએ. પણ આશમોગોને તેનું કારણ નકાંમું અને ધુવ જેવું
દેખાવું તેઓની આદતથી છે.

* ‘ માઝે ’ અને ‘ દાતે ’ દેવને દુર કરનારાં (હથીઆર) છે—તેહની મતજબ એછેકે ‘ માઝે ’ અને ‘ દાતે ’ ને લગતા અવસ્તાના ભાગની અંદર જે કાંઈ બદીને દુર કરવાની, બુરાં કાંમો જે દેવને લગતાં છે તેથી પરહેજ કરવાની અને બુરાઈને ઉત્પન્ન કરનારાં મુલ (જે દેવ દરજને નાંમે જાંણીતાં થએલાં છે તેહ) ને દુર કરવાની સહમજ અને સકતી છે.

સવાલ ૧૧ મો. (૧)

- ૧ આશમોગે (અગીઆરમો) સવાલ (એ) કીધો કે: બેહદ દારૂ (પીવા)ને તમો ગુનાહ તરીકે સા ખાટે કેહવો છેઓ ? કેમકે દારૂ કાંઈ હદસર પીવા-તો નથી.

જવાબ.

- ૨ જાણવું કે: બેહદ દારૂ પીવાને હમો ગુનાહ તરીકે કહીએ છઈએ તે વાનખીછે. કારણ કે (હમારી) દીનમાં ફરમાવેલું છે કે જે કોઈ પુષ્કલ દારૂ પીએઅ તે પુષ્કલ ખોરાક ખાએછે અને તેથી ગાથાનું ગાએન કાએદાસર
- ૩ નહી ગાવાને લીધે તે ત્રકસીરવાર થાએછે. પણ આશમોગોની આદત બીજાઓનો આવાજ તેઓનું ગણું સુકવીને ફેરવવાની તથા તેહને લગતી એબને પસંદ કરવાનીછે તેથી (તેઓને તેહની મતલબ ઉલટી દેખાએછે.)

સવાલ ૧૨ મો. (૧૦)

- ૧ આશમોગે (બારમો) સવાલ (એ) કીધો કે: આએ 'માત્રે' જે અહુરમનદના કલાંમછે, તેહને હમેશાં પઢવાએ તમોને (આએ ફુનીઆમાં) ઘણી ચોકસી સાથે રેહવુંછે, પણ તેમ (હમેશાં) પઢવાએ (ખાંણસને) ઉઠીઓગ કરવાથી અટકાવવા ખાટેનો તે (એક) સખબછે; તેઆરે રવાંનને (આવતી ફુનીઆમાં દોનખથી) છુટકારો મેલવવા સાડ 'માત્રે' અને 'ગાથા' ને પસંદ કરવા બાબેનું અહુરમનદનું કેહવું વાનખી કેમ ગણાએ ?

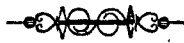
જવાબ.

- ૨ જાણવું કે હમારાં હમેશનાં 'માત્રે' ને લગતાં પઢાંણની મતલબ (હમારી તરફથી) અહુરમનદના મનહબને લગતું, આવતી ફુનીઆનો સંબંધ અને રવાંનને (દોનખથી) છુટકારો મેલવા વીસે (આદમીઓને) કેહવાનીછે; કારણ કે આએ ફુનીઆનાં લોકોને (પોતાના) પેદા કરનારને પી-છાંણવાંની તથા તે સાહેબની મરણ મુનબનું કાંમ કરનાર થવાની સહમન સકતી આપવાથી, તેઓને ખીનો ઈજદો અને તેમજ દેવોને લગતી સહમ-

નનું મલવું, ઇજદોની ઇઆદ કરનાર તથા તેઓની મોહ્યત મેલવનાર થવું, અને દેવોની નહીં ઇઆદ કરનાર તથા તેઓને ઇજદોનાર તરીકે રેહવું છે, અને જે કાંઈ 'દાતે', 'માઝે' અને 'ગાથા' (ના અવસ્તા) ને લગતી સહમજ અને (તેહને લગતાં) કાંમો છે, તે કાંમને તેહના વખત ઉપર ઘણું કરી શકવું છે. તેથી (માંજીસને) વખતને લગતી હકુમત, સરદારી, અને ઇનસાફને ચલાવવાની, પોતાની જાતમાં પેવસ થાએલા દરૂઝને હાંકી કાહડવાની, પેદાએશમાંથી તેહને દુર કરવાની, ખલકને છુટાપણાંએ ચલાવવાની, અને દુનીઆનાં ઘણાંએક આદમીઓને સુખ આપવાની વારેઘડીએ મદદ તથા વકુફ મલતી રેહ છે. અને વલી એથી જીવી ઠેકાંણે અને જીવી વખતે આશમોઘ લોકો દીનને વાસ્તેનો ઝગડો કરવા સાડૂ આવે તે વેલા તેહને લગતી દાંનાઈ, દાહપણ અને કહિઅતની ખારફતે સઘલા ઇજદોનારા આશમોઘોને તોડવા, ખોદાઈ દીનથી રદ કરવા અને દુનીઆનાં લોકોથી (તેઓનાં) નોકસાનને પાછું રાખવાનો ઉપાયે થાઈ સકે છે.

એક વિદ્યાર્થીએ પુછેલા ૧૬ સવાલ. (૧૧)

સવાલ ૧ લો.

પેહલો સવાલ એ કીધો કે : જહારે તે ઇશવરી ગાયન કરેલા ગા- ૧ થાને લીધે, સવાબનું ચાલુ થવું છે, તથા તે સવાબને રક્ષણ કરનારી કહિઅતને લીધે (તે કાંમને લગતા) લલા (શખશ)ને આવતી દુનીઆને લગતી સકતીનું મલવું, અને એતમ બેહુશતાનાં મકાંનમાં પોહચવું છે; તેઆરે તેહવી કહિઅત અને કાએદાથી મલેલા સવાબને, લલી દીનની બદખોઈ કરવાથી તથા બીજા મરમરજનો (ઇઆને મોતની સજાને લાએકના ગુનાહો)થી રદ થવાનું અને તેહનો બદલો નહીં મલવાનું (દીનમાં) સાસાડૂ નણાવેલું છે ?

જવાબ.

માંજીવું કે : જે સવાબ સરંજામ પોહચેલો અને કહિઅતદાર થાએ- ૨ લો હોએમ, તે વગર હસ્તીનો અને રદ થતો નથી; પણ 'તનેપસીન'

થે (ધ્રુવાને હેસાબ શુભારના વખત) માં (તેહના સવાબનો ગુનાહની સા તોલ કરતાં) ભલી દીનની બદઓઈ કરવાના તથા બીજા મેરગરજન ગુનાહો-થી તે સવાબનો બદલો (તેહના ગુનાહની અંદર) ઢંકાઈ જવાને લીધે તે સવાબનું પુરવાઈ રેહવુંછે. બાકી ભલી દીનની રાહે કરેલા સવાબને રદ થવું નથી. કારણ કે, જે સવાબ આરાધનાની અંદર રદ થાયા વગર રહેલો હોય્એ તેહનું નાબુદ થવું, તે સવાબનાં ચહડતાં વળનને (તેહના ગુનાહના તોલની અંદર) સમાપ્ત થવાથીછે.

સવાલ ૨ નો. (૧૨)

- ૧ બીજો સવાલ એ કીધો કે: જો અહુરમઝદનું (દીનને સાડ) કહેલું (પરથમ) પેદા થાયેલા, ‘મશી’ અને મશીઆનેને * જાહેર કરવા માટે હોય્એ, તો (દીનને વાસ્તેની અહુરમઝદ અને જમશેદ વચ્ચે થાયેલી) † એકબીજા સાથની પુછપરછ, મશી અને મશીઆને પછીની કેટલીએક ઓલાદે થાયે-લીછે, તેહને (અવસ્તામાં) પેહલવેહલ્લી (પુછપરછ) તરીકે કાંએ જાહેર કરેલીછે?

જવાબ.

- ૨ એમછે કે: આદમીઓની અંદર પેહલવેહલાં જમશેદની સાથે (અહુર-મઝદને દીનને લગતી) પુછપરછ થવા સાડ (દીનમાં) જાહેર કરેલુંછે, તે જે-

* મશી-અને મશીઆને-એ ગયોમરદ પછી આએ દુનીઆમાં પરથમ જ-લુમ પાંચલા મરદ, તથા ઓરતને કહેછે, આએ મરદ તથા ઓરતનાં એક જોડાંથી પુરથવીપરનાં શબ્દલાં આદમીઓની ઉત્પત્તી થાઈછે. પાક અવસ્તામાં મશ્ય, એ પુરુષ, અને મશ્યાની, એ સ્ત્રીને કહેછે. ‘જુન્દેહશને’ નામની પેહલવી કેતાબની અંદર આદમીની ઉત્પત્તીનું બયાન કરેલુંછે, તેહમાં લખેછે કે:—“મશ્ય અને મશ્યાનેને અહુરમઝદે આએ પરમાણુ કહીઉં હવું કે: દુનીઆનાં માખાપ તરીકે તમે આદમીઓ જનમેઆં છેઓ, હુંએ તમેને સરવેથી ચહડતી સંપુરણ મનસકતી આપીછે, તેથી ધનસાફને લગતું કામ સંપુરણ વીચારથી કરજો, સારાં મતને લગતું વીચારજો, સારા વચનને લગતું બોલજો અને સારી કરણીને લગતાં કામ કરજો. દેવાની ધ્રુઆદ માં કરતાં.”

† વંદીદાદની બીજી પરગરદમાં જણાવેલુંછે કે પેગમબર અશો જરતોશ્તની આગમ્ય દાદાર અહુરમઝદે પેહલાં પાદશાહ જમશેદને મજ્દીઅસની દીન જાહેર કરી હતી, અને દુનીઆનાં આદમીઓમાં તે દીનનો રેવાજ આપવા સાડ તેહને ફરમાવીડું હવું, અને તે મુજબ મજ્દીઅસની દીનનો રેવાજ આદમીઓમાં પેહ-લાં પાદશાહ જમશેદે આપેઓ હતા.

એ વીસે વાંધા છે તે આગલાં 'મશી' અને 'મશીઆને' ની પછીનાં આદમી-
એને માટે (જમશેદની મારફતે) મશહુર થાયેલા મનહુબ વીસે છે. (દીનની
અંદર) અહુરમઝદનું કહેલું 'મશી' અને 'મશીઆને' ને જાહેર કરવા સાડ
જણાવેલું છે તેહની મતલબ અસલ 'મશી' અને 'મશીઆને' ને લગતી
નથી; પણ જે યોરત અને મરદો તથા જમશેદ પોતે (તે આગલાં) 'મશી'
અને 'મશીઆને' ની યોલાદથી હોતો તેઓને સાડ છે. અને તેહનો સબબ
એ છે કે, જે એક બીજા સાથે સવાલ જવાબ થાયેતો તે, કમમાં કમ બે
જણના બોલવામાં થાયે, (તે પરમાંણે) તે સવાલ જવાબના આકારનું બો-
લવું જેમ આપણે સાડ અહુરમઝદની તરફથી પેહલવાં જમશેદની સાથે
થાયેલું જણાવેલું છે, તેમ (અહુરમઝદની તરફથી) 'મશી' અને 'મશી-
આને' ની સાથે બોલવા તથા બતલાવવામાં થાયેલું નથી.

સવાલ ૩ જો. (૧૨) *

તરીજે સવાલ એ કીધો કે : (દીનની અંદર) જે ફરમાવેલું છે કે, જે ૧
(ધંઓજદાથરેગર મોબદ) ગાકુશહુદાક* (સાથની બાજ) ઈજતો (તેથી) સ-
ધલો ખોરાક ખવાયે, તથા તે સેવાયે બીજું (નાઢલી બાજ ધરીને) ઈજ
તેજ ખવાયે અને પાંણી(બી) ઈજ તે પીવાયે તેહનું કારણ શું ?

જવાબ.

જાણવું કે : 'ગાકુશહુદાક' (સાથની બાજ ઈજવા)ની અંદર વન- ૨
સ્પતી તથા પાંણી રાખેઆમાં આવે છે, તેહને લીધે જહારે આપણુ 'ગા-
કુશહુદાક' ની બાજ ઈજાયે છઠ્ઠાયે તેઆરે (તેહમાં) વનસ્પતી અને પાં-

* ગાકુશહુદાક-એ બોલ પાક અવસ્તાનો છે, અને એનો અર્થ 'ખુબી
આપનારી ગાય' હોવા થાયે છે; પાંણુ એ શબ્દો અગત કરીને અરશુમવાલા મો-
હી ખુબ સાથના ધંઓજદાથરેગર મોબદો પાવમેહલની અંદર બરસમ બાંધીને
ખાનું ખાવાની આગમય મોહી બાજ ધરે છે તે બાજ ઈજવાના અવસ્તાની અંદર
પઢવામાં આવે છે, તે ઉપરથી આયે નાંમ આગલા વખતથી તે હમણાં શુધીના ધંઓ-
જદાથરેગર મોબદોનાં વપરાંણમાં કોઈબી ઈજદ અમેશાસ્પંદ અથવા અશોફ્રોહર-
ની બાજ ઈજવાને લાયુ પડીકે છે; માટે એ બોલનો અર્થ આયે જગોએ બરસમ
બાંધીને મોહી બાજ ઈજવાનો સહમજવા, અને તેથી ઉતરતી ખાનાંબી બાજમાં
'અમશેસપન્તે' તથા 'યથાદીયજમેદે' ની બાજને સહમજવી.

છીનું ઇંજાણ થાયેછે, અને તેથી તે (બાળ) ઇંજનાર (ઇંજોનદાથરેગર) સ-
 ઘલો ખોરાક ખાવા તથા પાંછી પીવા સાડ યોગીઅ થાયેછે. માટે (જે કોઈ)
 દરૂન ઇંજ તેણે તે દરૂન (ઇંજતી વખતે તેહ) ની સાથે ચોખ્ખી વનસ્પતી
 (ઇંજાને ફલકુલ) રાખવાં, કે તે દરૂન (ઇંજવા)ની કીરીઆમાં આહડનાં ફલ
 તથા (બીજ) વનસ્પતીની સાથે પાંછી એકઠું હોવાને લીધે તે સઘલી વન-
 સ્પતી તથા આડનાં ફલ અને પાંછી ઇંજલું થાયે, (અને) તેથી (તે) આરા-
 ધના કરનારો (ઇંજોનદાથરેગર) સઘલી વનસ્પતી તથા આડનાં ફલ ખાવાને
 તથા પાંછી પીવાને યોગીઅ થાયે; પણ જે (તે ઇંજોનદાથરેગર) દરૂન (ગાઠ-
 શહુદાકની બાળ સાથે) નહી ઇંજ અને તે વનસ્પતીને લગતી ચીજને
 ઇંજવાની બીજ વસ્તુથી (ઇંજાને નાહલી બાળ ધરીને) ઇંજ કે જેહમાં
 વનસ્પતી તથા પાંછીનું ઇંજાણ થાયેલું હોયેતો તે(હવી કીરીઆ)થી તે
 ઇંજનારો (ઇંજોનદાથરેગર) તેજ ચોરવરનો ખોરાક ખાવાને તથા પાંછી પી-
 વાને ઇંજોગીઅ થાયેછે. જે પાંછીને (બાળ ધરવામાં) ઇંજ અને (તે)
 બાળ ભાગેતો તે ઇંજાણેલું પાંછી તે (બાળ) ઇંજનાર (ઇંજોનદાથરેગર)ને
 (પીવા) લાગેકનું નથી, પણ તે (પાંછી ફરીને ઇંજલી) બાળ સાથે વગર
 બાળ પીવા નેવુંછે.

સવાલ ૪ થો. (૧૫)

- ૧ (ઓથો) સવાલ (એ) કીધો કે : (દીનની અંદર) ફરમાવેલુંછે કે (ગુ-
 નાહનો) પસ્તાવો (ઇંજાને પતેત) કરવાથી દોળખને માટેનો મારગ તદન
 રેહતો નથી તેહનું કારણ શું ?

જવાબ.

- ૨ જાણવું કે : ગુનાહથી રવાંન અપવીતર થવાએ, (તેહનો) મારગ દો-
 ભખને માટેનોછે; અને (તે) ગુનાહનું નીવારણ તથા પવીતરાઈ મેલબવા-
 નો ઉપાયે ભલી દીનને લગતી સહમળ ધરાવનારો દસતુર જે રવાંનની
 દવા કરી જાણનાર તથા રવાંનને ગુનાહથી ઘણું પાક કરનાર હોયે તેથીછે.
 કારણ કે (જમ) હકીમાંનાં ધંધાની અંદર દવાઈ અને (તેહને લગતી) બીજ
 વસ્તુ, ફરએક મરન (નો ઉપાયે કરવા) ને સાડ સમર્થવાનછે, અને તેહની

સહમજ બતલાવનારો શરીરનો હકીમ છે, અને તે કુખી કાયા તથા ખોડખાંપણ વાલાં શરીરની બીમારીનો એવાજ બતલાવનાર તથા (ઉપાયે) કરનાર હકીમ તથા હાડ વધ્દની મારફતે તે બીમાર શરીરને આરામ થવો તથા તેહને પાછુ સુધરવુંછે, તેમ ગુનાહે કરી અપવીતર તથા નજજસ થા-એલાં રવાંનને, જે તે (રવાંન) પોતે ભલી દીનના દસતુરનાં ફરમાંનથી, (પોતાના) ગુનાહનો અન્તકરંજીથી પસ્તાવો કરનાર, બોલવાથી (તેહની) માફી આહતાર અને કાંમથી પશ્ચાતાપ કરનાર હોએતો, તે રવાંનના હકીમ તરીકેના ભલી દીનના દસતુરથી (તેહના) કરેલા ગુનાહનું નીવારંજુ થાએછે, તથા રવાંન ગુનાહની અપવીતરાઈ અને નજજસીથી પાક થાઈ સકેછે; અને તેથી દોજખનો રસ્તો કપાએછે.

સવાલ ૫ મો . (૧૭)

પાંચમો સવાલ એ કીધો કે : આદમીઓનાં કામો મધેનુ કીહું કામ ૧ કુનીઆને ધણો ફાએદો કરનારૂં, ઈજ્જતને વધારે ખુશી ઉપજાવનારૂં, દેવોને ધણું કુ:ખ પોહચાડનારૂં, અને સરવેથી ચહડતે દરજેનુંછે ?

જવાબ .

જાણવું કે : આદમીનાં કામો મધેનુ કુનીઆને વધારે ફાએદો પોહ- ૨ ચાડનારૂં કામ, પોતાના ખુબીવન્તા માલેક તથા ઈનસાફી અને આલમના સુધારાને લગતું ફરમાન આપનાર પાદશાહની તાબેદારીમાં રેહવાનુંછે. ઈજ્જતને વધારે ખુશી ઉપજાવનારૂં (અને દેવોને વધારે ઈજ્જત દેનારૂં કાંમ) મનદીઅસની દીન ઉપર ચુસ્ત રેહવાનું તથા લોકોને સવાબકાર રાખવાનુંછે. અને સરવેથી ચહડતે દરજેનું કામ, સઘલાં પુનવન્તાં કામોને ૩ નનમ આપનારા લાએક વિદીઆર્થીઓને વીદીઆ સીખવવાનુંછે.

સવાલ ૬ ઠા. (૧૧)

- ૧ (છઠો) સવાલ (એ) કીધો કે : આગલા (લલી દીનની સહુમજ ધરાવનારા) લોકો તથા દીનના દશતુરોની તરફથી જે કાંઈ (દીનનાં) ફરમાનો જાહેર કરેલાં છે, તે મધેનાં કોઈ ફરમાનની અંદર તે આગલા લોકો તથા લલી દીનના દશતુરોનું મતફેર હોવાને લીધે, કોઈ બેહદીન (પોતાના) કામ અને વીચારમાં આગલ વધવા સાડ તે ફરમાનને નહીં માનેતો, તેણે કીહા દશતુરનાં ફરમાનને સાંભળવું અને (તે મુજબ) કાંમ કરવું ?

જવાબ.

- ૨ જાંણવું કે : (તે વખતે) લોકોમાં જે લલી દીનનો પેશવા (ધ્યાને વડો દશતુર) હોય, અને બીજા લલી દીનના લોકો તેહના તાએબામાં હોય, તેહના હોકામને તે લલી દીનવાળા શખસે માંનવો અને તેહનાં ફરમાન મુજબ કાંમ કરવું સજાવાર છે; કારણકે તે ફરમાન વીસે (તે) લલી દીનના શખસને વગર મોહતાજનો અને સંપુરણ વીચારનો બનાવવા સાડ તે એક (દશતુર) નો કૃતવો છે. (એ સેવાએ) તે આગલા દીનના આગેવાંના તથા દીનના દશતુરોની તરફના જે બીજા ખોલાસાએ રહેલા હોય, તે દીનના દશતુરો તથા દીનના આગેવાંનાના ખોલાસાએને ધીકારની નજરે જોએઆ વગર અંતકરણથી ચાહવા, માંનવા અને તે મુજબ લોકોએ અમલ કરવા સાડ તેહને તાએબે રેહવું સાડ છે.

સવાલ ૭ મો. (૧૧)

- ૧ (સાતમો) સવાલ (એ) કીધો કે : દીનના તાએદારને દીનથી, હોકામને હકુમતથી, અને વીદવાંનને વીદીઆથી મોહટાઈનું કારણ શું ?

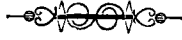
જવાબ.

- ૨ જાંણવું કે : દીનનું ચાહુ રેહવું એ દીનના તાએદારની દાનાઈની મારફતે છે, (તેથી તે) દીનદારને દીનથી મોહટાઈ મેળવવાનો એક સબબ છે.

હાકમને હકુમતથી * * . † (વીદવાંનને વીદીઆથી મોહટાઈ મલવાનું) એક કારણ વીદ્યાને લગતાઓને દરએક બાબતમાં જેમ આપવા જોગ દાના-ધથી જાતે સુધારવા, અને પોતાને લગતાઓના કાએદાને સાડ કાએદા સા-થની દાનાધથી (તેઓને) લાએક બનાવવાએછે.

સ વા લ ૮ મો . (૧૮)

(આઠમો) સવાલ (એ) કીધો કે : બરસમને લગતો જે ડાભો હાથે, ૧ તે હાથમાં (ઈજાને, વંદીદાદ કરતી વખતે તથા બાજ ધરતી વખતે) તે (બરસમ) ને પકડવાનું દીનમાં નસીહત તરીકે જણાવેલું છે ‡ તેહનું કારણ શું ? અને જે આદમીઓ (તેહને) ડાભાં હાથમાં રાખે, તે સા (આધાર) ૨ ઉપરથી રાખે ?

જ વા બ .

જાંણવું કે : (જેમ) બરસમને ડાભા હાથમાં રાખવાની તથા તેથી ૩ થનદાંની આરાધના કરવાની ભલી દીનની નસીહત છે, તેમ જે આદમી-ઓ હુમેશાં તેહને (પોતાના) હાથમાં રાખે છે તેઓ તે અહુરમનદને લગતા વીચારથી રેહવાએ બીજા લોકોમા સારા મારગ વાલી (બુરાઈની ઉપર) ક-તેહ મેલવવાથી બુલંદ દરજે પોહચનારી એક સારી પેદાએશ તરીકે કેહ-વાએછે. (અને તેહને ડાભા હાથમાં રાખવાની સહમજ એ ઉપરથી ૩ માણુમ પડે છે કે) ખોરશેદ ઉગમન દસાએથી તણુ થતી વખતે આદમીઓને તે હેવી રીતે દેખાએછે કે (તેહની) મુગટ પસચમ દસાની સાંહાંમણે તથા (તેહની) જમની કોશને ઉતર અને ડાભી કોશને દક્ષિણ હોએછે, તે ઉ-

† આએ જગોએ નકલ કરનારની બુલથી અસલ ‘દીનુકર્દ’ કેતાબ મ-ધેથી નકલ કરતાં એઆરત નીકલી ગએલી છે, તેથી સમ્મલી નકલમાં એકસરખી રીતે હ-કુમતને લગતા ખોલાસા વાળી એઆરત મલતી નથી.

‡ બરસમ ડાભા હાથમાં પકડવાનું ફરમાન વંદીદાદની ૧૯ મી પરગરદની અંદર ૧૯ મા ફેકરામાં આવેલું છે.

જ્યુએ વેસ્ટર ગેઆરડે છપાવેલાં જે-દ અવસ્તાનાં પુસ્તકને સર્કે ૪૭૦ મે ફૅ૦ ૧૯ મે.

પરથી જાંહાં તે (આદમી)ઓનું મોહડું પસ્ચિમ તરફ અને જમની બાજુની તરફ ઉત્તર અને ડાબી બાજુની તરફ દક્ષિણ હોએછે તાંહાં યજ્ઞદાંતી આરાધનાને માટે જે (હાથ)માં બરસમ પકડવાની ભલી દીનની નસીહતછે, તે ડાબો હાથ કીડો તે તેઓને જણાઈ આવેછે.

સવાલ ૯ મો. (૧૧)

- ૧ (નવમો) સવાલ (એ) કીધો કે : (દીનમાં) જાહેર કરેલું છે કે ખલકની બોહલી પેદાએશ વાલી (પુરથવી) ની અંદર ખોરશેદની સાંહાંમણે જે આ કેશવર* (ઈઆને પુરથવીના હરધા ગોલાનો ભાગ) છે, તેહને રોશની આપવા સાડ તે (ખોરશેદ)નું પરકાશવું છે, તેહની મતલબ થું ?

જવાબ.

- ૨ જાંણવું કે : પુરથવી (તેહની) આસપાસના ઉત્તર પાહડ અને જગતના સંબંધ સાથનીછે, (તે) પુરથવીનો આકાર ગોલ હોવાને લીધે તે સાત કેશવરની પુરથવીનો જે હરધ ભાગછે તેહને દીનની અંદર આ કેશવરનો (ભાગ કરીને) જણાવેલોછે; અને પુરથવી ગોલ હોવાને લીધે ખોરશેદની ગતિને હમેશાં પુરથવીના અરધા ભાગની રોનક, ચલકાટ અને તેઝને સાડ પરકાશવું છે.

* કેશવર—એ બોલ અવસ્તાના *کیشور* કેરેશવર અથવા *کیشور* કર્ષવર—શબ્દ ઉપરથી બનેલોછે અને તેહનો અર્થ ‘હદવાળું’ હોવો થાયછે. પાક અવસ્તામાં આપણી પુરથવી ઉપરની સમગ્રી વસતીને સાત ‘કેશવર’ અથવા સાત ખંડની અંદર વહેતી નાંખેલીછે, અને તે દરએક ખંડને અરેજહ—સવેહ—ફરદદક્ષ—વિદેદક્ષ—વકરોઅરેશત—વકરોજરેશત અને ખનેરેથ-ખામી, ઇત્યાદિ નાંમો આપેલાંછે. અને તે ઉપરથી પાક અવસ્તામાં *سبعة اقطاب* હપ્ત-કર્ષબએરી જેમ—એ એખારત ‘સાત કેશવરવાળી પુરથવી’ ના અર્થને સાડ વપરાએલીછે; જે ઉપરથી પેહલવીમાં *هفت کشور* અને ફારસીમાં *هفت کشور* હેવી એખારત ઉપલી મતલબને સાડ વપરાએલીછે. પાછલથી *کشور* બોલની જગોએ અરબી *کشمير* બોલ વપરાઈને *هفت کشور* હેવા શબ્દો પુરથવીના અર્થને સાડ વપરાએઆછે.

સવાલ ૧૦ મો. (૧૦)

(દસમેા) સવાલ (એ) કીધો કે : જો કોઈ શખસ એક આડનાં થડને ૧ નીચેથી પાંછીએ કરી ઘેતો હોએ એને તે આડનાં માથાં ઉપર આદમી ઈઆ સગનો નસો (પડેલો) નજર આવેતો, તે આડની ઉપર જ્યા વગર તે નસાને સંબંધ તથા (તેથી) રીમન થવાની ધાસતી એને (તે) નસાને હીલવાથી મરગરજાન (ગુનેહગાર) થવું તે પાંછીએ ઘેનાર (શખસ)ને છે કે કેમ ? (એને જો તેમ હોએતો) તેહનો એલાજ શું ?

જવાબ . .

જાણવું કે : તેહને લગતો સારો ઉપાએ આએ પરકારનો છે કે, વગર ૨ વાદલની (યાને ખોદલી) હવાના દેખાવે કરી તે (આડ)ના ઉપલા ભાગને પાક થવું છે, એને તેહનાં લાકડાંના સોટાનો (યાને તે આડનાં મથાલાં પછીનાં તેહનાં આખાં શરીરનો) આપણી સાથનો સંબંધ આંખની ઈનદરી (યાને દરસ્ટી) તરીકે છે.*

સવાલ ૧૧ મો. (૧૧)

(અગીઆરમેા) સવાલ (એ) કીધો કે : આદમીએ પોતાનાં કાંમની ૧ મારફતે અહુરમજ્દનો સંબંધ ધરાવનારાં તથા અહુરમજ્દનો સંબંધ ધરાવનારાંએ પુરતી શોભાવન્તા એને ઈજ્દોની બરોબરના કેમ થાઈ સકે ? તથા તેઓ અહુરમજ્દના સંબંધથી દુર, વધારે વેગલા એને દેવની બરોબરના કેમ થાઈ સકે ?

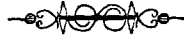
* આએ જવાબને લગતી મતલબનો ખોલો માર એછે કે, જેમ જમીન ઉપર આકૃતાખની ખોલો રૈશનીમાં પડેલો નશો ઉંચકી લઈ ગીઆ પછી તે જગો રીમન ગણાતી નથી, તેમ તે આડનાં મથાલાં ઉપરનો નશો ઉંચકાએઆ પછી તે આડનાં મથાલાંને પાક ગણવું; એને જેમ નસા ઉપર તરણુ કદમ દુરથી આપણી નજર પડવાએ આપણને કસ્સી રીમની પોહ્યતી નથી, તેમ તે આડનાં થડને નીચેથી ઘેનારને તે આડના મથાલાં ઉપર નસા હોવા છતાં તે નસાની રીમની તેહને પોહ્યતી નથી.

જ વા ય .

- ૨ જાંણુવું કે: આદમીઓ અહડતે દરજેની અકલાની મારફતે ભલી દી-
ન ઉપર ચુસ્ત રેહવાએ અહુરમઝદના સંબંધ મેલવનારાં, ભલી દીન ઉપર
વધારે (ચુસ્ત) રેહવાએ અહુરમઝદના સંબંધને માટે પુરતો સીનગાર પાં
મેલાં અને ભલી દીન ઉપર ઘણાંજ (ચુસ્ત) રેહવાએ ઈજદની બરોબરનાં
થાએછે; અને (તે) ભલી દીન ઉપર ચુસ્ત નહીં રેહવાએ અહુરમઝદના
સંબંધથી જીદાં, તથા જુરી દીન ઉપર ચુસ્ત રેહવાએ અહુરમઝદથી ઘણાં
દુર, અને જુરી દીન ઉપર ઘણાં ચુસ્ત રેહવાએ દેવની બરોબરનાં થાએછે.

સ વા લ ૧૨ મો . (૧૧)

- ૧ (બારમો) સવાલ (એ) કીધો કે: જેઆરે આદમીનું રૂહ (પાને
આત્મા) રોશનીવાળુ અને સદ્ગુણી હોએતો, તે અળકાંટ ભરેલાં અને ખુ-
બીવન્તાં (રૂહ) થી, બુરાઈને માટે બનેલા આત્મા (ઈઆને દેવ)ની હાલત-
માં ફરી સકાએ નહીં; તેઆરે (પાક) અવસ્તામાં ગોલાંમબારગી કરનાર
તથા કરાવનારને ગેબી દેવ (ના જેવા) થવા તથા આશમોગોનાં રવાંનને
આએ પુરથવીની ઉપર તથા (પુરથવીનાં) ભીતરમાં દેવનાં કાલાં રૂપમાં દો-
ડવા સાડ ફરમાવેલુંછે તેહનું શું કારણ?

જ વા ય .

- ૨ જાંણુવું કે: ગોલાંમબારગી કરનાર તથા કરાવનાર દેવના જેવા
થાએછે કરીને (પાક અવસ્તામાં) ફરમાવેલુંછે, તે અહુરમઝદના તખ્તેદારો
(ઈઆને મઝદઈઅસની દીનનાં ફરમાંન મુજબ ચાલનારાઓ) ને સાડ ન-
થી, પણ જે નાફરમાંન લોકોનાં રવાંન દેવની તરફ ઘણાં આગળ વધેલાં
* તથા દેવનું કાંમ કરવું પસંદ કરવાને માટેનાં (હોએ) તેઓને સાડછે, કારણ
કે અશોનાં રવાંનની સાથે ઈજદો હોએછે, તેહને લીધે દેવો તેથી દુર

† અહડતે દરજેની અકલ તે આપણી ભલી મઝદઈઅસની જરતોશતી દીનને
લગતાં ધર્મ સંબંધી જ્ઞાનને સહમજવું.

રેહછે, તેમજ પાપીનાં રવાંનની સાથે દેવો રેહછે † તેહને લીધે ઈન્દો
તથી દુર રેહછે ; દોજખની અંદર પાપીનું રવાંન દેવો, કીડા, દેડકા, ૩
વિષ્ણુ, સાંપ અને નોલીઆના સંબંધમાં ઘણું હોવાને લીધે તેહને દેવ
અવતારી જણાવેલું છે. અને તે ગોલાંખખારગી કરનાર તથા કરાવનારનાં
રવાંનને (દોજખની અંદર) દેવોની સાથના ઘણાજ સંબંધને લીધે તે
(બીજા પાપીઓ)ના કરતાં વધારે બુરા દેવ તરીકે જણાવેલું છે. અને ઠગાઈ ૪
કરનારા આશમોગનાં રવાંનને છેક ઉંડાં દોજખની અંદર હોડવાને લીધે
તેહને દેવરૂપી કહેલું છે. બાકી ગોલાંખખારગી કરનાર તથા કરાવનારનાં ર-
વાંનને દેવોના ઘણાજ સંબંધમાં રેહવાએ તથા ઠગાઈ કરનારા આશમોગનાં
રવાંનને દેવ અવતારી થવાએ તેહના રવાંની ગુણમાં (યાને આતમાને લગતી
રચનાતી અંદર) કસ્સો ફેરફાર થતો નથી.

સવાલ ૧૩ મો. (૧૧)

(તેરમો) સવાલ (એ) કીધોકે: ‘ગયોમરદ’ ના (આએ દુનીઆને લ- ૧
ગતી બદીથી) છુટકારો (મેલવા)નાં કાંમ વીસે અવસ્તાની ગવાહીથી
(એમ) કહેવામાં આવીઉં છે કે:—“તે ગયોમરદ સાચું બોલવાના સબબને
લીધે અમેશાસ્પન્દોની સારી સરદારીમાં (ઈઆને ગરોથમાંનની અંદર કે
જાંહાં અમેશાસ્પન્દોની હકુમતછે તાંહાં) તુરત ગોઆ.” અને વહી તેહને

† અશોનાં રવાંનની સાથે ઈન્દો, અને પાપીનાં રવાંનની સાથે દેવો હોએછે—
હેલું ઉપલી એખારતમાં આવેલું છે તેહની મતલબ એછે કે, આએ દુનીઆમાં પવી-
તરાઈ અને પરહેજગારીથી રેહનારાં આદમીના આતમાનો સંબંધ ઈન્દ અમે-
શાસ્પન્દોને નામે ઓલખાતી અહુરમજ્દની ગેખી સકતીવાળી પેદાએશની સાથે
રેહછે, તે પવીતર સકતીઓની મદદથી તે આદમીને સમજા સારા વીચારે શુજેછે,
તથી તે નેકી કરેછે, અને બુરાઈથી તેહનો ખચાવ થાએછે; પણ જો આદમી આએ
દુનીઆમાં અપવીતરાઈ અને પાપી કાંમોથી રેહછે, તો તેહની સાથે તે ઈન્દો સક-
તીનો સંબંધ રેહતો નથી, અને અંધરમેનીઉશની અંનદીઠ બુરી સકતીઓ જે
દેવ દરઝોને નામે ઓળખાએછે તેહનો સંબંધ તેની સાથે થાએછે, તથી તે આદ-
મીને સમજા બુરા વીચારે શુજેછે, જથી તે નેકીથી દુર રેહછે અને બુરાઈનો વધા-
રો કરેછે. તેમજ આએ દુનીઆથી યુજરવા પછી અશોનું રવાંન ખેશતનાં મ-
કાંનની અંદર ઈન્દોની સાથે રેહનારૂં છે, અને પાપીનું રવાંન દોજખની અંદર
દેવોની સાથે તેહના બુરાં કરતુકનાં પરમાંણે પરમાંણે રેહનારૂં છે.

લગતું (અવસ્તાથી) જાહેર થાયેલું બીજું એક કારણ એમ જણાવેઆમાં આવીઉંછે કે:—“તેહની જાતને ‘ગરોથમાંન’ ને લગતી (ઈઆને ગરોથમાંન બેહશતના રેહવાસોઆને લાએકની) પેદા કરેલી હતી” તેઆરે આએ બેહુ (જુદા જુદા) અપાએલા કૃતવાને દીનનાં ફરમાંન તરીકે કેમ ક-જીવ રાખવા ?

જ વા બ .

- ૨ જાંણુવું કે: આએ ફુનીઆંની અંદર ‘ગયોમરદ’ ની જાત આએ ફુનીઆંને લગતી બદી કરવાથી ગરોથમાંનના (રેહવાશીઆના) જેવી પવી-ત્તર રેહવાએ, તેહને ગરોથમાંનને લગતો પેદા કરેઓ હતો હેવું ‘ગયોમરદ’ વીસેનું બોલાવું તેહને લગતાં ફરમાનથી ડોકો કબુલ રાખેછે; તથા ગયો-મરદનો તેહનાં કામથી છુટકારો થાયેઓ કરીને જણાવેલુંછે તે બદી કરનાર (થી છુટકારો પાંખવા) વીસેછે, તેથી વગર વાંધાએ આએ બેહુ તરેહનું બો-લવું સચ્ચાઈ સાર્થનું, કબુલ રાખવા અને પસંદ કરવા જોગછે.

સ વા લ ૧૪ મો . (૧૬)

- ૧ (ચઉદમો) સવાલ (એ) કીધો કે : ‘ગયોમરદ’ વીસે બે દશતુરો મ-ધેથી એકનુ કેહવું (એમ) છે કે “(આએ ફુનીઆંમાં) એબ આપનાર હો-વા છતાં ૩૦ વરસ તે જીવેઓ.” અને બીજાનુ કેહવું (એ) છે કે “એબ આપનાર (આએ ફુનીઆંમાં) પોહયેઓ ને તે તુરત મરણ પાંમેઓ.” જ (બોલવું) એક બીજાની સાંહાંમણે દેખઈતું વાંધા ભરેલુંછે, ખાટે બેહુ (ના મત) ને કેહવી રીતે કબુલ કરવાં અને પસંદ રાખવાં ?

જ વા બ .

- ૨ જાંણુવું કે : તે બોલવાનુ વળન (આપણ) માંણસ જાતને તે વીસે મલેલી સહમનના આધાર ઉપરછે, તેથી જ શખસની તરફથી તે વીસેની સહમન આપવી અવસ્તાનો દલીલથી હોએતો સઘળાઓએ પેગમબરના વચન તરીકે તે ઉપર વીસવાસ રાખવો જોઈએછે; અને તેમ કેહવામાં બેહુની મતલબ એક તરફવાલાને મલતી હોએ (ઈઆને બેહુની મતલબનો સાર એકજ હો-

એ) તો તે બોલવું વાંધા ભરેલું નથી, પણ એકમળતા આધાર, મતલબ અને સંબંધવાળું છે. માટે હેવી રીતનાં તેઓનાં (એકમળતા) તરફને અને સંબંધવાળાં બોળવાને, જેમ ઈશાંનને લગતી બીજી બાબતો અને ભલ્લી દીનને લગતી વસ્તુની સહમજને દીનતા દશતુરની તરફથી કેહવામાં આવે છે (અને તેહને માંનેઆમાં આવે છે) તેમ કબુલ રાખવું અને પસંદ કરવું.

સવાલ ૧૫ મો. (૧૭)

(પનદરમો) સવાલ (એ) કીધો કે: (પાક) અવસ્તાની અંદર જે કાંઈ ૧ અસલ (અવસ્તા) અને તેહની શરેહ છે, તે દીનતા સંધરહ તરીકે (ગણા-એ) છે, તે સધલું 'યથાઅહૂવેરીઓ' ના સરવેથી પેહલા કલાંમ ઉપરથી બનેલું છે, કરીને કેહ છે; પણ "યથાઅહૂવેરીઓ" ના એક શબ્દની અંદરથી એક લાગ (ઈઆને એક નુસક) કેમ બનેઓ ?

જવાબ.

જાણવું કે: (પાક) અવસ્તાની અંદર અસલ (અવસ્તા) અને તેહની ૨ શરેહ છે તે (સધલું) દીનતા સંધરહ (ઈઆને આપણી દીનતાં ધરમ પુસતક) તરીકે 'ઈઅથાઅહૂવેરીઓ' ઉપરથી બનેલું છે અને જેમ માંણસનાં માથાં વગર (તેહને) જેમ આપનારા બાલનું બનવું નથી, તેમ 'યથાઅહૂવેરીઓ' વગર દીનને વધારે જેમ આપનારા (અવસ્તા અને તેહની) શરેહનું બનવું નથી માટે (યથાઅહૂવેરીઓના દરએક શબ્દના આધાર ઉપરથી એકેક નુસકનું બનવું એ) એક બીજાને (કાઈબી પરકારે) વાંધા ભરેલું નથી.

સવાલ ૧૬ મો. (૧૮)

(સોલમો) સવાલ (એ) કીધો કે: પાવચીનથી આદમી તથા સગના ન. ૧ સાને† ૩૦ દગલાં અને દસતાંનવાલી ઓરતને ૧૫ દગલાં દુર રાખવાનો શું

† નસા—એ આદમી, સગ, અને બીજાં કેટલાંએક ચોપગાં જાનવરો તથા પશ્ચીઓની મુએલી લોથ અથવા તે લોથને લગતી વસ્તુને કેહ છે.

સખબહે ! શું માંજુસ અને સગના નસાની રીમની (ધ્યાને નનજસી) દસતાંન કરતાં વધારે છે ? (કારણ કે) ૩૦ દગલાંના વધારા ઉપરથી આદમી તથા સગના નસાની રીમની દસતાંન કરતાં વધારે (ગણાએ છે). તેઆરે દસતાંન વાળી ઓરતની નનર, તે નેક પેદાએશ (ધ્યાને પાક દાદાર, તથા ઈબદ અમેશાસ્પન્દો અને અશે ક્રોહરો)ને લગતી પાક કીરીઆ ઉપર પડવાથી તે કીરીઆને આદમી અને સગના નસા કરતાં વધારે (કુરી હોવા છતાં) અપવીતર થવા સાડ (દીનમાં) જણાવીડં છે તેહનું શું કારણ ?

જ વા જ .

- ૨ જાંણુપું કે : ૩૦ દગલાંની લંબાઈ ઉપરથી આદમી અને સગના નસાની વધારે રીમની દસતાંન કરતાં દેખઈતી છે; પણ પાવ વસ્તુ ઉપર દસ, તાંન વાળી ઓરતની નનર પડવાએ તે વસ્તુને ખરાબ કરવાનો સખબ-નસસને દસતાંનવાળી ઓરત ઉપર ધણા જોરસાથી દોડવાની કહ્યત મળવાને લીધે તથા તે ઓરતની નનરની મારફતે પેલી પાક વસ્તુની અંદર નસસને ભેલાપ થવીથી છે. અને જેમ કુનને લગતા પવનની છુપી ઈજા કરનારી બદખોઈ નાખની અંદર જવાથી, તે ગલીમ માદને લગતી બદખોઈ જાનદાર પેદાએશને ખરાબ કરનારી છે, તેમ પેલી (દસતાંનવાળી ઓરત)નું પવીતર કીરીઆને લગતી વસ્તુની તરફ જોડું તે વસ્તુને નીરઉપીઓગી કરનાડું છે.

- ૧ (૧૪) વખતને લમતી મોહટાઈ, તથા તે મોહટાઈને લમ-તી વસ્તુ અને (તે) મોહટાઈએ પોહયવાથી કહ્યત કોણને છે તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાંણુપું કે : (આદમીને) વખતને લગતી મોહટાઈ, ભલાઈ અને બુ-રાઈએ કરી છે; તેહમાં સ્પેનામીનો * ને લગતા જાતી ગુણથી (તેહને) ભલા-

* સ્પેનામીનો—એ અહુરમજ્દની ભલી સક્તીનું નામ છે, અને તે ભલાઈનું મુલ તથા ધનાહમીનોની સાંહમણે થનારા હરીફ તરીકે છે. પાક અવસ્તામાં સ્પેનામીનોને અગ્નિ સ્પેન્ત-મહ-યુ; અને ધનાહમીનોને અગ્નિ અંધ્ર મહ-યુ; એવાં નામથી જણાવેલા છે. જે મધિનાં પેદાશાં નામના અર્થે 'વરથી કરનાર'.

ધંધે, અને ધનામીનોને લગતો ઉલટો ગુણ (તેહની અંદર) પોહચવાએ બુ-
રાધંધે.

વખતને લગતી દરએક ભલાઈ તથા બુરાઈની મુખ્ય સહમન ૩
૮ (તરેહની) છે, જેઓનાં નામ—સ્પેનાકી, ધનાકી, વાદી, વરૂની, બગી,
દહાની, વહુયાતી, અને ‘દૂશનેયાતી’ છે; અને (ફુનીઆમાં ભલાઈ અને
બુરાઈનું) પોહચવું તેહને બીધે છે.

સ્પેનાકી,—એ દીનને લગતી દાંનાઈ, તાબેદારી, સચાઈ અને તેહને ૪
સાડું સેહન કરવાની સહમનને લગતું ગણેઆન છે; અને તે વસ્તુ જેઓ
ભલી દીનને લગતી સાચી હકીકતને (ફુનીઆમાં) ફેલાવવા અને ધરમ
ગુરૂપણું ચલાવવા સાડું પરખીઆત હોએ તેઓને વાસ્તેની છે.

ધનાકી—એ (માંણસને) અથોરનાંત (ધ્યાને ધરમઆચારી) ટોલાંનો ૫
સાંહમણે થનારી બુરી દીનને લગતી (અહુરમનદની) નાંફરમાંની, ભલી
દીનને લગતું નહીં જેઈ તથા નહીં સાંભલી સકવું, ગુનાહ અને નીમખ
હરાંમો કરવા સીખવવાની સહમનને લગતું ગણેઆન છે; અને એ વસ્તુ
જેઓ ભલી દીનને ખરાબ કરવામાં મશહુર હોએ તેઓને લગતી છે.

વાદી—એ ધરમઆચારી ટોલાને અરથેશતાર (ધ્યાને રાજઅધી- ૬
કારી) ટોલાની તરફથી કહાવત, બુલંદી, હકુમત અને ધનસાફની મદદ
આપવાની સહમનને લગતું ગણેઆન છે, અને એ વસ્તુ જેઓ હકુમત
અને અમલ ચલાવવામાં નામવર છે તેઓને લગતી છે.

વરૂની—એ ધરમઆચારી ટોલાને હાંની પોહચાડવાની આપમતલ- ૭
બ, બરાતુરત † ને લગતી કેલવણીને મદદ કરનારી સઘલી ફરેબબાણ, બુરી

મીના’ અને ખીખનો અર્થ ‘હાંણી પોહચાડનારે મીના’ હોવા થાય છે, જેહની
મતલબ માંણસને આએ ફુનીઆમાં આવતી ફુનીઆને સાડે ચહડતે દરજેનું તથા
હાંણી સાથનું કરનારી ગેબી સક્તીની છે; જે ઉપરથી પાક અવસ્તામાં સારી ચાલ
ચલાણથી ચાલનારી પેદાએશને ‘સ્પેનામીનોની પેદાએશ’ અને બુરી ચાલચલાણથી
ચાલનારી પેદાએશને ‘ધનાહમીનોની પેદાએશ’ નું નામ આપેઆમાં આવેલું છે.
અને આએ બે ભલાઈ તથા બુરાઈનાં મુલને આધારે પાક અવસ્તાની અંદર સ-
ઘલી ભલી તથા બુરી વસ્તુઓની ઉતપન્તી તથા તેહનાં ક્રમને લગતું વરણન કરેલું છે.

† બરાતુરત—એ તુરકી પાદશાહ અરજાસ્પના એક સપેહમાલારનું નામ છે,
આએ મુજી સરદારે બલખ શેહરની અંદર જાઈને આપણા પાક પેગમબર અશી
જરતોશતને અને ખીખ પરહેજગારને તલવારના જખમથી મારેઆ હતા, તેથી
આએ તુરકીને આપણા મજહબને લગતી કેતાબોમાં ધણાજ પાપી અને અતીથે

બુદ્ધી, અને અનીતીની સહમજને લગતું ગણેઆનછે; અને એ વસતુ જે-
ઓ તે (ધરમઆચારી) ટોલાને નોકસાંન તથા ખરાબ કરવામાં મશહુરછે
તેઓને લગતીછે.

૮ બગી—એ ફુનીઆંને સાડ ખેતીવાડી કરવાને લગતી સહમજછે;
અને એ વસતુ જેઓ પરમાંણીકપણાંથી રેહી, ખોરાકને એકઠો કરી, ઉ-
મદા બદલો મેલવવા સાડ તેહની (લોકોમાં) સખાવત કરવાએ, ધરમઆ-
ચારી (તથા) રાઝદરબારી ટોલાની મદદમાં વધારો કરનાર તરોકે મશહુર
હાએ તેઓને લગતીછે.

૯ દદાંતી—એ, ચોરો તથા જીલમગારોને ફુનીઆંની અંદર ઘાત કરવા-
નું, તથા બેરેહેમી, જીદાઈ, બખીલી અને નીચ વદેઆ કરવાથી ફુનીઆંની
આબાદીને નોકસાંન ફરવાનું અને (ખોરાકની) તંગી તથા ખુટ પાડવાથી
આલમને હાંણી પોંહ્યાડવાને લગતું ગણેઆનછે, અને એ ચીજ જે લોકો
બુરજીગરીના ધંધાને ખરાબ કરનારાછે તેઓને લગતીછે.

૧૦ વહૂયાતી—એ, હુતુખ્શ (ઈઆને સારો વેપાર ધનધો કરનાર) ટોળાને
લગતી સહમજછે, જે ટોળો (ધરમઆચારી, રાઝદુઆરી અને ખેડુત) એ
તરણે ધંધાદારીઓને મદદ કરનારો છે, અને તે ‘હુતુખ્શ’ નો પેશો ક-
રનારના રવાંનને અશોઈનું મેલવવું હુમત, હુખ્ત, અને હવરશત, (ઈઆ-
ને સારા વીચાર, સારા વચન અને સારાં કાંમ) ની ખારફતેછે.

૧૧ ફુશનેયાતી—એ બુરો ઉદીઓગ કરનારા લોકોને લગતી સહમજછે,
બુરો ઉદીઓગ કરનારનાં રવાંનને (તેહના ધંધાને લગતા) બુરા વીચાર, બુ-
રા વચન અને બુરાં કાંમની ખારફતે તકસીરવાર થવુંછે; અને તે (ધરમ-
આચારી, રાઝદુઆરી અને ખેડુત એ) તરણે ધંધાવાલાઓને નોકસાંન કર-
નારછે.

ખદકારનું નામ આપેલુંછે. જેમકે દશતુર શેહમરદ મલિકશાહે બનાવેલી સદ્દરે
નજમના ૯ મા બાબમાં લખેછે કે:—

که این فعل زشت غلامبارگان مقابل بافعال دیوست آن
چو افراسیاب و چو ضحاک درون چو تور براتروش زشت حزون
که او کشت در دین زرتشت را کزو بود گرمی دل و پشت را

કારણ કે આએ ગોલાંચખારગીને લગતું બુરું કાંમ અફરાસીઆબ, કમીનો
જોહાક અને ગમગીની ઉપજવનારા બુરા અરાતરશ જેવા દેવનાં કાંમોની ખરાબર-
નુંછે, કે તેણે (ઈઆને અરાતરશ) જેહનીથી (આપણાં) દેલ અને પીઠને ગરમી હતી
તે દીનના નગીના જરતોથતને મારી નાંખેઓ.

આએ (ઉપર જણાવેલી) સહમજ ધરાવનારા જુદા જુદા ધંધાદારીનું ૧૨ બનવું તેહને લગતાં (સ્પેનામીનો તથા ગનામીનોનાં) મુલની અસરથીછે, અને તે (દરીએક મુલ)ની (અસર) તે ઉપર હોવાથી તે તેહનો તાબેદાર (થાએ)છે.

‘સ્પેનામી’ ને લગતી સારી સહમજ ‘વાદી’ ને સાડું તથા ‘વાદી’ ૧૩ ને લગતી સહમજ ‘બગી’ ને સાડું, અને ‘બગી’ ને લગતી સહમજ ‘વહયાતી’ ને સાડુંછે.

‘ધનામી’ ને લગતી બુરી સહમજ ‘વડની’ ને સાડું, તથા ‘વ- ૧૪ ડની’ ને લગતી સહમજ ‘દદાંની’ ને સાડું અને ‘દદાંની’ ને લગતી સહમજ ‘દૂશનેયાતી’ ને સાડુંછે. અને આદમીને તેહની તરેહવાર ૧૫ નીચાઈ તથા લલાઈની અંદર જાહેર થવું તે (સહમજ)ને લીધેછે.

બુરાઈ (એ) જીલમને લીધેછે, અને જીલમનું ફુતીઆમાં ઘણીએક ૧૬ તરેહથી ફાવુંછે. તેમજ જુદાં જુદાં આદમીઓને નેકોને લીધે લલાઈની અંદર ફાવુંછે. જે વખત બુરા (અંધરમેનીઉશ) ને લગતો હોએચ તે (વખત) ની અંદર ઘણું કરીને ઉંચની ઉપર નીચનું કઢઅત (વધારે) સંબંધ ધરાવેચ, (ઈઆને ભલી વસ્તુની અંદર બુરી અસર થાએછે), તેઆરે જીલમની મારફતે વધારે બુરાઈનું આદમીને જણાવુંછે; જેમકે તે વીસે (આપણી) પાક દીનની અંદર જણાવેલુંછે કે ‘આદમીનું’ સારી આએપત મેલવવાનું કાંમ (તેહની અંદર) ઈજદોની કઢઅતનો સંબંધ હોવાથીછે, તથા બુરી આએપત મેલવવાનું કાંમ (તેહની અંદર) દેવોની કઢઅતનો સંબંધ હોવાથીછે.’

પેદાના કરનાર અહુરમઝદને લગતી મોહટાઈ (ઈઆને માણસોને તે ૧૭ સાહેબની રાહ ઉપર ચાલવા) ને વાસતે આવનારો વખત લલાઈએ કરીછે, જે (વખત) લોકોને લલાઈથી ચહડતે દરજેની જાતવાળા બનવવાના સખબ તરીકેછે, અને તેહને લીધે બુરાં મુળથી જે બુરાઈને લગતો બુરો આપ તથા (માણસને) બુરું બનવાનો સખબછે, તેહને હાંણી પોહએછે. તથા વધારે બુરાઈને લગતો જે બુરો આપ ખરાબી કરનારની તરફથી લોકોમાં પોહચનારોછે, તેહનું શરૂઆતથી તે સેવટના વખત શુધી તુટવું, એ તેહનો ખલકમાંથી એકદમ અટકાવ કરનારી (લલાઈની) સકતીથીછે. પેદાએશની અંદર ફરશોકન્ત† ને માટેની સકતીઓનું સં-

† ફરશોકન્ત—એ લોગત અવસ્તાના અર્થથી ફરશોકરેતી—શબ્દ ઉપરથી બનેલોછે, જેહનો અર્થ પેદાએશને લગતી ‘ચહડતે દરજેની બનાવટ’, એટલેજ આલમને ‘ચહડતે દરજેની બનાવવાનું કાંમ’ હોવો થાએછે, અને તે નાંમ કેઆંમતના વખતના શુધારાનાં કાંમને આપેઆમાં આપેલુંછે.

મતોલ રેહવું તથા (તેહને લગતી) કહિયત અને સંબંધનું (આદમીની અંદર) વધારે પોહચવું, યુરાઈને વગર તેજની કરવાનું જે ભણું બધું તેહમાં ચાલુ છે તેણે કરી છે.

- ૧૮ વલી જે વખત યુરાઈને લગતું વધારે મોહટપણુ ધરાવેચ તે, તે (વખત) ની અંદર ભલાઈનાં કરતાં યુરાઈ ઘણીજ હોવાને લીધે છે, અને આએ વખતમાં પેલા દરવંદ (અંધરમેનીઉશ) ની ઠગાઈની મારફતે સઘલા લોકોને હાંણી થાએ છે. આએ પરમાંણે લોકોમાં ભલી અને યુરી કહિયત ચાલુ રેહવાને લીધે ફરશોકન્તના વખતવેર (તેઓમાં એકથી બીજાને) હાંણી પોહચસે. (પણુ સેવટે) તે ફરશોકન્તના વખતમાં (સઘલાઓને) ભલાઈએ કરી (બદી વગર) ખાલેસીથી રેહવું છે; અને તેથી ખલકને નોકસાંન કરવાની ધંનામીનાને ખુટ થસે. અને સઘલા ભલા લોકોને પેદાના કરનાર સાહેબની સેવટની ધારણાને લગતી ઇછાવાલી સકતીની મારફતે અમરગી અને કાએદાસરની છેલ્લી કાએઆ મલશે.

- ૧ (૧૪) ઈરાંનના દેશી (ઈઆને મનદીઅસની દીન ધરાવનાર) નો સંબંધ, ખાસીઅત અને કહિઅતને લગતી મોહટાઈ વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાંણવું કે: ઈરાંનના દેશીની (અહુરમનદના) સંબંધને લગતી જે મોહટાઈ છે, તે મનદીઅસની દીન અને તેહના કાએદાની મારફતે તે
૩ (અહુરમનદનો) તાબેદાર છે તેહને લીધે છે. અને તેહની ખાસીઅત તથા કહિઅતનો ચહડતો દરજે (અહુરમનદની) તાબેદારીને લગતા (તેહના) કેટલીએક તરેહના ખવાસ તથા ચાલચલણથી છે. ઈરાંનીઓનો તરીકો એ મનદીઅસની દીનનો તરીકો છે, તેથી જે કોઈ ઈરાંનનો વતની છે તે હમેશાં ઘાટકી રવઈઆને તોડનાર છે. ઈરાંનનો વતની મનદીઅસની દીનનો તરીકો ધરાવેચ અને પોતાની સાથે ભલાં મીનો (નો સંબંધ) રાખેચ તેથી તેહને મોહટાઈ છે, અને યુરી સકતી તેહનીથી ઇજા પામતી રેહચ. અને તે, શુધરેલા, પરમાંણીક, અ

ને એકસરખા ખોરાકને લીધે તનદૃસ્ત, સમરેલો, સુધરેલો, સુખી અવસ્થા-
વાલો, પાક, શુનદર, સુધનધીવાલો અને ખુશી સાથેના રેહુછે. અને જે ૪
(બીજી) કેટલીએક જાતછે તેહને તેહના ખવાસ તથા કઠિઅતને લગતી મો-
હટાઈ તે પોતે (અહુરમજ્દની) નાંફરમાંનીને લગતો ખવાસ તથા ધનામીનોને
લગતા મજહુબની ચાલણુ ધસવેચ, તથા પોતાની સાથે યુરા મીનો (ના
સંબંધ) રાખેચ તેથીછે. અને તેથી ભલી સકતી તેહનીથી ઈજા પાંમેલી
થાએચ. તથા તે અપરમાંણીક, બીગડેલા, અતીશે એકસરખા ખોરાકને લીધે
બીમાર, બદકાર, ખરાબ થાએલો, કંગાલ, નાપાક, ધનધાતો, કડ્ડપી અને
સંતાપવાલો રેહુછે.*

(૧૧) ઈરાંન દેશની બાહરની સરહદવાલા લોકોને બન- ૧
વાના સખબ વીસે ભલી દીનને લગતો
ખો લા સો .

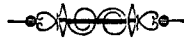
જાણુવું કે : જેઓનું અસલ વતન ઈરાંનછે, તે સરહદવાલા લોકોની ૨
દીન તથા રવઈઆનું બનવુંભી તેઓનાં ઈરાંની વડીઅલના અસલ ધરમ
અને દીન ઉપરથીછે. માટે એજ દીન અને તરીકાની ખુજપરછ કરવાથી (યા-
ને તેહનાં ફરમાન મુજબ ચાલવાથી) તેઓને ભલાઈ, ફાએદો અને વધારે
કઠિઅતછે. સખબ કે તેઓ જે હુકુમતે પુએલાછે તે ઈરાંની મજહુબની (ખુબી) ૩
થીછે, અને જેઓ (હાલમાં) પુરથવીના અને તેમા વલી જે ખુનેરસના
(ઈઆને ઈરાંનના) માલેક થએઆછે તેઓ ‘હોશંગ’ તેહમુરસ્પ, જમશેદ,
ફરેકુન, અને એરચ, ઈતીઆદી ઈરાંની (પાદશાહ) ઓથીછે, અને તેઓને
જે કાંઈ તેઓના રાજની મોહટાઈ મલીછે તે મોહટાઈ રઈઅતને છુટાપણું
તથા શુખ આપવાએછે, અને તેથી તેઓને હમેશનો ફાએદોછે. માટે જે
બીજા હાકમો ભેલમને સાડ ખોટું બોલનારને, મજહુબની અંદર ફેતનેા

* આએ ઉપલી બાબતનો સાર એછે કે મજદીઅસની ધરમ પાલનારો શ-
ખ્સ અહુરમજ્દની મારગ ઉપર ચાલનારોછે, તેથી તેહનામાં અહુરમજ્દની તરફની
કુદરતી સારી સહમજો ઉતરેછે, અને તેથી તે ઉપર જણાવેલા સારા ગુણવાલો રેહ
છે; અને તેથી ઉલ્ટો મારગ જે દેવપરસ્તીનોછે તે મારગે ચાલનારો શખ્સ ધનાહ-
મીનાના એલા તરીકેછે, તેથી તેહનામાં ધનાહમીનાની તરફની યુરી સહમજો ઉતરેછે,
અને તેહને લીધે તે આએ દુનીઆમા ઉપર જણાવેલા યુરા ગુણવાલો રેહછે.

ઉભો કરનારને, ખુતીને અને વાટપાડાઓને નહીં પસંદ કરનારા હોય તો એના ચુકાદાને અહુરમનદના તાબેદારોએ હુમેશાં કબુલ રાખવો તથા (તેઓને) બચાવ કરનારા પાદશાહ તરીકે ગણવા, અને તેઓની તરફ (પોતાને) વગર બલવાએ ધારાથી આધીન રાખવા તથા (તેઓની) હકુમતને વધારવી. પણ જે તાંહાં કોઈ, (બીજી) દીનને ચાલુ કરવા સારું મનદીઅસની દીનની મોહટાઈ, કીરતી અને ખોરેહને અટકાવેતો, તેહવા ધાતકીઓથી જેમ તેઓને કાચેદા અને શુખ નજીએ તેમ (પોતાને) શુધરેલા રાખવા. અને જેઓ તે દીનથી પદ્મશટ અને દોનખી થાયેલા હોય તેઓને તથો પાછા ફરવાની સહમન આપવી. (અને) વલી રૂમ (ઈઆને યુનાંન) ને લગતી ‘ચહુદ’ ની દીન તથા ખાવર (યાને પસચમ) ને લગતી ‘મસહીઆ’ ની દીન અને તુરકસ્તાંનને લગતી ‘માની’ ની દીનછે, તેહની આગલ વધેલી કહ્યત તથા ગલખાનો (આપણા) અમદીન દોસતોમાં તેહની બદી તથા હીનપસ્તી પેવસ થાયે તે સારૂ તથા આપણી રૂમનાં કરતાં પુરાંણી દીનની પાકીને જાંખ લાગે તેહને માટે અટકાવ કરવો.

૧ (૧૦) ચહુડતો (ઊતરતો) હક આપવાજોગ રીતવાલા લોકો વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણુવું કે, ચહુડતો ઊતરતો હક આપવાજોગ રીતવાલા લોકોમાં આએ (નીચે નજીવેલી) તરેહના લોકો ધણાછે; તેમાં મોહટી ઉમરવાલો હુનરમંદ પેહલો દરજે ધરાવનારોછે, અને બીજો તથો ઊતરતો નવાંન કલાવાલોછે. ઉમરે પોહોચેલા હુનરમંદને નવાંન હુનરમંદનાં કરતાં ચહુડતો થવાનાં ધણાંએક કારણોછે, (તેહમાંનું મુખ્ય કારણ એછે કે) ઉમરે પોહોચેલો (હુનરમંદ) તેહની વિદ્યા સાથે તે વિદ્યાની અનખાએશ મેલવેલોછે, તથો (લોકોનો) તે ઉપર ધણો વીસવાસ રેહછે, તથા કોઈબી જાતની બદી (ઈઆને આપણ) તેહની મારફતે ફર થાયેછે, અને પેલો નવાંન હુનરમંદ તેહની વિદ્યા સાથે તે (ઉમરે પોહોચેલા) હુનરમંદની કમાલીઅતમાં તેહની મોહટી ઉમર થાયે તાંહાંવેર પોહોચતો નથી. (વળી) તે (બીજા) નાં કરતાં ઊતરતે દરજેનો તરીજો હુનર વગરનો નવાંનછે, અને તથો ઊતરતો છેલ્લો હુનર વગરનો બુદો (પુરૂષ)છે, વગર હુનરવાલા નવાંન (પુરૂષ) ને હુનર

વગરના બુદ્ધાની ઉપર સરસ થવાના ઘણાં કારણ છે, (તેમાંનું મુખ્ય કારણ) હુનર વગરના જવાંન પુરૂષને તેહની ચહડતી કહ્યતથી અને એકસરખાં જોરથી હુનરમંદીએ પોહ્યવા વીસેની ઉમેદવારી છે.

(૧૧) સમારગે ધંધો કરનારાઓ સંતોશીછે, અને કમાર- ૧
ગનો ધનધો કરનારાઓ વગર સંતોશનાછે,
તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાંણુવું કે, જે કોઈ કાએદાસર (ઈચ્છાને પરખાંણીકપણીથી) ધનધો ૨
કરનાર છે તેહનો ધનધો પાએદાર દોલતને મેલવવાનો અને નાપાએદાર
દોલત * ને નહી મેલવવાનો છે; અને તે સમારગે ધંધો કરનારો ખોદાનો
આભાર માંનનાર, ખુશી સાધનો અને સંતોષી રેહ છે. જેહનો ધનધો
નાપાએદાર દોલતને મેલવવા વીસેનો અને વધી પાએદાર દોલતને પડતી
મેલવાનો છે, તે કમારગે ધનધો કરનારો ફરીઆદ ઉઠાવનાર, નાખુશ, બેચેન
અને વગર સંતોષનો રેહ છે. બદનને પરખાંણીક અને આતમાને કહવ- ૩
તદાર રાખનારી પાએદાર દોલત સારી ચાલચલણથી છે, અને (તેહને લગતી)
નાપાએદાર દોલતનો વધારો તે (સારી ચાલચલણ) વગરની તેહની બુરી
ચાલચલણ છે; (કારણ કે) રવાંનને દરએક તરેહનો છુટકારો આપનારી
અને (તેહના) સમઘા ગુનાહને ફેરવનારી જે વસ્તુ છે, તે સવાબ છે.

(૧૨) (ઈનદો આદમીઓનો) સંભાલ કરેચ, તથા સંભાલ ૧
કરવાથી (તેઓને) છોડી દીએચ, તે વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

જાંણુવું કે, ઈનદોની તરફથી બેહદ રીતે અને જુદી જુદી પરકારે ૨
(ખાંણસનો) સંભાલ કરવો, એ ખાંણસને ગુનાહ કરવાથી દુર રેહવાએ અને
સવાબકાર હોવાએ છે. ઈનદો ભલાં (આદમી)નો સંબંધ રાખનારા જાં-
હાંવેર (આદમી) ભણુ હોએ તાંહાંવેર છે, અને જે (આદમી) પાપ કરવા પ-

* આએ જમોએ પાએદાર દોલતની મતલબ, ઈમાનદારીથી ઉદ્યોગ કરવા-
એ મેલવેલા સવાબ તથા નાપાએદાર દોલતની મતલબ, ધનધાની અંદર કાવાદાવાથી
મેલવેલા પદમાને લગતો ગુનાહ સહમજવો.

- ડેચ તેહને સંભાલ કરવાથી તેઓ છોડી દીધેછે. જેઆરે હુવુંછે કે ગુનાહ કરવાએ અને સવાબને ખાટે બુદ્ધ વીચારવાએ (ખાંણસ) ઈનદોના સંબંધમાંથી હુંકેરાએલું થાયેછે, તેઆરે ખચીત એ ઉપરથી ભલા લોકોએ (પુનના બદલાની) ઉમેદ, તથા બદકારોએ (પાપનાં કાંમની સજા વીસેની) ધાસ્તી, હુમેશાં રાખવી (સજાવારછે). જે કબુ આએ ફનીઆને લગતાં મકાનમાં ગુનાહની આમેનશની અંદર ચાલનારો બદકાર, ગુનાહને લગતાં કાંમના વધારા સાથે, આલખની અંદર સારો બદલો મેલવેલો તથા સચવાએ લો રેહતો હોએ, અને ભલો શખ્સ સંભાલથી બેનસીબ રેહતો હોએ. તો (તે વીસે) ખચીત (દીનમાં) જણાવેલુંછે કે: મીનાઈ જેહાંનમાં તે ભલાને છુટકારો, તથા ચહડતો દરજે હોવાને લીધે આખેરશને લગતી સારી હાલતનું મલવુંછે, અને તે બુરાને (તાંહાં) બંદીવાંનપણું, તથા હીનપસ્તી ભોગવવાને લીધે આખેરશને લગતી બુરી અવસ્થાનું મલવુંછે.
- ૩ (ખારે) જે (સાચ્યું બોલવું) કોઈ ઠેકાણે અશો લોકોને ઘણું નોકસાંન કરનારું તથા ઈજા દેનારું જણાયે, તોપણ (તેઓએ) હુમેશાં તે (સાચ્યું) બોલવું. અને જુહું જે કે કોઈ ઠેકાણે અશો લોકોને ઘણું ફરાગત અને ફાએદા સાથનું જણાયે, તોપણ (તેઓએ) તે કોઈબી વખતે હરજેન બોલવું નહીં. સાચ્યું બોલનાર શખ્સને સાડ ભલી દીનને લગતી સીખાં-મણુછે કે: જે કોઈ વખતે તે સાચ્યું બોલનારની એક ખરી ખબર આપવાએ તેહનીથી અશો લોકોને કાંઈ નોકસાંન પોંહયે, તોએપણ તે ઉપર આધાર નહીં રાખીને તેહનાં સાચ્યાં બોલવાને લીધે તેહને વખાંણવો, અને તેમજ જે કોઈ વખતે જુહું બોલવાએ તે (જુહું બોલનાર) ની તરફથી ખોટી ખબર આપવામાં અશો લોકોને ફાએદો પોંહયે, તોએપણ તેહને કબુલ રાખવું નહીં; અને તેહનાં જુહાં બોલવાને લીધે તેહનો ધીકાર કરવો.

- ૧ (૪૪) ગુનાહથી પાછું રેહનાર અને સવાબમાં આગલ વધનાર તથા સવાબથી પાછું રેહનાર અને ગુનાહમાં આગલ વધનાર આદમી વીશે ભક્ષી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જણવું કે, જે (આદમી)નાં દીલની અંદર મેહમાંન તરીકે બેહમન (ઈઆને ભલા વીચારવાલી સકતી) હોએ, અને તેહની ઈછાની ઉપર હકુ-

મત કરનાર અહુરમઝદ હોએ (એટલેજ ને કોઈ પોતાનાં દીલમાં અથો અ-
હુરમઝદને લગતો બલો વીચાર રાખે અને અહુરમઝદની ખરજીને તાએએ રે-
હીને ચાલે) તો, તેહનું ધર (ઈઆને શરીર) શલાહ સંપજ બરેલું, વીચાર—
મીનાઈ મકાંન (ઈઆને બેહુશત) ની સચાઈવાલો, બોલવું—અકલના
તરીકાવાલું અને કાંમ—ગુનાહથી પાછું રેહવાનું અને સવાબમાં આગલ
વધવાનુંછે. અને જેહનાં દીલની અંદર (બેહુમાંન તરીકે) અકોમન (એટ-
લે જે બદ ખવાસને લગતી વીચાર સકતી) હોએ, તથા તેહની ઈછાની
ઉપર હકુમત કરનાર વઝન (ઈઆને યુરો હવસ) હોએતો, તે (હનું સરીર)
ઝોરસાનું ધરછે, અને તેહનાં મન ઉપર હોકમ કરનાર ગુનાહની ઝેખી
સકતી, તથા (તેહની) જ્યાંનને ફતવો આપનારી આપમતલબછે ; તેથી
તેહનું કાંમ સવાબથી પાછું રેહવાનું અને ગુનાહમાં આગલ વધવાનુંછે.

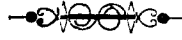
(૧૧) બક્ષી દીનનો તરીકો ઈજદાની ઈછાને લગતો અને ૧
યુરી દીનનો તરીકો દેવોની ઈછાને લગતોછે
તે વીસે બક્ષી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે : બક્ષી દીનના તરીકાને લગતો વીચાર ઈજદને એટલા ૨
સાઝ પસંદછે કે, તે (તરીકો) પોતે (ખાંણસને) સારી સકતી (બેલવવા)ને
ખાંટેનો, અને યુરી સકતી (ની તરફ) થી (તેહને) પાછું ફેરવનારોછે ; તેથી
જે કોઈ જાતે સારી સકતી બેલવવાને ખાંટેનોછે, તે સવાબને ખાતર યુરી
સકતીથી પોતાને પાછો ફેરવનારછે, અને સવાબ એ ઈજદાની ઈછાછે.
યુરી દીનના તરીકાને લગતો વીચાર દેવને એટલા સાઝ પસંદછે કે, તે
(તરીકો) પોતે (ખાંણસને) યુરી સકતી (બેલવવા)ને ખાંટેનો અને સારી સ-
કતીથી (ખાંણસને) પાછું ફેરવનારોછે, તેથી જે કોઈ જાતે યુરી સકતી
(બેલવવા)ને ખાંટેનોછે, તે સારી સકતીથી પોતાને પાછો ફેરવનારછે, અને
વલી જે કોઈ યુરી સકતીવાલોછે, તે (પણ) ગુનાહને ખાતર સારી સકતીથી
પોતાને પાછો ફેરવનારછે, અને ગુનાહ એ દેવોની ઈછાછે.

૧ (૧૭) ભક્ષી દીનને પરથમ ચલાવનાર વીસે
(ના ખોલા સો).

- ૨ જાણુવું કે: ખલકને (આવતી કુનીઆને માંટે) ચહડતે દરજ્જેનું કાંમ કરનાર થવાનું કારણ દીનથી છે, અને તેહનેજ લીધે પેદા કરનારની તરફથી (તેહને) આખાદ રેહવું છે. લોકોને ગુનાહની અંદર આમેજ થવાથી પાછા ફેરવવા અને નવા કરવા સાડ હમેશાં દર વખતે તે (દીન) ને (દાદારની તરફથી) મોકલવાની જરૂર છે. પેદાના કરનાર (અહુરમઝદ) થી પરથમ તે દીનને કબુલ કરનાર ‘ગયોમરદ’ હતો, કે જે આદમીનું મુલ, (અને) પૃથ્વીના પેહલ્લો રાજા હતો. અને દાંદારની તરફથી આલમને સાડ છેલ્લો દીનને લાવનાર તથા દીનને લગતી કરણીએ કુનીઆને સીનગારનાર તથા આલમને શુધ હાલતમાં ચલાવનાર ‘સોશીઓસ’ છેલ્લાં આદમીઓના સરદાર અને માલેક છે; જે (સોશીઓસ) પેદાના કરનારની ઈછા અને ખાહેશ મુજબ આખેરના વખતમાં તેહની દીનને લાવનાર તથા કુનીઆને નીરમલ, વગર ઈજવાલી અને બેહસ્તને લગતી કરવાનું જે કાંમ (પરથમ) ગયોમરદની મારફતે (શરૂ) થયેલું હતું, તેહને સંપુરણ રીતે રોનક આપનાર છે. આલમને શુધારનારા સધલા (પેગમબરો) તે (દીન) વીસેની મતલબને લગતા ગણાએ છે, અને ભક્ષી દીનને લાવનારા બેહસ્તને લગતા ફરેસતાઓ સારા મજહુબને લગતા પેગમબરોના વસીલા છે; પણ તે (સોશીઓસ) ની પછી જે કાંઈ કુનીઆને લગતી (પેદાઓશ) છે તેહને સાડ પેગમબરની મારફતે
- ૩ દીનને મોકલવાની જરૂર રેહસે નહી. જે ધરમગુરૂઓ—ઘણાં ગુનાહ ભરેલાં કાંમવાલા તથા ખરાબ થાએલા તરીકાવાલા વખતની અંદર અને આદમીઓને દીનથી અતીશે ગુનાહ ભરેલાં તથા ભલા મજહુબને સાડ શકમંદ કરનારા તથા લોકોને અંધારાં તરફ જવાને ઘણી ઉમેદ આપનારો મજહુબ ધરાવનારા (દીનફુશમન) ના દોરની અંદર, દીનને ચલાવનાર, કુનીઆને રોશનીવાલી બનાવનાર અને પેહલ્લી કુનીઆને લગતી ઉમેદ રાખવાની તેહને સહમજ આપવાથી (કુનીઆને) ચહડતે દરજ્જેનાં ગનેઆંન વાલી કરનારા હોએ, તથા લોકો તેઓની દીનને તે પેગાંમ લાવનારાઓએ જાહેર કરેલી મતલબ ઉપરથી પસંદ કરેતો તે પેગમબરોને તેઓના ભલા મજહુબને લીધે પેગમબર તરીકે લોકોએ કબુલ રાખવા; પણ જે તે (દીન) ની અંદર

- ૧ (૧૫) મનદીઅસનાંનોને, ખોદાની તાબેદારી વગરના દેવ-
પરસ્તો તથા ઠગાર્ઠ કરનારા આશમોગોના
ખવાસથી દુર રેહવા વીસે ભલી દીનને
લગતો ખોલાસો.

- ૨ બંધુવું કે, દેવપરસ્તો તથા ઠગારા આશમોગોનું રવાંન (પોતાનાં) જીવતાં
બદનની અંદર તેહના રીમન ખવાસને લીધે (મનદીઅસની) દીનની રાહે
મુએલાં શરીર સાથનું છે, અને તે જીવ સાથનું શરીર દોજખને ખાટેનું
ગણાય છે; એટલા સાઝ મનદીઅસનાંનોને તેઓની તે રીમની તથા ખરાબ
ખાસીઅતો, તેહને લગતા અરસ પરસના મેલાબથી પોહચવાની ધાસ્તી છે,
ખાટે તેઓનાં જીવતાં શરીરને અડકવાથી (તેઓએ) દુર રેહવું; કારણ કે
તેઓનું શરીર શઘલી જગોએ સરેલા નસા તરોકેનું છે.
- ૩ વલી (બીજી) એમ જાહેર કરેલું છે કે, તેઓની ખીતરાચારી તથા ન-
જદીકીના સંબંધની લાગણીથી (મનદીઅસનાંનોની) અશોઈનો ઘટારો, (તે-
ઓના) સારા ખવાસને આલુદગી તથા આદતને હાંણી પોહચવી અને
(તેઓની) ખીરેહનું ઘટવું છે. (અને) તે લોકો (પોતાની) દોસ્તી તથા સાથે
ખાવા પીવાના તરીકાથી (મનદીઅસનાંનોને) ધજદોથી જુદાગી તથા અ-
પવીતરાઈના સંબંધ આપનારા છે, અને (તેથી તેઓની) બુદ્ધી હીન થા
એ છે; ખાટે બને તાંહશુધી તેઓને અડકવાથી દુર અને એહલાએદા રેહ-
વું, અને તે સાથે એમ પણ કરવું કે, જે ધારી તથા ખાવાનાં વાસંજુ તે-
ઓ વાપરે તેહને તરજુ મરતમે ગરમ પાંણીએ કરી ધોવાં અને તેહમાં
ખાવા પીવાથી મનદીઅસનાંનોએ દુર રેહવું.

- ૧ (૧૬) ખોદાના બંદા મધેથી ચહડતી, મધેઅમ અને
ઊતરતી પદવીના બંદા વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાણવું કે, ખોદાના બંદાઓની અંદર જે કોઈ પોતાને વાસતેની
બંદા તરોકેની સહમનથી જાતે સહમનદાર (હાએ), અને તેહને લગતા

ચલકાટ, નુર, અકલ અને ગુણની અંદર શુધારો કરવાભેગ સકતીની ખા-
રફતે પોતાને ચલાવે, તે ખોદાનો અહડતે દરજ્જો બંદો છે. અને જે કોઈ ૩
તે શુધરેલા ખોદાના બંદાની બરોબર નકલ કરવાથી પોતાને શુધારે, તથા
તેહને લગતી સકતીઓને જેમ ચલાવવી ઘટે તેમ ચલાવે, તે ખોદાનો મધે-
અમ દરજ્જાવાલો બંદો છે. અને જે કોઈ સંપુરણ અકલવાલા ગુણી શખસની ૪
ખારફતે તેહના જેવી સકતીને શુધારનારી નસીહતથી પોતે શુધારાની સહમજ
સાથનો (હાએ), તે ખોદાના બંદાની અંદર ઉતરતા દરજ્જાવાલો બંદો છે.*

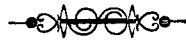
(૧૪૮) (આએ ફુનીઆંને લગતું) અતીશય શુખ, અતીશય ૧
ફુખ, શુખ સાથનું ફુખ, અને ફુખ સાથનું
શુખ કેહવી રીતનું છે તે વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે : આએ ફુનીઆંનાં લોકોનું અતીશય શુખ અને ફુખ, ૨
શુખ સાથનું ફુખ, અને ફુખ સાથનું શુખ (હમેશ રેહનાર નથી, પણ)
પુરત જવું રેહનાર છે. અને આએ ફુનીઆંને લગતાં ફુખના જવાએ શુ-
ખનો શબ્દ અને શુખના જવાએ ફુખનો સંબંધ છે.

(૧૪૯) જે (ચીજ) થી આદમીને છુટકારો મેલવવો છે તથા ૧
જે વસ્તુ તેહને પસંદ કરવાભેગ નથી તે
વીસેની નસીહત તથા ભલી દીનને
લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, આદમીને (ભલી દીનને લગતી) નસીહત છે કે, તેણે (દો- ૨
ખથી) છુટકારો મેલવવો—(એ) ભલી દીનની રાહ અહમજનદની ધંધાને
લગતી ખાહેશ તથા પુછપરછ કરીને તે સાહેબની મરજી મુજબ (આએ ફુ-

* આએ ઉપલી બાબતમાં ખોદાના તરણ તરેહના તામેદારોનું વરણન કરે-
લું છે, તેહમાં જેઓ બંદા તરીકેની કુદરતી સહમજ ધરાવનારા પેગમખરી દરજ્જાવાલા
બંદાઓ છે તેઓને પેહલો દરજ્જો આપેઓ છે, તથા જેઓ પેગમખરીની નકલ કરના-
રા છે તેઓને બીજો દરજ્જો આપેઓ છે, અને જેઓ ધરમચરઓથી કેલવણી લેધને
પોતાને ખોદાના બંદા તરીકે ચલાવનાર છે તેઓને તરીજો દરજ્જો આપેઓ છે.

નીઆંમાં) બરોબર રેહવાએ, અથવા ભલી દીનની અંદર આપેલી સહન-
બથી તેહને લગતું કાંમ કરવાએ, અને હાંણી પોહ્યાડનારાં તથા પસંદાવાને
લગતાં પરહેઠ કરવાએ કાંમથી દુર રેહવાએ. જેહનું અંતકરણ તે-
હને અહડતે દરજેનો મારગ બતલાવનારું તથા અકલ તેહની ઉપર હોકમ
કરનારી હોએ, તે આદમી અહુરમઝદની ઇછાવાલું છે; પણ જે (આદમી)
પોતાને લગતા ઉપાએની સહમજ મેલવવાથી પાછું રહેનારું તથા પોતાને
સાચવટની અંદર જાલવવાની આહેશ વગરનું અને સંતોષી અકલને પ-
સંદ નહી કરનારું, તે (પોતાની) મરજ મુજબ ચાલનારું, ઉવટા વીચા-
રનાં અંતકરણવાલું અને આપમતલબી વસ્તુને લગતું છે.

- ૧ (૬૦) હસ્તીવાલો સાહેબ (ખલકની) હસ્તી* અને પે-
દાએશને* પેદા કરનાર છે તે વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાણવું કે, હસ્તીવાલો સાહેબ પોતે, જે કાંઈ તેહને લમતી દરએક
હસ્તી તથા પેદાએશ છે, તે ઉપરથી જણાએલો છે. ખોદાએતાલા અહડતે
દરજેની દાનાઈની સકતીવાલો છે. અને તે સાહેબને માટેનું જે કાંઈ કાંમ
સ્પેનામીનાથી જાહેર થાઈ તેહની આગમય તે પોતે હોતો. અને ખોદા-
૩ એતાલાથી સઘલાએની હસ્તી છે. વલી આદમીની અંદર તે હસ્તીના
સાહેબનું તેહની હસ્તીની મારફતે જણાવું છેલ્લે વખતે (થઈ) છે.†
કારણ કે (પરથમ) બેહમનને હયાતી આપનાર તરીકે અહુરમઝદનું જાહેર
થવું તે બેહમનને જનમ આપેલાં કાંમની પછી થાએલું છે. તેમજ પેદા-
એશને સાડ દીનને લગતી દાનાઈની જરૂર તથા બેહમનની જાતની માર-
ફતે તે (દાનાઈ લોકોમાં) પખરાવવાની અગત હોવાને લીધે દાદારની માર-

* હસ્તી, તથા પેદાએશ—એ બેહુ ખોલાની મતલબ આએ જગોએ ખલકની
હયાતી તથા તેહનાં રૂપને સહમજવું.

† જાણવું કે ઉપલાં લખાણની અંદર હેવું જણાવેલું છે કે : “આદમીની
અંદર તે હસ્તીના સાહેબનું તેહની હસ્તીની મારફતે જણાવું છેલ્લે વખતે થઈ છે”
તેહની સહમજ ઈજ્જતેના ૧૯ મા હા, પેહલવી ‘યુન્દેહશને’ અને ‘ગાહબારની
આફરીન’ ઉપરથી આપણને હેવી રીતે મળે છે કે પાક દાદારે આએ દુનીઆની પે-
દાએશમાં પરથમ આસમાન, પછી પાણી, પછી જમીન, પછી ગોસ્પંદ, પછી
જાડપાણુ, પછી આતશ પેદા કરીને તેવાર પછી આદમીને જનમ આપેલો હતો.

ફતે બેહમન પેદા થવાથી તે (દાદારની) પેહલવી પેદાએશ તરીકે છે. અને પેદાના કરનાર (દાદાર) ની મારફતે બેહમન સરજવાએ તેહને દાદારના બેટા તરીકે તથા બેહમનને લીધે દાદારને આપ તરીકે દીનને લગતા ખોલાસામાં જણાવેલો છે. તેઆરે એ ઉપરથી સાબેત થાએ છે કે દાદાર પોતે બેહમનની પેદાએશની આગમચ જાહેર થાએલો હતો. અને બેહમનને તેહને લગતી જટલી સહમન મલી છે, તેટલી સહમન વાલો તેહને દાદારે કરેલો છે. માંરે તે ઉપરથી જણાએચ કે દાદાર પોતાની સંપુરણ સહમન, પુરતી સકતી, અને સંપુરણ હકુમતથી જટલી જોઈએ તેટલી હાંસેલ વાલી પેદાએશ બનાવવાને સકતીવાંન છે. અને તેહની માફક દાનાઈમાં ચહુડતે દરજેનો, અતીશય ગણેઆનવાલો અને અતીઆંત મરતબાવાલી આએપત ધરાવનારો કોઈ નથી. તેઆરે ધરમગુરુઓ મધેનો જે ધરમગુરુ (ઈઆને પેગમબર) ૪ પોતે પેદાનો કરનાર તેમજ આપ દીકરા તરીકે (ગણાએચ) તે બનવાજોગ નથી; (કારણ કે) દીકરાની આગમચ આપ અને આપની પછી દીકરો બનેલો, એ બેહુ (વાત) સઘલા મજહબની અંદર કાએદાસર છે. વલી ખોદાએતાલા પોતે એક છે, અને તેણે એખલાએ (સઘલી પેદાએશને) પેદા કરેલો છે, તે પોતાને પછવાડે કેમ બનાવે ? વસ્તુને લગતી આલાદના તરીકાની અંદર બેમાં એક આગલ હોવું જોઈએ, તથી (જો) બે આગલ અને બે પાછલ (પેદા થાએલા) હોએતો તેહમા બીજાની આગમચના એકને આપ તથા બીજાને દીકરો કેહવો સજવાર છે, (કેમકે) તે આગલ અને પછવાડે (પેદા થાએલા) બંધેની અંદર બીજાના આપ તરીકે પેહલો છે, અને બીજો દીકરા તરીકે છે. પણ દીકરાની આગમચ પેદા થાએલો બુજેરગ આપ દીકરો અને આપની પછી પેદા થાએલો દીકરો આપ નહી હોએ.

(૧૧) પેદાએશનો પેદા કરનાર તેહની જે પેદાએશ પોતાના પેદા ૧
કરનારને ઈલા દેવાથી દુર છે, તેહવી પેદાએશને લગર
ધારતીની અંદર રાખવાને કબુલનાર છે, તે
વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જણવું કે, પેદાએશને પેદા કરનાર (પાક ખોદાએતાલા) પોતાની પેદા ૨
એશને તેહની પેદાએશ તરીકે ઘટતી રીતે કબુલ રાખનાર, જે પેદાએશને
તેણે પેદા કરેલો છે તે પેદાએશનો તેહની સાથે સંબંધ રેહવાને લીધે છે.
અને તે પેદાએશને તે (હનો પેદા કરનાર) કીમતી ગણનાર, તે પેદાએશના

ચહડતે દરજ્જાના સંબંધની મારફતે છે. તથા દાદાર પોતે તેહની પેદાએશને સાડ કીમતી ગણનાર, તે (પેદાએશ) ની સાથે એક મલવાએ છે. એટલેજ તે (દાદાર) પોતે, તેહને લગતા (ખાદાઈ) વીચારને માટેની કીમતી સખાવત તે પેદાએશની અંદર કરનાર તથા તેહને વગર ધાસ્તીવાલી રાખનાર, તે (પેદાએશને પોતાના) પેદા કરનારને ખાલ્લી રીતે * આજેરદેહ નહી કરવાએ છે ; કારણ કે તે સાહેબ તેહની જાત ઉપર પાદશાહ તરીકે છે. વલી તે દાદારની ખલકની અંદર જે કોઈ શખ્સ (પોતાના) પેદા કરનારને માટેની દાનાઈએ ચાલનાર તથા (તેહની) સખાવત (ખીજાએ) કરનાર છે, તે વગર શકે ગુનાહનાં કાંમેની મારફતે પોતાને ઈજા કરનાર નથી. જે ધરમગુરૂએ (ઈઆને પેગમબરો) દાદારની તરફના છે, તેઓનો મજહૂબ જે, તે (દાદાર) ની પેદા કરેલી પેદાએશને ગુનાહનાં કાંમેથી સુતલક ઈજા નહી દેનારો તથા રાજની અંદર (કોઈને) વગર કારણે દુઃખ નહી આપનારો કેહવાએચ, તે તેહને લગતી (એટલેજ તે મજહૂબની) દાનાઈથી કરેલી સખાવતે (ઈઆને કાંમે) તથા (તેથી) અપાએલા પવીતર ઈતસાફે કરી છે. અને તે (ધરમને લગતી દાનાઈ) વગરના તથા તેથી પછાત રહેલા (લોકો) ખચીત વગર વીચારવાલા કેહવાએ છે.

- ૧ (૧૧) અરથેશતાર+ અને વાસ્તરીઝીશ+ ના ધનધાની ઊપર
અથોરનાં ના ધનધાની મોહટાઈ તથા ચહડતા
દરજા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાણુ કે, અરથેશતાર અને વાસ્તરીઝીશના ધનધા કરતાં અથોરનાં ના ધનધાની મોહટાઈ તથા ચહડતા દરજે ઘણાએક સખબ ઉપરથી જણાએલો છે. અને તેહમાંનો એક (સખબ) એ છે કે, સેપાહગરી, અને કુનબીપણું એ બેહુ એલકાબ અથોરનાં પણાંની અંદર છે, સાથી કે એક અથોરનાંની પેહલવાં ગરી જેબી દરજને મારવામાં, તથા કુનબીપણું (પોતાને) ઈઅનદાંની આરાધના કરનારો બનાવવામાં છે.† અને વલી આ-

* ખાલ્લી રીતે—એટલેજ જણાએધને, તે વીશિની પોતાને મહમજ હેવા છતાં.

+ અરથેશતાર—એટલે સેપાહ અથવા રાજઅધીકારી; વાસ્તરીઝીશ—એટલે એક અથવા કુનબી અને અથોરનાં—એટલે ધરમઆચારી અથવા દસગુર મોબદના ટોલાને સમજવો.

† કુનબીપણું ઈઅનદાંની આરાધના કરનારો બનાવવામાં છે—તેહની મતલબ એ છે કે, ઈઅનદાંની આરાધના એ આતમાને લગતો ખોરાક છે, માટે આરાધના કરનારો એ ગોએઆ રવાંને પુનને લગતો ખોરાક પોહચાડનારો કુનબી છે.

તમાને તેહના પેદા કરનારનો હજુરમાં પોહઆડવાનું જે કાંઈ કાંમછે, તે અથોરનાંનના ધનધાથીછે.

બીજું કારણુ એ છે કે, દરએક આદમીને (તેહની) ફરજને લગતું કાં- ૩
મ કરવાની સહમજ મેલવ્વો, જેવોકે (પોતાના) પેદા કરનારને ઓલખવો
તથા ધણાંએક સવાખ અને ગુનાહ (નાં કાંમ) ને પીછાંણવાં—એ અથોર-
નાંન ટોલાથીછે; તેમજ તેઓ પોતાના આતમાને લગતાં સધલાં કાંમની
અંદર વધારે તથા વીગતવાર હદવાલા (એટલેજે હદથી જુઆદા તથા મ-
ણતરીવાલાં કાંમ કરનાર) અથોરનાંન ટોલાથીછે.

તરીજું—સેપાહગરી તથા ફુતબીપણાં કરતાં અથોરનાંનપણાંનો ચ- ૪
હડતો મરતઓ તે અથોરનાનાં ધરમને લગતાં સમરણુ, ખવાસ અને
મકાંનને લગતી મોહટાઈને લીધેછે.

ચોથું—(મોહટાઈનું કારણુ એછે કે) આદમીનાં શરીરની અંદર ૫
માંથાંનો દરજ્જો અથોરનાંનનાં ધનધાને, હાથનો દરજ્જો અરથેશતારના ધ-
નધાને, પેટનો દરજ્જો વાસ્તરીઓશના ધનધાને અને પગનો દરજ્જો હુતો-
ખના ધનધાને લગતો (દીનમાં જણાવેલો) છે; તે ઉરરથો (આપણને) ઈ-
ધાંનીનું બતલાવુંછે કે, અથોરનાંનનો ધનધો દરજ્જા અને મરતબાની
અંદર ફુતીઆંનાં માંથાં તરોકે, અરથેશતારનો ધનધો ફુતીઆંના હાથ
તરોકે, વાસ્તરીઓશનો ધનધો ફુતીઆંનાં પેટ તરોકે અને હુતોખનો
ધનધો ફુતીઆંના પગ તરોકે.*

* આએ ઉપલા કુકરાની અંદર અથોરનાંનને ફુતીઆંનાં માંથાંની, અરથેશ-
તારને હાથની, વાસ્તરીઓશને પેટની અને હુતોખને પગની નીસબત આપેલીછે,
તેહની મતલબ એછેકે, ફુતીઆંનાં લોકોને આએ ફુતીઆંની અંદર આવતી ફુતી-
આંને શરૂ થકડતે દરજ્જેનું બનવું, એ અથોરનાંન ટોલાની તરફથી તેઓને મલેલી ધરમ
સંબંધી સહમજને લીધે તેહને લગતાં કાંમો કરવાએછે, અને આદમીને આએ
ફુતીઆંમાં જનમ લેવાની મુખ્ય મતલબ આએજ કારણુસરછે. અરથેશતારને ફુતી-
આંના હાથની નીસબત આપવાની મતલબ એછેકે, જેમ હાથે કરી માંણસ પોતાનાં
બદનનો બચાવ કરેછે, તેમ રાજદરબારી ટોલા આએ ફુતીઆંમાં લોકોના જાન
માલનો બચાવ કરનાર અને જલેમોની ખુરાઈ તથા પીડાને લોકોથી અટકાવનાર
અને ઈનસાફ આપવાથી વાજખી તરીકા ઉપર ચાલવાની આલમને મદદ કરનારછે.
વાસ્તરીઓશને ફુતીઆંનાં પેટને લગતી નીસબત આપવાની મતલબ એછેકે, આએ
ફુતીઆંમાં પેટ એ ખોરાકને મોટેનો ભાગછે, અને આએ ફુતીઆંમાં દરએક
જાનદારને હયાત રેહવું તથા જીવદગી ગુજરવી એ પેટની અંદર ખોરાક પોહચવાથી
છે, તે ખોરાક બનાવીને ફુતીઆંને ખાધખોરાકની મદદ આપનાર વાસ્તરીઓશ
(ઈઆંને ખેડુત)છે. હુતોખને ફુતીઆંના પગની નીસબત આપીછે તેહની મતલબ
એછેકે, જેમ ફુતીઆંની સધલી જાનદાર પેદાએશને પગે કરી હીલચાલ કરવીછે, તેમ
સધલી જાતના ઉદીઓગ અને ધનધાદારીથી ફુતીઆંના કારોબારનું ચાલવુંછે.

- ૬ પાંચમું—અથોરનાંનપણાંની મોહટાઈ (ને લગતું કારણ), તે (તરંગે પેશેવરો) ના આતમાને લગતાં કાંમની ઉપર તે (અથોરનાંન) છે તેહને લીધેછે ; કારણ કે જે કોઈ અથોરનાંનના પેશાની અંદર છે તે હમેશાં
- ૭ લોકોને તેહનાં રવાંનને લગતું બેહુદ (ગણેઆંન) બતલાવનાર છે. બલી દી-
નની અંદર અથોરનાંન ટોલાને અહુરમજ્દનાં મકાંનને† સરવેથી સરસ સીનગાર આપનાર તરીકે જણાવું—એ, અરથેશતાર અને વાસ્તરીઓ-
શના ટોલાથી વધારે મોહટાઈ અથોરનાંન ટોલાને છે તે વીસેની કબુલ રાખ-
વાળેગ દલીલ છે.

- ૧ (૧૨) માંણુમને લગતાં દીનના પ્રમાનથી તેહને ચલાવવાએ,
તે, દુનીઆંને લગતી સઘલી નેકીના સંબંધવાલું
થાએછે, તે વીરો બલી દીનને લગતો ખોલારો.

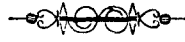
- ૨ જાણવું કે, અગરજે કોઈ શખસ બલી દીનને લગતી દાનાઈની (માંણુ-
સોને) સહમજ આપવા સાડ—દોલત, સંપુરણતા, અને વીદીઆમાં સક-
તીવાંન (હોએતો) તે વીદીઆ અને દોલતની અંદર સકતો ધરાવનારે (દોલત
અને વીદીઆમાં) વગર સંપુરણતાવાલી સકતીવાલાને દાનાઈ તથા દોલતને
માંટેની ઉલટથી મદદ આપવી, કે (જેથી) તે (બીજાને) સકતી આપનારો
તેહને સકતીવાંન કરનારા ખોદાએતાલાની તરફથી બંધે જોહાંનમાં ઘટતા
મરતબાનો બદલો મેલવનાર તથા ઈઅજ્ઞાંની સકતીએ કરી બંધે જોહાંનમાં
પુરતો સંભાલ પાંમનાર થાએ, અને તેમજ (તેહનીથી સકતીવાંન થાએલા)
લોકો બંધે જોહાંનની નેકીના પુરતો સંબંધ ધરાવનાર તરીકે બંધાએલા
રેહ અને તેથી દુનીઆં શુધરેલી, સમરેલી અને સનગાર પાંમેલી થાએ, તથા

† અહુરમજ્દનાં મકાંનને સરવેથી સરસ સીનગાર આપનાર તરીકે અથોરનાંન ટોલાએ—હેયું ઉપલાં લખાણમાં જણાવીડેછે, તેહની મતલબ એછે કે, માંણુમને આએ દુનીઆંમાં નીતી અને ધરમને લગતી સહમજ આપવાથી બંધે જોહાંનને સાડ તેહને શુધારનાર તરીકે અથોરનાંન ટોલાએ, અને આએ દુનીઆંમાં તથા મી-
નોઈ આલમમાં શુધરેલા લોકોનું રેકાંણુ ખરેખર અહુરમજ્દ પેદા કરેલાં ગેતી અને મીનોનાં મકાંનને જો આપનારેછે. જો ઉપલી અપારતની મતલબ એ સે-
વાએ ખીજી લેવા માંગીએતો તે અહુરમજ્દને લગતાં આતશકદેહ તથા દરેમેહરનાં મકાંનનેખી લાગુ પડેછે, કારણ કે દરેમેહર અને આતશખાંનને અહડતે દરજોનો સી-
નગાર અથોઈ અને પરહેજગારીથી ધરમની કીરીઆ કરનારા અથોરનાંને લીધેછે.

ભલી જાતવાલાઓનો વધારો થાએ અને આદમીઓ (દોનખથી) છુટકારો પામે અને (ખેડશતની) બુજેરગી મેલવે.

(૧૬) આલમને નેક પેદાએશ તરીકે રેહવા સાઝું (તેહની) ૧
સાહમણે થનારને મારવાની તથા (તેહનીથી)
અંધારી ઘાતને દાખી દેવાની ઈન્દોની લડાઈ
વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણુવું કે, દાદારનાં ફરમાનથી ઈન્દો (પેદાએશને માટે) દર વખતે ૨
પોહચેલી ખેડદ ઘાતો મધેની દરએક ઘાતને ટાલવા તથા પાછી હટાવવા સાઝ
છે ; અને જમ એક ડાહપણુ ધરાવનારો વધદ શરીરનો બીમારીને પાછી
હટાવવાના (તથા) અસલ જાતની અંદર શુધારો કરવાના ઉપાયેને જાણુ-
નાર, તથા અનાજથી (તેહને લગતી) બુરાઈને દૂર કરનારો ખેડુત તે નાસ-
કારક બુરાઈ સાથના અનાજનો ઉપાયે કરનારછે, તેમ (તે ઈન્દો) તે
ઘાતને વખતે તેહને લગતું નોકસાંન પેદાએશને નહી થવા દેવા તથા (પેદા-
એશથી તેહને) પાછું હટાડવા સાઝુંછે. અને તેઓ તે પોહચેલી (ઘાત)ને
જાહેર થતાંવાર દાદારનાં ફરમાનથી તુરત આવેછે, અને (તે ઘાતને લગતો)
હરીફ પાછો નહી ઉડી સકે તેહવી રીતે બલતવારીથી તેહને મારેછે. તેઓ
કુનીઆને હરીફની વગર ધાસ્તીએ શુખથી રેહવાનો, તથા લોકોને લાંબબી
મુદતવેર આસાએશ આપવાનો, અને દીન તથા ખોરેહનો કુનીઆમાં
ફેલાવો કરવાનો ફાએદો બખશનારા પેહલવાંન તરીકેછે.

(૧૭) તનને લગતી દોલતને સાઝું આતમાની મારપૂતે ૧
પોતાને ચલાવ્યાએ આદમીની ખસખીએ,
તે વીસે ભલી દીનનેલગતો ખોલાસો.

જાણુવું કે, (આદમીએ પોતાના) પેદા કરનારની તાબેદારીમાં રેહવું, ૨
એ તેહની દીનને લગતી દરએક સહમજથીછે. (કારણ કે) એક લાએકી-

3

၁၄၁။ သာသနာတို့ကို ဝါဒဖြန့်ဝေရာတွင် ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပုဒ်ကို အဓိကထား၍
 ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပုဒ်ကို အဓိကထား၍ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပုဒ်ကို အဓိကထား၍

† અર્ધબ્રીજીત—નો અર્થ ‘એબીઅન અથવા તકસીરવાર થાએલું’ હોવા થાએછે. અર્ધબ્રીજીતનાં કાંમને લગતો જોનાસો પુરદેહ અવસ્તાના પેહલવી તરજીમા મયે નીચે જણાવેઆં પરમાણે કરેઓછે:—

“અધ્વિન્યુતાનું કાંમ લોકોને કમ ખોરાકે તથા માલેષે ખોરાકે રાખવાનું છે” એ ઉપરથી અધ્વિન્યુતાનો અર્થ ખાધખોરાકોને લગતી વસ્તુની આમદાંગી છતાં તે-હને એક હાથ કરી લોકોને ભારી કીમતે વેચનારનો થાય છે. અને હેવું કરવાથી તેલેલો શખ્ષ ખરેખર અગ્નીતીલાલો તથા અદુરમજ્જનાં પેદા કરેલાં માંસો ઉપર જલ્દી અને શુભમ યજ્ઞરનારો થઈ છે.

ઉપર જે હમેશાં (માંણસને) ઈજ દેવાને માટેનો આજર દેનાર (અંધર
 મેનીઉથ) છે તેહનો કહ્યત કાંવાની નથી. આદમી (આએ ફુનીઆમાં)
 પોતાની તથા પોતાના ખેશીઓની જીનદગી ઘટતી રીતે ગુજરનારૂં નેકીએ
 કરીછે. અને અનઘટતી રીતે (જીનદગી ગુજરનારૂં આદમી લોકોને) ઈજ
 દેવાએછે. એટલા સારૂં નેકીના બંદોબસ્તને ઈજ દેનારો ખવાસ ધરાવ-
 નારથી (પોતાને) જાલવું, અને ઈજ પોહ્યાડનારા તરીકાવાલી જાતથી દુર
 રેહવું. જે ધરમગુરૂઓએ તેઓ પોતે પેદાના કરનારની પેદાએશને ઈજ ૪
 દેનારા નથી, પણ જેઓનો મનહુબ દાદારને આજુરદેહ કરનારા ગુનાહ,
 જુઠાઈ, ખરાબી અને હુલાકીનાં કારણને લગતી ઈજા (લોકોને) આપવાનો
 હાએતો તે (મનહુબ) નાંલાએકછે. તેહવો મનહુબ દાદારની તરફથી કેહ-
 વાએલો ગણાએ નહી તથા બલો કેહવાએ નહી. •

(૧૧) હકુમત કરનારાઓની પ્રજા જેમ અને તેમ આદમી- ૧
 ઓથી કંગાલીઅત, હાજત, સંકટ, ગલીચી અને
 મરકીને દુર કરવાનીછે, તે વીસે બલી દીનને
 લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, દીનને લગતી સહમજ ધરાવનારા હાકમોની જાતી ફર- ૨
 ન જેમ તેઓના નાકરમાંન શતરૂઓને દોલત અને હુશમત ધરાવનારા
 શેહરના લોકોથી અટકાવ કરવાનીછે, તેમજ તેઓથી કંગાલીઅત, સંકટ,
 હાજત, રોગ અને મરકીને દાબી નાંખવાની અને હાંકી કાહડવાની, અને
 જેમ અને તેમ ફુનીઆમાં કહ્યત રેહ તેહવા ઉપાએ શોધવા તથા કરવા-
 નીછે. હાકમોની અંદર વધારે મહડતે દરજેનો તે છે, કે જે, શેહરનાં
 આદમીઓથી કંગાલીઅત અને બીમારીનો કેટલોએક ઉપાએ હેવી રીતે
 કરતો રેહ, કે તેહની હકુમતની અંદર દુઃખ અને બીમારીનો એલાજ નહી
 કરવાની એકબી ફરીઆદ જણાએ નહી. પણ દીનને લગતી સહમજ અને
 સીખાંમણ વગર, ઉલટા વીચારને લગતી આવસાઈથી તથા વગર સં-
 તોશને લગતા ઉદીઓગથી પોતાને ચલાંવાને લીધે, (હાકમોની તરફથી)
 દરએક દરદની ઉત્પતતીના ઉપાએનું વધારવું, અને તેથી લડાઈના ધન-

ધાને કઢિઅત આપવીછે. માટે (દરએક હાકમને સજ્જવારછે કે) તેહની રધઅતમાં જે કોઈ પોતાના ઉદીઓગને લગતાં હુથીઆર વગર તેહને લગતો ઉદીઓગ કરવામાં અશક્ત હોએ, જેમકે બુરજીગર ખેતીના બલદ અને બીજાં ખેતી કરવાને લગતાં હુથીઆર (વગર), તથા બીજા ધનપાદારીઓ તેઓના ધનધાને લગતાં હુથીઆર વગર, તો તેહવા લોકોને તેહને લગતાં કાંમને ચલાવનારાં હુથીઆરો આપવાં, અને તેથી (લોકોને) એબ વગરનાં (ધંઆને બેમોહતાબ) કરવાં. તથા સઘલી ધણીધારી વગરની ઓરત અને બચાંઓ જે નધકી અથવા હીલચાલ કરવાની વગર સક્તીને લીધે, જે લોકો લુટફાંટ કરનારાછે તેહનો અટકાવ કરનારો સક્તીવાંન પુરૂષ નહી હોવાને લીધે, (મદદનાં) ઉમેદવાર હોએતો, તેઓને મદદ આપવી. આએ પરકારની કંગાલીઅતને ટુકડેથી દાબી નાખનારી (દીનની) રોશનીછે. માટે દીનને લગતાં (કાંમો કરવા) ઉપર (હાકમોએ) પોતાને ચલાવ્યા અને (તેહવાં કાંમો) ચાલુ કરવાના હાકમ આપવો; કે જેથી દરદીને બંદીખાંનું (ધંઆને સંકટ) પસંદ કરવાની હાજત નહી રેહ. બીજારી તથા મરકીનો ઉપાએ કરવા સાફ શેહરોની અંદર અને કસબાઓમાં દરએક જાણીતા અને આતમાનું શુખ પસંદ કરનારા હકીમનાં ઉપરીપણું હેઠલ તેહને લગતી ચોકસ દવા તથા મરજને સાફ કરવાના બીજા એવાને સાથની ઇસ્પિતાલો બનાવવાને ફરમાવું, અને તાંહાં સઘલા લોકોનાં દરદનું નીવારણ કરવાની પુછપરછ તથા કાલજ રાખવી. અને શેહરોની અંદર સંઘલી પરકારનો (હેવો) બંદોબસત રાખવો કે જેથી શેહર આબાદી ભરેલું અને ઉદીઓગી રેહ, અને ઘણાંએક આદમીઓથી ફુગલ, કંગાલીઅત, અને હાજતનો તુરત નાસ થતો જાએ. તેમજ આતશ, પાંણી અને જમીનને ખુશબો સાથની રાખવી, તથા હવાને જે કાંઈ નાસકારક અને કોહવા જોગ વસ્તુ હોએ તેથી સાફ રાખવી, કે તેહના સબબથી આદમીઓમાં બીજારી અને મરકીનો ઉપદ્રવ નહી થાએ. બલકે આએ પરકારની ભલો દીનની નસીહત મુજબનાં પાદશાહોનાં ફરમાનથી ફનીઆમાં લોકોએ આતશ, પાંણી અને જમીનથી (તેહવી વસ્તુને) દુર રાખવી.

(૧૧) વેરીલી* સાથે વેર રાખવું સળવારછે, તે વીસે ૧
લલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, લલી દીનને લગતી સહુમજથી જેહનો સંબંધ તોડવા ૨
જોગ હોએ તેહની સાથે વેર રાખવું; કારણ કે, આદમીને નોકસાંન કરવાથી
તથા (તેહનાં સારાં કાંમમાં) આડે આવાથી જે કાંઈ સંબંધનું તુટવુંછે તે
વાનબીછે. જેઓ આદમીના આતમાને, (તેહને) મદદ આપનાર (દાદાર
તથા તેહના પેદા કરેલા ઇબદ અમેશાસ્પન્દો) થી ફેરવનારછે, તે દેવોછે.
અને તે યુરાઓના સંબંધને લીધે જેની આદમીને મદદછે, તેની મદદ
તેહને મલતી નથી. માટે દેવની મદદ આદમીની મદદ કરનારનારાં દર-
એક ઇનશાંનને આડે આવા થકી જાણીતીછે; તેથી લલી દીનનો પસંદ
કરેલો દશતુર જે લલાં આદમીને યુરાંના સંબંધથી લલાની (ઇઆને
અશો અહુરમજ્દની) તરફ ફેરવાને સક્તીવાંન હોએતો, (તેહની સાથે)
જગડો કરવો—એ દાનાઈ નથી, પણ તેહની સાથે લલાઈ કરવી અને પેઆર
બતલાવો તથા તેહની સાથે સારો સલુક કરવો, અને જે યુરૂં (આદમી
હોએ) તેહને દાનાઈથી લલાઈની તરફ ફેરવું.

(૧૨) અહુરમજ્દની પેદાએશની સાંહમણે થનારી રીત- ૧
ભાંત વાલાઓને ટાલવાના ઊપાએ વીસે
લલી દીનને લગતો ખોલાસો.

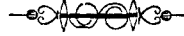
જાણવું કે, ધારીને જેતાં અહુરમજ્દી પેદાએશની સાંહમણે થવાની ૨
રીતભાંતવાલાઓ ૩) તરેહનાછે. તેહમાં એક છુપી રીત, એક જેસ્સાની માર-
ફતે અને એક બદનનાં રૂપમાં ઘાતને સારૂં દોડનારછે. ઘાતને સારૂં છુપી રીતે ૩
દોડનાર ગેબી દેવ તથા દરૂજછે, અને તેઓને ટાલવું લલી દીનને લગતી
ઇનશનેની કીરીઆથીછે, તથા બીજી સારી ચાલચલણ સાધતા ઊપાએઓ
કરવાથી, યુરી દીનને લગતી દેવપરસ્તી અને બીજી યુરી ચાલચલણોને
ટાલવુંછે. અને જે જેસ્સાની મારફતે (ઘાતને સારૂં) દોડનારછે, તે લોભ, ૪
અદેખાઈ અને બીજા (યુરા) જેસ્સાઓછે, અને તેઓની ઘાતને ટાલવું તેહને

* વેરી—આએ જગોએ વેરીની મતલબ અંધરમ્બેનીકર અને તેહને લગતા
યુરા યુજો ધરાવનારી દેવ સક્તીને સમજવી.

લગતી જાતી બુદ્ધિના ગુણથી, તથા (સ્વાંનને લગતા) આજ્ઞારને ટાલનારા, સારી ઇજ્જતવાલા મદદગારો† ની અને તેઓની સક્તીઓની મારફતે પોતાને ચલાવ્યાએ છે. જેસાની મારફતે બીજા દરજ્જાને સક્તીવાંન થવું એ વરૂં નથી છે. અને જે કાંઈ બદનનાં રૂપમાં (ધાતને સાડું) દોડનાર છે, તે ફુની-આને ખરાબ કરનાર દેવપરસ્ત હાકમ, વરૂં અને પ્રફસ્તર છે; તેઓને ટાલવું ઘણું કરીને ગરૂં, બેડી, અને તેહને પકડવાની બેડી રાખનાર પાક પુરૂષની મારફતે છે. વરૂં તથા પ્રફસ્તરનાં કરતાં દેવની પરસ્તેશ કરનારો કંગારો (હાકમ) હકુમતને લગતાં બલથો ફુનીઆને વધારે બુરૂં કરનારો છે.

૧ (૧૧) (માંણસે) ખાલેસ મીનો ઇજ્જદોની તરફ ધેઆંન આપવાથી, (બેહશતના) શુખને સાડું પોતાને શુધારવા તથા જેઓ જખમ અને દુઃખ દેવાની ધારણા રાખનારા છે, તેઓની આમેજશને પોતાની અંદરથી કાપવા વીસે, ભલી દીનને લગતો ખેલાસો.

૨ જાણવું કે, (માંણસે પોતાને) બેહશતનાં શુખને માટે શુધારવું—એ ખાલેસ મીનો ઇજ્જદોના સંબંધની તરફ નજર રાખવાથી, તથા જેઓ

† સારી ઇજ્જતવાલા મદદગારો—તે સ્વાંનને સારી સોચના કરવાની મદદ આપનારી આદમીનાં બદનની અંદરની ૧૧ ગેબી સક્તીઓને સહમજવી. જેઓનાં નામ ૧) ૨) ૩) આસને ખેરત—જાતી બુદ્ધિ; ૪) ૫) ૬) ગોશઓસરત ખેરત—વિદ્યા આપવા અનુભવ; ૭) ૮) ૯) વીર—તર્ક સક્તી; ૧૦) ૧૧) હુસ—સમજ સક્તી; ૧૨) એમ—બલો ખવાસ; ૧૩) ૧૪) ખુરસ-દીય—સંતોષ; ૧૫) દીન—દીન; ૧૬) ઉમેદ—બેહશતને લગતી ઉમેદ; ૧૭) અખો—પરહેજગારી સાથનું દીલ; ૧૮) બુદ—સાહવ-ચેતી; અને ૧૯) ફરેહર—ફરવશી.

‡ ૧) વરૂં—એ સખ્દ અવસ્તાના ૨) ૩) ૪) ૫) ૬) ૭) ૮) ૯) ૧૦) ૧૧) ૧૨) ૧૩) ૧૪) ૧૫) ૧૬) ૧૭) ૧૮) ૧૯) વરૂંની અ-દમેવ-ના તરજુમા દાખલ પેહલવીમાં વપરાયેલો છે. અને તેહનો અર્થ 'ખુરો હવસ' અથવા 'ખુરો હવસવાલી ગેબી સક્તી' નો થાય છે.

§ પકડવાની બેડી રાખનાર પાક પુરૂષ—ની મતલબ અફસુન અને નીરંગ જાણનારા ચમતકારી પુરૂષની સહમજવી, કે જે પોતાની પરહેજગારીની મારફતે મેલવેલી ખોદાઈ રીઆજતની કડિઆતથી, નીરંગ પહીને ઉપર જણાવેલી ખુરી પેદાએશને કેદ કરી સકે.

¶ દેવની પરસ્તેશ કરનાર—તે જે આદમી શેતાનના ખવાસનું અને અંધર-મેનીડિના દેવ-દરજોની તાપેદારી કરનાર તથા તેઓના તરીકા ઉપર ચાલનાર હોય તેહને જાણવું.

(તેહને) જખમ અને દુઃખ કરવાની ધારણા રાખનારા અને તેહને લગતો ખવાસ ધરાવનારાછે, તેઓને પોતાની અંદર આત્મેન થવા વીસેનો જગડો કરવાથીછે. તે (જુરા) ઓને જોતાંવાર તેઓની સાથે જગડો કરવો—
 એ અહુરમઝની ઇન્દોના ખવાસવાલી પેદાએશને, દેવો તથા દરુજોની આએ ફુનીઆને લગતી તારીકી (એટલેજ ગુમરાહી) ની ઉપર, અને રોશની વગરના જુરાઈ પોહચાડનારા (ધનાહમીનો) ના તરીકા ઉપર, સેવટને માટેની ફતેહ મેલવા સાડુંછે. ખલકની અંદર ઇન્દોનો ખવાસ ધરાવનારાઓ—
 હમેશને માટે પોતાને શુધારનાર સઘલી તરાંહની નેકીથી, તથા નાલાએક શુખને માટેના તેઓના વીચારને (પોતાથી) પાછો ખેંચવાએછે. જે ધરમ- ૩
 ગુરુઓ આએ ફુનીઆને લગતી સહમજ*થી ઘણાએક માંજુસોને જુરાં કાં-
 મમાં ચલાવનારા અને તેથી (તેઓને) જાવેદાંત સુધી વગર છુટકારાના કર-
 નારછે, તેઓ હમેશની હલાકીવાલાં દોજખનાં મકાંતની પેદાએશ તરીકેછે;
 કારણ કે તેઓનો મજહુબ પેદાના કરનાર (દાદાર) ને લગતાં કાંમ, બુદ્ધિ,
 ઓતમ શુખ અને આખેરશને માટેની સહમજ ધરાવનારા ખાલેસ મીનો
 ઇન્દોને સાડું (આદમીઓને) જુરી સહમજ આપનારોછે. એટલા સાડું
 જ્યોનો મજહુબ બેહુશતને લગતોછે, તેઓમાંનો કોઈ શખસ, જ્યોનો
 મજહુબ આએ તરેહનો (જુરો) છે, તેઓની સાથે ખાવા અને કરવાથી જુરાં
 સેવટને માટેનો અને દેવના તરીકાવાલો કેહવાએછે.

(૭૦) (માંજુરા) ભલાઓને લીધે વધારે ભલું, અને
 જુરાઓને લીધે વધારે બુદ્ધ (થાએચ), તે
 વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

માંજુરું કે, જનદગી ધરાવનારું (ઇનશાંન) જે પોતે ભલું હોએતો, ૨
 સક્તીવાંન અને ઘણા જોરાવર ઇન્દોનાં મવકલપણાં હેઠલ નેકીનો ઘણો
 વધારો કરવાને લીધે, તે વધારે ભલા દરજવાલું થાએછે, તથા ચહુડતે દર-

* આએ ફુનીઆને લગતી સહમજ—ની મતજખ એછે કે, જ્યોને ખોદા-
 તાલાના પેગમખર તરીકેનો ખરો હક નહી મલેલો હોએ, એટલેજ જે કુદરતી સહમજ
 અને સક્તી ખોદાના ખરા પેગમખરમાં હોવી જોઈએ તે સક્તી તેઓમાં નહી હોએ,
 તે છતાં તેઓ આએ ફુનીઆને લગતી પોતાની ખાંમીવાલી સહમજથી મજહુબ
 ઉભા કરીને તેહનો લોકોમાં ખોદાના ખરા મજહુબ તરીકે રેવાજ આપે.

જેની નેકીએ કરી સરવેથી ચહડતો દરજે મેલવનારૂં બનેછે. અને તેહનીથી દરએક જગોએ વધારે ફાએદો થાએછે. કારણ કે તે પોતે નેકી કરવાને સારૂં ઠેકાંણે ઠેકાંણે (બીજાએને) ઘણો ઉલટ આપનારૂં છે, તેથી (આદમીઓના) જે આતમાઓ બદનની અંદર છે, તેઓ દરએક ઠેકાંણે (પોતાના) આતમાને સારૂં વધારે ફાએદા ભરેલું કાંમ કરનારા થાએછે; જેમકે દરએક ઠેકાંણે ધરની અંદરનાં લોકો ઉપર ધર ધણી, ગાંમની અંદર ગાંમના લોકો ઉપર તે ગાંમનો હાકમ, શેહરની અંદર શેહરનાં લોકો ઉપર રાજા અને દીનની અંદર (દીનદારો ઉપર) ધરમગુરૂ છે, અને તેઓની તરેહવાર રીતની સરદારી હેઠલ ફુનીઆનાં લોકોને રેહવું છે. તેમજ તે (ઓ)ની મારફતે, સઘલી ભલી પેદાએશ—સરવે સકતીવાંન અને સરવેથી ચહડતા દરજવાલા દાદારને લગતી ભલાઈથી, શુધરેલી બનેછે, અને તે (પેદાએશ) ની ચાલુ નેકીને લીધે, ભલા ઈજદો દાદારને લગતી ભલાઈથી વધારે ભલાઈવાલા છે.†

- ૩ જનદગી ધરાવનારૂં (આદમી) જે પોતે યુરૂં હાએતો તે, તેહના (શેતાંની ખવાસના) વધારે યુરી કહ્યત ધરાવનારા સકતીવાંન મવકલોની મારફતે (લોકોને) હાંણી પોંહચાડવાને માટેનું, ફુનીઆને નોકસાંન કરનારૂં, યુરી કીરતી વાલું, અને વલી જે કાંઈ વધારે હલાકીને લગતાં કાંમેા છે, તેહની મારફતે સરવેથી ચહડતો (યુરાઈનો) દરજે મેલવનારૂં થાએછે. અને (લોકોને) તેહનીથી ઘણું નોકસાંન (પોહચે) છે. કારણ કે તે પોતે દરએક ઠેકાંણે બીજાએને તેહવો (એટલેજે યુરાઈ કરવાનો) ઉલટ આપનાર છે, જે (ઉલટ) થી (આદમીઓના) જે આતમાઓ બદનની અંદર છે, તેઓ દરએક ઠેકાંણે પોતાના આતમાને સારૂં વધારે નોકસાંન કરનાર થાએછે; જેમકે ધરની અંદર ધરનાં લોકોનો ધરધણી, ગાંમની અંદર ગાંમનાં લોકોનો હાકમ, શેહરની અંદર શેહરના લોકોનો રાજા અને દીનની અંદર ધરમગુરૂ છે, જેઓની સરદારી હેઠલ ઘણાંએક લોકોને વધારે નીરઉપીઓગી, ઘણી સખી ઉપજવનાર અને અતીશે નોકસાંન કરનાર તરીકે રેહવું છે. (અને) જેહને લીધે ફુનીઆનાં લોકો ઈછા મેલવા, તથા (ગુનાહથી) પોતાને અટકાવવા, અને પોતાને (સવાબની) સકતી આપવા સારૂં અસકત રેહછે. (કારણ કે) જે યુરી વસતુ છે

† પેદાએશની ચાલુ નેકીને લીધે ભલા ઈજદો દાદારને લગતી ભલાઈથી વધારે ભલાઈ—તેહની મતલબ એ સહમજબી કે, ઈજદોને દાદારની તરફથી ભલી સકતી મલેલી છે, તે સકતીની મારફતે તેઓ અંધરમેનીઉશ તથા તેહની દેવદર જોને લગતી મેની સકતીની ઉપર વધારે ફાવી સકનારા, જેઆરે માંલુસો હમેશાં નેકીવાલાં હાએચ તેઆરે છે.

તે સઘલી પેદાએશનાં સરવેથી ચહડતે દરજેનાં મુલ દાદારને મલવાને માટેની (વસતુ) કેમ કેહવાએ ? તેમજ (આદમીએ) લવાઈ બતલાવેઆ વગર, બુરાઈ કરવાનો ઉલટ આપનારા ધરમગુરૂએનો મનહબ, તથા (તેઓના) લવાઈના સંબંધને ટોડનારા, લવાઈનો ઘટાડો કરનારા, (માંજુ-સને) સખતી ઉપજવનારા અને ભારી નોકસાંન કરનારા વચનો, દાદારને લગતો સંબંધ આપવાને માટેના કેમ કેહવાએ ? (એટલા વાસ્તે કે) જેહની મારફતે બદીછે, તે દરએક બદીથી અને સઘલા બદકારોથી બુરો કેહવાએછે.

(૭૧) હયાતી ધરાવનારાઓની કેસમ વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૧

જાણુવું કે, હયાતી ધરાવનારાઓ અગત કરીને આએ (નીચે ૨ જણાવેલી) તરણુ તરેહનાછે. (તેહમાં) એક તરેહ જે છે તે જાતે મોત ૩ વગરનીછે, તેહનો પેહરવાસ (ઈઆને કાએઆ) સુખને લગતીછે. બીજી ૪ (તરેહ) જે છે તે જાતે મોતવાલીછે, અને તેહનો પોશાક (ઈઆને કાએઆ) નાસ પાંમનારીછે. જે અમેશાસ્પન્દો અને ઇજદોછે તેઓ જાતે મોત વગરના અને આએ ફુનીઆનાં લોકોને અનદિસતાછે. જેઓનો પોશાક ૫ (ઈઆને શરીર) નાસ પાંમનારૂંછે તેઓ જાતે મોતને લગતા જણાએલાછે; પણ તેહમાંથી જેઓ વગર મોતની અને ચહડતે દરજેનાં શુખ સાથની હયાતી ધરાવનારની પખવાલાછે, અને જેઓનો પોશાક અહુરમજ્દને લગતા ભલા વીચાર અને માઝેસ્પન્દને લગતોછે (ઈઆને જેઓ આએ ફુનીઆમાં અહુરમજ્દને લગતા ભલા વીચારથી અને તેહની દીનને લગતી ઇબાદત તથા બંદગીના તરીકાથી રેહનારછે), તેઓ પોતાનાં રવાંનને શુખ આપનાર તથા બદનની જલવણી કરનાર તરીકે માઝેસ્પન્દ (ના સંબંધ) થી જણાએલાછે. વલી બીજાં (આદમીઓ) અમેશાસ્પન્દોની મીશાલે અમરગીને વાસ્તેનાં સુખવાલો જાતી પોશાક ધરાવનારાં કેહવાએછે, તે ભલા વીચારવાલા અમેશાસ્પન્દોને લગતી ચાલચલણ તથા તેઓનાં જાતી પોશાકનો (તેઓ સાથે) સંબંધ હોવાને લીધેછે. આએ ફુનીઆમાં અમેશાસ્પન્દો તેમજ બીજા મીનોઇજદો ભલી દીન ધરાવનારા લોકોને કીરતી અને ખોરેહ બખશેછે. આએ ફુનીઆનાં લોકોને દેખઈતી વસતુ ૬

મધે જે અમરગ હયાતીવાલી (વસતુ) છે તે શુરીઅછે; અંને તે પોતે આઅ ફુનીઆને શુખ આપનારા પોશાક (ઈઆને જાત) તરીકે હયાતી ધરાવનારછે. અને જે કાંઈ અંદર, તથા (બીજા) સેતારાઓ એકસરખી ગોઠવણથી પરકાશનારાછે, તે તેહની (ઈઆને સુરયની) રોશનીઅછે. તથા (તેઓ) જાતી સુખવાંલો વગર મોતનો પોશાક ધરાવનારા, સુરયને લગતી હીલચાલે કરીછે.* અંને તે (સુરય) ના સંબંધને લીધે તેઓ (રોશન) પોશાક (એટલેજે ચલકતી જાત) વાલા ગણાઅછે. સુરય, અંદર, અને સેતારાઓ ફુનીઆને રોશની આપેછે, (લોકોની) જાતોને કહ્યત બખશેછે, અને ખલકને વધારેછે.

- ૭ જે આદમીઓ તેઓનાં અમરજાતવાલાં રવાંન અંને તનની આમેષ્ઠગીવાલા પોશાક (ઈઆને આઅ ફુનીઆને લગતી કાઅેઆ) ની અંદરછે, તેઓ જે કોઈ જાતે વગર મોહતનોછે તેહનો (ઈઆને ઇંજ અમેશાસ્પન્દનો) શુખ આપનારો પોશાક તરેહવાર રીતે મેલવેછે, અને તે આદમીઓ એક બીજા સાથના (ઈઆને ઇંજ અમેશાસ્પન્દના) સંબંધને લીધે આઅ ફુનીઆનાં લોકોમાં ચહડતે દરજ્જાનાં ગણાઅછે. આઅ ફુનીઆની અંદર આઅ ફુનીઆને લગતા લોકોને અમરગીને લગતા જાતી પોશાકનું મલવું દીનને લગતી સહમજ તથા ગોસ્પંદને લગતી ચાલચલણથીછે. અને આદમી તથા જેતીને લગતી બીજી પેદાઅેશ તેહવી હાલતને મેલવનાર, જેઓ જાતે અમરગ હયાતીવાલા જેબી અમેશાસ્પન્દછે, તેઓની મારફતે તથા તેઓની બખશે કરોછે. આઅ બાબતમાં આદમીની ચાલચલણ ગોસ્પન્દના જેવી રાખવાની મતલબ અે ઉપરથીછે કે, તે પોશાકવાલા લોકો જાતે બેહમનની મીશાલે દરએક આદમીનાં બદનનો સંભાલ કરનાર તથા આતમાને સુખી રાખનારછે. માગ્નેસ્પન્દનો પોશાક ધરાવનાર (આદમી) પોતે અહુરમજ્દના સંબંધ અને તેહના ભલા વીચારની સકતીવાલુંછે, અને એહવાં રવાંનને સુખ આપવાવાલાં આદમીની જાતની મારફતે, લોકો (આઅ ફુનીઆમાં) દાદારની તરફની રોશની અને ચલકાટ મેલવનારાંછે.

* અંદર અને બીજા સેતારાઓ સુરયને લગતી હીલચાલે કરી સુખવાલો — વગર મોતનો પોશાક ધરાવનારાંછે — તેહની મતલબ અેછે કે, તે અંદર તથા સેતારાઓને રોશનીનું મલવું તથા તેઓના ફરવાના દોરની અંદર ટકી રહેવું, એ સુરયને લીધેછે. જો સુરયના અકરશણમાં તેઓ નહી હોઅેતો તેઓ જાતે ફુનીઆને પરકાશ આપવાને તથા આસમાનના દોરની અંદર હાલતી રીતે રહેવાને સકતીવાંન થાઈ નહી સકે.

† પોશાક — આઅ બાબતમાં વપરાઅેલા ‘પોશાક’ ખોલની મતલબ ક્રએઆ, ખવાસ, માઅેઓ અને હાલતની સહમજવી.

પાંમેછે. અને જુરી દીનવાલાઓનો જે કાંઈ વીચારછે, તે મમત, ચોરી અને ઠગાઈને ખાટેનાછે. તે જુરી દીનને રેવાન આપનારાઓ, જેમ પછંસાનું ચલણ પાડનારા શુંનાંની જગોએ શીસાંને અથવા શોસાંની સાથે શુંનું ભેરીને લોકોમાં ચલાવેછે, તેહવી ખરાબી કરેછે; પણ જેહારે તે જુરી દીનના ઉલટા મારગોની પીછાંણુ કરનારાઓને તેહના અસલ મુલની સહમજ મલેછે, તેઓએ એકસરખા વીચારના તોલે કરી તેહનો (જુરો વીચાર લોકોમાંથી) તુટેછે. જે ઉલટા તરીકાઓછે તે ભલી દીનના તરીકાની સાથે સરખાવેઆથી (આદમીઓના) વેઆંતમાં આવેછે. અને તેઓને (એટલે જે આદમીઓને) તેમ જણાવું—અહુરમઝદને લગતી કુદરતી અકલની ઉત્પત્તીની સાથે તેઓને એકમલતા થવાને લીધેછે.

(૭૧) જેહનીથી આદમીનો છુટકારોછે તેહની તરફ વખરું ૧
ઠગાઈએ બરોબર રીતે ચાલવા વીસે ભત્રી
દીનને લગતો ખોલાસો.

જણવું કે, આદમીએ (આવતી દુનીઆમાં) પોતાનો છુટકારો મેલ- ૨
વા સાડ (અતરે) ચાલવું—એ અહુરમઝદની ઈચ્છામાં બરોબર રેહવાએ,
તથા અહુરમઝદની ઈચ્છાને લગતી સોધ અને ખોલ ભલી દીનની અંદર
કરવાએ અને ભલી દીનની અંદરની સહમજથી તેહને સાડ જે ચીજ
કરવાનેગ હોએ તે કરવાએ અને જે ચીજ નોકસાંનકારક તથા પરહેજ ક-
રવાનેગ હોએ તે કરવાથી દુર રેહવાએછે; કારણ કે જેહારે આદમી અહુ-
રમઝદના ચહડતે દરજેના તરીકાથી પોતાને શુધારેચ અને અકલના હોકમ
પરમાંણે રહેચ, તેઓએ તે અહુરમઝદની મરજી મુજબની વસતુ તરીકે બનેછે.
અને તે સહમજ તેહને મલવાએ, તે આદમી પોતાને લગતી સાચી વસ- ૩
તુને જલવવાના ઉપાએને સાડ પુરતી રીતે લાએક થાએછે. પણ સંતોષ ૪
અને અકલ એ બેને લગતી ખાહેશ નહી કરવાથી (આદમીનું કાંમ) જુરા
હવસનાં ફરમાંનને લગતી તથા આપમતલબી દીલને લગતી વસતુને પ-
સંદ કરવાનુંછે.

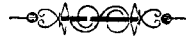
૧ (૭૬) આદમીને ધેઆંન આપવાએગ ભલી દીનને
લગતો ખોલારો.

૨ જાણુ' કે, દરએક આદમીએ (પોતાનાં) રવાંનને છુટકારો આપવા-
નો અંદેશો રાખવો જોઈએ; તેહમાં હાકમો (પોતાનાં રવાંનને છુટકારો
મેલવા સાડું) વધારે કીરતીવાંન કરનાર—કુનીઆનાં જુદા જુદા લોકોને
સુધારવાએ, આરાસ્તગી આપવાએ, જાનત બખ્શવાએ અને (તેઓ ઉપર)
સારી રીતની હકુમત ચલાવવાએ. દીનદારો (પોતાનાં રવાંનને) વધારે
કીરતીવાંન કરનાર—(લોકોમાં) મનદીઅસની દીનનો રેવાજ આપવાએ,
તેહને લગતો વીસવાસ મેસાડવાએ અને (તેહનો) સાચો સંબંધ આપ-
વાએ, અને એ સેવાએ બીજાં સઘલાં માંણસો (પોતાનાં રવાંનને) વધારે
કીરતીવાંન કરનાર—તેઓના ધનધાને લગતા જુદા જુદા ઉદ્દીઓગમાં
(મનદીઅસની દીનનાં) તાબેદાર રેહવાએ.

૧ (૭૭) એક વીદીઆર્થીએ (પોતાના) ઊરતાદથી
ચાહેલા ૭ ખોલારા.

૨,૩ (સવાલ)—દોલતની અંદર તાજું રેહવું કોણનેછે? આતમાને લગતું
૪,૫ શુખ કોણનેછે? પાપથી દુર રાખનાર કોણનેછે? ચહડતે દરજની અકલવાલો
૬,૭ કોણનેછે? કીરતીને વધારનાર કોણનેછે? જે આદમીને ઘણાંએક માંણસોની
૮ દોસ્તીછે તે કોણથીછે? કોણથી તનનો શુધારો અને તેહનાં રવાંનને (દોન-
અથી) છુટકારો પાંખવોછે?

૧ (૭૮) (ઊપલા સવાલોનો) ઊરતાદે ભલી દીનની
સહમજથી વાલેલો જવાબ.

૨ જાણુ' કે, જે કોઈ જાતી ઉલટ અને મેહનતથી ઉદ્દીઓગ કરનાર
૩ હોએય, તે દોલતની અંદર તાજે રેહશે. જેહની નજર (આએ) ફાંનો કુની-
આની અંદર—હયાતી આપનારની તરફ, તેહના આતમાને દાદારની તરફથી

શુભ અને કરારછે. (જેહનાં દીલની અંદર) હરવેસ્થ આગાહીવાલા દા- ૪
દારનું રેહકાંણુછે, તે પોતાને ગુનાહથી દુર રાખનારછે. (ચેહાઝમની) ૫
હોશખાંમને લગતા અંદેશાની ઘણી સહમજ ધરાવનારો* શખ્સ અકલની
અંદર ચહડતે દરજેનોછે. લોકોને સારી નજરે જોવાથી તાહરી કીરતીનું ૬
વધવુંછે. આદમીઓની સાથે મોહબતથી રેહવાએ અને તેઓની તરફ દે- ૭
ખરેખ રાખવાએ, આદમીઓ તાહરી તરફ ઘણું હેતવનતાં રેહસે. ખોટા- ૮
રાંને તું બદનમાંથી બાહર કાઢાડસે તો તાહાઝ બદન શુધરેલું અને રવાંન
(દોનખથી) છુટકારો પાંમેલું થાસે.

(૭૫) મજદીઅસની દીનને લગતી દાનાઈ—સઘલા

૧

મજદીઅસની દીન ધરાવનારાઓને સાઝુંછે,

તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

ખાણુવું કે, મજદીઅસની દીનને લગતી દાનાઈ—તે દીન ધરાવનારા ૨
લોકોને સાઝુંછે. અને જેઓ ફરેહ્યુત તથા એબેયુતછે, તેઓને તેથી
નોકસાંનછે. (કારણ કે) તે દીનનો સંબંધ પોતે, ફરેહ્યુતની ગુનાહને
લગતી અને એબેયુતની (ખાણુસને) નડ કરનારી ઘાતકી દાનાઈની સાંહમ-
ણે થનારછે. વધી ભલી દીન ઉપર ઘણો વધારે વીસગસ રાખવાથી, તે
ભલી દીનવાલા (શખ્સ) ને સારી દાનાઈથી પુરતી રોતે સુધારનારા (ખીનો
ઈન્દો તેહનાં દીલમાં) ઘણું રેકાંણુ કરનારાછે, અને તેથી તે ભલી દીન ધ-
રાવનારાઓનું વીચારવું, ખોલવું અને કરવું, હમેશાં મજદીઅસની દી-
નને લગતી દાનાઈ સાથનુંછે. મજદીઅસની દીન ધરાવનારાઓને માંદેની
જે દાનાઈછે—તે દરએક દાનાઈ (ખાણુસની) વીચાર સકર્તાથી મલેલી નથી,
પણ તે મજદીઅસની દીનને હુઆતી આપનાર તથા તેહને બાહર કરનાર
(અશો અહુરમઝદ) ની તરફથી બાહર થાએલીછે.

* ચેહાઝમની હોશખાંમને લગતા અંદેશાની ઘણી સહમજ ધરાવનાર—હેવી
એબારત ઉપલાં લખાણમાં આવીછે તેહની મતલબ એછેકે, ખાણુસ આએ દુની-
આંની અંદર જે કાંઈ સારાં નરસાં કામો કરેછે તે વીસેની તપાસ તે આદમીને આએ
દુનીઆંથી ગુજરી ગીઆ પછી તેહની ચેહાઝમની ખાંમદદે થાએછે, અને તે વખતે
તેહની નેકી અને બીનાં પરમાણુ પરમાણુ તેહને હમેશનું સુખ તથા સુખ ભોગવવાને
લગતું મકાંન મલેછે. મોટે ઉપલાંડાવને લગતા અંદેશાની સહમજ ધરાવનારો
શખ્સ જે નેકી સેવાએ બદી કરવાની ખાહુશ મુતલક રાખે નહી, તે ચહડતે દરજેની
અકલવાલોછે.

૧ (૭૮) રાજ અને ધરંમ વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણુવું કે, શેહરનાં લોકોની જીન્દગી દીનને લગતાં રાજ અને રાજને લગતી દીને કરીછે. અને તે વીસે ભલી દીનને લગતી સહુમજથી એમ ખોલાસોછે કે:—જેઓનું રાજ દીનને વાસ્તેનું અને દીન રાજને શુધારવાને માટેની હોએતો, ખચીત મજહુબ ધરાવનારા લોકોએ તે (રાજ) ને મલતા વીચારથી રેહવું; કારણ કે તે (રાજ) ને લગતો ધારો, ભલી દીનને લગતી સખાવત (હિઆને કાંમ) કરનારાએને અહુરમજ્દની તાબેદારીમાં એસ્તવાર રેહવા સાડ તથા (તેહની) દીનને મોહુટાઈ આપવા થકી, એક ખોલવા આધાર તરીકેછે. એકે બીજનો નાસ નહી કરવો, રાજની તાબેદારી કરવી અને તેહને મોહુટાઈ આપવી, એ અહુરમજ્દ દીનને તાએબે રેહવાથીછે. દીનને ઘણીજ મોહુટાઈ રાજથીછે. યજ્ઞાંની તરફથી ખલકનાં લોકોને ઘણી દીપક તથા ફાએદો દીનને લગતી ચાલચલણની અસરને લીધેછે. સાચું રાજ, ભલી દીન સાથનું રાજ હોવાને લીધેછે. ભલી દીનને લગતું રાજ (તેહની સાથે) ભલી દીનનો પુરેપુરો સંબંધ હોવાથીછે. અને એ ઉપરથી રાજ તે દીન અને દીન તે શેહરનાં લોકોનું રાજછે, તે મતલબ ખોલવી રીતે (આપણને) જણાએછે. એજ પરમાંણે બુરૂં રાજ તેહની બુરી દીનને લીધે અને બુરી દીન તેહને લગતાં બુરાં રાજને લીધેછે.

૧ (૭૯) આદમીની અંદર સારાં, વધારે સારાં, અને ઘણાંજ સારાં તથા બુરાં, ઘણાં બુરાં અને અતીશય બુરાં (માંણસ) વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણુવું કે, (માંણસ) ભણું ઘણીએક તરેહથી બનેછે. તેમાં ઘણુંકરીને અહુરમજ્દની દીન ઉપર વીસવાસ રાખવાથી (તે ભણું થાએ) છે, અને તેથી પેદાના કરનાર અહુરમજ્દનો તે સંબંધ ધરાવનારૂં (બને) છે. આદમી વધારે તથા અતીશય ભણું અહુરમજ્દની દીન ઉપર વધારે અને અતીશય વીસવાસ રાખવાએછે. અને તેથી તે (માંણસ) સઘડી ભલાઈનું શુભ જે પેદાનો કરનાર અહુરમજ્દ તેહનો વધારે તથા અતીશય સંબંધ ધરાવનારૂંછે.

તેમજ (માંણસ) બુદ્ધિ ધણીએક તરેહથી બનેછે. તેહમાં ધણુંખરું બુરી દીન ૩
 ઉપર વીસવાસ રાખવાથી (તે બુદ્ધિ થાએ) છે. અને તેથી ધનામીનોને
 લગતો તે સંબંધ ધરાવનારું (બને)છે; અને તે વધારે અને અતીશય બુદ્ધિ,
 બુરી દીન ઉપર વધારે અને અતીશય વીસવાસ રાખવાએછે. અને તેથી તે
 સઘલી બુરાઈને વાસ્તેનું મુલ જે ધનામીનાછે, તેહનો વધારે તથા અતીશય
 સંબંધ ધરાવનારુંછે. ખાટે જે બુરા ધરમગુરુએછે, તેઓનું લજાઈનાં ૪
 મુલને લગતા મજહબની અંદર ભેલાવું કેમ હોએ ? એટલેજે જેઓનો
 મજહબ બુરા તરીકાવાલોછે, તેઓનું ભેલાંણ ઈજ્જતના સંબંધવાલી ભલો
 દીનની સાથે સી રીતે હોએ ? (બને) જેમ ભલાઓ ભલાઈનો મારફતે ઈ-
 જ્જતનો સંબંધ ધરાવનારા કેહવાએછે, તેમ બુરાઓ બુરાઈથી (ઈજ્જતનો સં-
 બંધ ધરાવનારા) કેમ કેહવાએ ?

(૫૦) આદમીને લગતી હકુમત અને તે (હકુમત) ને ચલા- ૧
 વનાર વીસે ભક્ષી દીનને લગતો ખોલાસો.

બાણુવું કે, બેહુદ પેદાએશને પેદાના કરનાર દાદારની તરફથી આ- ૨
 દમીને જે કાએઆ આપેઆમાં આવેલોછે, તેહની ઉપર હકુમત કરનાર
 તેહનો પોતાનો આતમાછે. (માંણસનાં) બદનની અંદર ઈજ્જતની મદ-
 દનું મલવું ‘બુદ્ધ’* (ઈઆને સાહવચેતી) થીછે. અને તેહની માર-

* બુદ્ધ—ગ) —આએ શબ્દ અવસ્તાના બેહુદ ખોલ ઉપરથી બનેલોછે, અને
 પાજંદ અથવા ફારસીમાં તે બેહુદ—જે નાંખે વપરાએલોછે. બુદ્ધ—એ ખોલનો
 અર્થ માંણસનાં બદનની અંદર રેહનારી ‘સાહવચેતી’ નાંખની ગેખી સકતીનો આ-
 પણે સહમજબો જોઈએછે; કારણ કે તેહનું કાંમ ‘સાહવચેતી’ ને લગતુંછે. જેમકે
 પાદશાહ નોશિરવાંન આદેલનો વજીર અબુજરઅમેહર પોતાનાં બનાવેલાં ‘ગંજે શા-
 હિયાંન’ નાંખનાં પુસ્તકમાં લખેછે કે :— *بُودِ دین* ૧) એટલેજે બુદ્ધ—એ ‘સાહવચેતી
 આપનારી સકતીછે’. તેમજ આએ ‘દીનકર્દ’ નાં પુસ્તકની અંદર ૧) —બુદ્ધ—
 શબ્દને; અર્થ આએ રીતે કહેએછે કે :—

بُودِ دین ૧) *بُودِ دین* ૨) *بُودِ دین* ૩) *بُودِ دین* ૪) *بُودِ دین* ૫) *بُودِ دین* ૬) *بُودِ دین* ૭) *بُودِ دین* ૮) *بُودِ دین* ૯) *بُودِ دین* ૧૦)

કે ૧) *بُودِ دین* ૨) *بُودِ دین* ૩) *بُودِ دین* ૪) *بُودِ دین* ૫) *بُودِ دین* ૬) *بُودِ دین* ૭) *بُودِ دین* ૮) *بُودِ دین* ૯) *بُودِ دین* ૧૦)

‘જેમ દુનીઆં અને ધરની અંદર (લોકોને) વગર હલાકીએ રાખનારી સુરજ
 અને ચેરાગની વગર હલાકીવાલી રેશનીછે, તેમ (માંણસનાં) શરીર તથા આતમાને
 રેશન રાખનારી અને બદનની અંદર આતમાને વગર હલાકીને લગતી નીરનજન
 સહમજબ બનાવનારી બુદ્ધ—(સકતી) છે.’

ફતે ‘તર્ક સકતો’ (ઈન્દ્રોથી) કહ્યતને ચાહનાર અને (તેહને) મેલવનાર છે. ‘હોશ’ ની મારફતે, (આદમી) બલ ધરાવનાર અને પોતાને પાએદાર રાખનાર છે. અક્લ+ ની મારફતે (ઈનસાંન) ખોટારાંને જોનાર (ખરાં ખોટાંની) પીછાંણુ કરનાર અને દરએક કાંમ કરનાર છે. ઈન્દ્રોનો ઘણોજ સંબંધ હોવાને લીધે ‘અખો’ (નાંમની ગેખી સકતી) થી (માંણુસનાં) મનની અંદર મીનોને લગતો આંખવાલી (ઈઆને આવતી ફુનીઆંને લગતી સહમજ ધરાવનારી) દાનાઈ, પવીતરાઈ અને ખુશીને મારગ ૩ મલે છે. વલી (માંણુસનાં) બદનને બાહેરથી પુરતો સીનગાર આપનારી બીજી અંદામી ૭ ‡ વસતુ પેદા કરેલો છે, તેહમાંની પાંચ ઈન્દ્રી (ઈઆને લાગણીની સકતી) આ છે. આએ (સકતીઓ) ને જે લોકો તેહની સહમજ ધરાવનારા છે તેઓ જોવાની, શાંભલવાની, સવાદ લેવાની, શુંગવાની અને લાગવાનો સકતીને નાંમે બોલે છે. જેહને લગતી બારી (ઈઆને શુરાખ) બદનની બાહેરથી મેલેલાં છે, અને ધરના માલેકને (ઈઆને આતમાને) તેહને લગતો સંધેસો ઘટતો રીતે પોહ્યાડનારો તે મકાંન (ઈઆને મુરાખ) નો અંદરની નેસો છે. વલી એક (સઘલી બાબતનું) બઆંન કરનારી ઈન્દ્રી—જ્યાંન છે, તે બદનની અંદરથી બદનના માલેકને લગતી (સઘલી) સહમજને બાહેર લાવનાર અને જે કાંઈ તેહની ઈચ્છા અને વીચાર હોએય તેહને જાહેર કરનાર છે. આએ પરકારે (પાક ખોદાએતાલાએ) દરએક માંણુસને તેહનાં બદનની ઉપર તેહને લગતી ઈચ્છાનાં છુટાપણાંને સારું જાતે હકુમત કરવા થકી બતાવેલું છે. તેથી જેમ ફુનીઆંના રાજાઓ પોતાની મરજી મુજબ લોકોની ઉપર અમલ ચલાવના-

+ અક્લ—જે તરાંહની છે, એક જાતી અને ખીજી એલમ તથા અનુભવથી મેલવેલી. ‘ગંજે શાઈગાંન’ નાંમનાં પેહલવી પુસ્તકમાં લખે છે કે :—“જાતી અક્લનું કાંમ—પોતાની જાતને યુનાહનાં કાંમની ધાસ્તીને લીધે તપાસવાનું, તથા તેહને નકામી મેહનતથી જાલવવાનું, આએ ફુનીઆંની નાંપાએદાર દોલતને તેહને લગતાં આખેરશનાં કાંમમાં વાપરવાનું અને તેથી ફરશકન્તને લગતી પોતાની દોલતને (ઈઆને સવાબકારીને) નહીં ધરાડવાનું અને બદકારીના વધારે નહીં કરવાનું છે. ખીજી એલમ તથા અનુભવથી મેલવેલી અક્લનું કાંમ—શારા મારગને પીછાંણુવાનું અને તે ઉપર કાએમ રેહવાનું છે, જે ચીજ (પોતાને સારું) આએ ફુનીઆંથી યુજરવા પછી ચહડતે દરજેની હોએ તેહને સોંપવાનું અને જે નીચ વસ્તુ હોએ તેથી ખબરદાર રેહવાનું, જે કાંમ નહીં બની સકે તેહની ખાદેશ નહીં કરવાનું અને જે કાંમ પૂરું નહીં થઈ સકે તેહને હાથ નહીં ધરવાનું છે.”

‡ જો કે અમુક પેહલવી નકલોમાં ઈન્દ્રીઓની મંજેઆનો આંક એકસરખી રીતે ૭ નો મલે છે. પણ લખાંણુની મતજબ ઉપરથી જણાએ છે કે તે આંક ૬ ને બદલે ૭ નો થએઓં છે.

રાછે, અને પોતાની સકતીઓનાં સારાં વપરાંણની મારફતે (પોતાનાં) રાજને દાહપણથી ચલાવવાએ ખલકની જાત ઉપર સારા રાજકરતા તરીકે ગણાએછે, તથા (તેઓની) એ પરકારની હકુમત ઘણું નાલાએક લોકોને રોશનીવાલાં રાજનો (એટલેજ ખોદાઈ હકુમતનો) સંબંધ આપેછે, અને તેથી તેહવો રાજા (આવતી) મીનોઈ જેહાંનમાં સુખી અને ઈજ્જત ભોગવનારો થાએછે. પણ જે તે (રાજા પોતાની) સકતીઓને ખરાબ રીતે વાપરનારો, ખુરી બુદ્ધિ ૪ વાલો અને (ખલકને) નોકસાંન કરનારો હોએચતો, તેથી તેહનું રાજ એકદમ ઉધું વલેછે, અને તે રાજા હુમેશની હલાકોવાલાં દોષખની અંદર ધીકાર પાંમેલો તથા ખુરા બદલાવાલો રેહછે, (તેહવી હાલત માંણસનીછે). આએ ફુનીઆનાં લોકોની અંદર જે જાત પોતે પેદાના કરનાર અહુરમ- ૫ નદની જાત તરીકેની (એટલેજ સઘલી પરકારે અશો અહુરમનદનો સંબંધ ધરાવનારી) છે, તે ‘અખો’ની અંદર ભલા વીચારની સકતીને રાખનારા, દેલની અંદર સ્પેનામીનોની તાએદારીને જગો આપનારા, મનમાં સરોશ (ઈઆને અહુરમનદનાં ફરમાંને રાખનારા, પુરતી રીતે સેહન કરનારા, અને ખોદાના બંદા તથા કાએદાસર ચાલનારા લોકોને દીનનો કૃતવો આપનારા—અશો મરદની જાતછે.* જેહના અચઓ બદનની અંદર આતમાને લગતી સકતીવાલા હોએતો, તે અશોનું અંદાંમ ‘હોશ’ની મારફતે ચાલમનાં લોકોને યજ્ઞાંને લગતી ખબર (આપવા) સાડ આસમાંની તરીકાનો સંબંધ ધરાવનાર (ઈજ્જ) ના જેવુંછે. તથા ‘તર્ક સકતી’ની મારફતે સાચી દાનાઈ મેલવામાં ગોએઆ આતશની મીસાલની તેજ વાલુંછે. અકલની મારફતે દાનાઈ સાથનાં કાંમો તથા વસતુઓને સાડ (લોકોને) ઘણી સીખાંમણ આપનાડ; તેમજ ભલી દીનને લગતી સહમજ આપવાએ (લોકોને) ચહડતે દરજેનાં બનાવનાડ; અને તે (દીન) ને લગતી વધારે પવીતરાઈ તથા સંપુરણ વીચારને વાસ્તેની વાત કેહવા અને કરવા સાડ ઉલટવાંનછે. અને તે (અશોનું અંદાંમ) દીલની અંદરની ઘણી ચહડતે દરજેની તાકતને લીધે સઘલા જોનારા (ઈઆને તપાસ રાખનારા) ઓની અંદર હીમતવાંન, કોઈથી નહી બીહનાડ અને (ખુરાઈને) ટાલનાડછે. વલી (તે અશોનું અંદાંમ) આંખની મારફતે સારો નજર ૬ રાખવાએ ખોરશેદના જેવું, કાંનની મારફતે સાડ સાંભલવાએ સરોશના જેવું, જ્યાંનની મારફતે સાચું બોલનાર હોવાને લીધે રશનેની ખરા-

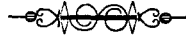
* આએ સેકત ખોદાએતાલાના ખરા પેગમખરોને લગતી સહમજવી.

બરનું, અને હાથે કરી સાડું કાંમ કરવાએ તથા પગે કરી પુનને સાડું હીલ્યાવ કરનાર હોવાને લીધે, હુમેશગીને લગતો ઉદીઓગ કરનારું, તેમજ આતમા અને બદનને લગતી બીજી સકતીઓની મારફતે ખરાબી વગરનું છે.

૧ (૧૧) ઘનામીનોની પોતાની જાતને (માંજુસે પોતાની અંદર)

મેલવ્યા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાણુનું કે, 'અખો' ની અંદર જુરાં મનની મારફતે પોહ્યેલા વીચારે તથા હાંણી પોહ્યાડનારી સહમજવાલાં ખરાબ દીલે અને મનની અંદર પડેલા ગોસ્સાના જુરા ખવાસે કરી (માંજુસે પોતાની અંદર) અંધરમેનોઉતી જાતને મેલવીછે. અને તેથી (માંજુસે) ઉલટી ચાલચલણ વાલું, મોહત*ને મેલવનાર, મોહતને લગતું લોકોને ફરમાવનાર, ભલા લોકોને ઈજા દેનાર અને પાપીઓના સરદાર તરોકિછે. અને તેહતું જે અંદાંમછે તે, બદન તથા આતમાને લગતા અચ્યઓની સકતોની મારફતે
- ૩ દરવંદ (ઘનામીનો) ને વાસ્તેનું છે. જેથી તે (આદમી) 'તર્ક સકતી'ની મારફતે (લોકોને) તીખ્શન તથા પીદા કરનાર, 'હોશ' ની મારફતે વેરને નહી વીસરનાર, વીચારની મારફતે ભલી વસતુને સદા હુલાક કરનાર, ઈચ્છાની મારફતે દરએક આદમીને હુલાક કરવા જોગ જાતનું, લોભની મારફતે એક જુરી જીમખેશે (ઈઆને લોકોને ધુજાવનારા આંચકાએ) કરી ફુનીઆંને ગલી જવાની એમ ધરાવનારું, હવસનો મારફતે જુરી દીનના ઉલટા તરીકાના સંબંધને લગતો ખલકને ઈજા દેનાર ધુઓ (આલમમાં) ડુકવા સાડું સલગેલું, તથા સરકશીના વીચારની મારફતે ખોદાની તાબેદારીને લગતો વીચાર જે (માંજુસને) કાએદાસર ચલાવનારછે, તેહને (આદમીની આંખની અંદર) ઉલટો બતલાવનારૂં છે. અને તે (આદમી) આશખોગીની મારફતે ઘાતકી રીતે કાંમ કરનાર તથા ઘનાહુમીનોને લગતા આપવાલું, આતમાની મારફતે અફરાસીઆબની ખરાબર સઘલી ભલી પેદાએશની અદેખાઈ કરનાર, જોહાકી દીલની મારફતે ભલી દીનની નેકીને ખરાબ કરનાર, અને બેહુ હાથે કરી જુરું કાંમ કરવાએ, અને બેહુ પગે કરી જુરી મદદને સાડું દોડવાએ ફુનીઆંને ચોર અને વરૂની માફક ખરાબ કરનારૂં છે.

* આએ જગોએ મોહતને, અર્થ પોતાને માટેની હલાકી તથા ઈજાને સહમજવી.

(૧૧) (માંણસને) દાનાઈ તથા સુખ મેલવાના સયમ
વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણુ' કે, (આદમીને) જે કાંઈ દાનાઈ (અને) સુખ—એ બંધે હમ- ૨
ણાં છે તે, દાનાઈની કહ્યત અને શુખનું બલ આપનારી સકતીઓથી છે.
તેહમાં આતમાને લગતી લાએક કહ્યતથી દાનાઈને મેલવનાર (આદમી)
નાં મનની અંદર અહુરમઝદ, તથા શુખને મેલવનાર (આદમી) નાં મનની
અંદર ઈશ્છાને મેલવનારી સકતી પોહ્યે છે. અને મનની અંદર તે દાના-
ઈને પોહ્યતાંવાર, જે (માંણસનું) મન અહુરમઝદનું તાબેદાર અને પવી-
તરાઈવાણું છે, તેહને મીનાને લગતું જેવા (અથવા જાણવા) નો એક રસતો
મલે છે: અને તેથી તે (આદમી) તાજાં અને ઉમદા શુખને લાએકનું થાયે છે.

(૧૨) આએ ધારતી ભરેલી દુનીઆંની અંદર માંણસને ૧
શુખ પસંદ કરવાની સકતી વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણુ' કે, (માંણસે) રવાંનને લગતાં શુખને આહુવું બે તરેહથી છે. ૨
(તેમાં) એક આતમાને લગતી જાતી અકલની કહ્યત (ઈઆને સમજ)
થી છે, કે જે—આતમાને ચહડતે દરજેનો કરવા સાડું (બદનની) અંદરની
હીલચાલને (ઈઆને વીચારને) બાહર મોકલનારી (સકતી) છે. (અને
બીજું આતમાને લગતી) સીખેલી અકલ (ની કહ્યત) થી છે, કે જે—
(આતમાને ચહડતે દરજેનો કરવા સાડું બદનની) બાહરની હીલચાલને તેહ-
ની અંદર મોકલનારી (સકતી) છે. તેમજ (રવાંનને લગતી દોનખની) ધારતીને ૩

* આતમાને લગતી લાએક કહ્યત—હેવી એખારત ઉપલાં લખાણમાં આ-
વેલી છે તેહનો અર્થ આતમાને આપતી દુનીઆંનું સુખ આપનારી અથવા અહુરમ-
ઝદના સંબંધને લગતી સકતીને સહમજવી.

† ઈશ્છાને મેલવનારી સકતી—એટલેજે દાદારની મરજી મુજબની ઈશ્છાને
માંણસના દીલમાં ઉત્પન્ન કરનારી અને તેહવી મોરાદ મેલવનારી સકતીને સમજવી.

‡ તાજાં સુખની મોરાદ હમેશનાં અજુટ સુખની સમજવી.

એ રીતે પસંદ કરવી છે. એક વગર સંતોશની હાનતનાં કારણ (ધંયાને જુરા હવસ) ને અંદરથી ઉડવાએ, અને (બીજી) નીચ વસતુને લગતી કંગાલી-
 ૪ તનો સખખ (ધંયાને બદકારીનો ખેઆલ) બાહરથી અંદર આવાએ છે. ભલો વીચાર આતમાંનાં શુખનો સખખ તથા જાતી (ધંયાને બેહશતને લગતી) અકલનો માલેક છે. અને જુરો વીચાર ધાસ્તીનો સખખ તથા જુરા હવસને વધારના-
 ૫ ર છે. આદમીની અંદર ભલા વીચારનું પોહચડું—એ રૂપેના (મીનો) ની તરફથી છે. તથા જુરા વીચારનું દોડડું ઘનાહ (મીનો) ની તરફથી છે. માંજુસની અંદર ભલા વીચારનું તેમજ જુરા વીચારનું રેહડાંણ છે, તેહમાંથી કોણનાં રેહડાંણની (માંજુસે પોતામાં) જગો કરવી, અને કોણને આવાથી અટકાવો ? (માંજુડું કે) આદમી જેટલે દરજે ભલા વીચારવાળું હોએય, તેટલે દરજે ચહડતાં, મધેઅમ અને ઉતરતે દરજેનાં શુખનું મકાંન તેહને (આવતી દુનીઆમાં) મલે છે. અને ભલા વીચારની જાતી અકલથી (માંજુસ) વગર હલાકીવાળું અને નેક વીચારવાળું થાએ છે. તેમજ (માંજુસ) નો અંદર જેટલે દરજે જુરો વીચાર હોએય, તેટલે દરજે (ચહડતાં, મધેઅમ અને ઉતરતે દરજેનાં) ભાએવાળું મકાંન તેહને મલે છે. જુરા વીચારથી (માંજુસ) નોકસાંનકારક વીચારવાળું બને છે. અને તેહને લગતી ઈજા દેવાની જાતી અકલથી (ઈનસાંન) તેહનાં શરીરની અંદર જુદે જુદે દરજેનાં પરમાંજુ પરમાંજુ શુખ અને ભાએ વાળું છે. આદમીની અંદર ભલા વીચારના સંબંધને લીધે કેલવણી લીધેલી અકલથી જાતી અકલને જેટલી આબાદી તથા મોરાદનું મલવું છે, તેટલું તેહનું (બેહશતનું) શુખ (દોજખની) ધાસ્તી ઉપર કઠિઅતદાર છે.* અને જુરા વીચારની અસરને લીધે (માંજુસની અંદર) જેટલી જુરી સહમજ, કંગાલીઅત અને નીસફલતા છે, તેટલી (દોજખની) ધાસ્તીની કઠિઅત (બેહશતનાં) શુખની ઉપર છે; † જેથી હુશીઆરીવાળું પાક આદમી આએ દુનીઆમાં ભલા વીચારે રેહ છે, અને જુરા વીચારથી કંટાલે છે. જે શખ્સ જુરી સહમજ ધરાવનારો તથા લુડા વીચારથી ભરેલો હોએય, તે વગર અકલને અને ભલા વીચારથી હંકેરાએલો છે. હવે

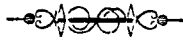
* (બેહશતનું) શુખ (દોજખ) ની ધાસ્તી ઉપર કઠિઅતદાર છે—એટલેજે તેહનું પુંજુ પાપની ઉપર મક્તીવાંન થાએ છે. અથવા બેહશતનું શુખ દોજખની ધાસ્તીને છાડનાર છે.

† (દોજખની) ધાસ્તીની કઠિઅત (બેહશતનાં) શુખની ઉપર છે—એટલેજે તેહનો મુનાહ મવાખની ઉપર મક્તીવાંન થાએ છે. અથવા દોજખની ધાસ્તીને લગતી કરણી બેહશતને લગતાં શુખને પાકું છાડે છે.

જેઆરે હેવી રીતે હમેશાં (દોળખની) ધાસ્તીને લગતી બુરી વકુફથી (બેહુશતને લગતાં) શુખની તથા (તેહને લગતી) અકલની ખરાબી થાયેછે. તેમજ બેહુશતને લગતાં) શુખવાલી અકલથી હમેશાં (દોળખની) ધાસ્તી તથા (તેહને લગતી) બુરી સહમનને હાંણી પોંહયેછે. તેઆરે (આતમાને લગતાં) શુખ અને અકલની અંદર સરવેથી ચહુડતે દરજેનું માંણસ પુરતાં ડાહપણ સાથે (દોળખની) ધાસ્તી વગરનું મુતલક નહી હોયે હેવું નથી. તેમજ ધાસ્તી અને બુરી સહમનની અંદર સરવેથી આગલ વધેલું આદમી (બેહુશતને લગતાં) શુખની ઉતપન્તી વગરનું નહી હોયે તેવુંબી નથી.

(૫૬) માંણસને માટેની ફરેહબુત તથા એબેબુતને
લગતી દાનાઈવાલાં શુખ વીસે ભલી
દીનને લગતો ખોલાસો.

ખાણવું કે, દીનની રાહે ‘ફરેહબુત’ અને ‘એબેબુત’ ને લગતી દા- ૨
નાઈનાં શુખને વીસે દીનની અંદર આયે રીતનો ખોલાસો કરેલોછે કે :
માંણસની સાથે તે (ફરેહબુત તથા એબેબુત) નો સંબંધ સારો રીતે જોડાયેલો
હોવાથી (તેહને લગતી) દાનાઈનાં શુખનું તેહને પોહચવુંછે. અને તેથી
(માંણસ) ગુનાહને લગતાં મુરદાલ સુખની દાનાઈથી (આયે ફુનીઆમાં) રેહી
સંકેછે. ગુનાહને લગતી જે દાનાઈછે, તે દાનાઈ (માંણસની અંદર) ચોરી
અને દીનની નાવાકેફીથી ઉતપન થનારાં શુખને સારૂ કાએમ રેહુછે. પણ
આયે (ફરેહબુત તથા એબેબુતની દાનાઈ) ના સંબંધ વગર વાળબી પ્રમાં-
ણથી આદમીની અંદર જે કાંઈ ભલી (દાનાઈને) લગતું શુખછે, તેથી
(માંણસ) શુખનાં પ્રમાંણ વાણું થાયેછે. અને (તે પોતાના) જોરસામાં, ખ-
વાસમાં, અને ચાલચલણમાં પસંદ કરવાજોગ—બરદાશત કરનાર, હીમત-
વાન અને આતમાને લગતી ખુશીથી (પોતાને) રાજ રાખનારૂં બનેછે.
અને જોટલાં પ્રમાંણ પરમાંણે તે (સારી) દાનાઈનાં સંબંધવાણું સુખ (તેહ-
નીથી) ઘટેછે, તેટલાં પ્રમાંણ પરમાંણે ગુનાહને લગતી દાનાઈની ઉતપન્તી તે
સારી) દાનાઈ ઉપર ફાવેછે. અને તેથી જે કાંઈ બદકારીને લગતી દાનાઈછે

તેહને તે (માંણસને સાડ) ખોલવી કરેછે. અને જે શંખસ તે ગુનાહને લગતા સંબંધવાલી દાનાઈની આગેવાંનીની અંદર વધારે હોએય, તે સંભાલ વગરના વીચારવાલો, સચ્ચાઈ વગરનું ખોલનારો અને વધારે વગર કીરતીનાં શુખની ઘણી ક્રિતેહને જનમ આપનારો, અને ઘણાં ઉલટાં કાંમ કરનારોછે. અને બદકારીની સહજનને લીધે તે શંખસ જુરી દીનની ખસલતનો, દુઃખી દેલનો, ભયે ભરેલું ખોલનારો અને તરક કરવાજોગ વસતુને પસંદ કરનારોછે.

૩ આતમાને લગતા ખવાસવાલાં ચાલુ શુખને લીધે (ધંઆને હમેશની સવાબકારીથી) એએયુતને લગતી જે બદકારીની દાનાઈછે તેહનો (માંણસથી) અટકાવ થાએછે. અને તે શંખસ ફરેહયુતને લગતી દાનાઈ તથા એએયુતને લગતાં શુખના વધારાને હાંણી પોહ્યાડનારો, રવાંની ખવાસનો અને ભલી જુદીવાલો રેહછે. અને તે શુખના સંબંધને લગતું જેટલું ગણેઆંન માંણસમાં (હોએય), તેટલું ગુનાહને લગતું નાપાએદાર શુખ (તેથી) ઘટેછે. અને (જેઆરે) ચહડતે દરજેનું શુખ તે (ફરેહયુતને લગતાં શુખ) ની ઉપર ફાવેછે, તેઆરે આતમાના સંબંધને લગતી બદકારીનું શુખ, જે ગુનાહને ખાટેનુંછે, તેહનો તે અટકાવ કરેછે. પણ જેઆરે (માંણસની અંદર) તે ગુનાહને લગતો સંબંધ ધરાવનારાં શુખની વધારે આગેવાંણી હોએય, તેઆરે તે આદમી પવીતર ગાએનનાં પરમાંણ (ધંઆને ગથાવાણીનાં પદાંણ) ને હાંણી પોહ્યાડનારૂં તથા તાજ ખુશીને ખરાબ કરનારૂં અને નીચ દાનાઈવાલું થાએછે, વધારે વગર તેજીવાલી દાનાઈએ મુરદાલ શુખનું (આદમીની ઉપર) વધારે ફાવું અને ધનદી ખોરહનું (તેહનીથી) અટકવું થાએછે, તેથી તે આદમી સારી દીઆનતને નહી પસંદ કરનારૂં અને જીલમગાર રેહછે. હમેશની વગર તેજીવાલી દાનાઈએ તથા સફાઈના અટકાવ થવાએ, (માંણસને) બદકારીને લગતુ મુરદાલ શુખછે. અને તેથી માંણસ ફરેહયુતનાં શુખવાલું, એએયુતની દાનાઈવાલું, દુહીઆને ધજ દેનારૂં અને બેશરમ બનેછે.

(૧૦) ભલી-દીનને લગતા તરીકાવાલાં આદમીઓ વીસે. ૧

આએ (તરીકાવાલાં આદમીઓ) પાંચ તરેહનાં છે. તેહમાં એક, જે ૨
 અથો (મરદ) ભલી દીનને (પોતાના) વચને કરી મદદ કરનાર, કરણીની માર-
 ક્ષતે તેહને કહ્યત આપનાર, દીનને ચાહનારાઓને તે (દીન) નો ફતવો આ-
 પનાર અને પવોતરાઈને જેમ આપનાર (હોએ). બીજો જે ભલી દી- ૩
 નની (પોતાના) વચને કરી સ્તુતી કરનાર અને કાંમની મારફતે તેહને ન-
 બલી કરનાર (હોએ). ત્રીજો જે ઠગારા, પાપી આશમોગને તે ભલી ૪
 દીનનાં ફરમાનની મારફતે દીનની દોસ્તી આપનારો (હોએ). ચોથો જે ૫
 (જાહેરમાં) પોતાના વચનની મારફતે ભલી દીનને ધીકારનાર, પણ કાંમની
 મારફતે તેહને કહ્યત આપનાર તથા પાપીઓની અંદર તેહને લગતો
 ફતવો આપનાર અને વગર ફેજ તે (દીન) ને ચહડતે દરજેની કરનાર
 તથા ધવ્યબદાંની તરફ ઈમાં રાખનાર અને અશોઈની ઉમેદવાલા દીન-
 દોસ્તોને ચહડતે દરજેના વીચારથી ચલાવનાર (હોએ). પાંચમો (તે શ- ૬
 ખસ કે) જે ભલી દીનને (પોતાના) વચનની મારફતે ધીકારનાર, પણ
 જાહેર, દરવંદ હાકમને તે (દીન) ને લગતો (લોકોમાં) ફતવો આપવા તથા
 (તેહને લગતું) કાંમ કરવા વીસેની હીલચાલ કરાવનાર (હોએ).

**આએ પુસતકને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું
ચુનરાતી શુદ્ધી પતરક.**

શકો.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૯	૧૩	દેવોને ઘણું દુઃખ પોહ્યાડનારૂં,	દુનીઆમાં ઘણું વધારે,
૯	૧૯	(અને દેવોને વધારે ઈન્ન દેનારૂં કાંમ)	(કાંમ)
૨૮	૧	અલાવનાર	લાવનાર
૩૦	૧૭	બુઠી	બુદ્ધિ
૪૨	૨૧	એમ	હીમ
૫૫	૧૪	ફરમાનો	ફરમાનો)

TRANSLATION OF GUJRĀTĪ PREFACE.

THE Dinkard is one of the oldest, most reliable and valuable of the Pehlwi works that have been preserved by the Zoroastrian community. It contains some of the most exalted precepts of the Mazdiasni religion ; as also a life of Zoroaster, a history of the Zoroastrian religion, and much valuable instruction regarding this and the next world. Each and all of the subjects comprised in it are worthy the attention of Zoroastrians. But the style in which it is written is neither so smooth nor so simple as that of other Pehlwi works. Moreover, the subjects treated of are uncommon and difficult to understand. The task, therefore, of deciphering and understanding the work, is one of no ordinary difficulty ; especially when one has to depend upon what his own individual efforts can accomplish. To give some idea of the difficulties that have had to be faced in carrying out the present undertaking it is enough to state that although a century nearly has elapsed since the Dinkard was brought to this country from Persia, no Pehlwi scholar has as yet ventured to translate the work, with the exception of one or two of the subjects included in it.

The present respected Trustees of the religious and charitable funds of the Zoroastrian community of Bombay having highly approved of a suggestion made to them for publishing a translation of the Dinkard, I was requested to undertake the work, under the patronage and support of the "Sir Jamsetjee Jjeebhoy Translation Fund." The present volume is the result of this arrangement, and is one of a number of similar

other volumes which it is hoped will be published hereafter. This first instalment is, with the approval of the Trustees, divided into the four following parts :—

1. The original Pehlwi text.
2. The same transliterated in Zend characters.
3. Gújrátí and English translation of same.
4. A glossary of select terms.

Although every possible effort has been made to avoid errors and defects, yet looking to the great difficulty of translating the work, I cannot venture to hope that it is entirely free from them.

I may mention that the Dinkard does not appear to have been written either at one time or by one person : the different parts bear evidence of having been written at different times. The work appears to have been first composed, under its present name, in the time of the Kyanian King Gústasp, the son of Lohrasp, by the principal disciple of our prophet, the holy Zoroaster ; and, under his particular direction ; and copies of it were, by the orders of King Gústasp, distributed among the people, while the original work was placed in the royal library, and a copy of it was preserved in the “Déjé napésté”*. The original work was found in the royal library by Alexander the Great when he invaded the capital of Persia. When King Ardés'ir Bábékán of the Sássánid dynasty came to rule over Persia, he collected the scattered fragments of the work, and entrusted them, along with other religious works, to a learned Dastúr, named Tosré, by whom they were, after examination and enquiries, arranged in the original order. Copies of this work

* This was the name of a magnificent building erected at Istkhar by King Gústasp for preserving works relating to the Zoroastrian religion.

were then, by the royal command, distributed among the people. Subsequently, additions were made to it by the light of other religious works, by Dastúr A'darfarobag the son of Farokhjád.*

From the account given at the end of the Dinkard, it appears that the original Ms. of the High Priest A'derfarobag Farokhjád was obtained, at the time of the fall of the Zoroastrian empire, from a decendant of his, by Dastúr A'darbád, the son of A'dmit. Dastúr A'darbád A'dmit seems to have carefully copied out the Ms. A copy of this copy was in the year 359 of Yejdajard taken by Dastúr Mahávandád Ramiáné Béhrám. Copies in succession of this last mentioned copy were made till one of them made by Dastúr Rústam Gústásp Ardésar was, about a hundred years ago brought to Surat, by Mulla Béhman the son of Múlla Béhrám, and, by him presented to Shet Aspandiársháh the son of Ratanjisháh of that place.† A copy of this Ms. was caused to be made by Shét Aspandiársháh in the year 1156 of Yejdajard and by him sent to Messrs. Nánábhái Béhrámji, Mánékji Navrozji Wádiáji, Béhrámji Navrozji Wádiáji and Dádábhái Nos'érwánji, the then elders of the Pársi community of Bombay. This copy is now in my possession in the library of Dastúr E'dalji Dárábji Sanjáná.

* This account of the Dinkard is taken from the history of the book which is to be found about the middle of it.

† This copy was, through the kindness of my late friend Dastúr Ardésarji Rústamji Mulla Firozeji, in my possession for about a year. I have compared it with the one in the library of Dastúr E'dalji Dárábji Sanjáná which is now in my possession. Portions of the Surat copy were found to be abstracted by some designing person. Five of such portions, together with Ms. No. 3, hereafter mentioned, have been kindly sent to me, for use in the present undertaking, by my friend Dastúr Rústomji Kékobádji from the library of Kékobádji Rústamji Méharjiráná, late Head Priest of Nowsári. Copies of the other portions also have been obtained by me through the kindness of one or two other friends.

The text of the present edition has been published after carefully collating the four following Mss. :—

1. Ms. found in the library of Dastúr E'dalji Dárábji Sanjáná, late Head priest of the Sens'áhi Zoroastrians of Bombay.
2. Ms. copy in the handwriting of the late Dastúr Témúlji Navrozji Sanjáná made at Surat.
3. Ms. copy in the handwriting of Rústamji Nos'érwánji Méharjiráná, Head Priest of Nowsári.
4. Ms. copy found in the library of Mobéd Minochéhrji Jámáspji Wáchhchhá.*

Where different lections occur, the first of these Mss. is referred to by the initials D. E., (Dastúr E'dalji); the second by D. T. (Dastúr Témúlji); the third by D. R. (Dastúr Rústamji) and the fourth by M. M. (Mobéd Minochéhrji).

In giving the pronunciation of Pehlwi words, every word of Semitic origin has been compared with its root and the pronunciation based thereupon. These pronunciations resemble those of the Pehlwi words written in Pehlwi characters in the Máliknámé Asúri, but do not resemble the corresponding Pehlwi words written underneath in Zend characters. The reason of this, I now think to be that, in former times our people, although they used Semitic words in Pehlwi writings, yet in reading them they did not pronounce them as in the original, but instead, read as if the corresponding Iranian Pehlwi words had been written. In proof of this assertion the Pehlwi works and essays which have been translated by

* This copy has been kindly lent to me by my friend Mobéd Minochéhrji Jámáspji Wáchhchhá. It appears to me to be a careful transcript of the Ms. of Dastúr Rústam Gústasp made by the late Mobéd Jámáspji Faredúnji Wáchhchhá. The second and third Mss. appear to have been transcribed about half a century ago or upwards.

Nériosang Dhawal and his predecessors, giving the pronunciation of the text in Zend characters, may be cited. Thus the practice of reading Semitic words as pronounced originally being discontinued, the recollection of the proper pronunciation gradually faded away. The author of the *Máliknámé Asúri* in compiling a glossary of words of Semitic origin used in the Pehlwi language, attempted to restore the original pronunciation, by writing the words correctly in Pehlwi characters and giving their meanings in Persian equivalents. But as the correct pronunciation was generally forgotten and as Pehlwi characters glide into, and are mistaken for, one another, an attempt was made, at a date long subsequent, to fix the pronunciation, by writing down under the words in Pehlwi characters in the *Máliknámé Asúri*, their pronunciation in Zend characters. The same reasons, however, that rendered the transliteration necessary, affected its accuracy; but, the pronunciation having been thus fixed, has been adopted up to the present time. The necessity, under the circumstances, of a return to the correct mode being obvious, I have endeavoured in this work to give the proper pronunciation.

Drs. Frederick Spiegel, Martin Haug, Ferdinand Justi, and other learned scholars of Europe have, after much research and labour, given the pronunciation of Semitic words employed in Pehlwi writings: but they do not agree with each other. The labours and researches in this direction of Dr. Haug, who is well known in Bombay for his learning, are deserving of high commendation, and the pronunciations given by him are to a great extent correct and accurate. Still in giving the pronunciation of Semitic words in this work, I have not ventured to depend upon the labours of

these learned men ; but have fixed both the pronunciation and the meaning of each Semitic word after a careful comparison of it with cognate Hebrew, Chaldaic, Samaritan, Syriac and Arabic roots. Where, however, I failed to discover a reliable root in any of the above languages, I have based the pronunciation on the current mode. Again, certain Semitic letters have undergone a change in Pehlwi : these are pronounced in the form in which they are found. Of the Iranian words used in Pehlwi, the pronunciation of **ϣ** is represented by **ϣ**, **ϣ**, **ϣ** and **ϣ** and others : of these, instead of **ϣ** I have invariably substituted **ϣ** : the pronunciation **ϣ** being only used to represent **ϣ**—**ϣ**. Where any word or phrase, or letter, has appeared to me to have been left out in transcription I have supplied it, putting it in brackets thus :— (). As regards the pronunciation of words of Iranian origin, where the pronunciation of Pehlwi words derived from the Zend is altered from the original owing to mistakes arising from the similarity of form of the letters of the alphabet, I have restored the correct pronunciation, after comparing the word with its original Zend root. On finally looking over the proofs I find that some of the more common words of Semitic origin have from oversight been omitted from the glossary : these will be inserted in the next volume.

The first three pages of the Dinkard have been lost. The present work, therefore, commences with the fourth. The next nine pages of the original Ms. having been in places eaten away by moths, suitable places have been left in the Ms. which was brought to Surat from Persia, and in the other Mss. which have been copied therefrom. Similar spaces have been left in the text published in this volume. For facility of reference I have numbered each succeeding

subject in the book, commencing from the third question, in Persian numerals; the same numerals being affixed to the transliteration and the translations. The translation commences with the seventh subject numbered as above; as, owing to the portions of the preceding text being lost for the reason mentioned above, it was impossible to translate it in an intelligible manner. The figures in Gújrátí and English on the margin of, the text, the transliteration, and the translations, represent the paragraphs or sections into which the text is divided. All the Semitic words occurring in the text, are inserted in the Glossary: of words of Iranian origin, the most important and unusual only are introduced.

In the Gújrátí translation I have followed the structure of the Pehlwi language, so as to reproduce, as far as possible, the style of the original text. This will, no doubt, render the translation rather difficult reading; but my object has been to make it useful to those engaged in the study of the Pehlwi language. The English translation has been made by Mr. Ratansháh Erachsháh Kohiyár from the Gújrátí.

In conclusion I beg to tender my thanks to those of my friends who have assisted me in carrying out this undertaking; as also to those who have supported it by subscribing for copies of the work.

PESHOTUN DUSTOOR, BEHRAMJEE SUNJANA.

*Bombay, the 19th day of the 9th month }
of the year 1243 of Yéjdajard. }*

PREFACE TO THE ENGLISH TRANSLATION.

The English translation is a version of the Gújrati. It is strictly literal as regards the text, but the preface and the notes have been more freely rendered. A less severe rendering of the text, while it would have lessened the difficulty of the task, would also have enabled the translator to avoid the inelegance, and, in places, perhaps, the uncouthness, of language so disagreeable to the general reader. But it was feared that such a translation would not have suited the requirements of the student of Pehlwi: nor would it have brought out prominently peculiarities of thought and language.

The translator has been assured that the Gújrati version is strictly literal.

RATANSHÁH E. KOHIYÁR.

CONTENTS.

	PAGE.
The knowledge contained in the Máthré communicated to Zar- tos't by Ahúrmazd	1
The reason why it is a sin to burn green wood on fire	3
The reason why it is sinful to drink liquor to excess	3
Exposition regarding the command for the constant recitation of Máthré	4
How righteousness resulting from the recitation of the Gáthás is cancelled by slandering the good religion	5
To which Mas'í and Mas'íáné was Jams'ed commanded by Ahúrmazd to publish the religion?... ..	6
Regarding the food that can be eaten by persons reciting the 'Gáo S'ahúdáo Báj' and the small 'Baj.'	7
Regarding the annihilation of sin through repentance and the consequent deliverance from hell	8
Which of the deeds of men is the highest in rank ?	9
Regarding differences in the decisions of Dastúrs and other reli- gious persons	10
In what does the greatness of religious persons, of kings and of learned men consist	10
The reasons for holding the Bérésma in the left hand	11
The reason why the sun shines on one half of the terrestrial globe	12
Does a man become unclean by reason of touching the stock of a tree on the top of which Naso has fallen	12
How does a man become, through his work, the equal of Ijads and of the Dévas ?	13
The reason why it is said in the Avestá that the souls of sodo- mists and of A's'moghs are turned into invisible Dévas and Deva-shaped beings	14
The two different statements in the Avestá regarding the deliverance of Gayomard from hell explained	15
Decision in respect of the different opinions regarding Gayo- mard given by two Dastúrs	16

	Page.
How the twenty-one Núsks came to be composed from the twenty-one words of the 'Yathá ahú vaeriyo'	17
The reason why a sacred thing becomes defiled by being looked upon by a woman who is menstruating	17
To whom does strength accrue by men's attaining to greatness through good or evil deeds done in time ?	18
The relations, dispositions and strength of the followers of the Mazdiasni religion and of other religions	22
The origin of the people living on the borders of Irán	23
The rank and privileges of learned men and men versed in the arts	25
The advantages or disadvantages to those who carry on their business honestly or dishonestly	25
Who are protected from evil by the Ijads and who are not ...	26
Those who abstain from sin and advance in righteousness and those who abstain from righteousness and advance in sin...	27
The ways of the good religion have reference to the wishes of the Ijads and the ways of the bad religion have reference to the wishes of the Dévas	28
The first promulgator of the good religion	29
Mazdiasnians should remain aloof from worshippers of the Dévas and from A's'moghs	31
Those among God's servants who hold the superior, the middle and the inferior rank	32
Of happiness in this perishable world	32
How to obtain deliverance from hell and what things should not be approved of	33
God is the Creator and the fashioner of the world	33
That God will keep the grateful part of his creation free from dread	35
Regarding the superiority of Athornáns over Arthéstárs and Vástariús'es	36
Regarding man's attaining all the virtues by observing the commands of religion	38
Of the warring of the Ijads to smite the Opposer and to sup- press the invisible danger arising from him, in order that people may live as good creation	38

Regarding the ultimate misery of man from ambition and from disregard of the commands of religion regarding the soul...	31
Regarding the duty of Rulers to remove misery, want, hardship, filth and pestilence from the world	49
Regarding the duty of bearing enmity to Angharémentiús and to other evil powers	42
Regarding the means of destroying those who oppose the crea- tion of Ahúrmazd	43
That men become fitted for the happiness of paradise by direct- ing their attention to the invisible Ijads and by keeping themselves from admixture with the Dévas	44
Regarding men's becoming good through good powers and bad through bad powers	45
Regarding the different kinds of men	47
Regarding the duty of man to conduct himself in this world in accordance with the precepts of religion	50
Regarding the duty of man to behave properly and without deceit towards his Creator	51
Regarding the manner in which men may obtain deliverance from hell for their souls	52
Who are truly wealthy, happy as regards the soul, free from sin, of superior understanding, of increasing honour, friends with men, healthy, and delivered from hell	52
Regarding the wisdom of the Mazdiasni religion being for the professors of that religion	53
Regarding the relation of state to religion	54
Regarding the causes of men's becoming good or bad	55
Regarding the government and the governors of men	56
Regarding the admixture of the nature of the Ghanámino in man's nature	58
How men obtain wisdom and happiness... ..	59
Regarding the power of man to choose happiness in this world..	60
Regarding the wisdom and the happiness of a Faréhbút and a Aibébut	62
Regarding men whose ways are those of the good religion ...	63

A

TRANSLATION OF THE DINKARD.

QUESTION 9.

Again A's'mogh* asked:—Are what are (called) Máthré† 1
in the nature of traditions‡ ? (because) they are all told by
Ahúramazda to Zartos't in the words§ of Fars'ostar,|| Jámásp,||
Hom and the Ijads, and in those of persons born before 2
Zartos't and after Dáyún:¶ hence, our opinion is, that the
speaking of Ahúrmazd to Zartos't is the hymns of the *Gáthás*,
and that the rest is composed by Zartos't and his disciples

* A's'mogh,—this word is derived from the word *Asémogh*, frequently used in the Avestá, which means “hinderer of purity.” Hence, it is applied, among the followers of Zaráthústrá to persons who throw obstructions in the way of religion and create dissensions in the community and between individuals. The individual putting the above and other questions is called A's'mogh by the High priest to whom they were addressed.

† The Avesta are divided into three parts :—Gáthá, Dáté and Mathré. The Gáthás are written in verse, and treat of the invisible world. The Dáté are written in prose and contain rules for the conduct of men in this world. In the Mathré are comprised the ordinary prayers, which are the means by which men commune with their Maker. They contain an account of the Creator and of the forces of nature created by Him : as also, moral and religious precepts.

‡ Meaning, human compositions, as opposed to divine revelations.

§ i. e. using these several individuals as his mouth pieces.

|| Fars'ostar and Jámásp were the sons of Habúb and the disciples and sons-in-law of Zartos't. The latter was also prime minister to Gústásp, while the former was the head of a college for imparting religious instruction to priests, established by Gústásp.

¶ Some account of this famous person occurs in a subsequent portion of the Dinkard, where it is said that he was born two hundred years after Zartos't, and lived one hundred years.

from traditions, but that by good faith having been placed therein it has been considered as appertaining to religion.

ANSWER.

- 3 Be it known (that other)* Máthré as they are different from the Gáthás, (in structure of language) so they also differ from them in testimony as to higher (things): still, they are founded upon the hymn of Yathá ahú vaériyo,† and, in them mention is made of the power of omniscience of God himself and of the Creation. Therefore, no portion of them is (composed) by the wisdom of man and they could not be composed from a number of current traditions. If, the Máthré, communicated to Zartos't in this manner in the form of a dialogue, be not all from Ahúrmazd, and, by their being communicated in the voice of different persons, Ahúrmazd is concluded not to be their promulgator, then, it would follow, that whatever revelations have been made in them, by Ahúrmazd to Zartos't, about Zartos't and other good and evil persons, as also about the Dévas and even the Ganámino, must have been made by the Ganámino and the Dévas; and Máthré and Daté, which are removers-away of the Dévas,‡ must be considered as declared by the Dévas. Therefore, the communicating of the Máthré, by Ahúrmazd to Zartos't, in the voice of many (persons) is, for the purpose that complete

* *i. e.* other than the *Gáthás*. Besides its restricted meaning, Máthré is used in a general sense, as including all the three divisions mentioned before.

† According to the tenets of the Zoroastrian religion God first made the *Ahúnavar* or 'Yathá ahu vaériyo,' which is in the form of a *Gáthá* or hymn. From the three clauses or sentences of the '*Ahúnavar*' have originated the scriptures or *Avesta* comprised respectively in *Gáthá*, *Daté* and *Máthré*; and from the twenty-one words composing the *Ahúnavar*, seven to each sentence, have originated the twenty-one *Núskas*. Hence the meaning of what is said above,—that Máthré are founded upon the Yathá Ahú Vaériyo.

‡ *i. e.* Máthré and *Daté* point out the way in which impurity and sin may be removed and evil deeds, which have relation to *Devas*, may be abstained from.

knowledge might be conveyed from Ahúrmazd to Zartos't: and that is not fit to take objection to. Just as the Gáthá are all told by Ahúrmazd to Zartos't, and are in the voices of Zartos't, the Ames'aspands, the Gos'orún and other Ijads: and, that they are all told by Ahúrmazd to Zartos't, about that, you have no objection to take. But it is owing to the (natural) disposition of an A's'mogh that he should have evil thoughts about and inverted vision of, scriptures, that have reference to protection by Ahúrmazd. 4

QUESTION 10.

A's'mogh put the question: Why do you call it a sin to burn green wood on the fire? It is not (a sin). 1

ANSWER.

Be it known that, by green wood being placed upon the fire, by reason of the fire becoming extinguished owing to its moisture and of its (the fire's) being improperly put to the hardship of drying that wood, we call it a sin. But that the reason of it should appear worthless and like dust to A's'moghs is owing to their habit. 2

QUESTION 11.

A's'mogh put the question: Why do you call (drinking) liquor to excess a sin? since liquor cannot be drunk in moderation. 1

ANSWER.

Be it known that, it is just, our calling immoderate drinking of liquor a sin. Because, it is said in the religion that 2

- whoever drinks much liquor, eats much food, and, consequently, owing to not having sung the hymns of the Gáthá according to the law, he becomes guilty. But it is the habit of A's'moghs to change the voice of others by rendering their throats dry and to prefer the consequent vice.

QUESTION 12.

- 1 A's'mogh put the question : By always reciting these Máthré, which are the word of Ahúrmazd, you have to live with great circumspection ; but by being so recited, they become a cause of hindrance to industry : then, how can the command of Ahúrmazd in respect of the preference of Máthré and Gáthá for the purpose of obtaining salvation for the soul be considered just ?

ANSWER.

- 2 Be it known that, the object of our constant recitation of the Máthré is to inform (men) about the religion of Ahúrmazd in respect of the relations with the next world and of the salvation of souls ; because, by giving to the people of this world the understanding-power to know their Maker and to be the doers of deeds according with the will of the Lord, they acquire knowledge with respect to the invisible Ijads, as also the Dévas, become rememberers of the Ijads and the acquirers of their love, and remain non-rememberers of the Dévas and givers of pain to them, and understand, whatever there may be to understand regarding Daté, Máthré and Gáthá, and are enabled to do, at the (proper) time, much of the work relating to them. Through it, is frequently obtained aid and knowledge in exercising dominion, chiefship and justice

in accordance with the times, in driving away the Darújas that may have entered into one's body, in removing them from creation, in making mankind walk in freedom and in imparting happiness to a great many men in the world. And, moreover, wherever and at what time soever A's'moghs come to raise a contest about religion, at those times, through the sagacity, wisdom and strength appertaining to it, means are found to break down all trouble-giving A's'moghs, to refute (them) by God's religion, and to keep back harm from mankind.

THE 16 QUESTIONS ASKED BY A STUDENT.

QUESTION 1.

The first question put was this: Since owing to the 1
singing of those heavenly Gáthá, righteousness begins to accrue, and, by reason of the power that cherishes righteousness, the good acquire the strength that has reference to the next world, and go into the place of the highest heaven; then, why is it said that righteousness, acquired by such power and in accordance with law, is cancelled and the reward for it not obtained by reviling the good religion and committing other sins punishable with death?

ANSWER.

Be it known, that righteousness that has been completed 2
and strengthened does not become non-existent or cancelled; but at the time of the last judgment, owing to the sin of reviling the good religion and other sins punishable with

death, the reward of righteousness being covered up, the righteousness remains buried. Otherwise, there is no cancellation of righteousness done according to the good religion. For, the annihilation of righteousness which has remained uncanceled during worship is owing to the greater weight of that righteousness being at an end.

QUESTION 2.

- 1 The second question put was this: If what Ahúrmazd has said was for making it known to the (first) created Mas'i and Mas'íané,* then, why is the dialogue, which took place some generations after Mas'i and Mas'íané, declared to be the first dialoguet?

THE ANSWER,

- 2 Is in this way: What is said about the dialogue held, for the first time among men, with Jamshid has reference to the religion promulgated among the men who lived after the time of the original Mas'i and Mas'ínané in question. The pro-

* Mas'i and Mas'íané were, after Gayomard, the first man and woman born in this world: from this pair have sprung the rest of mankind. In the Avesta, *𐬨𐬀𐬎𐬌* Mas'ya, means a man and *𐬨𐬀𐬎𐬌* Mas'yáné, a woman. The Pehlvi work, Búndéhs'né contains an account of the origin of man; it says,—“Ahúrmazd had spoken thus to Mas'ya and Mas'yáné:—As the parents of the world, you are born human beings; I have given you the highest and most perfect mental power; therefore, do the work of justice with mature deliberation, think good thoughts, speak good words, and do good deeds. Remember not the Devas.”

† There is here a reference to the second Fargard of Véndidad, where it is said that before the time of Zartos't, Ahúrmazd had for the first time communicated the Mazdias'ni religion to king Jamshid, and had ordered him to spread it among men, and that Jamshid had accordingly introduced the religion into the world.

The object of this question seems to be to point out a contradiction in the religious books of the Zoroastrians, one of which asserts that the Mazdias'ni religion was for the first time communicated to Mas'i and Mas'íané and another that it was so communicated to Jamshid, who lived some generations after the first pair of men.

mulgation, directed to be made to Mas'i and Mas'íané of what Ahúrmazd had said, is not intended for the original Mas'i and Mas'íané ; but for those men and women, and for Jamshid himself, who were the descendants of Mas'i and Mas'íané. And the reason of it is this ; if there are questions and answers, one with another, they can be in the conversation of at least two persons, and this conversation in the form of questions and answers, as it is mentioned as having taken place, in our behalf, for the first time, between Ahúrmazd and Jamshid, so (no such conversation) has been reported to have taken place, or is shown to have taken place with Mas'i and Mas'íané.

QUESTION 3.

The third question put was this: If Gáosahúdáo* 1
(prayer) is recited, all food can be eaten ; and without it whatever is consecrated that alone can be eaten, and water that has been consecrated can alone be drunk : what is the reason of this ?

ANSWER.

Be it known that in the Gáosahúdáo, vegetables and 2
water are placed (before the reciter), so that, when the Gáosahúdáo prayer is recited, vegetables and water are conse-

* There are two descriptions of prayers for the consecration of food before being eaten ; one, called the *Gáosahúdáo* prayer, from one of the words used in it, and the other *Ams'espanté* and *Yathádiyemédé*, from these words having been employed in them. The former is commonly called the big *Khúb* and the latter the small *Khúb*. These prayers are recited by Mobeds who have undergone the consecrating ceremony of Bérésma, before eating any thing ; and according as the prayer is the big *Khúb* or the small *Khúb*, they are allowed to eat food of all kinds, or the particular food that was placed before them at the time the prayer was said. *Gáosahúdáo*, means literally, the excellence or merit-giving cow.

crated and thus the reciter becomes fit to eat all food and drink water. Therefore, (he who) consecrates *darún*,* should have some pure vegetables with the *darún*, so that in the consecration of the *darún*, the fruit of trees and (other) vegetables and water, being together, all vegetables and fruits of trees and water become consecrated and consequently the reciter of the prayer becomes fit to eat all vegetables and fruits of trees and to drink water: but, if the *darún* be not consecrated (with the *Gáosahúdáo* prayer) and the thing belonging to vegetables is consecrated by means of the other thing (prayer) for consecration, in which vegetables and water are consecrated, then through that (prayer), the sayer of the prayer becomes fit to eat the food of the (particular) tree and to drink the (particular) water. If water is consecrated and (during the consecration) the prayer is broken, the water becomes unfit (for drinking) for the consecrator: and, if drunk with a prayer, is, as if drunk without a prayer.

QUESTION 4.

- 1 The question was put: It is declared that by repentance the path to hell does not remain at all: what is the reason of this?

ANSWER.

- 2 Be it known, that, by the soul becoming impure through sin, the road (for it) is to hell; and the remedy for the remission of sin and for obtaining purity is through the *Dastúr* possessing a knowledge of the good religion, who

* Small, round, wheaten cakes, placed before the *Mobed* for consecration.

knows to prescribe medicine for the soul and is a great purifier of it from sin. For, as in the profession of the physician medicine and other things are potent in each disease, and the giver of explanation about them is the physician of the body, and the ailing body is relieved and renovated through the instrumentality of the physician and the surgeon who are the pointers out and doers of remedies for the ailments of the diseased constitution and the deformed body ; so, for the soul that is rendered unholy and polluted by sin, if, by the injunction of the Dastúr of the good religion, it be a hearty repenter for sin, a seeker of pardon by speech, and repenter by deed, there is remission of committed sin through the physician of the soul,-the Dastúr of the good religion,-and the soul becomes purified of the unholiness and pollution of sin, and thus the road to hell is cut off.

QUESTION 5.

The fifth question put was this: Which among the 1
deeds of men is most beneficial to the world, the causer of
much pleasure to the Ijads, the giver of much pain to the
Dévas, and is the highest in rank of all?

ANSWER.

Be it known, that among the deeds of men, the deed 2
that is highly beneficial to the world is the remaining in
submission to one's meritorious master and just king, who is
a giver of commands for the improvement of the people :
(the deed that is) the producer of pleasure to the Ijads is
the remaining firm in the Mazdiasni religion and the keeping
people righteous. And the deed that is highest in rank of 3

all is the imparting of knowledge to worthy students, the originators of all righteous deeds.

QUESTION 6.

- 1 The question put was : Of the commandments published by former people and Dastúrs of the religion, if, owing to a difference of opinion of former people and the Dastúrs of the good religion regarding some commandment, some layman, with intent to move forward in his deeds and thoughts, should not obey that commandment, then, the commandment of which Dastúr ought he to listen to and act upon.

ANSWER.

- 2 Know (you) that, it behoves the person belonging to the good religion to obey the command and to act in accordance with the command of him, who among the people is the head Dastúr and has under his power other people of the good religion ; for, to render the person of the good religion without a want and of perfect thought, there is the decision of that one (Dastúr). Whatever other expositions there may remain (given) by previous religious leaders and Dastúrs of the religion,—those expositions of the Dastúrs of the religion and of the leading men of the religion, it is good to love heartily, believe in, and, that people may act in accordance with them, to obey, without looking (at them) with an eye of scorn.
-

QUESTION. 7.

- 1 The question put was : What is the reason of the great-

ness to the servant of religion from religion, to the ruler from rule, and to the learned from learning ?

ANSWER.

Know (you) that, the continuance of religion is through 2
the wisdom of the servants of the religion ; (therefore) that
is a reason for a religious person to obtain greatness from
religion. To the ruler from rule* * * * *
one reason is, the improvement of the learned themselves in
all matters by means of wisdom that embellishes and the
rendering worthy by means of profitable wisdom those be-
longing to them, for their benefit.

QUESTION 8.

The question put was : What is the reason of the admo- 1
nition contained in the religion† for holding the Bérésma in
that hand which is the left and is appropriated to Bérésma ?
And those persons who may keep (it) in the left hand, on 2
what (ground) may they keep it ?

ANSWER.

Know (you) that, those persons who keep the Bérésma 4
in (their) hands, in accordance with the admonition of the
good religion about keeping the Bérésma in the left hand
and thus praying to God, are considered exalted-station-
reaching, good created-beings, by reason of obtaining victory
in the good path over other persons, by living with those
thoughts that appertain to Ahúrmazd. At the time when 3

* In all the extant manuscripts, the portion marked by asterisks is wanting, having been omitted by the original transcriber.

† Vennidad, Fargard 19, clause 19. See Westergaard's edition of the Zend Avesta, p. 470, cl. 19.

the sun rises in the east, he appears to men in such a manner that his face is opposite to the west, and (on) his right side is the north and on (his) left side is the south: from this, where the faces of men are towards the west, and on the right side is the north, and on the left side is the south, there, it becomes manifest to them, which is the left hand, for holding the Beresma in which, for worshipping God, there is an admonition in the good religion.

QUESTION 9.

- 1 The question was asked: It is mentioned, that in the widely peopled (earth), the sun shines on the $3\frac{1}{2}$ *Kés'vars** which are opposite to it, for the purpose of giving them light: what is the object of this?

ANSWER.

- 2 Know (you), that the earth has relation to the high mountains which surround it and to the universe: the figure of the earth being round, the half of that earth of seven *Kés'vars* is said to be $3\frac{1}{2}$ *Kés'vars* in the religion; and owing to the earth being round the sun in his motion always shines for the beauty, the refulgence and the lustre of half the earth.

QUESTION 10.

- 1 The question was asked: If a man be washing the trunk of a tree from below with water and there appear on

* *Kés'var* is derived from *Kérés'var* or *Kars'var* used in the Avestá, and means 'that which is bounded.' In the Avesta the earth is divided into seven *Kés'vars* or continents, called respectively, Aréjah, Savéh, Fardadafas', Vidédafas', Vaúrobare's'at, Vaúrojarés'at, and Khanérath-bâmi.

the top of the tree (some) unclean* matter belonging to man or dog, then, for the washer with water, is any connection established with that unclean matter without going up the tree, to the danger of (his) becoming polluted ; and, by the shaking of that unclean thing, does he become punishable with death ? and what is the remedy for that ?

ANSWER.

Know (you) that, a good remedy for that is of this kind: 2
the upper part of the tree becomes purified by exposure to a cloudless atmosphere and the connection of the wooden trunk with us is like that of the sense of sight.†

QUESTION 11.

The question was asked : How can men, through their 1
deeds, become holders of relation with Ahúrmazd, and holders of relation with Ahúrmazd become perfectly beautiful and equal to the Ijads ? And how can they become distant from relationship to Ahúrmazd, how more distant and equal to the Dévas ?

ANSWER.

Know (you) that men by being devoted to the good 2
religion, through wisdom of a high kind,‡ become the acquirers of relations with Ahúrmazd ; by being more (devoted) to the good religion, become perfectly advanced for relationship

* *Naso*, which has been here translated by "unclean matter" means any thing cast off by man or beast, as hair, nails, &c., or any dead matter.

† The meaning is, that as there is no pollution merely from looking at an unclean thing, so no pollution arises from the connection with the unclean thing on the top of the tree by means of the body of the tree.

‡ i. e. wisdom derived from a knowledge of the Mazdiyes'ni religion.

with Ahúrmazd ; and by being most (devoted) become the equals of the Ijads : and, by being not devoted to the good religion become distant from relationship with Ahúrmazd ; and by being devoted to the bad religion become more distant from Ahúrmazd ; and by being much devoted to the bad religion become equal to the Dévas.

QUESTION 12.

- 1 The question was asked : Since the soul of man is bright and virtuous, that refulgent and virtuous (soul) cannot be transformed into the condition of souls formed for vice ;* what, then, is the reason of the dictum contained in the Avesta about the becoming of a committer of sodomy and of him who causes it to be committed, an invisible Déva, and, of the running on this earth and in its interior of the souls of A's'moghs in the black form of Dévas ?

ANSWER.

- 2 Know that, what is stated about the becoming like a Déva of a committer of sodomy and of him who causes it to be committed, is not about those who are obedient to Ahúrmazd, but about the souls of those disobedient persons who have advanced far in the direction of the Dévas and are for approving the actions of the Dévas ; because, with the souls of the pure are the Ijads,—owing to that the Dévas keep aloof from them : similarly the Dévas remain with the souls of sinners,—owing to that the
- 3 Ijads keep aloof from them : the soul of the sinner is stated to be of the nature of Dévas, owing to its remaining

* i. e. evil spirits ; the Dévas.

much in contact with Dévas, worms, frogs, scorpions, snakes and ichneumons. And the soul of the committer of sodomy and of him who causes it to be committed is stated to be a more vicious Déva than that of other (sinners) owing to its greater connection with Dévas. And the soul of a deceitful 4 A's'mogh is stated to be of the shape of a Deva, owing to its running in the deepest hell. Otherwise, no change takes place in the nature of the souls of those who commit sodomy or cause it to be committed, by reason of their living in close relations with the Devas; and, in that of the soul of a deceitful A's'mogh by reason of its assuming the shape of a Deva.

QUESTION 13.

The question was asked: About the deeds of salvation 1 of Gayomard, it has been said, on the testimony of the Avesta that, "Gayomard, by reason of his speaking the truth, went at once under the supremacy of the Amés'aspands."* Again, another known opinion regarding him has been stated in this manner: "His nature was created for Garothmán:"† How then are these two (differently) given decisions to be accepted as dicta of religion?

ANSWER.

Know (you) that, what is said about Gayomard having 2 been created for Garothmán, because of his nature having remained, in this world, as pure as Garothman, (by abstaining) from the vices of this world, is admitted by people on

* i. e. in the highest heaven.

+ i. e. the highest heaven.

(the authority of) the dictum regarding it; and, what is mentioned about Gayomard having been saved by his deeds, has reference to the Evil-doer: therefore, these two different statements are truthful and worthy of being assented to and approved, without objection.

QUESTION 14.

- 1 The question was asked: One of two Dastúrs says about Gayomard that, "notwithstanding the presence (in this world) of the Blemish-giver,* he lived thirty years"; and the other says that "no sooner the Blemish-giver reached (this world) than immediately he died"; which (statements) are opposed to each other (and) obviously objectionable: therefore, how are the two to be assented to and approved.

ANSWER.

- 2 Know, that, the weight of these statements depends upon the explanation obtained regarding them by men; therefore, if any one give an explanation regarding them with proofs from the Avestá, that (explanation) is to be believed in by all as the word of the prophet: and if, in such explanation, the purport of the two agrees with that of the person on the one side, then, that explanation is not objectionable, but of similar authority, purpose and relation. Therefore, such explanation of theirs, of (similar) tendency and relation, must be accepted and approved similarly with other matters of faith and explanations of things relating to the good religion declared by the Dastúr of the religion.

* Satan.

QUESTION 15.

The question was asked : In the *Ávéstá*, what is 1
original (text) and what is commentary on it, are (treated) as
the scriptures ; all these are said to be composed from the
very first Word, *Yathá ahú vaériyo* ; but, how was one part*
formed from one word of *Yathá ahú vaériyo*. ?

ANSWER.

Know (you) that, in the *Ávéstá*, the original (text) and 2
the commentary upon it, are, as scriptures, founded on the
Yathá ahú vaériyo ; and, as without a man's head the
hair that give (it) beauty cannot exist, so without the *Yathá
ahú vaériyo* the commentaries that give additional beauty to
the religion cannot exist : therefore, there is nothing objec-
tionable (taken) one with another.†

QUESTION 16.

The question was asked : What is the reason for keeping 1
the Naso of men and dogs at a distance of thirty paces, and a
woman who is menstruating at a distance of fifteen paces,
from anything pure ? Is the pollution arising from the Naso
of men and dogs greater than that from the menses ? (for)
from the overplus in the thirty paces, the defilement from the
Naso of men and dogs (seems to be) greater. What, then, is
the reason of the mention made (in the religion) about the
holy ceremonies for the Good Creation‡ becoming more
impure than the Naso of men and dogs, by being looked
upon by a woman who is menstruating ?

* i. e. *Núsk*, or book of commentary. See note † p. 2.

† i. e. nothing contradictory in the statement that the text and the com-
mentaries together form the Scriptures.

‡ i. e. God, the *Ijads*, the *Amés'aspands* and the *Farohars*.

There are eight principal (heads of) knowledge of every 3
good and evil (that happens) in time : their names are :—
Spénáki, Ghanáki, Vádi, Varúni, Bagi, Dadáni, Vahúyáti and
Dús'néyáti : and the access (of good and evil) is owing
to them.

Spénáki,—is knowledge regarding the (right) under- 4
standing of wisdom, obedience and truthfulness in religion, and
regarding suffering (persecution) for its (religion's) sake ; and
it is intended for those who are celebrated for spreading true
accounts of the good religion and for religious teachership.

Ghanáki,—is knowledge regarding the (right) understand- 5
ing of the disobedience pertaining to the bad religion which
opposes the Athornán class ;* of the inability to see and hear
what pertains to the good religion ; (and) of the teaching to
commit sin and to be ungrateful ; and, it has reference to
those who are well-known for doing injury to the good religion.

Vádi,—is knowledge regarding the (right) understanding 6
about the giving by the Arthéstár class† of the assistance
arising from (giving) power, elevated station, authority and
justice to the priestly class ; and it has reference to those who
are renowned for dominion and authority.

Varúni,—is knowledge regarding the (right) understand- 7
ing of selfishness that injures the priestly class, of all deceit-
fulness that helps (such) education (as that) of Barátúrút‡
and of evil disposition and immorality ; and it has reference
to those who are well-known for doing harm and injury to the
(priestly) class.

* i. e. the priestly class.

† i. e. the governing class.

‡ Barátúrút, was one of the generals of Arjasp, king of Túrkestan. This
general went into Balkh, and there put to the sword Zartos't and other holy
men : hence, he is spoken of as a very sinful and wicked person in the reli-

- 8 *Bagi*,—is knowledge regarding agriculture for (the benefit of) the world; and it has reference to those who, by living conscientiously, collecting food, and bestowing it (upon people) for the sake of a rich reward, are well-known as increasers of help to the priestly and the governing classes.
- 9 *Dadáni*,—is knowledge regarding destruction by robbers and oppressors in the world; the injury done to the prosperity of the world through want of mercy, want of sympathy, miserliness, and, meanness; and the harm done to mankind by causing scarcity (of food) and dearth: and has reference to those persons who are injurers of the profession of agriculture.
- 10 *Vahúyáti*,—is knowledge regarding the Hútúkhs'* class, which class is an helper of the (above) three classes: and, to the soul of the follower of this profession, there is acquisition of holiness, through good thoughts, good words and good deeds.
- 11 *Dus'néyáti*,—is knowledge regarding people following evil professions: the soul of him who follows evil professions becomes guilty through evil thoughts, evil words, and evil deeds; and, it is a doer of injury to those who follow the three professions.†
- 12 The formation of the members of the different professions possessing the above knowledge, depends upon the influence

gious books of the Zoroastrians. In the *Saddaré Najam*, ch. 9, *Dastúr S'ehmard Maléksháh* thus alludes to *Barátúrú*:—

که این فعل زشت غلامبارگان مقابل بافعال دیوست آن
 چو افراسیاب و چو ضحاک ددن چو توربراتروش زشت حزون
 که او کشت در دین زرتشت را کزو بود گرمی دل و پشت را

i. e. For, this wicked deed of sodomy is like to the deeds of such Devas as *Afrásiáb*, the miscreant *Johák* and the sorrow-producing wicked *Barátúrú* who slew *Zartos't*, the jewel of our religion, from whom our hearts and backs, derived warmth.

* i. e. the trading class.

† Namely, those of priest, ruler, and husbandman.

of the respective principles;* and he, over whom (either of the principles) prevails becomes subject to it.

The good knowledge comprised in Spénáki is (intended) 13
for Vádi ; and the knowledge comprised in Vádi is (intended)
for Bagi ; and, the knowledge comprised in Bagi is (intended)
for Vahúyáti.

The evil knowledge comprised in Ghanáki is (intended) 14
for Varúni ; and the knowledge comprised in Varúni is
(intended) for Dadáni, and the knowledge comprised in
Dadáni is (intended) for Dús'néyáti. And, the manifestation 15
of men in their various meannesses and goodnesses, is owing
to them.

Evil arises from oppression, and oppression prevails in 16
the world in various ways. Similarly, various persons prevail
in goodness through virtue. In times pertaining to the Evil
Onet the low, generally, have power over the high : at that
time much wickedness becomes manifest through oppression,
as is said in the holy religion :—" Man's deeds for obtaining
good acquisitions are owing to the strength of the Ijads, and
(his) deeds for obtaining evil acquisitions are owing to the
strength of the Devas."

Times that come for the greatness of Ahúrmazd, the 17
Creator, are owing to goodness, and are the cause of making
people of a higher nature through goodness ; and, owing to
them, injury is done to the evil-giving of wickedness and to
(men's) becoming wicked through the Evil Principle. And
the destruction, from the beginning to the end of time, of the
evil-imparting of greater wickedness, which is to happen to
mankind through the Evil-doer, is owing to the Principle

* i. e. of Spénámino and Ghanámino ; of Good and Evil.

† Anghrémainyús.

nians are the ways of the Mazdias'ni religion; therefore, whoever is a native of Iran is always a breaker of cruel customs. Because a native of Irán has the ways of the Mazdias'ni religion and keeps the good Mino* with him, he has greatness, and the Evil Principle is (constantly) harassed by him. And, owing to well-made, (justly) proportioned and well-regulated food, he keeps healthy, well-mended, improved, happy, pure, beautiful, fragrant and cheerful. And as to 4 certain (other religious) communities, their prë-eminence of disposition and of strength is owing to their quality of disobedience (to Ahúrmazd) and to their possessing the ways of the religion of the Ghanámino, and to their keeping the Evil Principle with them. And so, the Good Principle is hurt by them. And, owing to badly proportioned, corrupted and extremely uniform food, they remain ill, evil-doers, corrupted, miserable, impure, stinking, ill-shaped, and distressed.

**Exposition in the good religion regarding the origin of the formation 1
of the peoples (living) on the outskirts of Ira'n. (۲۹)**

Know, that, the formation also of the religion and cus- 2
toms of the people of the borders, whose original country was Iran, is (derived) from the original religion and faith of their Iránian ancestors. Therefore, to them there is (accrual of) good, profit, and increased strength by inquiries concerning this same religion and system. For, the power they 3
have attained is owing to the Iránian religion; and those

* i. e. Spirit, principle.

who have become lords of the world, inclusive even of Khúnéras,* are(descended) from Hos'ang, Tehmúrasp, Jams'éd, Farédún, E'rach, and other Iránians; and, whatever greatness their sovereignty has acquired, that greatness is owing to giving freedom and happiness to (their) subjects; and owing to that there is perpetual advantage to them. Therefore, the decisions of other rulers,† who are not approvers of those who tell lies for the sake of oppression, of those who raise up dissensions in religion, of murderers and highwaymen, must always be acknowledged by the servants of Ahúrmazd, and, they (the rulers) must be recokned as protecting kings, and (the servants of Ahúrmazd) must keep (themselves) obedient to them according to the laws, without revolting, and promote their rule. But, if any one there,‡ should arrest the greatness, the glory and the splendour of the Mazdias'ni religion for the sake of introducing (another) religion, then, (the servants of Ahúrmazd) should keep (themselves) in the right from such cruel persons in the manner in which advantage and happiness may appear to them. And those who may have fallen from that religion and become damned should be persuaded to turn back. Again, a check should be given to the advancing strength and the attack of the "Yahúd" religion of Rúm and "the Masahiyá"§ religion of Khávar,|| and the "Máni" religion of Túrkestan, lest their wickedness and degradation should enter into (our) co-religionist friends and the purity of our religion, which is older than that of Rúm, should be dimmed.

* Another name for Irán.

† i. e. other than those of Irán and professing the Zoroastrian religion.

‡ i. e. in the dominions of border sovereigns.

§ The Messiah of the Jewish scriptures.

|| i. e. the west.

Exposition in the good religion regarding persons whose ways are 1
deserving of superior privileges being bestowed upon them. (२०)

Be it known that, among persons whose ways are 2
deserving of higher or lower privileges being bestowed upon
them, are many persons of this kind : among them the first
rank is held by a person of advanced age, skilled in the arts,
and the second and lower, by a skilled youth. There are
many reasons for the elderly man-of-art being superior to
the youthful man-of-art : He who is advanced in age has
acquired, with his knowledge, experience regarding that
knowledge ; so, much faith is reposed in him and evil of any
kind is removed through him ; and the youthful man-of-art,
with his knowledge, does not attain to the proficiency of the
(elderly)man-of-art until he becomes of advanced age. Lower
in rank than him, the third, is the young man without (know-
ledge of) art ; and lower than him—the last, is the old man
without (knowledge of) art. There are many reasons for the
superiority of the young man without (knowledge of) art
over the old man without (knowledge of) art : there is hope of
a young man attaining to (a knowledge of) the arts through
his superior and uniform strength.

Exposition in the good religion regarding the contentedness of 1
those who carry on their business in the right way and the
discontentedness of those who carry on their business
in the wrong way. (२१)

Be it known that, whosoever pursues his calling according 2
to the law,—his profession is one for acquiring enduring wealth

- and not for acquiring transitory wealth;* and that pursuer of his calling by the good path (and) acknowledger of God's obligations, lives cheerfully and contented. He whose calling is to acquire transitory wealth and to avoid enduring wealth,—that pursuer of his calling by the wrong path, lives
- 3 a grumbler, morose, restless and discontented. The enduring wealth that keeps the body in order and the soul strengthened is owing to good behaviour; and the increase of transitory wealth is owing to the absence of it (good behaviour) (and) to evil behaviour. The thing that gives to the soul deliverance of every kind and turns away all sin is righteousness.
-

- 1 Exposition in the good religion about protection and the leaving off of protection. (२२)
-

- 2 Be it known that, the protection (of man) by the Ijads in boundless ways and in various modes is owing to man's remaining aloof from the commission of sin and his being righteous. As long as there is goodness, so long the Ijads are keepers of relations with the good; and they leave off protecting those who take to committing sin. Since it is so, that, by committing sin and thinking evil of righteousness, (men) become driven from relations with the Ijads, then, surely, from this, good people should always entertain hopes (of reward) and evil-doers, terror (of punish-

* The expressions "enduring wealth" and "transitory wealth" are figurative and mean moral merit and demerit acquired by pursuing one's calling honestly or dishonestly.

ment). If ever in this earthly habitation, an evil-doer, who wallows in sin, with an increase of sinful deeds, live, among mankind as one who has obtained good reward and is protected ; and, if a good man live without the (good) fortune to be protected, then, it is positively said (in the religion) that :— in the invisible world, owing to deliverance and superior position, the good attain to a happy state at the end, and the bad, owing to suffering imprisonment and disgrace, attain to an unhappy state at the end. (Therefore) if at any place 3
holy men find it very injurious and hurtful (to speak the truth), still it (the truth) must be spoken. And, if at any 4
place, holy men should find untruth very convenient and beneficial still, it must never, at any time, be spoken. There 5
is an admonition in the good religion about truthful persons that, if owing to true information being given by a truthful person, he should injure holy men, still, not looking to that, he should be praised for his truth-speaking : and, similarly, if at any time, by telling an untruth, his (the untruthful person's) false information should do a benefit to holy men, still, that ought not to be admitted, and he should be despised for his falsehood.

**Exposition in the good religion about the man who abstains from sin 1
and advances in righteousness, and the man who abstains
from righteousness and advances in sin. (۲۳)**

Be it known that, if Béhman* live as a guest in the 2
heart of any (man), and Ahúrmazd be the ruler over his will,

* i. e. the principle of good thoughts.

then, his house (*i. e.* body) is peaceful ; his thoughts possess the truthfulness of the Invisible Abode ; his speech is conformable to reason ; and, his deeds, are (calculated) to abstain from sin and to move forward in righteousness. And if Akoman* be in the heart of any (man) and Varúnt† be the ruler over his will, then, he is the abode of anger and the rulers over his mind are the invisible Principle of Sin, and, selfishness that gives commands to (his) tongue ; hence, his deeds are (calculated) to abstain from righteousness and to advance in sin.

- 1 Exposition in the good religion about the ways of the good religion having reference to the wishes of the Ijads and the ways of the bad religion having reference to the wishes of the Devas. (२६)

- 2 Be it known that, the Ijads approve of the thoughts relating to the ways of the good religion for the reason that, they (*i. e.* the ways) themselves are for (securing) the Good Principle and for turning back from the Evil Principle : therefore, he who is for securing the Good Principle, is a turner away of himself from the Evil Principle, for the sake of righteousness ; and righteousness is the wish of the Ijads. The Devas approve the thoughts relating to the ways of the bad religion for the reason that, they (*i. e.* the ways) themselves are for the Evil Principle and for turning back from the Good Principle ; and, again, whoever possesses the Evil Principle, is a turner away of himself from the Good Principle, for the sake of sin ; and, sin is the wish of the Devas.

* *i. e.* the principle of evil thoughts. † *i. e.* evil passions.

Be it known that, the reason for mankind becoming 2
doers of work of a superior kind is religion ; and it is owing
to it only that there is a living in prosperity through the
Creator. It is always necessary to send it (religion) from
time to time to keep men back from being mixed up
with sin and to regenerate them. Gayomard, who was the
origin of mankind and the first king of the world, was
the first to accept the religion from the Creator. And,
Sos'ios,—the last bringer of religion for mankind from
God and the embellisher of the world through religious
deeds,—he, who will make mankind walk in purity,—is the
chief and lord of the last men ; he, in accordance with the
will and desire of the Creator, will be the bringer of His re-
ligion at the time of the End, and will be the giver of perfect
beauty to the work of rendering the world pure, free from
harm and fit for paradise,—which work was (first commenced)
through Gayomard. All the reformers of mankind (*i. e.* pro-
phets) are considered as connected with its (religion's) de-
sign ; and the heavenly angels,—the bringers of the good
religion, are the mediators of the prophets of the good re-
ligion ; but there will be no necessity for sending religion,
through a prophet, for the (benefit of) Creatures of the world
who will be in existence after him (Sos'ios). Religious 3
teachers who,—in times of exceedingly sinful deeds and de-
praved manners, and during the predominance of those
who make men exceedingly sinful in respect of religion and
make them sceptical regarding the good religion, and of those
who profess a religion which encourages men to go towards

darkness,—are the promoters of religion, illuminers and superior-knowledge-possessing-renderers of the world by means of imparting to it knowledge regarding the entertaining of hopes about the first world ;—if people should approve, from its published design, the religion of such messengers (*i. e.* the religious teachers), then, they (the people) should acknowledge those messengers as prophets, for the sake of their good religion : but if in that religion mention is made about the non-deliverance of the inhabitants of this world, then, they should abandon it without examination.*

* The following testimony is contained in the Farvardin Yas't about Gayomard being the first bearer of the Mazdiasni religion of Ahúrmazd into the world :—

Հայրապետ . Հայր . Մարգարէս . Վարդանան . Հիշմարտ . Հիշմարտ . Մարգարէս
 օ Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս

i. e. We praise the Farohar of the holy Gayomard, who first heard the thoughts of Ahúrmazd and his commands.

The testimony as to Sos'ios being the last prophet of the Mazdiasni religion and that he will, in the time of the End, spread it completely among the people of this world, under the command of God, and reform all the people of that time by means of that religion, is contained in the 15th chapter of Jamiyád Yas't, as follows :—

Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս
 Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս
 Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս
 Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս
 Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս
 օ Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս . Մարգարէս

i. e. We praise the over-powering Kéyán Khoréh created by Ahúrmazd, which will be obtained by the victorious Sos'ios, as also his other comrades ; by means of which he will make the world of a superior grade, without old age, deathless, without rottenness, without putrefaction, possessed with perpetual life, perpetually benefitting, and of satisfied hopes. And at that time the dead will rise again, the living will obtain immortality and they will be given a life of higher desires. Those persons who are givers of knowledge of purity, will become immortal, and the Dríja that has spread himself round about to do harm to the

Exposition in the good religion for Mazdiasnians to remain aloof 1
 from the worshippers of the Devas who disobey God and
 from the nature of deceitful A's'moghs. (P¹)

Be it known that, the souls of worshippers of Dévas and 2
 of deceitful A's'moghs, owing to their impure nature, although
 (located) in a living body, are, according to the religion,
 (as if) possessing a dead body; and that body with life is
 considered as (fit) for hell; hence there is a danger of their
 pollution and bad qualities reaching Mazdiasnians through
 mutual intercourse with them; therefore, (the Mazdiasnians)
 must remain aloof from touching their living bodies, for their
 bodies are in all places like decayed Naso.

Again, it is made known thus, that owing to their friend- 3
 ship and the touch of close relations with them, there is
 diminution of purity, alloying of good qualities, (with bad
 ones) and harm to habits, and lessening of glory. These
 people are through friendship and the practice of eating and
 drinking with them, givers of separation from the Ijads and
 of relations of impurity; and (therby) the understanding
 becomes debased; therefore, as far as possible, (we) must
 remain, aloof from contact with and separate from them, and
 with that, do also this, (we) must wash three times with hot
 water those plates and eating vessels which they use, and Maz-
 diasnians must avoid eating and drinking from out of them.

pure,—he will be destroyed at that time, and, similarly, hundreds of his progeny
 will be at an end from that time.

The names of the comrades of Sos'ios who, it is said in the above extract
 from the Avesta, will with him obtain the Kéyan Khoréh, are given in the
 Pehlvi work Dādistānē Dīni as follows :—𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Rus'n Chas'm, 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Khūr
 Chas'm, 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Farādat Gadman, 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Vandađ Gadman, 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Kámé
 Vakhs'án, 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Kámé Sūt and 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 Sūs'ios. In the 128th verse of the
 Farvardin Yas't, where the Farohars of Sos'ios and his comrades are invoked, the
 names of two more comrades are given, viz. U'khs'iad érēt and U'khs'iad
 Némangh. See Westergaard's Zend Avesta p. 243.

- 1 **Exposition in the good religion about those among God's servants who hold the superior, the middle, and the inferior rank. (17v)**
-

- 2 Be it known that among the servants of God, he, who is self-informed with knowledge about himself as a servant (of God) and guides himself by means of a likely-to-improve principle, in the brightness, majesty, wisdom and (good) qualities pertaining to him, is a superior servant of God.
- 3 And he, who improves himself by exactly imitating that improved servant of God, and guides his powers, in the way they should be guided, is a servant of God of the middle rank.
- 4 And he, who,—through an accomplished person possessed of perfect wisdom—by means of such powers-improving advice as his,—is himself (possessed) with knowledge regarding improvement, is, among the servants of God, a servant of inferior rank.*
-

- 1 **Exposition in the good religion as to the nature of very great happiness, very great misery, happiness accompanied by misery, and misery accompanied by happiness. (17A)**
-

- 2 Be it known that, very great happiness and misery, happiness accompanied by misery and misery accompanied by happiness, of men of this world, are quickly-vanishing. And with the going away of misery of this world, happiness is connected, and with the going away of happiness, misery is connected.

* Here, the highest rank is given to those who, naturally and without being taught, know all about their duties as God's creatures, *i. e.* to prophets; the next in rank are those who model their behaviour on that of the prophets; and the lowest rank is allotted to those who learn their duties towards God from religious teachers or priests.

Admonition and exposition in the good religion about that from which men have to obtain deliverance and about those things which are not fit to be approved of by them. (۴۹) 1

Be it known that, there is an admonition to man that his obtaining deliverance (from hell) is by wishing in accordance with and by inquiring about, the will of Ahúrmazd, and, by living properly in accordance with the will of the Lord through the way (pointed out) in the good religion; or, by doing, by means of the directions given in the good religion, the work relating to it; and by remaining aloof from deeds, hurtful and relating to repentance, (which) should be abstained from. He whose conscience is the pointer out to him of the higher path and whom reason governs is the man who has found Ahúrmazd's wish; but he, who abstains from obtaining knowledge regarding means for himself and is without the desire to preserve himself in truthfulness and is not an approver of reason that counsels contentment,* is self-willed, of a perverse conscience, and pertains to selfish things. 2

Exposition in the good religion regarding the Lord of Existence being the Creator of Being and the creation. (۴۰) 1

Be it known that, the Lord of Existence is manifest through every existent and created thing pertaining to him. The Self-existent is possessed of a faculty of superior wisdom. And, before the work of the Lord was promulgated through 2

* Lit. contented reason.

- the Spénámino, He Himself existed. And the existence of all
- 3 is owing to the Self-existent. Again, the manifestation, among men, of the Lord of Existence, through what he has brought into existence, happened last.* For, the manifestation of Ahúrmazd as the existence-giver of Béhman was after the work of creating Béhman. So, the wisdom pertaining to the religion being necessary for the creation, and, it being necessary that it (the religion) should be spread by means of the personality of Béhman,—Béhman, having been created by the Creator, is, as the first creation. And, Béhman having been created by the Creator, he is, in expositions of the religion, mentioned as the son of the Creator, and the Creator, in respect of Béhman, is mentioned as the father. Then, it is proved from this that, the Creator must have manifested himself, before the creation of Béhman. And whatever knowledge regarding Him Béhman has obtained,—he is made the possessor of
- 4 that knowledge by the Creator. Therefore, it appears from this that, the creator is able, through His perfect knowledge, all-sufficient power and entire control, to create as much profitable creation as is wanted. And there is no one who is high in wisdom, possessed of most knowledge, and holder of most dignified advantages, like Him. Therefore, (as regards) the religious teacher among religious teachers who is (considered) as himself the Creator, also, as (both) father and son,—that is impossible ;—(for) that the father is made before the son and the son after the father—these two (propositions) are (considered) regular in all religions. Again,

* This is explained by the statement in Ijas'ne, Há 19, in Búndehs'ne and in the A'farin of Gáhambár that, God created first the heavens, next the waters, then land, then the lower animals, then vegetables, next fire, and lastly, man.

the Self-existent himself is One, and he has alone created (the création): how could he, (then) create himself after? According to the law of descent of things, one, among two; must precede; therefore, if two precede, and two follow, it is proper, that the one that precedes the other among them, should be called the father and the other the son. (For) among the two, (created, the one) before and (the other) after (the other), the first is the father of the second, and the second is the son. But the aged father born before the son, cannot be the son; and, the son born after the father, cannot be the father.

Exposition in the good religion as to the Creator of the creation
having promised to keep free from dread that (part)
of His creation which abstains from giving
pain to its Creator. (¶ 1)

Be it known that, the Creator of the creation is an acknowledger of His creation, as His creation, because of relations being maintained, by the creation which He has created, with Him. And He is an esteemer of the creation (as) valuable, because of higher relations (maintained) by the creation. And God Himself becomes an esteemer of His creation (as) valuable, by identifying Himself with it. That is, He Himself becomes a bestower among the creation of the precious gift of thoughts regarding Himself, and a keeper of it (the creation) free from dread, by reason of (the creation) not displeasing the Creator openly: * for, the Lord is like a King

* i. e. purposely, consciously.

over his people. Again, whoever guides himself, among the people of the Lord, by the wisdom of the Creator, and is generous, he, undoubtedly, is not an injurer of himself through deeds of sin. The religion of those religious preceptors,* who are of the side of God, is said to be one that does not at all harm His creation by deeds of sin and does not without reason cause suffering in the Kingdom, owing to the generous deeds, done through the wisdom pertaining to, and of the sacred justice administered by it (the religion). And those who have remained without and behind it (*i. e.* the wisdom pertaining to the religion) are said to be positively thoughtless.

1 Exposition in the good religion regarding the Superiority and superior dignity of Athornánship† over Arthestarship† and Vástariúship.† (¶ 1)

2 Be it known that, the superiority and the superior dignity of Athornánship over Arthestarship and Vástariúship are known from many reasons. And one (reason) among them is, that the two titles, soldiership and peasantship are included in priestship; for, the warriorsip of an Athornán consists in smiting the invisible Darújs and, his peasantship in making (himself) a worshipper of God.‡ And again, the work of conveying the soul in the presence of its Creator is (done) by Athornáns.

3 Another reason is, that to every man the acquisition of

* *i. e.* Prophets.

† Athornán = a priest; Arthestar = a warrior Vástariús' = a husbandman..

‡ In providing spiritual food.

knowledge respecting (his) duties—such as, to know the creator, and to distinguish numerous (deeds of) righteousness and sin—is through the Athornán class : as also, every man is, in all deeds relating to his soul, of extended and detailed boundary, through the Athornán class.

Third,—The higher rank of priesthood than that of soldiership and peasantry is owing to its religious communing, disposition and the superiority of (religious) places. 4

Fourth,—The dignity of the head in the human body is (allotted) to the profession of Athornán ; of the hand, to the profession Arthéstár ; of the belly, to the profession of Vástariús' ; and of feet, to the profession of Hútokhsh : thus, it is symbolically shown, that in rank and dignity, the profession of Athornán is as the head of the world ; the profession of Arthéstár is as the hands of the world ; the profession of Vástariús' is as the belly of the world ; and, the profession of Hútokhsh is as the feet of the world. 5

Fifth.—The superiority of priestship is owing to the (priest) being (set) over the work relating to their (*i. e.* of the members of the three other professions) souls ; for, whoever is in the profession of Athornán, is always a pointer out to people of boundless (knowledge) regarding their souls. The Athornán class being mentioned in the good religion as the best adorer of the mansions of Ahúrmazd*—this is a proof, fit to be admitted, of the greater superiority of the Athornán class than that of the Arthéstár and Vástariús' classes. 6 7

* The mansions of Ahúrmazd may be taken to refer, either, to the heavenly mansions or to God's places on the earth, namely, A'tas'kadéhs and other sacred places.

- 1 Exposition in the good religion regarding man's becoming virtuous in all the virtues of the world by means of his being made to observe the commands of the religion regarding him. (۴۱)
-

- 2 Be it known that, if a person (be) able, in respect of wealth, fulness and learning, to impart instruction in the wisdom pertaining to the good religion, (then) that person, having the power of learning and wealth, ought to give zealous assistance in respect of wisdom and wealth to those not fully able; so that, the enabler (of others) may become, through the God who enabled him, an acquirer of the reward of fitting dignity in both the worlds, and may, through the power of the Ijads become the receiver of full protection in both the worlds; and also that, people may remain bound, as holders of full relations, in respect of the virtues of both the worlds, and the world may thence become improved, mended and beautified, and the good tribe may increase, and men obtain deliverance (from hell) and (the) exaltation (of heaven.)
-

- 1 Exposition in the good religion regarding the warring of the Ijads to smite the Opposer and to suppress the dark danger (arising through him), for (enabling) the people to live as good creation. (۴۲)
-

- 2 Be it known that, the Ijads are, by the command of God, for the purpose of removing and driving back each of the numerous dangers that have approached at different times: and as a wise physician knows the remedies for driving back the ailments of the body and for making improvements in the original constitution; and (as) the culti-

vator, who removes evil from corn, is the person to apply remedies to corn affected with destructive evil; so they (the Ijads) are for the purpose of not allowing harm to happen to the creation at the time of danger and for driving it back. And they come, by the command of God, immediately upon the appearance of approaching (danger), and smite the enemy powerfully in a way that he may not rise up again. They are like heroes who bestow the advantage upon the world of living in happiness without the fear of enemies, of affording rest to people for a long period, and of spreading in the world the religion and (its) glory.

Exposition in the good religion regarding evil to man, arising 1
 from his conducting himself, by means of the soul, for
 (obtaining) the riches appertaining to the body. (۱۶۵)

Be it known that (for man) to remain in obedience to the 2
 Creator, depends upon his knowledge, in every particular, regarding religion. (For), owing to it (religion), a worthy man becomes a conductor (of himself) towards his Creator without evil, harm or vice, by means of the things appertaining to the spirit and the body. And the becoming vicious of men is owing to the diminution and destruction of the wisdom pertaining to the soul; and hence the soul becomes guilty. As, owing to admixture, disease is engendered in the body, so, owing to sin, illness, the pain of death and misery happen to the soul. Through the miserliness that causes injury to the 3
 riches of the soul and through the dishonest practices of a Faréhbút* and the murderous destructive practices of an

* Faréhbút—in the original which means, “that which is done, or, which has gone, beyond bounds.” It is applied to dishonest or illregulated

Exposition in the good religion about the duty of rulers being, as far as practicable, to remove misery, want, hardships, filth and pestilence from men. (¶ 4) 1

Be it known that, as it is the personal duty of rulers having a knowledge of the religion to prevent their disobedient enemies from (approaching) wealthy and influential citizens, so it is their duty to drive away from them and suppress, misery, hardship, want, disease and pestilence ; and, as far as practicable, to discover and adopt such measures as would keep up prowess in the world. Among rulers he occupies a high position who adopts several measures for removing misery and disease from the citizens in such a manner that there may not be a single complaint under his rule of no measures having been taken against hardship and disease. But being without a knowledge of religion and of its precepts, owing to the idleness resulting from perverse thoughts, and owing to their exerting themselves in occupations pertaining to discontentedness, (they, the rulers,) promote the causes which generate each disease ; and, there is thus a strengthening of the profession of arms. Therefore, if any among their subjects should be unable to pursue their occupation owing to their being without the implements of their occupation,—(if), for instance, a husbandman should be without bullocks and other implements of agriculture, or, (if) members of other professions be without the implements of their profession,—then they should provide such persons with the implements for carrying on their business and thus render them defectless. And they should protect defenceless women and children, who, owing to old age or to their inability to move about, and owing to there being no person able to keep off 2

plunderers, seek their assistance. The light to crush misery of this description before it has made any advance is the light (of religion). Therefore, rulers should conduct themselves in (the path of works) appertaining to religion and should give orders to commence (such works), that thereby the person suffering from disease may not have to prefer a dungeon (to his misery). For remedying disease and pestilence, orders should be given for erecting in cities and towns hospitals placed under the superintendence of every well-known physician approving of the happiness of the soul, and provided with appropriate medicines and other appliances for removing disease; and there, enquiries should be made and care taken for curing the diseases of all persons. And measures of all kinds should be taken in cities whereby the city may flourish and be industrious, and famine, misery and want may go on being at once annihilated from (among) most men. Similarly, fire, water and the earth should be kept fragrant, and the air should be kept pure from all noxious substances and things liable to decay, that owing to them men may not suffer from disease and pestilence. On the contrary, men should keep (such things) aloof, in the world, from fire, water and the earth in obedience to the commands of kings (who act) in accordance with such admonitions in the good religion.

-
- 1 Exposition in the good religion regarding the duty of
bearing enmity to the Enemy.* (१२५)

- 2 Be it known that, enmitys should be borne to those with whom (all) relations ought, according to the good religion, to be broken; for, the breaking of relations, brought about

* i. e. Angharmanids' or Ssetan, and other evil powers.

by harm done to man and by coming in his way, (so as to prevent him from doing what is good) is just. Those who are turners away of the soul of man from the helper, are Dévas. And owing to relations with these evil beings, the help of him from whom there is assistance to man, is not obtained by him. For, the assistance of Dévas is wellknown for coming in the way of every person who assists men; therefore, if an approved Dastúr of the good religion be able to turn a good man from (having) relations with evil persons, towards the good, then it is not wisdom to quarrel (with him), but good should be done to him, and love should be shown (to him), and good offices should be done to him, and he who is wicked should be turned to what is good by means of wisdom.

Exposition in the good religion regarding the means of getting
rid of those whose ways are to oppose the creation
of Ahúrmazd. (¶ 1)

Be it known that, looking carefully, those whose ways
are to oppose the creation of Ahúrmazd are of three kinds. 2
Of these one (kind) advances unperceived, one through the
passions, and one in bodily form, to do harm. Those who 3
advance unperceived to do harm are invisible Dévas and
Dartújs; and, the riddance of them is by means of the
ceremony of Ijas'né of the good religion: and, owing to the
adoption of measures of other good-doing, there is a riddance
of the Déva-worship of the bad religion and of other evil
practices. And those who advance (to do harm) through the 4
passions, are (possessed of) covetousness, envy and other
passions; and the riddance of the danger from them is by

means of the correlated attributes of inherent wisdom, and by means of conducting ourselves through the instrumentality of well-reputed helpers,* who are the averters of (spiritual) disease, and their powers. The acquisition of strength by the Darújs, through the passions, is owing to Varín.† And those who advance in bodily form (to do harm) are Déva-worshipping rulers, wolves and monsters, who are the destroyers of the world: they are got rid of generally, by means of the battleaxe, fetters, and the holy persons who are the possessors of the fetters for catching them.‡ A Déva-worshipping, deceitful (ruler) causes greater evil to the world than wolves and monsters, owing to the power appertaining to rule.

- 1 Exposition in the good religion regarding (men's) improving themselves for happiness by directing (their) attention towards the pure (and) invisible Ijads and by cutting off from among them the admixture of those whose intentions are to wound and to give pain. (¶9)

- 2 Be it known that, the improvement (of men) for the happiness of heaven is by keeping an eye towards relations with

* These "helpers" must be understood to refer to the eleven invisible principles or affections in man which constantly suggest what is good to him. Their names are 𐬨𐬀𐬎𐬌 Osné Khérat=native or inherent wisdom; 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬎𐬌 Gos'osarút Khérat=knowledge or experience; 𐬨𐬀 Vir=faculty of reasoning; 𐬨𐬀 Hús'=power of understanding; 𐬨𐬀 E'm=good disposition; 𐬨𐬀 Khúrasndiya=contentment; 𐬨𐬀 Din=religion; 𐬨𐬀 U'méd=the hope of heaven; 𐬨𐬀 Akho=a pure heart; 𐬨𐬀 Búd=vigilance; and 𐬨𐬀 Farohar=farvas'ī.

† This word is used in Pehlvi as a translation or equivalent of the expression 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬎𐬌 Varénia daéva used in the Avéstá, and denotes, "evil passion," or, "the invisible principle of evil passion."

‡ The reference here is to those holy persons who were supposed, by means of certain prayers and other incantations, to have the power of controlling and harassing evil spirits.

the pure (and) invisible Ijads, and by opposing the association with themselves of those who have the intention of wounding and giving pain (to the Ijads) and are of a like disposition. To join battle with them (*i. e.* such wicked persons) immediately upon seeing them, is, for the creation of Ahúrmazd possessing the disposition of the Ijads, to secure Final Victory over the darkness of this world caused by Dévas and Darújas, and over the practices of the lightless Evil-doer.* In the world, the possessors of the disposition of the Ijads, become improvers of themselves for eternity, by means of righteousness of all kinds and by restraining their inclinations for improper happiness. Those religious teachers who, by means of knowledge derived from this world,† cause numerous men to walk in evil ways and so render them deliveranceless for eternity, are like the creatures of the ever-painful abode of hell: for, their religion imparts evil knowledge respecting the works of the Creator, (respecting) wisdom, highest happiness and the pure invisible Ijads possessed of knowledge regarding the End. Consequently, any one of those whose religion is one pertaining to paradise is said to be for the Evil End and to have the ways of the Dévas by eating and acting with those whose religion is of this (evil) character. 3

Exposition in the good religion regarding (man's) becoming better 1
owing to the Good, and worse, owing to the Bad. (9*)

Be it known that, if a possessor of life‡ be good him- 2
self, he becomes possessed of a better rank, owing to making

* *i. e.* the Ghanámino.

† As opposed to the knowledge derived from the other world, by inspiration: imperfect and worldly as opposed to perfect and heavenly knowledge.

‡ *i. e.* Man.

great additions of righteousness under the tutelage of able and very powerful Ijads; and, owing to superior righteousness (he) becomes the acquirer of the highest rank. And through him additional advantage is derived at every place. For, he is a great encourager, at every place, of the doing of righteousness; hence, those souls that are (located) in bodies, become doers, at every place of more profitable work for the soul. As, in every place, over the members of a household, is the householder; in a village, over the people in the village is the ruler of the village; in a city, over the people in the city, is the king; and, in religion there is the religious teacher; and as the people of the world live under the different kinds of supremacy of these (persons): So, through them (i. e. the Ijads) the whole of the good creation, owing to the goodness of the Almighty and All-High Creator, becomes improved; and, owing to its (of the good creation) continuous righteousness, the good Ijads, through the goodness of the Creator, become (capable of) more good.

- 3 If a possessor of life be evil himself, he becomes an acquirer of the highest rank (in evil), through strong protectors more powerful (than himself) in evil, by (doing) deeds of injury, of harm to the world, of evil fame, and other more injurious deeds. And great harm is done through him. For, in every place, he is an encourager of others (in evil); so that, those souls that are (located) in bodies become, at every place, doers of greater injury to the soul. Just as in a household there is the head of the members of the household; in a village there is the ruler of the people of the village; in a city there is the King of the people of the city; and in religion there is the religious teacher, under the supremacy of whom (all) many men live very uselessly, the causers of much

pain and doers of much injury: owing to which the people of the world are unable to obtain their wishes, to keep themselves (from Sin) and strengthen themselves (with righteousness),—for, how can what is evil be said to be meant to meet the Creator, the highest source of all creation?—So how can the religion of religious teachers who encourage the doing of evil, not pointing out what is good; and, precepts that break relations of goodness, diminish goodness, cause hardship and do immense harm, be said to be meant for forming relations with the Creator? He through whom evil exists is worse than evil (itself) and all evil doers.

Exposition in the good religion regarding the kinds of
possessors of life. (91)

Be it known that, possessors of life are mainly of these three kinds. One kind is constitutionally immortal: its vesture (i. e. body) is (formed) for happiness. Another is constitutionally mortal, and its vesture is perishable. The Amés'áspands and Ijads are constitutionally immortal, and are invisible to the people of this world. Those whose vesture is perishable are known as constitutionally mortal: but from among these those who are of the side of those possessors of deathless and highly happy life, and whose vesture is related to the good thoughts of Ahúrmazd and to Máthréspand,*—they are known as givers of happiness to their souls and as preservers of (their) bodies, through Máthréspand. Again, others are said to be possessors, like the Amés'áspands, of bodily vestures intended for the happiness of immortality:

* i. e. those who live in this world thinking the good thoughts that please Ahúrmazd, and offering the prayers and worship enjoined by religion.

that, is owing to behaviour like that of the good thoughted Amés'aspands and to the relation of their bodily vesture. The Amés'aspands, as also other invisible Ijads, are bestowers, in this world, upon holders of the good religion, of glory and splendour. Among things visible to the people of this world, that which is immortal is the Sun ; and he is a possessor of life, with a vesture that gives happiness to this world. And as to the moon and stars which shine in uniform arrangement,—they shine owing to his (the sun's) light. And (they) are possessors of innately happy (and) immortal vesture owing to the motions of the sun.* And owing to the relation with him, they are considered as having a (shining) vesture. The sun, the moon and the stars give light to the world, bestow strength on (the) bodies (of people) and increse mankind.

7 Those men whose immortal souls are within the bodily vesture belonging to this world, obtain the happiness-giving vesture of him who is by constitution without death,† in various ways ; and such men owing to intercourse, one with another,‡ are considered to be of a superior rank among the people of this world. In this world, the obtaining of the constitutional vesture of immortality, by the people of this world, is by means of knowledge regarding the religion, and, behaviour like that of cattle. And men and other creation of the visible world become the acquirers of such a state through the instrumentality and owing to the gift of those invisible Amés'aspands who are by constitution immortal. In this matter, the object of having the behaviour of men like that of cattle is (based) upon this, that people with that

* i. e. The moon and the stars receive their light from and are kept in their respective positions by the Sun.

† i. e. the Ijads and Ahmés'aspands.

‡ i. e. with the Ijads and Ahmés'aspands.

vesture are, like Béhman, by nature the protectors of the body of every man and keep the soul happy. The possessor of the vesture* of Máthréspand has relation with Ahúrmazd and is possessed of the power of His good thoughts ; and people become the acquirers of the light and splendour (emanating) from the Creator through the instrumentality of the personality of men who are givers of happiness to such souls. Again, those who are deserving of death† are wearers of the vesture of Dévas, wolves and monsters. Of these, the bodies of Dévas were broken (up) by Zartos't of the adorable Farohar, by means of the power of the good religion and of his first hymn.‡ So, for breaking, (by means of the power of the religion), the bodies of wolves, is Hos'édar ; and for breaking the bodies of monsters is Hos'édarmáh. And the coming of victorious Sosios', the doer of the mighty work

* Vesture in the whole of this passage means, according to the context, either body, nature, disposition, state or condition.

† This word includes the notion of punishment in the next world.

‡ i. e. the Ahúnwar. The reference to the bodies of Dévas is explained by the following dialogue between Zartos't and Haoma Ijad occurring in the 9th Hâ of the Ijas'né :—

[illegible]

i. e. "Thou O pure Zartos't, opposer of the Dévas, of the religion of Ahúrmazd, wert born in the house of Poros'asp. And in renowned Iránvéj,^a thou O Zartos't first recited, in the voice of song, four (Deva) removing Ahúnwars.^b And after the laud-voiced song, thou madest those Dévas, that before that time came upon this world in the shape of men, hide (themselves) in the earth. O Zartos't! thou art thyself the highest in rank, the strongest, the most enterprising, the swiftest and the most victorious amongst the invisible creation."

a Iránvéj is the name given to the land on which Gayomard and Mas'i and Mas'iyané were born, and to the first city that was formed by men in this

relating to Fras'okant, is for destroying all dangers like these. And after an end has come to them all men will obtain the immortal body pertaining to the soul; and every one (will obtain) the final vesture of cattle.* And whoever is not of the meanest rank will, in his immortal soul and in his perfectly joyous purity, suffer from no danger. And the world will be (possessed) of everlasting improvement. The meaning of what is made known by the Creator about the renewal of the creation is that that creation will be improved for being made happy.

1

About guiding oneself with thoughts connected
with religion. (୨୧)

2

Be it known, that any thought, originating in innate reason, that resembles the good religion like as a brother,—such a thought ought to be believed in, accepted, and made

world. The evidence on this point is furnished by the following passage from the first Fargard of Véndidad :—

ଓହ୍ରୋ ଶ୍ରେଷ୍ଠୋ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍

ଓହ୍ରୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍

i. e. "I, Ahúrmazd, first among all places and cities, created excellent Iránvéj of the good creation."

It must not be understood that Zartos't simply recited four Ahúnwars. He performed the Ijas'né of Mínó Návar, and the four Ahúnwars were the four "Yathá Ahú Vaériyo" recited at the ceremony of bruising the Haoma plant and occurring in the ୧୭୭ ହା of Ijas'né.

* This expression means that in the end men will have the inoffensive disposition of cattle. Thus in the 37th Há of Ijas'ne and the 3rd chapter of the Haftang Yas't the worshipper promises to worship God with a disposition like that of cattle :—

ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍

ଓହ୍ରୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍ . ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽସ୍ତେଷାମ୍

i. e. "For the sake of His supremacy, greatness, and good protection, we worship Him with the advanced behaviour of those among his worshippers who live like cattle."

current. Any man in whom thoughts connected with such innate reason are always found,—that man, owing to that, obtains embellishments of all kinds. And the thoughts of those who belong to the bad religion are for obstinacy, robbery and deceit. Those who promulgate the bad religion cause such evil as is caused by coiners of money by uttering among people lead in place of gold, or, by alloying gold with lead ; but when those who can distinguish the perverse ways of the bad religion obtain a knowledge of its origin, then, by being weighed by right thoughts, it is broken. Perverse ways are understood by being compared with the ways of the good religion. And (their) being so understood is owing to their resembling the product of the natural understanding connected with Ahúrmazd.

Exposition in the good religion regarding deceitless (and) proper behaviour towards Him from whom there is deliverance to men. (۵۳)

1

Be it known that, for a man to act so as to obtain his deliverance,—this, consists in living properly within the wishes of Ahúrmazd, and in making enquiries and search in the good religion regarding the wishes of Ahúrmazd, and in doing, for (obtaining) it, (*i. e.* deliverance,) what may be fit to be done according to the knowledge (found) in the good religion, and in keeping aloof from doing anything that is injurious and is fit to be abstained from : for, when man improves himself by means of the superior ways of Ahúrmazd and lives in accordance with the commands of reason, he becomes like to a thing in accordance with the wishes of

2

- 3 Ahúrmazd. And it is owing to his obtaining that knowledge
that man becomes fully fit for (adopting) means for preserv-
4 ing true things connected with himself. But having no
desires in regard to these two,—contentment and reason—
there is an approval of things pertaining to the commands
of evil passions and to a selfish heart.
-

- 1 Exposition in the good religion worthy of man's attention. (98)
-

- 2 Be it known that, every man ought to take thought
regarding the giving of deliverance to (his) soul: in this
matter, rulers, by improving the different peoples of the
world, by conferring splendour, by bestowing gladness and
by governing well, make (their souls) more glorious (for the
purposes of deliverance). Religious men make (their souls)
more glorious by imparting the practices of the Mazdian religion,
by impressing belief respecting it and by imparting
true relations. And all other men besides these make (their
souls) more glorious by remaining obedient (to the Mazdian
religion) in the business of their professions.
-

- 1 Seven explanations sought by a scholar of (his) teacher. (99)
-

- 2, 3 Who remains fresh in wealth? Who possesses happi-
4 ness pertaining to the soul? Who is the keeper-aloof from
5, 6 sin? Who possesses superior wisdom? Who is an increaser
7 of glory? A man possessing the friendship of many men—
8 to what is that owing? Through whom is improvement of
the body, and deliverance to its soul?

Replies given by the teacher from a knowledge of the 1
good religion. (29)

Be it known that, whoever is industrious with personal 2
zeal and labour, he remains fresh in wealth. He whose look, 3
in (this) perishable world is towards the Giver of Life,—to
his soul there is happiness and tranquility from the Creator.
(He in whose heart) is the abode of the omniscient Creator,— 4
he is a keeper of himself aloof from sin. The man who has 5
much knowledge of the apprehensions regarding the Hos'bám
(of Chéhárúm)* is of high rank in wisdom. By looking 6
at people with a good eye, there is an increase of your glory.
Men will be very affectionate towards you by your living 7
with them in friendship and looking after them. If you 8
force out falsehood from (your) body, your body will be im-
proved and your soul delivered (from hell.)

Exposition in the good religion regarding the wisdom of the 1
Mazdiasni religion being for all professors of
that religion. (29)

Be it known that, the wisdom of the Mazdiasni religion 2
is for the people professing that religion. And those who
are Faréhbúts and Aibébúts,—to them there is harm from it.
(For) the connection itself of that religion is an opposer of
the sinful wisdom of Faréhbút and of the obstructive, cruel
wisdom of Aibébút. Again, by much faith being reposed in

* On the morning of the fourth day (chéhárúm) after death an account is taken of the good and evil deeds done by men in the flesh, and, according as the former or the latter predominate, their souls enjoy the everlasting happiness of heaven or suffer the punishments of hell. He, therefore, who in his actions in this world bears in mind the day of account is emphatically a wise man.

the good religion, the Perfect Improvers* by means of good wisdom, of the believer in the good religion, become frequent residents (in his heart); and owing to that, the thoughts, the speech, and the deeds of these professors of the good religion, are always accompanied with the wisdom of the Mazdiasni religion. The wisdom intended for the professors of the Mazdiasni religion,—every (portion) of that wisdom,—is not obtained by the reasoning faculty (of man), but it is made known by the Giver of existence to the Mazdiasni religion and its Revealer.

1 **Exposition in the good religion regarding state and religion. (۵۸)**

- 2 Be it known that, the life of citizens consists in (civil) government (being) connected with religion and religion (being) connected with (civil) government. And the exposition, based on a knowledge of the good religion, regarding it is thus:—(If there be) those whose government is for (the purposes of) religion and whose religion is for the improvement of government,—then, the faithful must assuredly live in accord with them: for, the rule of such a state is like a manifest support, to the doers of generous deeds of the good religion, for remaining firm in the service of Ahúrmazd and for conferring greatness on the religion. For one not to destroy another, to render obedience to the state and to confer greatness upon it,—(all) these are owing to the remaining in obedience to the religion of Ahúrmazd. The highest greatness to religion is from (civil) government. There is great splendour and profit to the people of the world,

* i. e. The invisible Ijads.

from God, owing to the influence of religious behaviour. A government is truthful, owing to its being a government accompanied with the good religion. A government is related to the good religion owing to there being a complete connection with the good religion. And from this, the proposition that, government is (identical with) religion and that religion is the government of citizens, is clearly apparent. Similarly, an evil government is owing to its evil religion, and an evil religion is owing to its correlated evil government.

Exposition in the good religion regarding the good, the more good 1
and the most good ; the bad, the very bad and the
most bad among men. (११)

Be it known that, (a man) becomes good in many ways : 2
especially by putting faith in the religion of Ahúrmazd ; and
thereby he becomes a holder of relations with the Creator,
Ahúrmazd. A man becomes more and most good by putting
more and most faith in the religion of Ahúrmazd. And
thereby he becomes a holder of greater and greatest relations
with, the Creator, Ahúrmazd, the source of all good. Similarly,
man becomes bad in various ways. Especially by putting 3
faith in a bad religion. And thereby he becomes a holder
of relations with the Ghanámino : and he becomes more and
most bad by putting more and most faith in the bad religion.
And thereby he becomes a holder of greater and greatest rela-
tions with the source of all evil, the Ghanámino. Therefore, 4
how can there be a mingling of wicked religious teachers
in a religion which is the source of good ? That is, in what
way can there be a mingling of those whose religion is of
evil ways, with the good religion connected with the Ijads ?

As the good are said to be holders of relations with the Ijads, through goodness ; so, how can the wicked, through wickedness ?

1 Exposition in the good religion regarding the government
of men and the governors. (40)

2 Be it known that, the governor, over the body which the Creator of unbounded creation, God, has given to man, is his own soul. In the body, the obtaining of the assistance of the Ijads, is through Búd.* And through it the reasoning faculty becomes a wisher for, and obtainer of, strength. (Man) is a possessor of strength and a keeper-of-himself-durable through *Hos'*† Through reason‡ man is a finder-out of

* Búd,—**بُد** is derived from the word **بُدَی** in the Avesta: it is used in Pájang and Persian in the forms **بُدی** and **بوی** Búd, must be understood to refer to the principle or faculty in us which gives us warning, puts us on our guard. Thus, Abújarchaméhér, the vizier of Nos'érwán the Just, in his Ganjé-sáigán says **بُد سوسومَد** i. e. "Búd is the principle that gives warning." Again in this work, the Dinkard, Búd **بُد** is thus defined:—

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל וְהָיָה אֲנִי וְאַתָּה יוֹדְעִים

i. e. "As the harmless light of the sun and the lamp keeps (the people), in the world and in (their) dwellings, unharmed, so Búd is (the power) that keeps the body and soul illuminated and gives to the soul, in the body, unobscured knowledge regarding freedom from harm."

† *i. e.* Reason, sense.

‡ Reason is of two kinds, innate and acquired through knowledge and experience. In the Ganjés'aigún it is said :—“The business of innate reason is the examination of oneself, for fear of sinful deeds, and the saving of oneself from useless labour ; the using of the perishable wealth of this world in the work relating to its End and thereby not diminishing ones wealth relating to the Far s'okant and not increasing wickedness. The business of the other reason, acquired through knowledge or experience, is to know the good path and to remain fixed upon it, to search for those things that may prove of higher rank after death in this world, to keep on guard against whatever is mean, not to desire to do that which cannot be done and not to taken in hand that work which cannot be finished”

falsehood, a distinguisher, and a doer of every deed. Owing to much connection with the Ijads, through (the faculty named) *Akho*, a path is found to the mind by wisdom, purity and gladness that have an eye for the Invisible. Again, 3 seven* other bodily things have been created, giving complete embellishment to the body from without; among these are the five senses. These are spoken of, by those who have knowledge regarding them, as the senses of sight, hearing, taste, smell and touch, the windows connected with which are placed outside the body; and, the nerves in the dwelling are the proper carriers of his messages to the owner† of the dwelling-house.‡ Again, there is a description-giving sense—the tongue, which is the bringer out of knowledge regarding the owner of the body from within the body and is the publisher of whatever may be his wishes and thoughts. In this manner every man is made to personally govern his body, for the freedom of his wishes. Hence, (this is) like the kings of the world who are rulers according to their will over people, and, are considered good rulers over the body of the people, by managing the kingdom with wisdom, through the good use of their powers; and, such rule gives to many unworthy persons relations with the Kingdom of Light; and, consequently, such a king becomes happy and respected in the invisible world: but if he be a misuser of 4 his powers, of evil understanding, and an injurer, then, owing to that, his kingdom is at once subverted, and he remains despised and possessed of evil reward, in the ever-harassing hell. 5 Among the people of this world, the nature which is in itself like to the nature of the Creator Ahúrmazd, is the nature of holy

* All the Pehlevi Mss. give seven as the number of the senses; but it would appear from the context that six is the correct figure.

† i. e. the Soul. ‡ i. e. the Body.

- men, who are keepers of the principle of good thought in *Akko*, givers of place in their hearts to the service of the Spénámino, keepers in their minds of the commands of Saros', sufferers in a sufficient manner, and givers of authoritative decisions to God's creatures and obeyers of the law.* The nature of that holy man, whose senses possess, in the body, the powers of the soul, is,—for the purpose of (giving) to the people of the world, through Hos', knowledge regarding God,—like to that of the holder† of relations with heavenly ways; and is,—in obtaining true wisdom by means of the faculty of reason,—as if possessing the brilliancy of fire; (and) is, through the understanding a giver of much admonition for (the doing of) wise deeds and things; as also a raiser to superior rank by imparting knowledge regarding the good religion, and eager to tell and do things calculated for its (religion's) greater purity, and for fuller thought regarding it; and is,—owing to the higher power (residing) in his body,—courageous, not afraid of any one, and a remover (of evil), in the midst of all beholders.
- 6 Again, (the nature of that holy man) is,—owing to keeping a benignant outlook through the eyes,—like that of Khors'ed;—owing to hearing what is good through the ears,—like that of Saros';—owing to being a truth-teller through the tongue,—like that of Ras'né; and, owing to doing good work with the hands and being a mover-about with the feet for righteousness,—a worker for eternity; as also, without evil, by means of the soul and other powers of the body.

1 Exposition in the good religion regarding the obtaining of the nature‡ of the Ghana'mino himself. (¶1)

2 Be it known that, there is an obtaining of the nature

* This description is applicable to those who are true prophets of God.

† i. e. the Ijads. ‡ Lit. body; hence, personality or nature.

of Angharaméníyús by means of thoughts which have reached into *Akko* through an evil mind, and, of the evil heart possessing the knowledge that causes harm, and, of the evil nature of the anger that has fallen into the mind. And hence (man) is of perverse behaviour, an acquirer of death, an instructor of men in (what leads to) death, an injurer of good men, and like a chief of sinners. And his nature is, through the powers of the members pertaining to the body and the soul, calculated for infidels. Owing to which, he is, through reason, piercing 3 and hurtful ; through *Hos'*, forgetful of vengeance ; through thought, a perpetual harasser of good things ; through (his) will, of a nature fit to harass every man ; through ambition, a possessor of the vice of swallowing up the world, by means of an evil tumult ; through the passions, fired up to blow the smoke of relation with the perverse ways of the evil religion that causes harm to the world ; and, through headstrong thoughts, pointer-out, in an inverted order, of thoughts relating to subjection to God which make (a man) to walk in accordance with the law. And he is, through the qualities of an *A's'mogh*, a doer of deeds, in a cruel manner, and a giver of (things pertaining to) the *Ghanámíno* ; through the soul, envious, like *Afrásiáb*, of all good creation ; through *Zohák*-like heart, an injurer of virtue ; and through doing evil deeds with both the hands and running about for evil help with both the feet, hurtful to the world like thieves and wolves.

Exposition in the good religion regarding the causes of 1
obtaining wisdom and happiness. (†r)

Be it known that, whatever wisdom (and) happiness— 2
these two—exist now, are owing to the principles that give

the strength of wisdom and the power of happiness. Among these, by means of the proper power appertaining to the soul, Ahúrmazd reaches into the heart of the acquirer of wisdom, and the power of obtaining the wishes,* reaches into the heart of the acquirer of wisdom. And on that wisdom reaching into the mind, a path is found by the mind that is obedient to Ahúrmazd and is pure, to see what relates to the invisible ; and so (man) becomes worthy of fresh† and superior happiness.

-
- 1 Exposition in the good religion regarding the power possessed by
 man, of choosing happiness in this awful world. (¶)
-

- 2 Be it known that, the happiness of the soul is desired in
 two ways. One, by means of the power of innate reason
 pertaining to the soul, which is (a principle) for sending out
 the inner movements‡ to the effect to raise the soul to a
 higher rank. (Another), by means of educated reason,
 which is (a principle) for sending the outer movements
 within. Similarly, fear (of hell) is chosen in two ways. One
 by the rising from within of the causes for discontented
 wants: another, by the coming in from without of the
 causes for miserliness regarding mean objects. Good thoughts
 are the cause of the happiness of the soul and the lords of
 innate reason. And evil thoughts are the cause of danger
 and the increasers of evil passions. The reaching of good
 thoughts into men is from the Spénámino : and the running
 of evil thoughts is from the Ghanámino. In man there is a

* *i. e.* Such as are approved by Ahúrmazd.

† *i. e.* Ever fresh ; everlasting.

‡ *i. e.* Thoughts.

residence of good thoughts as well as of bad thoughts : from among these, for whose residence should a place be made, and who should be prevented from coming ? In the proportion in which a man possesses good thoughts, in that proportion he obtains a high, a middling, or a low abode of happiness. And, he becomes unharassed and of good thoughts by means of innate reason which has good thoughts. Similarly, in the proportion in which there is evil thought in him, in that proportion he obtains the abode of fear. By evil thoughts, (a man) has injurious thoughts. And by means of his innate capacity for causing harm, (a man) is, possessed, in his body, of proportionately different degrees of happiness and fear. In man, in the proportion in which there is an acquisition, of prosperity and of wishes, to innate reason, by means of cultivated reason, through the relation of good thoughts ; in that proportion is his happiness, (in heaven) powerful over (his) fear (of hell). And, owing to the effect of evil thoughts, just as much of evil understanding, of misery, of disappointment there is, just so much does the power of fear (of hell) prevail over happiness : therefore, a vigilant, holy man lives in this world with good thoughts and is disgusted with evil thoughts. He who is of evil understanding and full of evil thoughts, that man is irrational and driven from good thoughts. Now when, in this manner, there is always a distruction of happiness and of reason, owing to the evil understanding pertaining to fear (of hell) ; (and) when there is always detriment accruing, to fear (of hell) and to evil understanding, from happiness-giving understanding ; then, it is not that there may not at all be a man, of the highest rank in happiness and in understanding, who is, with sufficient wisdom, without the fear (of hell). Nor,

similarly, is it that the most advanced man, in fear and in evil understanding, may not be without the germ of happiness.

- 1 Exposition in the good religion regarding happiness arising from (such) wisdom in man (as that) of Fare'hu't and Aibe'bu't. (¶)
-

- 2 Be it known that, the exposition made, in accordance with the religion, of the happiness arising from the wisdom pertaining to Fare'hu't and Aibébút, is of this kind :—owing to their* connection with man being well cemented, there is an accrual to him of the happiness of wisdom. And, owing to that, he, lives with the wisdom of the lifeless happiness of sin. The wisdom of sin remains for ever for (the sake of) the happiness that arises from robbery and ignorance of the religion. But, whatever happiness pertaining to good (wisdom) is (found) in just proportion in men, without this relation,†—owing to it, (man) becomes proportioned in happiness; and becomes fit to be approved of in (his) passions, disposition, and conduct; (becomes) one who takes care (of others); brave, and one who pleases with the joys pertaining to the soul. And in the proportion in which the happiness connected with (good) wisdom diminishes, in that proportion the production of the wisdom pertaining to sin prevails over that (good) wisdom. And hence, whatever wisdom pertains to wickedness, that he lays bare. And the person who is much (concerned) in the promotion of the wisdom connected with sin, he is of careless thoughts, a speaker of what is without truth, a giver of birth to the greater success of much inglorious happiness, and a doer of many perverted deeds. And, owing

* Of Fare'hu't and Aibébút.

† i. e. With Fare'hu't and Aibébút.

to a wicked understanding that person is (possessed) of habits belonging to the bad religion, is a speaker of what is dreadful and an approver of things that are fit to be given up.

Owing to continued happiness of the nature pertaining to the soul, there is a prevention of the wicked wisdom pertaining to Aibébút. And that person* is a harmer of the increase of the wisdom pertaining to Faréhbút and of the happiness pertaining to Aibébút; is of the nature of spirits, and, of good understanding. And in the proportion in which the knowledge connected with happiness is (found) in man, in that proportion the unenduring happiness of sin diminishes. And (when) the superior happiness prevails over it† then, the happiness of the wickedness connected with the soul, which (happiness) is for (purposes of) sin, is put a stop to. But when the happiness connected with sin is much in advance, then, the man becomes a hurter of the harmony of holy hymns, and a damager of fresh pleasure; and, of mean wisdom. Owing to much unilluminated wisdom, there is a greater prevalence of lifeless happiness and a stoppage of the glory (coming) from the Ijads; hence, man remains a disapprover of good conscience and a tyrant. Owing to continued unilluminated wisdom, and to the stoppage of cleanliness, there is the lifeless happiness of wickedness. And by it, man becomes possessed of the happiness of Farébút, of the wisdom of Aibébút, an injurer of the world, and, shameless.

About men having the ways of the good religion. (١٥) 1

These are of five kinds. One, of these, (consists of) holy (men) who help the good religion by words, strengthen it by 2

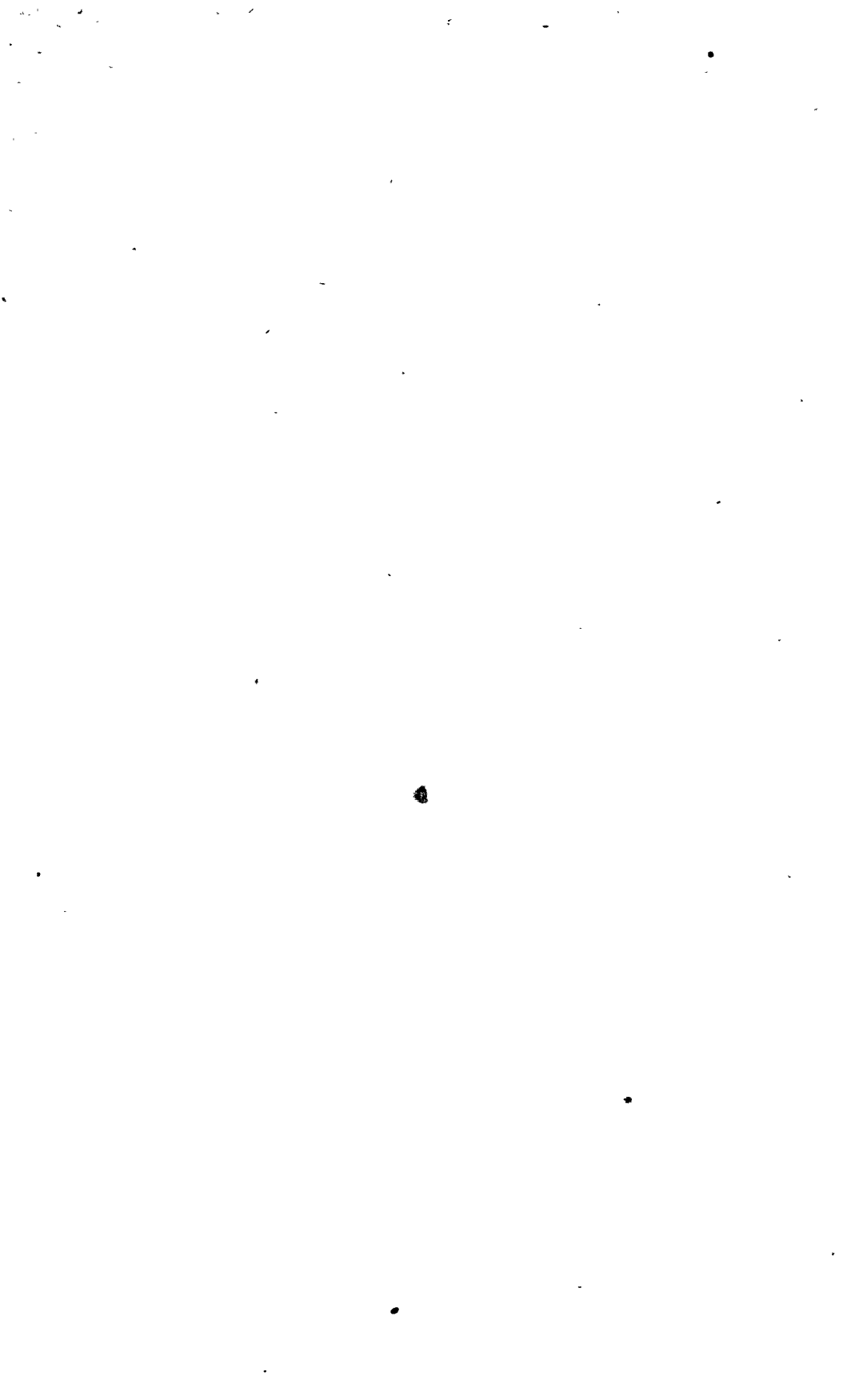
* Who puts a stop to wicked wisdom.

† i. e. Over the happiness pertaining to Faréhbút.

deeds, are givers of authoritative decisions to the lovers of
3 the religion, and embellishers of purity. Another, of those
who praise the good religion in words and weaken it by
4 deeds. The third, of those who extend the friendship of the
religion to deceitful, sinning A's'moghs, through the precepts
5 of the good religion. The fourth, of those who condemn
the good religion in words, but strengthen it by deeds, and
give decisions regarding it among sinners; and raise it,
without an army, to a higher rank; and keep faith towards
God; and guide co-religionist friends hoping for holiness, by
6 higher thoughts. The fifth, of those who despise the good
religion in words, but who give decisions regarding it to
tyrannous, infidel rulers, and make them move in deeds
(relating to it).

ERRATA.

- Page 3 line 14* for by green wood *read* green wood.
- „ *7 note* * *for* Khúb *read* Báj.
- „ *9 line 19* for the giver of much pain to the Dévas *read* the
causer of much pain in the world.
- „ *13 note* * *for* beast *read* by certain beasts.
- „ *27 line 3* put a comma *after* mankind.
- „ *29 line 1* for promulgator *read* bearer.
- „ *44 line 3* *dele* comma *after* helpers.
- „ *44 note* * *line 5* for E'm *read* Him.
- „ *52 line 5* from bottom, for Who is the, *read* Who is a.
- „ *55 line 13* for Know *read* Known.
- „ *58 line 3* for the commands of *read* (the commands of).

દીનકર્દ કેતાબનાં પેહલ્લાં દફતરના અગતજોગ લોગતોની શબ્દકોષ.

GLOSSARY OF SELECT TERMS.

— — —

𐎧𐎺𐎠=𐎧𐎺𐎠 અથવા 𐎧𐎺𐎠 નાં જ-
ગત, દુનીઆ, આલમ, ખલકત. (Hib.
Chald. 𐎧𐎺, Syr. 𐎧𐎺, A. 𐎧𐎺 people,
subjects, the whole human race.)
n. The world, the universe, the
people, mankind, subjects, po-
pulace.

𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺=𐎧𐎺𐎠-𐎧𐎺 વિ. આલમને
ખરાબ કરનાર, ખલકનો નાશ કરનાર.
(𐎧𐎺+𐎧𐎺, Semitic 𐎧𐎺 ને અવ. 𐎧𐎺)
a. A destroyer of the world—of
mankind, one who harms or in-
jures the world—the people—
the human race.

𐎧𐎺𐎠=𐎧𐎺 વિ. હયાતીવાલું, જી-
જીવ, જીવતું. ૨. ખલિક, જોદાએતાલા.
(Chald. 𐎧𐎺, living, existing,
alive. Syr. 𐎧𐎺, being, nature.)
a. That exists, living, extant.
2. The self-existent; God.

𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺=𐎧𐎺𐎠 ના. હસ્તી,
હયાતી, જીંદગી. ૨. ખલક, ખલકત; કિ.

હોવું, થવું, બનવું. (𐎧𐎺+𐎧) n. Ex-
istence, being, life. 2. Mankind,
the human race, the people,
populace. v. To be, to exist, to
live.

𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺=𐎧𐎺𐎠-𐎧𐎺 વિ. એખિયલ
થાએલું, એખદાર બનેલું, ખીગડેલું. (𐎧
Syr. 𐎧𐎺 અથવા 𐎧𐎺, to obscure,
contemn. Chald. 𐎧𐎺, A. 𐎧𐎺 ને
વિશેષણની તથા અવ. 𐎧𐎺 ઉપરથી
𐎧𐎺 લાગીને 𐎧𐎺+𐎧+𐎧) a. Deform-
ed, having a blemish, defective,
corrupt, tainted.

𐎧𐎺=𐎧𐎺 સર્વ. આ, આએ, એ.
(અવ. 𐎧𐎺 ઉપરથી બનેલાં 𐎧𐎺 ને બદલે
𐎧𐎺) pron. This, that which
is present or near in time or
place.

𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺=𐎧𐎺𐎠 કિ. તાએ રહેવું,
આવીન રહેવું. (અવ. 𐎧𐎺 ઉપરથી 𐎧𐎺
અને તેહને 𐎧𐎺 પ્રત્યે બદલે 𐎧𐎺 પ્રત્ય
લાગેલો.) v. To obey, to remain

in subjection, to live under authority.

—**אָפּגעבן** ભા. નાં. તાબેદારી, આધીનતા, ફરમાંબરદારી. ૨. ઇમાંદારી, વીસવાસુપણું. (અવન **אָפּגעבן**, ફ્રાંસીસી **אָפּגעבן**)
n. Obedience, subjection, dependence, submission. 2. Fidelity, faithfulness.

אָפּגעבן = **אָפּגעבן** કિ. વિ. વગર આજે, આજ ધરે આ વગર. (ઉપ. **אָפּגעבן** + **אָפּגעבן**, અવન **אָפּגעבן** ઉપરથી) ના. આવાજ, યાદ. વિ. શોહરત પાંમેલું, ફેલાયેલું. (અવન **אָפּגעבן** + **אָפּגעבן**, ફ્રાંસીસી **אָપ**) *ad.* Without saying *bá*j or prayer; without reciting or repeating prayer.
n. Sound, noise, voice. *α.* Known far, generally known, public, published far and wide.

אָפּגעבן = **אָפּגעבן** ના. આદમી, પુરુષ, શબ્દ. (Hib. **אָפּגעבן** Chald. **אָפּגעבן** a man)
n. Man, person, individual.

אָפּגעבן, **אָפּגעבן** = **אָפּגעבן**, **אָפּגעבן** ભા. ના. કહિયત, સકતી, તાકાત. ૨. મોહશાઈ, પુજોરગી. (અવન **אָפּגעבן** કહિયત, જોર. **אָપ** ઉત્તરાર્થ, મોહશાઈ.) *n.* Strength, vigour, energy, power. 2. Greatness, venerableness.

אָפּגעבן = **אָפּגעבן** નાં. વખત, હીંગામ. (અવન **אָપ** + **אָપ**, ફ્રાંસીસી **אָપ**) *n.* Time, times, season, age, epoch.

אָפּגעבן = **אָપ** + **אָપ** ના. કહિયતમંદી, બાહુશી, ચહેડતી કલા. (અવન **אָપ** + **אָપ**, અવન **אָપ** + **אָપ**)

n. Strength, bravery, valour, courage, ascendancy, that is getting more powerful.

אָפּגעבן = **אָપ** ના. જાડતું ફલ, ઓરવરથી બનેલી વસ્તુ. (અવન **אָપ**, અને **אָપ** to render ઉપરથી ફ્રાંસીસી **אָપ**) *n.* Fruit, any vegetable substance.

אָપ = **אָપ** વિ. એક, કોઈએક. (અવન **אָપ** ઉપરથી) *α.* One, some one, any.

אָપ = **אָપ** નાં. આખે બાબત, આખે વિષય. (અવન **אָપ** ઉપરથી **אָપ** અને Hib. Chald. **אָપ** Aram. **אָપ** A. **אָપ** door, gate, opening.) *n.* This matter, this subject, the subject in hand.

אָપ = **אָપ** ભા. નાં. બી-ગાડ, ખરાબી, નકામાંપણું. કિ. નકાંચું કરવું, બીગાડવું, ખરાબ કરવું. (અવન **אָપ** જોડાઈને આખે કિં ને લગતા **אָપ** ૫, પ્રત્યને અવસ્તાના સામાન્ય રૂપના **אָપ** પ્રત્ય ઉપરથી બનેલો સહમળવો. ફ્રાંસીસી **אָપ**) *n.* Damage, injury, corruption; uselessness. *v.* To render useless, to damage, to spoil, to corrupt.

אָપ = **אָપ** નાં. યુરા વીચારવાલો દેવ. ૨. યુરાં મનવાલી સકતી; યુરા વીચારની સકતી. ૩. યુરા વીચાર, યુર મન, ખરાબ અંદેશો. વિ. યુરા વીચારવાલું, ખરાબ મનવાલું. (અવન **אָપ** **אָપ** - **אָપ** **אָપ**) *n.* A Dév having

evil thoughts. 2. The principle, power or dæmon of evil-mindedness, an evil thoughted spirit. 3. Evil thought, evil mind, evil-imagining. *α.* Having evil thoughts, evil minded.

ખરાય મજહબ, ઉલટો ધર્મ. વિ. ખુરી દીન, ખરાય મજહબ, ઉલટો ધર્મ. વિ. ખુરી દીન વાલુ, ખરાય મજહબવાલુ, 'ઉલટો ધર્મ પાલનાર. (અવન અવન ઉપરથી) *n.* Bad or evil religion, heresey, heterodoxy. *α.* Belonging to the bad or evil religion, heretical.

અવન અવન બા. નાં. ના-પાકી, ગલીચી, અપવીતરાઈ, નસુગાઈ. (અવન અવન ૧-૨ અવન ઉપરથી) *n.* Impurity, pollution, filth, uncleanness.

મુનુ=મુનુ નાં. દુનીઆ, જોહાન. ૨. મકાન, રહેઠાણ. ૩. અંતરણ. (અવન અવન અથવા અવન ઉપરથી ફાં) *n.* The world, the earth. 2. Dwelling, habitation. 3. Conscience, the heart.

અવન=અવન ફિ. વિ. અંતરણથી, અંતરણે કરી, દેહોજાણથી. (અ + અ, અ નો સંશ્લેષ આકાર) *ad.* Conscientiously, heartily, cordially.

અવનઅવન=અવનઅવન નાં. ખુર રાજ, ખુરી સલતનત, (અ ને બદલે અ + અવન) *n.* A kingdom where evil prevails, an evil sovereignty.

અવનઅવન=અવનઅવન વિ. વગર સંતોષનું, અસંતોષી, નારાજ. (ઉપ. અ + અવન, આઅ શબ્દ અવન અવન બોલ ઉપરથી બનેલા પેહલવી અવન લોગતનો અવનની તબદીલ થાઈને બનેલા બીજો અવન છે. હેને મલતો પાં અવન અને ફાં અવન બોલ મલે છે.) *α.* Discontented, dissatisfied.

અવન=અવન નાં. અંતરણ, અંતરણ, દીલ, હૃદય. ૨. દીલને આવતી દુનીઆને લગતી ચેતવણી આપનારી ગે-બી સંકતી. (અવન અવન અથવા અવન) *n.* Conscience, the heart. 2. The invisible power that gives a presentiment to the heart about the world to come.

અવનઅવન=અવનઅવન વિ. નાપસંદ, અલુગમનું, નહી પસંદ કરવાજોગ. બા. નાં. નાપસંદગી, રંજાઈ; (ઉપ. અ + અવન અવન અ + અવન પસંદ કરવું, ફાં અવન) *α.* Unacceptable, unpleasant, disagreeable; fit to be disapproved. *n.* Displeasure, troublesomeness, disagreeableness.

અવનઅવન=અવનઅવન ફિ. અ-દી કરવી, ખરાબી કરવી, ખુરાઈ કરવી. બા. નાં. ખુરે આપ, ખુરાઈને લગતી આપણે. (અ + અવન અવન અ + અવન ને સા. ૩. પ્રત્ય અથવા નાંમને લગતી પ્રત્યને બદલે પેહલવીમાં વપરાતા પ્રત્ય જોડાઈને.) *v.* To do evil, To do harm, ill-doing. *n.* Evil-impartiveness, communication of evil, influencing to evil.

אָרעם = **אַרעם** **વિ.** બદી કરનાર, ઝુરાઈલાલો. ૨. ધાતકી, ધાત કરનાર. *a.* One who does evil, an evil-doer. 2. Cruel, hurtful, injurious.

אָרעם = **אַרעם** **વિ.** બા. ના. ઝુરો ઠરાટ, ખરાબ જીવનશૈલી. (**אָרעם**) *n.* Tremor-giving evil, overpowering evil, surging evil.

אָרעם = **אַרעם** **વિ.** ખરાબ દીનને લગતું, ઝુરા મજહબ વાલું. *a.* Pertaining to the evil religion, heretical.

אָרעם = **אַરעם** **વિ.** ખરાબ કરનાર, નોકસાંન આપનાર. *a.* That which causes harm, evil-doing, harmful, injurious.

עם = **עם** **ઉપ.** થી, થકી, પાસેથી, કાજેથી, માંથી. ૨. **ઉબ.** **અ.** અથવા **કિ.** વિ. કરતાં, થી. (**અવન** **עם**, **ફાં**) *prep.* By, with, by means of, from, from near, through. *conj.* Than.

אָרעם = **אַרעם** **નાં.** પગ, (**અવન** **אָરעם** પગ, ઉપરથી) *n.* Foot, leg.

אָרעם = **אַરעם** **વિ.** ભય વગરનું, વગર ધાસ્તીવાલું, નીરભય. (**અવન** **ઉપ.** **અવન**, **ફાં**) *a.* Without fear, without dread, fearless.

אָרעם = **אַરעם** **વિ.** અસક્ત, વગર સક્તિવાલું, તાકત વગરનું. (**અવન** **ઉપ.** **અવન**) *a.* Weak, without strength, feeble.

אָરעם = **אַરעם** **કિ.** વિ. વગર ઠગાઈએ, બા. નાં. સચ્ચાઈ, સાચવ-ટ. (**અવન** **અવન**, **ફાં**) *ad.* Without deceit. *n.* Truth, truthfulness.

אָરעם = **אַરעם** **વિ.** વગર વીચારનું, અવીચારી. ૨. ઉલટી ચાલતલણવાલું, આરે મારગે ચાલનાર. *a.* Thoughtless, heedless. 2. Perverse, going the wrong way.

אָરעם = **אַરעם** **કિ.** વિ. અણધરતી રીતે, બેકાએદ. (**ઉપ.** **અવન** **અવન**, **ફાં**) *ad.* Improperly, irregularly, lawlessly.

אָરעם = **אַરעם** **ઉબ.** **અ.** તો, તેઆરે. (Chald. Sam. **אָરעם**, then) *conj.* Then, in that case, in consequence.

אָરעם = **אַરעם** **ઉબ.** **અ.** તોપણ, તોએપણ, જો, અગર. (**અવન** **અવન**) *conj.* Notwithstanding, nevertheless, still, if, since, in case.

אָરעם = **אַરעם** **વિ.** સરકસ, નાફરમાન, જે આદાની તાબેદારીમાં નહી હોએ તે. (**ઉપ.** **અવન**, **અવન**; **ફાં** **અવન** એનું ભાવ વાચકનાંમ **અવન** નાફરમાની, સરકશી.) *a.* Rebellious, headstrong, disobedient, one who is disobedient to God.

אָરעם = **אַરעם** **વિ.** વાદલ વગરનું, નહી વાદલવાલું, અથ વગરનું.

(ઉપ. ૫+૧૦+૨, અવ૦ ૫+૧૦+૨૦૦)
a. Cloudless.

۱۱۰۰۰۰ = ۱۱۰۰۰۰۰۰۰ વિ.
 વીનાય વગરનું, નહીં નાચ કરનારું. (ઉપ.
 ૫+૧૦૦૦, અવ૦ ૫+૨૦ ઉપરથી.)
a. Indestructible, not destroy-
 ing, imperishable.

۱۱۰۰۰۰ = ۱۱۰۰۰۰۰۰۰ ફિ.
 ખોટી ખબર આપવી, ખોટું સહમજાવવું.
 (ઉપ. ૫+૧૦+૨, અવ૦ ૫+૨૦+૨૦૦
 +૨૦૦ ઉપરથી, ફિ. ۱۰۰۰۰) *v.* To
 give false information or ex-
 planation, to misrepresent.

۱۱۰۰ = ۱۱۰۰۰ ભા. નાં. હાં-
 ની, હલાકી, ઇજા. (૫+૨, સં. હન,
 to hunt, to injure, to strike.
 અવ૦ ૫+૨ અથવા ૫+૨ મારવું, હલાક કર-
 વું.) *n.* Injury, damage, harass-
 ment, hurt.

۱۱ = ۱۱۰ નાં. લોક, અલકત.
 ૨. બદન, અંદાંમ, જાત, કાયા. ૩. અવ્ય-
 ય, શરીરનો ભાગ. (ફો. ની અંદરથી
 ૬, નીકલી જાઇને અનેલો સંપ્રેષ આ-
 કાર. અવ૦ ૫+૨, ફિ. ۱۰) *n.* People, subjects, mankind.
 2. Body, person constitution,
 nature. 3. A limb, a member
 of animal body.

۱۱۰۰ = ۱۱۰۰۰ = ۱۱۰۰۰۰ ફિ.
 અથવા ۱۱۰۰ = ۱۱۰۰۰ ફિ. રાશની
 વગરનું; તેજ વગરનું, જાંખું, વગર તેજીવાલું.
 ૨. કીરતી વગરનું, બેઠિતીવાલું. (અવ૦
 ૫+૨, ફિ. ۱۰) *a.* Lustreless,

dim, not bright. 2. Without
 glory, inglorious, disreputable.

۱۱۰ = ۱۱۰ ફિ. વિ. અલુધટવી રીતે, કમા
 રમે, ગેરવાજબીપણે. (ઉપ. ૫+૨૦૦ ને
 ફિ. વિ. નો પ્રત્યક્ષ લાગીને) *ad.*
 Improperly, in an evil way,
 unjustly.

۱۱ = ۱۱ ફિ. જાંખ
 લાગવો, કજલાવું, વગર તેજનું બનવું.
 (ઉપ. ૫+૨૦૦ ને અદલે ૫ નીકલી જા-
 ઇને ૧૧) *v.* To be dimmed, to be
 darkened, to become lustreless.

۱۱ = ۱۱ ફિ. જાંખ
 લાગવો, કજલાવું, વગર તેજનું બનવું.
 (ઉપ. ૫+૨૦૦ ને અદલે ૫ નીકલી જા-
 ઇને ૧૧) *v.* To be dimmed, to be
 darkened, to become lustreless.

۱۱ = ۱۱ ફિ. નાંકરમાન, મજદી-
 અમ્મની દીનને નહીં માંનનાર, ખોદાને ન-
 હી માંનનાર, કાફર. (જુઓ ۱۱ = ۱۱)
a. Adisobedient person, a dis-
 believer in the Mazdias'ni reli-
 gion, an infidel, an atheist.

۱ = ۱ ફિ. જાત વગરનું,
 અમર. ૨. ઇજા—દુઃખ વગરનું. ૩. સુ-
 ખી, અખતાવર. (ઉપ. ૫+૨, અવ૦

موتless, ۱۰ انوش) a. Deathless, immortal. 2. Painless. 3. Happy, fortunate, lucky.

دست = دست ni. નસીહત, સીઆમણ. ૨. વસીઅત, ઉધલિ. Advice, admonition. 2. A will, a testament.

هو = هو ni. હવા, વાતાવરણ, પૃથ્વીની આસપાસ વિસ્તરેલો હવાનો જથ્થો. (અવન ۱۰ هو, ۱۰ هوا) n. Air, the atmosphere, the mass of air surrounding the earth.

مقابلة = مقابلة ni. વીચાર, ધારણા, તમીન. કિ. ૨. સરખાવું, ધારણા પેઠિયાડવી, મગજમાં તોલવું. n. Contemplation, intention, design, purpose. 2. v. To compare, to contemplate, to weigh or balance in the mind.

مفكر = مفكر કિ. વીચારવું, અંદેશો કરવો. v. To think, to consider, to be concerned, to be thoughtful.

دائم = دائم કિ. વિ. હંમેશાં, સદા, દર વખતે. (۱۰ دائم, ۱۰ دائم) ad. Always, ever, every time.

امتنان = امتنان ni. નીમખહરાંમી, નયણપણું. કિ. નીમખહરાંમ થવું, નયણું થવું, લુણહરાંમ કરવું. (ઉપ. ۱۰ امتنان, ۱۰ اناسپاسي) n. Ingratitude, unthankfulness.

v. To be ungrateful, to return evil for good.

محدود = محدود અથવા ۱۰ محدود વિ. ખેદ, દેવ વગરનું. (ઉપ. ۱۰ محدود) a. Limitless, illimitable, boundless.

مظالم = مظالم વિ. અપ્રમાણિક, ગેરવાનખી, અન્યાય. (ઉપ. ۱۰ مظالم) a. Dishonest, unjust, improper, wrong.

دور = دور વિ. દૂર, દુર. ૨. રદ, નકાસું, આતેલ. a. Distant, aloof. 2. Rejected, cancelled, useless.

سالم = سالم ni. અરવું, બાલક, બાલ. (અવન ۱۰ سالم) n. A child, an infant, one very young.

مقام = مقام અથવા ۱۰ مقام વિ. વેરને નહી વીચરનાર, ક્રીનાને નહી ભુલનાર. a. Revengeful, rancorous, one who does not forget his rancour or spite.

دست = دست ni. સક્તી, ક્રિયા, બલ. ૨. ઇન્દ્રિ, મંદ્રી. ૩. હથિઆર, ઝોજર, આવાત, સંધન. (અવન ۱۰ دست, ۱۰ دست, ۱۰ دست) n. Strength, vigour, force, power, energy. 2. An organ, a sense, a natural instrument. 3. An instrument, a weapon, a means, a medium.

دست = دست કિ. વિ. સક્તીએ, સક્તીની મારફતે. (۱۰ دست, ۱۰ دست)

આએ જગોએ એ પ્રત્ય એ ને બદલે વ-
પરાએલિછે.) *ad.* By means of
strength or force, forcibly,
strongly.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

fitted, more worthy, that which
is worthy in every way, accom-
plished.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

אב = אב નાં. આપ, પિતા. (Hib.
અ, Chald. אב, Sir. אב, A. أب
તેહુ જોય બરેલી તથા આશ્ચર્ય હાલ-
તમાં આગલ Suffixes. אב, אב, אב,
אב, אב, אב) *n.* A father.

which dismisses. *v.* To put to an end, to destroy, to injure, to harm, to ruin.

ખલ્લુ=ખલ્લુ-પલ્લુ નાં. ઉલટા મારગ, ક રસતો, ઉલટી ચાલચલણ. (ખલ્લુ+ખલ્લુ, અવગત ખલ્લુ+ખલ્લુ, સંઠોરિલ to go, to move, ઉપરથી.) *n.* The wrong path, bad course, wrong conduct, evil behaviour.

ખલ્લુ=પલ્લુ વિ. ધણું, વધારે, અહતે દરજ્જા. *a.* much, additional, superior, of a higher rank.

ખલ્લુ=પલ્લુ વિ. ધણું કરીને, અગત કરીને. વિ. વધારે અહતું, ધણે દરજ્જા. (ખલ્લુ ને તુલનાકોટીના પ્રત્યક્ષ લાગીને) *ad.* Especially, necessarily, particularly. *a.* higher, superior, of high degree.

ખલ્લુ=પલ્લુ અથવા ખલ્લુ, ખલ્લુ=પલ્લુ વિ. દુર, વેગલું, પાછું. ૨. ઉતરતું, ઉતરતે દરજ્જા. બા. નાં. ખલ્લુ ઉતરતાપણું, ઉતરતો દરજ્જો, પછાતપણું. (અવગત ખલ્લુ ઉપરથી સંઠોરિલ, પાલુ, ફાલુ) *a.* Distant, separate, backward. 2. Inferior, of a lower rank. *n.* Inferiority, the being of low rank, backwardness.

ખલ્લુ=પલ્લુ=પલ્લુ=પલ્લુ વિ. ઘટાડવું, ઘટા પાડવી, તંગી પાડવી. (ઉપ. ખલ્લુ ને પ્રયોજ પ્રત્યક્ષ લાગીને) *v.* To diminish, to cause to be deficient, to produce a scarcity.

ખલ્લુ=પલ્લુ અહતે દરજ્જા નો તરીકો, ઉતરતો મારગ. (ખલ્લુ+ખલ્લુ નો સંઠોરિલ આકાર.) *n.* Superior manners — ways — practices — observances, superior path or course.

ખલ્લુ=પલ્લુ સર્વ. શું?, કેમ?, કિ. વિ. કેહારે, જોહારે, જો વખતે, જો. (Syr. ખલ્લુ, Chald. ખલ્લુ when, how, at what time. ખલ્લુ whilst. Hib. ખલ્લુ when, ખલ્લુ? at what time. A. ખલ્લુ pron. What? how? *ad.* At what time, when, whilst, if, since.

ખલ્લુ=પલ્લુ વિ. કોઈ વખતે, કોઈવેલા. (ખલ્લુ અથવા અથવા) *ad.* At sometime, sometimes.

ખલ્લુ=પલ્લુ અથવા ખલ્લુ=પલ્લુ વિ. બેહદ, હદ વગરનું, સંખ્યા વગરનું, અતીચ્છ. ૨. તરેહવાર, ભાંતભાંતનું. (અવગત ઉપ. ખલ્લુ+ખલ્લુ) *a.* Boundless, illimitable, innumerable, abounding, abundant. 2. Diverse, various, of different kinds.

ખલ્લુ=પલ્લુ=પલ્લુ=પલ્લુ વિ. તરેહવાર રીતે, બેહદ રીતે, ધણી તરેહથી. (ખલ્લુ+ખલ્લુ. વલી કિ. વિ. ના ખલ્લુ પ્રત્યને બદલે તેહનો સંકોચાએલો આકાર ખલ્લુ અથવા ખલ્લુ જોડાઈને એજ અર્થને આરંભ ખલ્લુ, ખલ્લુ ઇત્યાદી શબ્દો વપરાએલાછે.) *ad.* Various, in many different ways, diversely.

ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ = ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ વિ. હિમતદાર, હિમતી. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ, ૫૧૦ - ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ) a. Brave, courageous, valorous.

ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ = ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ બા. નાં. આએપત, ઇઆફત, હાંસેલ. કિ. મેલ-વુ, પાંમવુ. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ હાંસેલ, આએપત. ૬૧૦ ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ) n. Income, produce, profit. v. To earn, to obtain.

ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ = ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ બા. નાં. લડાઈ, અથરાઅથરી, જંગ, યુધ. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ, સંં યુધ, War, battle.) n. A battle, a struggle, a fight.

ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ = ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ કિ. વિ. એકદમ. વિ. એકમતવું. નાં. સંધરહ, જથો. ad. At once, suddenly. a. Similar, identical. n. a collection, a mass, a quantity.

ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ = ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ કિ. લડાઈ કરવી, લડવું. ૨. વઢવાડ—તંટી—જધ-ડા કરવો. ૩. મલવું, જોડાવું. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ, સંં યુધ To fight, to contend in battle. અવં ⲁⲓⲣⲁⲙⲉⲧⲉⲛⲥ, સંં યુજ. to unite, to join, to mix ઉપરથી.) v. To fight, to battle, to combat. 2. To struggle, to contest, to quarrel. 3. To unite, to join.

ⲁⲓⲣⲁⲙ = ⲁⲓⲣⲁⲙ નાં. Aram એરામ, અને Syria સીરિયાને દેશ. Hibeew and Chaldee ફરહંગમાં એ ત્રીશિ આ પરમાણે જાલાસો કરેલો છે કે :— ⲁⲓⲣⲁⲙ (constr. ⲁⲓⲣⲁⲙ; high region, height,

mountain-land) 1. n. p. name of the land lying between Phoenicia and the Euphrates, Aramaea, and then-2. Of the semite race dwelling there about the Lebanon mountains 1 kings 8, 5; 15, 18; 22, 3, 31, etc., whose chief city is Damascus, for which reason their district is sometimes called ⲁⲓⲣⲁⲙ 2. Sam. 8, 5; 1 Chr. 18, 5; these inhabitants are called especially Aramaeans 2. Kings 8, 28. ⲁⲓⲣⲁⲙ pl. Aramites, Syrians, Mesoapotamians.

ⲁⲓⲣⲁⲙ = ⲁⲓⲣⲁⲙ બા. નાં. અરેઆઈ, હસેદ. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙ, ૬૧૦ ⲁⲓⲣⲁⲙ) n. Envy, ill-will, spite.

ⲁⲓⲣⲁⲙ = ⲁⲓⲣⲁⲙ બા. નાં. પાંગલાઈ, પાંગલાપણું, હીલચાલ કરવા વગરની હાલત. કિ. વિ. હીલચાલ કરવાની વગર સકતીને લીધે. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙ, ૬૧૦, હીલચાલ વગરનું.) n. Lameness, the state of being crippled, a state of immobility. ad. Owing to want of power to move.

ⲁⲓⲣⲁⲙ = ⲁⲓⲣⲁⲙ બા. નાં. જુલંદી, જાહડાઈ. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙ, ઉપરથી, ૬૧૦ ને બા. નાં. પ્રત્ય જ જોડાઈને) n. Pre-eminence, greatness, exaltation.

ⲁⲓⲣⲁⲙ = ⲁⲓⲣⲁⲙ વિ. સાચું, ખરું, વા-જની. (અવં ⲁⲓⲣⲁⲙ true,) a. True, veritable, just, fair.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ. સાદ્યું
બોલ્યું, રાસ્તી બોલ્યું. (અવન ṣaḥḥu
ઉપરથી) *a.* Truthful, truly-spoken,
justly-spoken.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ. નહી
આદેશ કરતી, પસંદ નહી કરતું. વિ. નહી
પસંદ કરનાર, નાપસંદ કરનાર. (ṣaḥḥu
એ ṣaḥḥu + ṣaḥḥu નું સંપ્રેષણ છે. ઉપ.
+ ṣaḥḥu + ṣaḥḥu, અવન ઉપ. + ṣaḥḥu + ṣaḥḥu
ઉપરથી ફાં (ફાં) *v.* Not to wish
or desire, to disapprove, not to
prefer. *a.* That which disap-
proves.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ.
પાએદાર, કાએમ, નહી જનાર, યુગરેઆ
વગરનું. (ઉપ. + ṣaḥḥu, જો કે આએ
ચન્દ Chald. ṣaḥḥu To depart સાથે
મળે છે; પણ હું ધારૂં કે એ બોલની ઉ-
ત્પત્તિ અવન ṣaḥḥu without, ṣaḥḥu to keep,
બોલ ઉપરથી થયેલી છે.) *a.* Lasting,
everlasting, durable, imperish-
able, perpetual, that which does
not depart.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ. ધણું
પવીતર કરનાર, ધણું પાક કરનાર, ધણું
સોજી કરનાર. (જો ને તુલનાકોટીના
પ્રત્યેક લાગીને) *a.* That which
purifies much, that which clean-
ses much.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ.
નાંધાએક, અનધટું, ગેરવાજ્જી. (ઉપ.
+ ṣaḥḥu, ṣaḥḥu ઉપરથી અવન ṣaḥḥu
to be decent. ફાં (ફાં) *a.* Impro-

per, unjust, unmerited, unde-
served.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ. બેદ, અતીશય, બ-
હુ વધારે, હદ વગરનું. (અવન ṣaḥḥu
+ ṣaḥḥu head less, ફાં (ફાં) *a.* Boundless, abundant, plenti-
ful, a great deal too much.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ.
ઐસ્તવાર રહેવું, મજબુત રહેવું, યુક્ત
રહેવું. ૨. વીચારસ રાખવો, બરોશો
રાખવો, એકીન રાખવું. (જો + ṣaḥḥu + ṣaḥḥu,
અવન ṣaḥḥu, confessor, fol-
lower. ફાં (ફાં) *v.* To be firm,
to be strong, to be fixed. 2. To
rely upon, to repose faith or
confidence in.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu વિ.
સીનગાર આપનાર, સીનગારનાર, શુનદર
બનાવનાર. (જો + ṣaḥḥu, ઉપરથી બનેલો
મંપ્રેષણ ઇમિલો.) *a.* That which
adorns—decorates, embellisher,
that which beautifies.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu બા. નાં. મદદ, ધારી,
આસરો. કિ. મદદ આપવી, મદદ કરવી.
(Chald. ṣaḥḥu To support. આએ
ધાતુ અતરે Afel નાં વજનમાં વપરાયેલું
છે.) *n.* Aid, assistance, support.
v. To support, to give assistance.

ṣaḥḥu = ṣaḥḥu નાં. દીલ, હૃદય. ૨.
આદમીનાં રવાનને મદદ કરનારી એક ગેળી
સંકતીનું નામ છે, કે જે સંકતીની મારફતે માં-
ણસને આવવી દુનિયાને ભગતી ચારી સહ-
મજ મેલે છે. (અવન ṣaḥḥu, ફાં (ફાં) અ-

૧૧૧ હૃદય, ૬૧૦ اخر) *n.* The heart.

2. The name of an invisible Spirit or Principle, which helps the soul, and through which the soul acquires knowledge respecting the next world, calculated for its good.

૧૧૨ = ૧૧૩ નાં. અહુરમઝદ, જોદા,

પરમેશ્વર, ઇશ્વર. (અવ૦ ૧૦, ૫૧૦ હૃદય)

n. Ahúrmazd, God.

અમર = અમર = અમર વિ. અમરગ, મોહન વગરનો. ૨. હલાકી વગરનું, વગર હાનિવાલું. (ઉપ. ૨૫, અવ૦ ૧૦ + હૃદય) અથવા અમર = ઉપરથી, ૬૧૦ هوش મોહન.) *a.* Deathless, immortal. 2. Painless, that which does not suffer pain.

—

૧૧૩ = ૧૧૪ નાં. વિ. પછી, પછે, પછવાડે, પાછલ. વિ. પાછલું, પછવાડેનું. ૨. પીછું, અન્ય. (Chald. ૧૧૩ after, then following, another, other, a second, late;) *ad.* After, behind, in the rear. *a.* That which follows, next, that which comes behind. 2. Another.

૧૧૪ = ૧૧૫ નાં. પુરવાઈ રહેવું, સમાપ્ત થવું. ૨. પછવાડે બનવું, પાછલથી થવું. (૧૧૪ + ને સમાપ્ત રહેવો પ્રત્યે Chald. ૧૧૪ to remain behind, to tarry. Syr. اخر to be slow, behind.) *v.* To be filled up, to be finished, to come to an end. 2. To happen afterwards.

૧૧૫ = ૧૧૬ નાં. ઉઠવું, ઉઠી થવું. (અવ૦ ૧૦ + ૧૧૫, ૫૧૦ هوش અથવા ૧૧૬, ૬૧૦ خيز) *v.* To get up, to rise, to come to an erect posture.

૧૧૬ = ૧૧૭ નાં. લોભ, લાલચ. ૨. ઉલટ, હોંસ. (અવ૦ ૧૦ + ૧૧૬, ૬૧૦ آفة) *n.* Avarice, covetousness, ambition, temptation. 2. Eagerness, enthusiasm, desire, ardent desire.

૧૧૭ = ૧૧૮ નાં. વિ. ઉલટ આપનાર, લોભ આપનાર. ૨. લોભી, ઉલટવાલો. (૧૧૭ + ૧૧૮, અવ૦ ૧૦ + ૧૧૭, ૬૧૦ آفة) *a.* That which gives eagerness, that which tempts, tempting, that which produces strong desire. 2. Avaricious, ambitious, enthusiastic, eager.

૧૧૮ = ૧૧૯ નાં. વિ. સક્તિવાન, જોશીલવાલું, દોલતમંદ. (Hib. ૧૧૮, Chald. ૧૧૮, Syr. عطر to be abundant. Chald—Samar. ૧૧૮ to be rich.) *a.* Strong, powerful, rich.

૧૧૯ = ૧૨૦ નાં. ઉઠવું, ઊઠી થવું. (અવ૦ ૧૦ + ૧૧૯, ૬૧૦ هوش)

અથવા ۱) to bring; to bear ઉપરથી, ફાં ۱) (آوردن) v. To be born, to become manifest.

۱) = ۱) નાં. પાણી. ૨. એય, જી-
નત. ૩. તરીકા, આલયલણ. (અવં ۱)
water ۱) art, ઉપરથી, ફાં ۱) n.
Water. 2. Elegance, beauty,
ornament, grace. 3. Manners,
behaviour, demeanour.

۱) = ۱) નાં. વિ. ને-
ય આપવાએ, જીનત આપવા લાએકનું,
સીનગાર આપવાને માટેનું. (۱ + ۱)
a. Calculated to give beauty,
fit to be made splendid, worthy
of being embellished.

۱) = ۱) નાં. ત-
રીકા વાલી જીન, આલયલણ વાલી ફેહ.
(۱ + ۱, ફાં ۱) n. Well-regu-
lated nature, that which is well-
behaved, well-mannered consti-
tution.

۱) = ۱) નાં. વિ.
પેદા કરનાર થાએલો, સરજનાર બનેલો.
(۱ + ۱) a. One who has
become a creator, one made a
creator.

۱) = ۱) નાં. કિ. વિ. નસી-
અતથી, નસીહતે કરી. (અવં ۱ + ۱)

ad. Through admonition, by
means of advice.

۱) = ۱) નાં. સંસાદ, આ-
વાજ અથવા એકની જાણનીમાં જે વાત
કહેલી હોએ તે. વિ. ફેલાવો પાંમેલું, મ-
શહુર થાએલું. (અવં ۱ + ۱, ફાં
۱) n. Voice, sound, that
which is said by the tongue of
a person a. that which is wide-
spread, well-known, celebrated.

۱) = ۱) નાં. આલસાઈ, કાહેલી. (આએ
બોલ ۱) કરીનેની લખાંનમાં વપરા-
એલોએ. ۱ + ۱, અવં ۱) ઉપરથી
પાં ۱) (آلودگی) n. Idle-
ness, laziness, indolence, indis-
position.

۱) = ۱) નાં. દારૂ, શરાબ. (આએ
શબ્દ અવં ۱) તેજવાલું, જલદ; ઉપરથી
નીકલેલો ધારૂઆમાં આવેલો.) n. Li-
quor, spirituous or vinous liquor,
wine, spirits.

۱) = ۱) નાં. એય,
આપણ, બોડ. ૨. નોકસાંત, ઈજા, દુઃખ.
(અવં ઉપ. ۱ + ۱, સં અસુ affection,
વિકાર; પાં ۱, ફાં ۱) n. Ble-
mish, defect, deformity. 2. In-
jury, damage, harm, pain.

૨—૩

יְהוָה = **יהוה** નાં. જોદા, પરમેશ્વર.
૨. હબદો, ફરેશનાઓ. (Hib. **יהוה**,
the poetic abbreviated name of
יהוה, with same signification as
יהוה God, sometimes joined to
יהוה or **יהוה**; in proper nouns the
form changes into **יהוה**, **יהוה**, etc.
Syr. **יהוה** God.) *n.* God. 2. The
Ijads, angels.

יהוה = **יהוה** નાં. હિબ્રેય, અથ-
વા મુશાનો ધરમ પાલનાર. (Hib. **יהוה**
Aram. 1. Equiv. to **יהוה** Ju-
daea, the land of Judah. 2.
like **יהוה** also as a designation
of the Jewish people. **יהוה** **יהוה**)
n. A Hিবrew, a Jew.

૩—૪

בזיון = **בזיון** નાં.
હીનપરતી, નીચાઈ. (અવન **בזיון** + **בזיון**
ઉપરથી **בזיון** **בזיון**) *n.* Baseness,
disgrace, meanness.

בטח = **בטח** નાં. વપ્ત, હીંગામ.
(આએ એમલો **בטח** ઉપરથી **בטח** નો **בטח** યા-
હને બનેલાછે, અને તેહની ઉતપન્તી અવન

בטח **בטח** ઉપરથી યાએલીછે. **בטח** **בטח**
(**בטח**) *n.* Time, season.

בטח = **בטח** નાં.
કર્મ. કિ. ૩-૧ વીસવાસ રેહ, બરોસો
રેહ. (અવન **בטח** + **בטח** ઉપરથી.) *v.* Can
be relied upon, can trust, can
repose confidence in.

૭—૭

בית = **בית** નાં. ઘર, મકાન. (અવન
בית, **בית** **בית**) *n.* House, dwell-
ing-place, mansion.

בית = **בית** નાં. ઘરનાં
લોકો, ઘરનાં રેહવાસીઓ. (**בית** + **בית**,
בית **בית**) *n.* The inmates of a
house, those dwelling in a house.

בית = **בית** નાં. નોલીઓ. (**בית** **בית**;
પેહલવી **בית** નો આએ બીજો

આકારછે.) *n.* An ichneumon, a
weasel, a ferret.

בית = **בית** નાં. કાલબુદ, સરીર, દેહ,
અંગ, કાયા, બદન. (અવન **בית** + **בית** અ-
થવા **בית**, **בית** **בית**, **בית** **בית**, A. **بیت**)
n. The body, the person.

בית = **בית** નાં. અવનારી,
રૂપી, રૂપ ધરાવનાર, (કોહબી જાતની)
હાલત ધરાવનાર. (અવન **בית** ઉપરથી)

૨. ક્રિ. છતે કાંણે ખેહરં યવું. (અવન
ધરમની વાત સાંભળવામાં ખેહરે;
૦૧, + ૦) *v.* An incarnation, that
which assumes a form, that
which is in a particular state
or condition. *v.* To be wilfully
deaf, not to listen.

𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 = **𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥** *ni.* પેહલવાન, શે-
કાર કરનાર. (Chald. 𐭪𐭥𐭥 to seize,
catch, lay hold of, applied to a
bird of prey.) *n.* A warrior, a
hunter.

ii. कुतरे, ख. $\text{ܕܐܝܬܐ} = \text{ܕܐܝܬܐ}$
 (Chald. ܕܐܝܬܐ , Hib. אֵיט a dog. Syr.
 (كلب, A. ܕܐܝܬܐ) n. A dog.

૧૩૧૫૨૫ = ૬૯૭૫૨૫ નાં. અનેહું.
 રૂપ, અનેહો અવતાર, અનેહી શુરત, કાલ-
 બ્રુત અથવા કાલબ્રુદ. (૭૫૨ + ૧૩૧૫, અવ૦
 ૭૦૫૨ + ૧૩૧૫, ૬૧૦ કાલોત) n. A
 form that has been made, a
 figure that has been fashioned,
 body, person.

ॐॐॐ वि. धत्तुं, धत्तुं,
 पु०००. (Hib. Chald. ܕܠܬܐ heavy
 numerous, much.) a. Much,
 abundant, plentiful.

ଅବହାସ=**अवहानम्** ଭା. ନି.
 ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ଅଭାବ, କମି. (ଅପର ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ,
 ଆଶ୍ରୟ, ଶୁଣିବା ଓ ବ୍ୟବହାର; ମଧ୍ୟମ ଶୁଣିବା
 कاستي) n. Deficiency, want,
 scarcity.

୧. ଲାଞ୍ଜି = ଲାଞ୍ଜି-ଲାଞ୍ଜି ବି. ଅତି ସୁ-
 ଫଳ କରନାର. ୨. ଭାଗ୍ୟୋପାୟୀ, ଲାଭପ୍ରା-
 ପ୍ତ. (ଫୁଟି) ଲାଞ୍ଜି, ଲାଭ-ଲାଞ୍ଜି ଓପ-
 ଥିବୁ କିଂ (କାବ) ୧. One who does as
 he pleases. 2. Fortunate, lucky.

૧૫૭-૧૬૭ = ૧૬૫/૧૭-૬૬૫૦ વિ.
 ઉત્તરથી ઉત્તરમાં કરનાર, દીલસોજીથી કામ
 કરનાર. (૧૬૫+૧૫૭, અવનંદન+
 ૧૬૫/૧૭) a. Ardently indus-
 trious, a hearty worker.

અવગ્રહ = અવગ્રહ બા. નાં. અંધાપો
અવગ્રહ અંધાપો કાંત કરવા, હસદથી
કોઈ સ્વીકારે નહીં દેખી સકતી. n. Blind-
ness, wilful blindness, not to
bear to see any thing through
envy or jealousy.

५१=६७ भा. नां. मं.पुर.सुता, जोगवाध,
पुर.सुता. (आ.मे. योज. Hib. ५३ to be
fruitful उपर.थी. नी.क.ले.ले. हे.मे. हे.वुं
धा.रे.आ.मां. आ.वे.के.) n. Perfection,
completeness, all-sufficiency, sui-
tableness, fulness.

ܐܠܠ = ܐܠܠܐ ܩܝ. ܫܡܝܬ. ܕ. ܕܝܢ-
ܐܠܠ, ܕܝܢܐܠܠ, ܕܝܢܐܠܠܐ. (Chald. ܐܠܠ all,
whole, totality, any one, any
thing, something, every. Hib.
ܐܠܠ, Syr. ܐܠܠ, ܐܠܠ, A. ܐܠܠ.) a. All,
the whole. 2. Each, every one.

११=१७ कि. वि. हमलुजि, हावमां, हव.
 (Chald. 𐩦𐩣 now, 𐩦𐩣𐩪𐩠𐩢𐩫𐩪 nā. यक्ष-
 रेा, गीऽ. (अनन्त-समुद्र), 𐩦𐩣𐩪𐩠𐩢𐩫𐩪 कून)
ad. Now, at present. *n.* The
 Anus posteriors, the fundament.

— = — ni. આત્મા, જીવ, જીવંતી. (Hib. חַי life Chald. ܚܝ to live, be, exist. Samar. ח living. m. f.) n. Soul, spirit, the animating principle, life.

— = — ni. એક. (Syr. ܐܝܬܐ , Samar. א , Chald. ܐܝܬܐ , A. ا one, ones.) a. One.

— = — ni. મુગટ. ૨. જાતી, શીનો. (Chald. ܚܕܐ , Syr. ܚܕܐ the breast.) n. A crown, a crest. 2. The breast, the chest.

— = — ni. ખાવરનો દેશ. (સંસ્કૃતમાં હરિશ્ચન્દ્ર નામનાં શે-હરને લખપુર કરીને કેહ્યું, અને આ જોલ ઉચ્ચાર તથા મતલબમાં તેહને મલતો આવેછે. برهان قاطع માં خاور જોલ ૫-મયમ તેમજ ઉગમનના દેશને અરથે મ-લેછે, અને خاوران જોલ ખોરાસાનને લ-ગતાં એક દેશને સારું વાપરેલું છે કે જે દેશમાં હજીમ અનવરી જનમેઓ હતા.) n. The country called Khávar.

— = — ni. પૃથ્વીના સાત ખડો મવીના વચલા ખંડનું નામછે, અને ધરિાનનું દેશ આવે ખંડમાં આવે-લું છે. (અવન عالم , ૫૧૦ عالم , ૬૧૦ عالم) n. The name of the central continent of the seven continents of the world. Irán is situated within this continent.

— = — ni. સારા મજહબવાલું, સારા મજહબને લગતું, સારા ધરમવાલું. (અવન ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ) a. Belonging or pertaining to the good religion, holding or possessing the good religion.

— = — ni. ઉત્ત-મન દેશ, સુરયને ઉગવાની જગ્યા. (અવન ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ) n. The east.

— = — અથવા — = — ફિ. ખાવું, જ-મવું. ૨. પીવું, નોશ કરવું. (અવન ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ) v. To eat. 2. To drink.

— = — ni. દારૂ, શરાબ. (સં સુરા, wine, ૬૧૦ ܐܝܬܐ) n. Spirituous or vinous liquor, wine.

— = — — = — ફિ. વિ. ગલું શુક્રીને, ગલું શુક્રવાએ. (અવન ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ) ad. Drying the throat, by parching the throat.

— = — ni. ધનવી, ઉદ્યોગ, પેશી. (અવન ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ , ૬૧૦ ܐܝܬܐ) n. Profession, calling, vocation.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 કિ. જોવું, નજર કરવી. ૨. લેખાંન આપવું. (Hib. 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, Syr. 𐤒𐤕, 𐤒𐤕, 𐤒𐤕 to see, behold. Samra. 𐭠𐭣 to see, understand.) v. To see, to look. 2. To attend.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 કિ. વિ. જાતી યુક્તી, અસલ યુક્ત-

ને લીધે. (𐭠𐭣+𐭠𐭣 ને કિ. વિ. પ્રત્ય 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥) ad. By means of innate qualities, owing to original attributes.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 કિ. સહમજ મેલવ્વી, જાંલુવું. (Chald. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, Syr. 𐤒𐤕, 𐤒𐤕 indicate; to understand.) v. To acquire knowledge, to know, to learn.

— ૭ —

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 નાં. ગવાહી, સા-
ક્ષી, જાણી. (અવન 𐭠𐭣 કહેવું; ઉપ-
રથી. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, આમે 𐭠𐭣=𐭠𐭣, 𐭠𐭣
શબ્દનો સ્વરૂપ આકાર.) n. Testi-
mony, evidence, deposition.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 વિ. મારનાર, હાંની
પોંદ્યાડનાર, ધન દેનાર. ૨. શેતાંન,
એપલીસ. (અવન 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 હન્ટ,
a murderer, a slayer.) a. Smiter,
injurer, one who harms. 2. Sa-
tan, the Evil One.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 નાં. ગોસ્પ-
દનું રહે, ગોસ્પદનો આતમા. ૨. ગોશ
ધર્મ. (𐭠𐭣+𐭠𐭣, અવન 𐭠𐭣. 𐭠𐭣)
n. The soul of cattle. 2. Gos'
ljad, the angel Gos'.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 નાં.
આમે ગોલ અવસ્થાના 𐭠𐭣. 𐭠𐭣—
ગાંધ્ય હુદાહ શબ્દ ઉપરથી નીકળેલો,
અને તેહનો અર્થ 'ચુબી આપનારી ગમ-

મે' નો થાએછે, તે ઉપરથી ઇઓજદાયર-
ગર મોખદો દરન ધર્મતી વખતે દરનની
ઉપર આશની કરવા સારું જે ગીહી મેલેછે,
તે ગીહી તાંહાં ગાએને લગતી નેક વસ્તુ
તરીકે ગણાએછે, અને તેહને મોખદો હમે-
શાં 'ગોશદો' કરીને કહેછે. n. This
word is derived from 𐭠𐭣. 𐭠𐭣
Gáosahúdáó, used in the Avésta,
and means, the good or merit
giving cow. Hence, the *ghi*
(clarified butter) placed by Yoj-
dáthrégar Mobeds, on darúns,
for the purpose of being eaten
after consecration, is called Go-
s'do, i. e. a good thing belon-
ging to a cow.

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥=𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥𐭥 બા. નાં. ગોલ આ-
કાર, ગોલ વાતરાપણું. ૧. 𐭠𐭣=𐭠𐭣 ગોલો,
ગોલ આકારની વસ્તુ. (અવન 𐭠𐭣, 𐭠𐭣,
ઉપરથી. 𐭠𐭣 𐭠𐭣) n. A globe, a
round figure, roundness.

طس=طس વિ. પસંદ કરનાર, શોક રાખનાર, આદેશ કરનાર. (અવ૦ ૧૭, to choose; ફા૦ گريدن અથવા گراي) a. One who approves, one who desires, one who likes.

مرد=مرد નાં. પુરુષ, નર, માંદો, બાયડો. (Chald. Heb. מן man. Warrior. Syr. گبر man.) n. A man, a male individual.

مرد=مرد વિ. ગનાહમીનોના મજહબને લગતું, શેતાની તરીકાને લગતું. (ગ૦+૧૦+૧૦, અવ૦ ૧૭, ઉપરથી.) a. Pertaining to the religion of the Ghanámino, Satanic.

مرد=مرد વિ. ગંધાતું, ઘનધાતું, ગંધવાલું. (અવ૦ ૧૭, ગંધગી, બદ-બોધ; ઉપરથી. ફા૦ گند) a. Stinking, emitting an offensive smell.

مرد=مرد ભા. નાં. ફરીઆદ, પોકારો. (આએ કલાંમ

નો લોગવી અર્થ 'રદન નો આપ' કરીને થાયછે. ૧૭+૧૦, અવ૦ ૧૭, ફા૦ گريدن અને گريدن n. Lit. weeping, crying, hence, complaint, a loud demand for redress.

مرد=مرد ફિ. પસંદ કરવું, માંનવું. (અવ૦ ૧૭, પસંદ કરવું, ફા૦ گريدن) v. To prefer, to approve, to accept.

مرد=مرد નાં. આત્મા, જીવ, પ્રાણ. (અવ૦ ૧-૧ ૧-૧ જીવ. આએ શબ્દ વગર તપાસના ઉકલાંમણને લીધે પેહલવી વંચાણમાં 'ગાંન' અને તે ઉપરથી ફારસીમાં جان કરીને લખાતો આવેઆછે.) n. Soul, life, vital principle.

مرد=مرد ભા. નાં. દલીલ, સાબીલી, ગવાહી. (ફા૦ گواهی) n. Proof, argument, testimony, evidence

૧-૨

مرد=مرد મર્વ. તે. ૨. શક્યાર્થની નીચાંની. pron. That. 2. A sign of the potential mood.

مرد=مرد વિ. હાંણી પેહચા-ડનારને લગતું, ઘનામીનોને લગતું. a. Pertaining to the injurer, pertaining to the Ghanámino.

૧—૯

ܐܪܥܐ નાં. ધીજ, વસ્તુ.
૨. દોલત, માલમતા. (Chald. ܐܪܥܐ
acquisition, gain. ૬૫, કમાઈ, પ્રા-
પ્તિ, નફા, મીલકત; ܐܪܥܐ to acquire,
to gain ઉપરથી. Samar. ܐܪܥܐ pur-
chase. સોદો, અરિદી. Syr. ܐܪܥܐ to
will, desire ઉપરથી ܐܪܥܐ a thing,
matter. ધીજ, વસ્તુ.) *n.* Thing,
matter. 2. Wealth, property.

ܐܪܥܐ નાં. ગાલેબ, સક-
તિવાન, ફાવી સકનાર. (ܐܪܥܐ, ܐܪܥܐ)
a. That which over-powers or
prevails, powerful.

ܐܪܥܐ નાં. પસંદ
કરવું, બાહલ રાખવું. ૨. ધરમનાં ફર-
માન તરીકે ગણવું, દીનના ફતવા મુજબ
બાહલ રાખવું અને પસંદ કરવું. (અવન
ܐܪܥܐ મોહરે કબુલ કરવું, સ્વીકાર કરવું. આએ

ܐܪܥܐ નો સંશ્લેષ આકાર છે.) ૧. 1.
prefer, to approve. 2. To reckon
as a religious commandment,
to approve as a dictum of reli-
gion, to accept.

ܐܪܥܐ નાં. બાલવાનાં લા-
કડાં, બાલવાની કાઠી. ૨. લાકડું. (Heb.
ܐܪܥܐ a post. સ્તંભ, પાંખ, યામલો.
Chald. ܐܪܥܐ the state of being
burnt, a desert. ܐܪܥܐ to burn.
Syr. ܐܪܥܐ to burn.) *n.* Fuel,
wood intended for burning.
2. Wood.

ܐܪܥܐ નાં. લાક-
ડાંનો સ્તંભ, ઝાડનાં મુલ અને માથાંની
વચેનો ભાગ. (ܐܪܥܐ) *n.* A
column of wood, the stem or
stock of a tree.

૫—૩

ܐܪܥܐ નાં. જવાન, જવાન
પુરુષ. (અવન ܐܪܥܐ, ܐܪܥܐ)
n. A youth, a young person.

ܐܪܥܐ નાં. દેવ, દૈત. ૨.

જાદુગર. (અવન ܐܪܥܐ, ܐܪܥܐ
a demon, a Goblin. ܐܪܥܐ)
n. A Dév, a demon, a fiend, a
monster. 2. A sorcerer.

૬-૬

સુ=સુ દર્શ. સર્વ. તે, પેલું. (Chald. ܣܘܐ, Heb. ܣܘܐ, A. ܣܘܐ) *pron.*
That, not this but the other.

સુ=સુ નાં. સુંડું, સોનું,
સુવર્ણ. (Chald. ܣܘܪܐ Emph. ܣܘܪܐ,
Heb. ܣܘܪ, Syr. ܣܘܪܐ) *n.* Gold.

સુ=સુ કિ. જાણવું,
જાહેર થવું. ૨. જનમવું, પેદા થવું.
૩. બા. નાં. ઉત્પન્ન, જનમ. (અવન ܣܘ
અકલથી પિછાનવું, જાણવું, સંભવજવું.
૨. જનવું, પેદા કરવું, ઉત્પન્ન કરવું. સં
જન. to be born, or produced.)
v. To become known, to be
published. 2. To be born, to
be created. *n.* Birth, origin.

સ=સ સં. સર્વ. જે. (Chald. ܣܘܐ,
Heb. ܣܘܐ, Torgumic ܣܘܐ, Syr. ܣܘ,
who, which.) *relative pron.*
Who, which.

સુ=સુ નાં. મત, અભિપ્રાય,
વિચાર. (Heb. Chald. ܣܘܐ to num-

ber, to appoint. A. ܣܘܐ, Syr.
ܣܘܐ to prepare, invite.) *n.*
Opinion, belief, judgment.

સુ=સુ વિ. કઠિન-
તદાર, સકલીવાન. (ܣܘܐ+ܣܘܐ, Chald.
Samar. ܣܘܐ, Syr. ܣܘܐ to arm ઉપર-
થી ܣܘܐ, ܣܘܐ; arm, ને અવસ્તાનો ܣܘܐ
પ્રત્ય જોડાઈને.) *a.* Strong, powerful.

સુ=સુ અથવા ܣܘܐ
નાં. બંદીખાનું, કેદખાનું. ૨. સંકટ, તં-
ગી. (ܣܘܐ+ܣܘܐ, Syr. ܣܘܐ a collar,
chain. ܣܘܐ ܣܘܐ to bind ને અવન
પ્રત્ય લાગીને) *n.* A prison, a
dungeon. 2. Danger, difficulty,
distress, scarcity, straitened cir-
cumstances, a state of being
confined or circumscribed.

સુ=સુ વિ. જનમ આપ-
નાર. (અવન ܣܘ, સં જન to be born
ઉપરથી, ܣܘ ܣܘ) *a.* He or that
which gives birth.

૧૦-૧૦

સુ=સુ કિ. વિ. ઉલ-
ટથી, ધનિતેજરીથી. ૨. સેતાખીથી.
(ܣܘܐ+ܣܘ નો સંખ્યેય આકાર. અવન
ܣܘ તપવું, બલવું, ગરમ થવું. સં તપ
to heat, or be hot, to burn. ૬૧૦
ܣܘܐ) *ad.* Eagerly, zealously,
anxiously. 2. Speedily, quickly.

સુ=સુ નાં.
સેવટનું બદન, સેવટની કાયા, હેલ્લો દેહ.
જાણવું કે આખેરશના વખતમાં સોસીઓ-
શની મારફતે ફરશોકત થયા પછી ‘સી-
સેતાખેજ’ થસે ઈઆને આખે દુનીઆથી
યુજરેલાં આદમીઓ પાછાં સજીવન થસે
તે વખતે તેઓને અથો અહુરમંજદની ત-

રૂઢી જે કાયા અથવા સરીર મલશે તેહને 'તનપસીત' અથવા 'છેલ્લી કાયા' કરીને કેહેછે. *n.* The final body or constitution, the regenerated body, the bodies which the souls of deceased persons will inhabit at the Resurrection of the dead.

ܐܕܡܐ ܕܥܠܡܐ કિ. વિ. તાહિ, ત્યાં. (Chald. ܐܕܡܐ, ܐܕܡܐ, Heb. ܐܕܡܐ, Sam. ܐܕܡܐ, Syr. ܐܕܡܐ there.) *ad.* There, in that place.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ કિ. સંમતોલ રેહવું, અરાખર રેહવું. (ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ, સં. તુલ્યા, અથવા ત્રાજક. measure by weight, a balance, resemblance, equality. ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ.) *v.* To be poised or balanced, to remain steady.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ વિ. હાંણી પોહંચાડનારી સહમજવાલું, અરાખી કરનારા વીચારવાલું, નીચ બુદ્ધીવાલું. નાં. હાંણી પોહંચાડનારી સહમજ, અરાખ કરનારો વીચાર, નીચ બુદ્ધી. (અવગ ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ, અથવા ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ) *a.* Evil-minded, disposed to do harm, malicious, base-minded. *n.* Evil-mindedness, mean-mindedness, a disposition to do harm.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ કિ. વિ. નાશકારક રીતે, હાંણી પોહંચાડનારી હિલચાલે. (Heb. ܐܘܪܝܬܐ, Chald. ܐܘܪܝܬܐ, Syr. ܐܘܪܝܬܐ to kill, slay. ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ) *ad.* Destructively, in a manner to do harm.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ વિ. પૃથ્વીના રાજા, મીટીના માલિક. આએ એલકાબ ગયોમરદને એટલા સારું આપે-આમાં આવેએછે કે આએ ગેતીને લગતી ખાકી કાયા અથવા અહુરમઝદની તરૂંધી પેહલ્લાં તેહને મલી હતી, અને તેહની પછી મશી, તથા મશ્યાનેનો જનમ થાયો હતો. ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ એ ૪૫૬ પેહલવીમાં વપરાએ-આય તે સેમીટીક ભાષાનાછે, અને તે Chald. ܐܘܪܝܬܐ clay, earth. અને ܐܘܪܝܬܐ a king ની સાથે મળેછે. એ ઉપરથી ફારસીમાં ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ હુવી એઆરત ઉપલા ૪૫૬ના અર્થ તરીકે ગયોમરદને સારું વપરાએલીછે. *a.* The world-king, the lord of the earth, a term applied to Gayomard because he was the first to receive an earthly constitution at the hands of Ahûrmazd.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ નાં. ઈન્દ્રી, ઈન્દ્રય. (આએ ૪૫૬ સં. તુલ્યમાન ને મળેછે, જેનો અર્થ 'તોલ અથવા વજન કરનાર' માપ, હુવો થાએછે, અને તેહની મતલબ ઈન્દ્રયને લગતી આવેછે, કેમકે ઈન્દ્રયો—એ જોવા, સાંભળવા, શુંધવા, ચાખવા અને લાગવાને લગતું તોલ કરવાનું અથવા સહમજ મેલવવાનું હથીઆર અથવા સકતીછે.) *n.* Organ, sense, the senses.

ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ = ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ વિ. અંધારાને માટે અનેલું, બુરાધને વાસ્તે અનેલું, તમી-કીને સારું થાએલું. (ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ, અવગ ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ darkness, ઉપરથી ܐܘܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ) *a.* Formed for darkness, made for evil.

અમલ ܡܡܠܐ = ܡܡܠܐ-ܡܡܠܐ
વિ. સકતીવાન, કઠિન્નત ધરાવનાર, બલ-
વન્ત. (અવ૦ ܡܡ to be able, to have

the power ઉપરથી બનેલા ܡܡܠܐ અને
ܡܡܠܐ ઉપરથી, ܡܡܠܐ ܡܡܠܐ α. Able,
powerful, strong.

—

ܡܡܠܐ = ܡܡܠܐ-ܡܡܠܐ વિ. પાક, શોભું,
નીર્મલ, ચોખું. (Chald. ܡܡܐ, ܡܡܐ to
be clean, pure, ઉપરથી ܡܡܐ pious,
clean. Sam. ܡܡ pure, Syr. ܡܡܐ)
a. Pure, clean, unsullied, free
from dirt or impurity.

ܡܡܠܐ = ܡܡܠܐ-ܡܡܠܐ નાં. ફારી ખા-
નારાં જનવરને લગતી ચાલચલાણ, ધાતકી-
પણું. (ܡܡ + ܡܡ, અવ૦ ܡܡ wild-
beast ને ܡܡ પ્રત્ય અને તેહને. અથવા
ܡܡ to go, to walk, to come;
જોડાધને. ܡܡܐ n. Ferocity,
the disposition of beasts of prey,
cruelty.

ܡܡܠܐ = ܡܡܠܐ-ܡܡܠܐ નાં. જોરાક, ખાંભું.
(આએ ખોલની ઉતપન્તી જણાતી નથી,
પણુ ધારેઆ મેલે એ શબ્દ અવસ્તાના
ܡܡܐ ઉપરથી બનેલા ܡܡ ܡܡ ખોલનો
ફેરવાએલો આકારછે, કેમકે એમાં ૧, ૨,
૩, અને ૪, એ તરણ અપ્પર એક
બીજાથી અવારનવાર વપરાએલાછે અને
તેહમાંથી ܡܡ દરજ, ની સેવે આવેલા ૧, ૨,
નીકલી ગીઓછે. ૩, ની અંદર વપરા-
એલી ૪, જેમ પેહલવી ખોલોમાં વધારા-
ની ૪, આવેછે તેહને લગતીછે. જેમકે
અવ૦ ܡܡ ઉપરથી ܡܡ, ૩૦ ܡܡ.
ܡܡ ઉપરથી ܡܡ, ૩૦ ܡܡ ધત્યાદી.)

n. Food, aliment, nutriment,
meat.

ܡܡ = ܡܡ-ܡܡ ઉપ. અંદર, માં, વચ્ચે,
મધ્યે. ૨. ક્રિ. વિ. નજદીક, પાસે. (આએ
ખોલનો મોકાબલો ડાકટર મારડીન હાઉ-
ગ આસીરીઅન ܡܡ 'in' સાથે કરેછે,
ફરડીન-ડ યુસ્ટી તેહને Aram ܡ સાથે
સરખાવેછે; પણ આએ બંધે વિદ્યાવાન
આએ બાબતમાં હમોને ધણા દુર ગએલા
દેખાએછે. હમારું મત હેવુંછે કે એ ખોલ
સેમીટીક નથી પણ ધરિનીછે, અને તે અવ૦
ܡܡ તથા ܡܡ મધ્ય ઉપરથી તેહનો આ-
ગણો ભાગ ૪ મ, નીકલી જાધને બનેલો-
છે. મધ્ય ખોલ અંદર, માં, એ અર્થે
સંસકરીતમાં વારેધડીએ વપરાએલો મધ્યે
જેમકે નગર મધ્ય શેહરમાં, શેહરની અં-
દર, અને તે ઉપરથી આપણી હાલની ચાલુ
યુજરાતી ભાષામાં 'મધ્યે' ઉપલીજ મતલ-
બસર વપરાએછે. મોટે અવસ્તાના ܡܡ,
અને ܡܡ મધ્ય ઉપરથી પેહલવીમાં ܡܡ
ખોલની ઉતપન્તી થાએલી આપણે માંની-
એતો તેહમાં વાંધા બરેહું નથી.) prep.
In, within, in the midst of,
among, amidst. ad. Near, close,
by the side of.

ܡܡ = ܡܡ-ܡܡ નાં. દરજ, હરએક
બધીને ઉત્પન કરનારી ગેબી સકતી. ૨. યુ-

નાહ, પાપ. વિ. ડગાર કરનાર, ડગનાર, ફરેબ દેનાર. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, 𐬀𐬎𐬭𐬀) *n.* A Darúj, the principle of evil. 2. Sin, wickedness. *a.* a deceiver, one who misleads, a tempter.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 નાં. દરૂન, અથવા અર-શનુમવાલા મોબદો ઇન્દ, અમેશાસ્પન્દો તથા અશો રવાનોની અશનુમન તથા ઇ-આદ કરવા સારૂં અરસમ બાંધીને મોહડી બાજ ઇન્દે, તેહમાં ધઉના આઘાથી બનાવેલી ગોલ આકારની જે નીચાં પાડેલી બુજેલી રાટ્ટી રાખે, તેહને કેહ્યે. ૨. ઇન્દ અમેશાસ્પન્દો તથા અશો રવાનોને સારૂં અરસમ બાંધીને ઇન્દવામાં આવતી બાજ. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, 𐬀𐬎𐬭𐬀) *n.* A darún, round, flat wheaten cakes placed before Mobeds, who have undergone the consecrating ceremony of Bérésma, at the time of invoking the Ijads, the Amés'áspands and the souls of deceased persons. 2. A prayer in praise of the Ijads and Amés'áspands.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 વિ. દરૂને પોતાની અંદર રાખનાર. ૨. યુનેહગાર, પાપી. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, 𐬀𐬎𐬭𐬀) *a.* He who or that which keeps the Darújs or evil spirits within him. 2. A sinner, a wicked person.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 નાં. હાડ વૈદ, હાડ વર્ધિ, બાગેલાં હાડ અથવા શરીરના ઉતરેલા સંધાને દરૂત કરનારો

હકીમ. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀) *n.* A surgeon, a bone-setter.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 નાં. દસ્ટુર, ધરમચુર, દીનનો ફતવો આપનાર, ધરમી બનાવનાર, ધરમની મારફતે શુધારનાર. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, 𐬔𐬀𐬭𐬀) (માણસને) શુધરે-લું કરનાર, (આવતી દુનીયાં વીશે) દેખતું બનાવનાર. 𐬔𐬀𐬭𐬀 *n.* A Dastúr, a religious teacher, one who expounds religious doctrines, one who renders religious, one who reforms by means of religion.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 વિ. જમણું. નાં. જમણી તરફ, જમણી બોરડુ, જમણી કોશન. (અવં 𐬔𐬀𐬭𐬀, સંઁ દક્ષિણ, the right side.) *a.* On the right. *n.* on the right side, towards the right.

𐬔𐬀𐬭𐬀=𐬔𐬀𐬭𐬀 વિ. દશ, ૧૦. (આખે શબ્દને હમોએ 𐬔𐬀 કરીને વચ્ચેએ, તે અવં 𐬔𐬀, સંઁ દશન ઉપરથી બનેલા પેહલથી ૧, ૨, ૩ તથા ૧૦ નો સંકેત આપેલો અથવા મુખેસર આકાર ગણીને વચ્ચેએ. જે આખે શબ્દના આકારને સેમીટીક ગણીએતો તે હીબરૂ અથવા અરબી : 𐬔𐬀 ને અર્થમાં મળે, પણ આકારમાં જરા દુર ભળે.) *a.* Ten.

𐬔𐬀 અથવા 𐬔𐬀=𐬔𐬀 વિ. પાક, અશો. ૨. નેક, ભલું, પુખ્તિવંતું. (અવં 𐬔𐬀, પાક, સારૂં. એથી ઉલટું સંઁ દેહન, a bad man, one of evil dispositions.) *a.* Pure, holy. 2.

Good, virtuous, possessed of excellence.

— ૭ — = — ૭ — ભા. ની. અપશેષ, આપ. (અવન — ૭ —, ફાંશ — ૭ —) n. A gift, a present, a largess, that which is given.

— ૭ — = — ૭ — ની. ઇનસાફ, મુનસી, ન્યાય. (— ૭ —, અવન — ૭ — અને — ૭ — ઇનસાફ કરનાર, ઉપરથી, ફાંશ — ૭ —) n. Justice, the weighing of facts or evidence with a view to pronounce an opinion or judgment.

— ૭ — = — ૭ — વિ. ધારાને આધીન, ઇનસાફના તાબેદાર. (અવન — ૭ — ઇનસાફ, અને — ૭ — તાબેદાર, ઉપરથી ફાંશ — ૭ —) α. One obedient to the law or to justice.

— ૭ — = — ૭ — વિ. ક્રમેદાસર, વાજબી, પ્રમાણિક અનેલું. ૨. ક્રમેદાસર ચલાવનાર, પ્રમાણિક રાખનાર. (— ૭ —, Chald. — ૭ — right, as law.) α. Lawful, just, honest, conscientious. 2. One who teaches to act lawfully, one who or that which keeps honest.

— ૭ — = — ૭ — વિ. ઇનનો તાબેદાર, ઇનદાર, ઇનના હુકમ મુજબ ચાલનાર. (— ૭ —, ફાંશ — ૭ —, અવન — ૭ —) α. One who obeys the precepts of his religion, a religious person.

— ૭ — = — ૭ — અથવા — ૭ — ની. દોશબ, જહાનમ, નરક. (અવન — ૭ — અથવા — ૭ —, પાંશ — ૭ —, ફાંશ — ૭ —) n. Hell, the infernal world.

— ૭ — = — ૭ — ની. પ્યાર, પેઆર, મોહબત. (— ૭ —, અવન — ૭ — પેઆર, મોહબત, અને — ૭ — આસાએશ; ઉપરથી. — ૭ — ઇઆને આસાએશને લગતી પસંદગી, શુષને લગતો પ્યાર. ફાંશ — ૭ —) n. Love, affection.

— ૭ — = — ૭ — ની. બુરી ચાલચલણ, ખરાબ રીતભાંત. (અવન — ૭ —) n. Evil conduct, evil ways.

— ૭ — = — ૭ — વિ. બુરા હિસ્સાવાલું, બુરા બદલાવાલું. (અવન — ૭ — ને Heb. — ૭ — to divide. અથવા — ૭ — to bear fruit. — ૭ — to burst forth, flourish.) α. One whose portion or share is evil, one possessed of an evil portion or share, one whose reward is evil, one who requites with evil.

— ૭ — = — ૭ — વિ. ખરાબ રીતે વાપરનાર, નહારી રીતથી ચલાવનાર. (અવન — ૭ — ઉપરથી.) α. One who or that which misuses, one who causes to walk in evil ways.

— ૭ — = — ૭ — ની. બુરી આમેયત, ખરાબ આવક. (અવન — ૭ —, ફાંશ — ૭ —)

n. Evil income, an income of evil, bad earnings.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. બીજાં અં-
દાંમને લગતું. (𐎠𐎡𐎢𐎣, અવન 𐎠𐎡𐎢𐎣
+ 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપરથી.) a. Relating to
the other or second body, relat-
ing to the body which the soul
will inhabit in the other world.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ની. દેવ, દૈત્ય. (𐎠𐎡 અથવા
𐎠𐎡 નો સંબંધેષ આકાર. અવન 𐎠𐎡𐎢𐎣,
ફાંલો 𐎠𐎡) n. A Déva, an evil
spirit, a monster.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 દર્શ. સર્વ. આએ, એ.
(pron. demonstr. Chald. 𐎠𐎡
compounded of 𐎠𐎡=𐎠𐎡, and 𐎠𐎡,
m. (def. 𐎠𐎡) 𐎠𐎡 f. this. Heb. 𐎠𐎡
this, that; Samar. 𐎠𐎡, A. 𐎠𐎡, f.
𐎠𐎡 this.) pron. This; that
which is near in time or place.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 બા. ની. કગાઈ,
ફરેયા, કગ વદયા. (𐎠𐎡+𐎠𐎡, અન 𐎠𐎡
to chest, to deceive. 𐎠𐎡 𐎠𐎡𐎢𐎣,
ફાંલો 𐎠𐎡) n. Deceitfulness,

wiliness; the art of deceiving,
deceit.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. દેવ-
પરસ્ત, દેવને માનનાર, દેવનો તાબેદાર.
(𐎠𐎡+𐎠𐎡, અવન 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપર-
થી.) a. A worshipper of Dévas,
a believer in Dévas, a servant
of Dévas.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ની. ઝાડ, વૃક્ષ,
દરખત. (ફાંલો 𐎠𐎡, સંઘ વૃક્ષ, a
tree. વૃક્ષક a small tree.) n. A
tree.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ની. હિલ,
હિલ, હેલ, અંતઃકરણ, હૃદય, મન. (અવન
𐎠𐎡𐎢𐎣, ફાંલો 𐎠𐎡, સંઘ હૃદય, heart.)
n. The heart, the conscience,
the mind.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ની.
જોહાકી હિલ, અથવા ધાતકી હેલ. ૨. કઠ-
રપણું. (અવન 𐎠𐎡𐎢𐎣 અને 𐎠𐎡 ઉપર-
થી, ફાંલો 𐎠𐎡) n. A heart
like Zohak's, a cruel heart.
2. cruelty.

1-1

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 કિ. આગ. ૨-૧ જો,
નજર કર. (𐎠𐎡𐎢𐎣 જોવું, નજર કરવી.
ઉપરથી Chald. 𐎠𐎡 to be marked,
signed. Arab. 𐎠𐎡 to perceive,
observe, know, understand. 𐎠𐎡,
to be perceived, to be known, to
be recognised. Heb. Hiph. 𐎠𐎡
to recognise, to know, to under-

stand, to see. Samar. 𐎠𐎡 to know,
recognise.) v. Look you, see
thou or you, do you observe,
observe you.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. નહી પસંદ
કરનાર, નાપસંદ રાખનાર. (કિ. વિ.
𐎠𐎡+𐎠𐎡, અવન 𐎠𐎡 not, 𐎠𐎡 to choose.
ઉપરથી 𐎠𐎡 𐎠𐎡, ફાંલો 𐎠𐎡) a.

One who disapproves, one who dislikes.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ વિ. ચોકસાઈ સાથનું. કિ. વિ. ચોકસાઈ સાથે, ખબર-દારી સાથે. (Chald. ܐܪܥܐ ઉપરથી ܐܪܥ, અને તેહને અવગ પ્રત્ય ܐܪܥܐ ઉપરથી અને-લો ܐܪ, પ્રત્ય ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ.) *a.* Careful, watchful, vigilant, circumspect. *ad.* carefully, vigilantly, watchfully.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ કિ. જાલવું. સંભાલી રાખવું, સાચવવું. (Chald. ܐܪܥ to keep, to watch, to look attentively at a thing, to look at, to observe, to guard. Heb. ܐܪ, Syr. نظر, A. نظر and نظر) *v.* To preserve, to keep with care.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ વિ. પડભથ્થ થાએલું, પડેલું, ઘૂટી પડેલું. (ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ to fall ઉપરથી. Chald. ܐܪܥ to fall, to fall down, to precipitate, to fall down in ruins, Heb. Samar. ܐܪ, Syr. نَقَلَ) *a.* That which is deposed, that which is fallen, that which has tumbled down.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ વિ. ܐܪܥ આપનાર, રેનક આપનાર, સીનગાર આપનાર. (ܐܪܥ ને ܐ, પ્રત્ય લાગીને Chald. ܐܪܥ to irradiate, to illuminate, to shine upon.) *a.* That which beautifies, that which adorns, that which gives elegance.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ નાં. સંબંધ, લાગણી, મેલાપ. (ܐܪܥ + ܐ Chald. ܐܪ to lay hold of, to seize. Heb. ܐܪ to reach, to meet, to possess. Heb. ܐܪ). *n.* Relation, contact.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ કિ. ઘૂટવું, કપાવું. ૨. કાપવું, વેતરવું, તોડવું. (Chald. ܐܪ to cut off, to oppress. Heb. ܐܪ) *v.* To be broken or torn, to be cut. 2. To cut, to break.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ નાં. દિલ, દેલ. (આએ શબ્દની ઉત્પત્તિ ચોકસ રીતે જણાતી નથી, પણ જો ܐ નાફ, અને ܐ રન, મલીને ܐ ܐ ને બદલે આએ બોલ ܐ થયો હોએતો તેહની મોરોદી માએની 'દિલ' ની યાઈ સંકે.) *n.* The heart.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ વિ. તરફવાલું, તરફિતવાલું, મોરફવાલું. (ܐܪ + ܐ, અવગ ܐ ܐ ને ܐ પ્રત્ય લાગીને ܐ નેમ term, boundary, limit.) *a.* Of the side of, being on the side of, partisan.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ નાં. ઉપાય, ઇલાજ, ઉપચાર. ૨. કિરીઆ. *n.* A remedy, a means, a measure. 2. A ceremony, an observance.

ܐܪܥܐ ܕܥܝܢܐ વિ. ઉપાયે જાણનાર, ઇલાજને પીછાંણનાર. (ܐ + ܐ) *a.* One who knows a remedy, one who finds out the means.

—**પાગા**=**પાગા** નાં. હીનપસ્તી, પરત દરજ્જો, નીચાઈ. ૨. નીચાંણુ, હેકાંણુ. ૩. કિ. ઉંચું વલણું, હેકે પડણું. (પાગા ને પ્રત્ય લાગીને; અવગામી, ફાગા) *n.* Disgrace, degradation, the state of being low. 2. Low ground, ground on a lower level. *v.* To turn upside down, to fall down.

—**પાગા**=**પાગા** વિ. ધીકાર પામેણું, ધીકારાએણું, તુચકાર પામેણું, હલકું પડેણું. (ફાગા) *a.* Despised, that which is looked upon with contempt, that which is scorn-

ed, that which has fallen in estimation.

—**પાગા**=**પાગા** બા. નાં. કમલાટ, (નુરનો) ઘટારો, જાંક, જાંખ. (પાગા) ને બા. નાં. પ્રત્ય પાગાને અવગામી to take off, to lessen, to decrease) *n.* Dimness, diminution of lustre, darkness.

—**પાગા**=**પાગા** બા. નાં. ચોરી છુપાઈ. (પાગા, અવગામી, ચંચલું to cover ઉપરથી & ચો વર્ગ પાગા to surpas. ફાગા) *n.* Concealment, stealth, clandestine action or practice.

૭—૭

—**પાગા** કિ. વિ. સ. ૪૬-સંત. ૫ તરીકે, મીસાલે, પરમાણે. (એ શબ્દ આએ જગ્યાએ પાગા ને અદલે લખાંણમાં વપરાએ-લોછે.) *ad.* Accordingly, in this manner, in this wise.

—**પાગા**=**પાગા** નાં. ઘાત, હાંણી, પીડા. ૨. ઇજા, દુઃખ, રંજ. (અવગામી, ફાગા) *n.* Danger, impending calamity, harm. 2. Pain, difficulty, hardship.

—**પાગા**=**પાગા** વિ. ઘાતને તોડનાર, દુઃખને ટાલનાર. (પાગા + પાગા, અવગામી + પાગા to slay.) *a.* That which removes danger, that which averts a calamity.

—**પાગા**=**પાગા** વિ. ઇજા પામેણું, હેરાંન થાએણું, નોકસાંન પામેણું. ૨. લાત પામેણું, પેજર પામેણું. (પાગા, અવગામી a foot, અને ફાગા ઉપરથી.) *a.* That which is hurt, that which has suffered hardship or loss. 2. That which is kicked.

—**પાગા**=**પાગા** નાં. શરૂઆત, ચલણુ, આરંભ. (Chald. પાગા to open, let loose, begin. Heb. פתח, Syr. فطح, Arab. فتح ઉપરથી.) *n.* A beginning, a commencement.

—**પાગા**=**પાગા** કિ. પડણું, ઉતરણું. ૨. પ્ર. કિ. પડણું. (બા. નાં. પાગા ને સામાન્ય રૂપનો પ્રત્ય પાગાને અવગામી, ચંચલું to fall,

to descend. ઉપરથી.) *v.* To fall, to descend. 2. *v.* To cause to fall, to bring down.

ખાણવું = ખાણવું નાં. ખાવા-
નું વાસણું, વાસણું, પાત્ર. (ખાણવું નો
સંબંધ આકાર, અવન **ખાણવું-ખાણવું**
ઉપરથી.) *n.* Utensils, cooking and
eating vessels.

ખાણવું = ખાણવું વિ. રક્ષણ કરનાર,
સંભાલ કરનાર, પાચેદાર રાખનાર, ટેકવી
રાખનાર. (ખાણવું નો સંબંધ આકાર,
અવન **ખ**, સં પા to preserve, ને
ખાણવું પ્રત્ય લાગીને.) *a.* A protector,
one who takes care, a preserver,
one who causes to endure.

ખાણવું = ખાણવું અ. **ખાણવું**
વિ. પડેલું, ઉતરેલું. (ખાણવું ઉપરથી.
અવન **ખ** to fall ઉપરથી.) *a.* Fall-
en, that which has come down.

ખાણવું = ખાણવું વિ. કુનને
લગતું, સંકરને મારગે આવનારું. (ખાણવું
ખાણવું) *a.* Relating to the anus or
posteriors.

ખાણવું = ખાણવું નાં. બલ,
ક્રિયા, શક્તિ. *n.* Strength, power.

ખાણવું = ખાણવું નાં. સંબંધ,
મેલાપ. ક્રિ. લાગવું, અથડવું, મલવું.
(અવન **ખાણવું + ખાણવું** ઉપરથી અને લાગવું
ખાણવું ફેરવાયેલા આકાર **ખાણવું** ને **ખ**
પ્રત્ય લાગીને) *n.* Relation, contact.
v. To touch, to strike against.

ખાણવું = ખાણવું વિ. ઉદિઓ-
ગી, ઉદિઓગવાયું. (ઉપ. **ખાણવું + ખાણવું**,

અવન **ખાણવું + ખાણવું** to grow, to
increase ઉપરથી **ખાણવું** growth,
increase. ને ભા. નાં. પ્રત્ય **ખ** લાગીને.)
a. Industrious, constantly given
to business.

ખાણવું = ખાણવું નાં. પતેત,
પસ્તાવો, પશ્ચાતાપ અથવા યુનાહ થવા વી-
થેની દેલગીરી. ક્રિ. પસ્તાવો કરવો, પસ્તા-
વું, પશ્ચાતાપ કરવી, યુનાહ થવા વીથેની
દેલગીરી અતજાવવી. (અવન **ખાણવું**,
પાં **ખાણવું**, ફાં **ખાણવું**, **ખાણવું** *n.*
Repentence, contrition for com-
mitted sin. *v.* To repent, to
feel sorry for committed sin.

ખાણવું = ખાણવું નાં. પોશાક,
સેવાસ, પેહરવાસ. (અવન **ખાણવું + ખાણવું**,
સં મુચ to set free, ઉપરથી અને **ખાણવું**
નાં.) *n.* Dress, vestments.

ખાણવું = ખાણવું નાં. સ્પર્શોદ્રિય, લાગવાની મંદ્રિ—સંકતી,
લાગણી. (અવન **ખાણવું** ઉપરથી **ખાણવું** અને
ખાણવું, Chald. **ખાણવું** to touch, Arab.
ખાણવું touch. **ખાણવું** sense of
feeling. પેહરવાસ નો ધમિલો **ખાણવું**
ઉપરથી કંઈક લખાણના ફેરફારથી અને-
લોલો.) *n.* The sense of touch or
feeling.

ખાણવું = ખાણવું ક્રિ. મલવું,
મેલવી દેવું, મોડવું. (ખાણવું + **ખાણવું**,
અવન **ખાણવું + ખાણવું** (ખાણવું) નું **ખાણવું** ક્રિ.)
ઉપરથી ફાં **ખાણવું** *v.* To meet,
to mix, to join.

ખાણવું = ખાણવું ભા. નાં. છુટકારો, છુટક,
છુટકો. (Heb. **ખાણવું** to separate, to

loosen; transf. to redeem, to release by purchase (from bondage), to liberate.) *n.* Liberation, deliverance, release, emancipation.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. સંબંધવાલું, મલતું, સંબંધ ધરાવનાર. (અવ૦ 𐎠𐎡𐎢𐎣 + 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપરથી.) *a.* Related, similar, that has relation.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. ભા. નાં. સંબંધ, મેલાપ. (𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣 ક્રિ. 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપરથી, ભા. નાં. પ્રત્ય 𐎠 લાગીને. 𐎠𐎡𐎢𐎣 *n.* Relation, a meeting or touching.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. ભમતું, ઉડતું. ૨. ઉલટવાન. (અવ૦ 𐎠𐎡𐎢𐎣 wing, પાંખ. ઉપરથી, 𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપરથી.) *a.* Flying about, wandering. 2. Full of eagerness.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 નાં. વલગણુ, ચોહટ. ૨. મમત, છદ, યોહસ. (𐎠𐎡𐎢𐎣 મમતી, ને ભા. નાં. પ્રત્ય 𐎠 લાગીને Chald. 𐎠𐎡𐎢𐎣 to cleave.) *n.* A grasp, a seizing with force, a cleaving. 2. Obstinacy, stubbornness, pertinacity.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. અપ્પશનાર, આપનાર. ૨. રહ્યેત, પરજા. (Chald. 𐎠𐎡𐎢𐎣 to divide, Arab. 𐎠𐎡𐎢𐎣, Heb. Samar. 𐎠𐎡𐎢𐎣, Syr. 𐎠𐎡𐎢𐎣, તથા Chald. 𐎠𐎡𐎢𐎣 a family-division, a kindred, of a tribe. ઉપરથી.) *a.* One who bestows, one who gives. 2. The people, subjects.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉપ. પ્રમાણે, મુજબ, પેઠે, તરીકે, રીતે. ૨. ઉપર, ઉપરથી. ૩. લીધે, વારતે, સાથે, ને. ૪. માં, અંદર, અંદરથી. ૫. (તરીકે વીભક્તી) એ, કરી. ૬. થી. ૭. પાસેથી, કણેથી. ૮. મારફતે. ૯. તું, લગતું. ૧૦. સાથે. (અવ૦ 𐎠𐎡𐎢𐎣, સં. ઉપ, પાં 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣) *prep.* Accordingly, like, in the way or manner. 2. From. 3. Owing to, for, to. 4. In, from within. 5. (third case.) By means of. 6. With. 7. From. 8. Through, by means of. 9. Of, relating to. 10. With, together with.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 ક્રિ. ધર-જવું, બનવું. ૨. ક્રિ. વિ. ધરતી રીતે, વાળનીપણીથી. (ઉપ૦ 𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣 અને અવ૦ 𐎠𐎡𐎢𐎣 to give, to render, to exist; સં. શક to be able. 𐎠𐎡𐎢𐎣 ساختن *v.* To be created, to be made. *ad.* Duly, properly, justly.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. પદશિતું ચલણુ પાડનાર, ધાર—આકાર—ધરમ બનાવનાર. (𐎠𐎡𐎢𐎣 + 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣 ઉત્પન્નતી સેમીટીક ભાષાના મુદ ઉપરથી થાએલી ગણીએતો તે Heb. 𐎠𐎡𐎢𐎣 to form, to shape ને, અને Syr. 𐎠𐎡𐎢𐎣, 𐎠𐎡𐎢𐎣 to be a potter ને મળે છે, પણ આએ છેલ્લો સંબંધ ઘણો દુર જાયે છે.) *a.* One who makes coins, a fashioner, one who gives shape or form.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 નાં. પરહેજ, દુરી, વિ. પરહેજ કરનાર, દુરી રાખનાર

દુર રહેનાર. *n.* The state of being distant, abstention. *a.* One who abstains or keeps aloof.

અલગીપણ = અલગીપણ

બા. નાં. પરહેજ, દુરી. કિ. પરહેજ કરવી, દુર રહેવું. (અલગ + પણ, અવન + પણ અથવા અલગી, સં. સૂજ; to leave, to quit. 2. To be left or abandoned. ફાં پرہیزش અથવા پرہیزی) *n.* Distantness, the state of being aloof, abstention. *v.* To abstain, to remain aloof.

અલગીપણ = અલગીપણ

વિ. દુર રહેવાજોગ, પરહેજ કરવાજોગ. *a.* Fit to keep aloof from, fit to abstain from.

અલગીપણ = અલગીપણ વિ. દુર

રહેનાર, પરહેજ કરનાર, દુરી રાખનાર. (અલગ + પણ નો સંશ્લેષ આકાર.) *a.* One who keeps at a distance, one who abstains.

અણપણ = અણપણ બા.નાં. પાકી, પવીતરાઈ, પરહેજગારી. (સં. પૂ, to purify, to cleanse. ફાં پاکي) *n.* Purity, holiness, cleanliness.

અણપણ = અણપણ કિ.

અટકાવું, પાછું રાખવું. ૨. અટકવું, પાછું રહેવું. (અણ પાછું, સાંચું, + પણ ચાલવું, ને મસ્દરનો પ્રત્યેક જોડાઈને અવન + પણ to go, to walk, ઉપરથી અનેલા *present part.* પા, ફાં چال નો સંશ્લેષ પાં going, walking.) *v.* To prevent, to keep back. 2. To stop moving, to remain in check.

અણપણ = અણપણ વિ. પાછું રહેનાર, અટકનાર. (અવન + પણ, સં. પ્રતિ back ઉપરથી.) *a.* One who keeps back, one who stops.

અણપણ = અણપણ વિ. પાચેદાર રાખનાર, ટેકવી રાખનાર, સંભાલનાર. (અવન *pass. partic.* અણ સંભાલેલું, અણ રાખનાર, ધા. અ, સં. પા, to protect or preserve અને અણ, સં. ધૃજ્ to have or hold ઉપરથી. ફાં ادايدار) *a.* One who keeps firm, one who supports, one who takes care or protects.

અણપણ = અણપણ નાં.

પાક કીરીઆ, પવીતર કાંમ. ૨. પાક વસ્તુ, પવીતર ચીજ અથવા પાંણીએ ધોએલી વસ્તુ. (અવન નાં, સં. પવ to mature by cooking or ripening ઉપરથી *pass. partic.* અણપણ નું અણ અને અ water ઉપરથી અ અને તેહને સંબંધ બતાવનારી અ અથવા અ નો પ્રત્ય જોડાઈને અણપણ થયું છે.) *n.* A sacred ceremony, a holy work. 2. A sacred thing, a thing washed with water.

અણપણ = અણપણ

વિ. પાંણીએ કરી ધોનાર, પાક કરનાર. *a.* One who washes with water, one who purifies.

જેણ = જેણ વિ. ચાલુ, હજે

શનું. ૨. પાચેદાર, કાચેમ. ૩. સમય, તમામ. *a.* Current, perpetual. 2. Durable, lasting. 3. All, the whole, entire.

જાલુપ = જાલુપ વિ. દુર કરનાર, છુટું પાડનાર, જુદુ કરનાર. (Heb. **נָפַד** to separate, to loosen, transf. to redeem ઉપરથી.) *a.* One who puts at a distance or separates.

જાલુપ = જાલુપ અથવા **જાલુપ** નાં. રોશુક, જ્ય. (Heb. **נָפַד** to glorify, to decorate.) *n.* Beauty, elegance.

જાલુપ = જાલુપ વિ. પુરાણી દીન, કદીમ મજહબ, જુનો ધરમ. (પ્રાચીન, અવન **પ્રાચીન** first, before. **પ્રાચીન** religion ઉપરથી. **પ્રાચીન** *a.* Ancient religion, old faith.

જાલુપ = જાલુપ નાં. જુધાપો, જર્ણી, બીરી. (**પ્રાચીન** *n.* Old age.

જાલુપ = જાલુપ વિ. સુખવાલુ, સુખી, સુખી અવસ્થાવાલુ. (અવન **જાલુપ** ful, filled **જાલુપ** અથવા **જાલુપ** rejoicer ઉપરથી.) *a.* Happy.

જાલુપ = જાલુપ અથવા **જાલુપ** વિ. પુષ્કલ, ઘણું, વધારે. (**જાલુપ** *a.* Much, abundant, more.

જાલુપ = જાલુપ વિ. ઘણી સીખામણ આપનાર, ઘણી નસીહત કરનાર. (**જાલુપ** *a.* One who gives much admonition.

જાલુપ = જાલુપ નાં. પસતાવો, પશ્ચાતાપ. (**જાલુપ** *n.* to adore.

to worship.) *n.* Repentance, contrition, regret.

જાલુપ = જાલુપ અથવા **જાલુપ** નાં. પેગાંમ, સંવેસો, ચારવણી. ૨. વસીલો, (મેની વચે) સંવેસો પોંદ્યાડનાર. (**જાલુપ** નો સંખેપ આકાર.) *n.* A message, a communication, the act of moving in a matter. 2. A mediator, one who brings a message, a messenger.

જાલુપ = જાલુપ નાં. પેગાંમ લાવનાર, સંવેસો પોંદ્યાડનાર, કાસદ, દૂત, જાસદ, હલકારો. (**જાલુપ** *n.* A messenger, one who brings tidings, a herald, a courier.

જાલુપ = જાલુપ વિ. મેહનત કરનાર, જેહમત એચનાર, મેહનત. (અવન **જાલુપ** foot, leg; **જાલુપ** *n.* to go, to move ઉપરથી. **જાલુપ** અલાવનાર. તે ઉપરથી **જાલુપ** નો અર્થ 'પગને હીલચાલ કરાવનાર' એટલે 'મેહનત' અથવા 'ઉદ્યોગી.') *a.* A painstaking person, a laborious worker.

જાલુપ = જાલુપ વિ. ઉલટું બતાવનાર, ફેરફાર દેખાડનાર, આડું જણાવનાર. (**જાલુપ** *a.* One who misrepresents, one who gives a false account, a misrepresenter.

અણ=અણ બા. નાં. બેરેહમી, સખ દીલી. *n.* Mercilessness, hard-heartedness.

અણમણ=અણ-મણ નાં. પેશવા, આગેવાન, પેહલો દરજ્જો ધરાવનાર, દસતુર, સરદાર. (અવં અણમણ master, મણ to protect, to shelter ઉપરથી. ફાં پيشوا) *n.* A leader, one holding the first rank, a Dastúr, a chief.

અણમણ=અણ-મણ નાં. દીનનો આગેવાન, દીનનો પેસેવા. ૨. આ-

ગલો ધરમ, આગલી દીન. વિ. આગલા ધરમવાલો, આગલી દીનવાલો. ૨. દીનને પરથમ કબુલ કરનાર, પહેલો દીનને માંનમાર. (અવં અણમણ ફાં પيشوا ઉપરથી. પેં અણમણ નું મંચેપ.) *n.* A religious leader, a head-priest. 2. The former or old religion. *a.* One professing the old religion, a believer in a former religion. 2. The first professor of a religion, the first believer in a religion.

૭—૭

અણમણ=અણ-મણ નાં. ૩૬, ફરહર, આત્મા. ૨. આદમીનાં બદનમાં રહેનારી પાંચ ગેબી સક્તીઓ મહેની એક સક્તીનું નામ છે, કે જે સક્તી રવાનગી સાથે સંબંધ ધરાવનાર, અને તેહને આવતી કુનીઆને લગતી સહમજ આપનાર છે. ૩. હસ્તીને જલવનારી મીનોઈ સક્તી. (અવં અણમણ ઉપરથી, ફાં فرهر) *n.* Soul, spirit, Farohar. 2. One of the five invisible powers residing in the human body, which has relation to the soul and which furnishes to it knowledge regarding the next world. 3. The invisible power that protects existence or life.

અણમણ=અણ-મણ બા. નાં. આતશનો નાશ, ખરાબી. કિ. આતશનું જુગલું, આતશ હોલવાઈ જવો. (અવં મણ, મંં મુ to go, to move ઉપરથી,

પરોજ અણમણ to extinguish.) *n.* The destruction of fire. *v.* The extinguishment of fire, the going out of fire.

અણમણ=અણ-મણ નાં. કિ. વધારવું, વધારો કરવો. (અવં અણમણ to advance, to further ઉપરથી મણ અને તેહનું causale. અણમણ to increase ઉપરથી અણમણ, ફાં فراخينيدن) *v.* To increase, to add to, to further.

અણમણ=અણ-મણ નાં. અફરાસીઆબ, આએ નાંમ તુરકસ્તાનના પાદશાહ અફરાસીઆબનું છે, અને તે પાદશાહ ફરેદુનના વચલા બેટા તુરનો નબી-રો હતો. (અવં અણમણ, ફાં افراسياب) *n.* Afrásiáb, the name of a king of Turkestan, who was grandson of the second son of king Farédún.

અગ્ર=અગ્ર વિ. અગ્રશેષને લગતું, સંખ્યાવતને લગતું. નાં. કુનપી ટોલાને લગતી પ્રમાણિક અને મોહટાં દીલને લગતી સહમજ. (ગ્ર) ને વિ. પ્રત્ય = લાગીને અવન **અગ્ર**, સંઠ ભાગ, share, portion. **અગ્ર** to distribute ઉપરથી. સંઠ મજ to give. ફાં બૈ અથવા બૈ) *a.* That which has reference to gifts or generosity. *n.* A knowledge of the conscientiousness and large heartedness pertaining to the agricultural class.

અગ્ર=અગ્ર નાં. હકીમ, વૈદ, ડાક્ટર. (અવન **અગ્ર** નિરોગી કરનાર, દુઃખને દાલનાર, ઉપરથી. ફાં **અગ્ર**, **અગ્ર**) *n.* A physician, a doctor.

અગ્ર=અગ્ર બા. નાં. હકીમ, તબીબત, વૈદ. *n.* The art and science of medicine, the practice of medicine.

અગ્ર=અગ્ર વિ. આગ્રને તોડવાની મદદ કરનાર, દુઃખ દાલવામાં સહિતા આપનાર. *a.* One who assists in curing disease, one who helps in removing pain.

અગ્ર=અગ્ર ફિ. વિ. કાએદાસર, કાનુન પરમાણે, અદાબસ્તની રીતે, ધારા પરમાણે. (ગ્ર) + **અગ્ર**, અવન **અગ્ર** fetter, chain અને **અગ્ર** low, rule, ઉપરથી) *ad.* According to rule, customary, regular.

અગ્ર=અગ્ર ફિ. વિ. નહી, સેવાએ, વગર. (Chald. **અગ્ર**, **અગ્ર** not, non, **અગ્ર** without, outward. Heb. **અગ્ર**, અથવા **અગ્ર** without, un——, less——: A. **અગ્ર**, Syr. **અગ્ર** ઉ. અ. પણ, તોએપણ, બલકે. (Chald. **અગ્ર** nevertheless. Aram. **અગ્ર** but, however.) Heb. Farg. **અગ્ર** assuring; truly, certainly.) (વિ. દુર, વેગલું, ગુદું. (Chald. Samar. **અગ્ર** foreign.) વિપરિત, ઉલટું, વિરુદ્ધ. (Syr. **અગ્ર** against.) પાછું. (Heb. **અગ્ર** which expresses behind, as keeping back.) ફિ. વિ. તદન, ચુતલક. વિ. અરોઅર, માફક. ઉપ. કરી, થી, માં, તરફ, ગમ, સાથે, ઉપર. (Chald. **અગ્ર** અથવા **અગ્ર** on, in, by, at, with.) *ad.* Without, except, unless, no. *conj.* But, nevertheless, however. *a.* Distant, apart, separate. Back. *ad.* Entirely, wholly. *a.* Proper, suitable. *prep.* By means of, owing to, in, towards, in the direction of, with.

અગ્ર=અગ્ર જોકે, જો કશું, બલકે. (ગ્ર) + **અગ્ર** Though, if, however.

અગ્ર=અગ્ર વિ. વધારે દુર, ઘણું એહવાએડું. (ગ્ર) ને તુલનાકોટીને પ્રત્ય **અગ્ર** જોડાઈને.) *a.* More distant, greatly separate.

ܐܢܝܐ = **ܐܢܝܐ** બા. ની. સ્વચ્છ, પવિત્ર-
ગ્રાહ, ચોખ્ખાઈ, પાકી. (Chald. ܐܢܝܐ to
be pure, clear. Chald-Samar.
ܐܢܝܐ to be pure; ܐܢܝܐ pure, innocent.
Syr. ܐܢܝܐ pure, simple.) *n.* Clean-
liness, purity.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** ની. ધુર-
કસ્તાંનના પાદશાહ અરજાસ્પના એક સપે-
દસાહારનું નામ છે, જેણે આપણા અશો
પેગમબર જરથુશ્ત અને ખીજા પરહેજ-
ગાર લોકોને મારી નાંખ્યા હતા. *n.* The
name of one of the generals of
king Arjâsp, who slew Zartos't
and other holy men.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** કિ. વિ.
બાઈ તરીકે, બાઈચારાથી. (ܐܪܝܐ + ܐ,
અવન ܐܪܝܐ, સં. ܐܪܝܐ a brother,
ફ્રા. ܐܪܝܐ *ad.* As a brother, in
a brotherly manner.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** ની. યુનાદ,
પાપ, અનીતી. (ܐܪܝܐ + ܐ, અવન ܐܪܝܐ
carrier, ܐܪܝܐ tormenting, ઉપ-
રથી. અવન ܐܪܝܐ to torment. સં.
ܐܪܝܐ to kill, to hurt, or injure.)
n. Sin, moral evil, immorality.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** બા. ની.
દીપક, જહલકાર, ચલક. (ܐܪܝܐ + ܐ,
અવન ܐܪܝܐ to beam, સં. ܐܪܝܐ to
shine. ફ્રા. ܐܪܝܐ *n.* Brightness,
sheen, glitter.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** અથવા **ܐܪܝܐ**
ની. રાશની, આતશની જોત, તેજ.
(Chald. ܐܪܝܐ to shine, hence to be

white. Syr. ܐܪܝܐ, Arab. ܐܪܝܐ, Heb.
ܐܪܝܐ અથવા ܐܪܝܐ to glow, to burn.
Chald. ܐܪܝܐ pure, clear. Arab. ܐܪܝܐ
n. Light, sheen, brightness.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** વિ. ઉત્પન્ન થ-
નાર, પેદા થનાર. (ܐܪܝܐ ને ܐ પ્રત્ય જો-
ડાઈને. Chald. Heb. ܐܪܝܐ to create,
to produce. Arab. ܐܪܝܐ; ܐܪܝܐ to be
created, to arise, to be born.)
a. One who is or is to be born
or created.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** બા. ની. ઉત્પન્નતી,
પેદાએય. (ܐܪܝܐ, ܐܪܝܐ ને ܐ પ્રત્ય લા-
ગીને.) *n.* Creation, birth.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** અથવા **ܐܪܝܐ**
ની. છોકરો, પુત્ર, દીકરો. (Chald.
Aram. ܐܪܝܐ [with suff. ܐܪܝܐ and ܐܪܝܐ]
m. son. Heb. ܐܪܝܐ અથવા ܐܪܝܐ, Syr. ܐܪܝܐ,
Samar. ܐ, Arab. ܐܪܝܐ son, child.)
n. A son.

ܐܪܝܐ = **ܐܪܝܐ** કિ. વિ. દીકરા
તરીકે, છોકરા તરીકે. બા. નાં. બેટાની
હાલત, છોકરાની હાલત, પુત્રપણું, દીકરા-
પણું. (ܐܪܝܐ ની સેવટે જોડાઈને આવેલા
1 કાંઈ નહીં પણ અવસ્તાના 1 1/2 1/2 બોલ-
માં વપરાયેલા 1 1/2 પ્રત્યને બદલે વપરા-
યેલા છે, જેમ સેમીટીક 1 1/2 બાપ, 1 1/2 માએ,
ની સેવટે 1 1/2 બાપ, 1 1/2 માએ, ને
લગતો અવસ્તાનો 1 1/2 પ્રત્ય જોડાઈને 1 1/2,
1 1/2 ઇત્યાદિ બોલો બનેલા છે, તેમ આએ
1 1/2 બોલમાં 1 1/2 ને બદલે 1 વપરાયેલા છે.)
ad. As or like a son. *n.* The
state of a son, sonship.

૧૧. $\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ કિ. આહિય કરવી, આહવું. ૨. માંગી લેવું, વીનનતી કરવી. ૩. પ્રાર્થવું, માંગવું. ૪. પસંદ કરવું. ૫. સોધવું. (Chald. ܐܬܬܬܠܥܝܢ and Heb. אֶתְּלַעַן to desire, request, to seek, to beg. ܐܬܬܬܠܥܝܢ to ask urgently. Heb. Aram. ܐܬܬܬܠܥܝܢ prayer, request. Samar. ܐܬܬܬܠܥܝܢ , ܐܬܬܬܠܥܝܢ to ask, seek, pray. Syr. ܐܬܬܬܠܥܝܢ to ask, seek, will.) v. To desire, to wish. 2. To ask for, to beseech. 3. To ask, to demand. 4. To like, to approve. 5. To search for.

૧૨. $\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ કિ. પેદા કરવું, બનાવવું, સરજવું. (Chald. Heb. ܐܬܬܬܠܥܝܢ and ܐܬܬܬܠܥܝܢ to cut, to form, to fashion, to create. Syr. ܐܬܬܬܠܥܝܢ , Arab. ܐܬܬܬܠܥܝܢ to create. ܐܬܬܬܠܥܝܢ શબ્દ ધણુંકરીને ܐܬܬܬܠܥܝܢ અથવા ܐܬܬܬܠܥܝܢ ઉપરથી ફેરવાઈને બનેલો છે.) v. To create, to make, to give existence to, to form.

$\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ નાં. ચલકાટ, જલક, કાંતિ, તેજ. (અવન ܐܬܬܬܠܥܝܢ), સં. મામ, lustre, light.) n. Splendour, brightness, lustre.

$\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ અથવા ܐܬܬܬܠܥܝܢ ભા. નાં. છુટાપછું, સ્વતંત્રતા, છુટ, ખાલાસો. (અવન ܐܬܬܬܠܥܝܢ) to put away, to put aside તથા to clean, to purify નું causal ܐܬܬܬܠܥܝܢ to deliver, liberate, release ઉપરથી) n. Freedom, liberty, independence.

૧૩. $\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ સર્વ. નાં. ખુદ, પોતે, તે. (જા— ܐܬܬܬܠܥܝܢ Chald. Heb. ܐܬܬܬܠܥܝܢ a breath, life, the soul, man, an individual, a person. With suff. ܐܬܬܬܠܥܝܢ is used for self, in the sense of a reflective pronoun; Robbin. ܐܬܬܬܠܥܝܢ by himself.) pron. self, him or herself, a particular individual or person.

$\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ નાં. સાહવચેતી, શુદ્ધિ, ભાન, સાવધાની. ૨. માંહુસને સાહવધ રાખનારી સકતી. (અવન ܐܬܬܬܠܥܝܢ) consciousness, conscience. સં. બુદ્ધિ understanding, intellect બુધ to know ઉપરથી. ૫૧૦ ܐܬܬܬܠܥܝܢ , ૬૧૦ ܐܬܬܬܠܥܝܢ) n. Vigilance, consciousness, attention. 2. The principle that keeps mankind on their guard.

૫—૭

૧૪. $\text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ} = \text{ܐܬܬܬܠܥܝܢ}$ અથવા ܐܬܬܬܠܥܝܢ વિ. ખરાબી વગરનું, નોકસાંન વગરનું. (અવન ܐܬܬܬܠܥܝܢ ઉપરથી બનેલો સં. અપાકાર. અવન ܐܬܬܬܠܥܝܢ + ܐܬܬܬܠܥܝܢ perish-

able, ૬૧૦ ܐܬܬܬܠܥܝܢ) a. That does not suffer harm or damage, imperishable, that does not come to harm.

—૬

𐤎𐤏𐤋𐤁𐤏=𐤎𐤏𐤋𐤁𐤏𐤕 અથવા
𐤎𐤏𐤋𐤁𐤏𐤕 કિ. કબુલ કરવું, કબુલ
થવું, કબુલ રાખવું. (Chald. 𐤎𐤏𐤋 to
marry, a daughter, i. e. to give
her on receiving. Heb. 𐤎𐤏𐤋 to
sell the daughter, i. e. to marry
her. Syr. ܡܝܪ to marry. 𐤎𐤏𐤋
agreement, union, relationship)
v. To agree to, to promise, to
accept.

𐤎𐤏𐤋=𐤎𐤏𐤋𐤕 નાં. દીનને લ-
ગતી મોહાઈ, બુજોઈ. ૨. દીનને
લગતી ચાલચાલુ, ધરમને લગતી હીલ-
ચાલ. (𐤎+𐤏, 𐤕𐤏𐤕 greatness.
𐤎𐤏𐤋 law. ઉપરથી.) n. Great-
ness having reference to reli-
gion, greatness, venerableness.
2. Conduct or behaviour in
reference to religion, religious
action.

𐤎𐤏𐤋=𐤎𐤏𐤋𐤕 કિ. આવવું. ૨. પેદા
થવું, બનવું, નિપજવું. ૩. પુગવું, પેહિંચી
વનવું. (Chald. 𐤎𐤏𐤋 and 𐤎𐤏𐤋 to come
on, to come in, to come, to reach
or extend, to ripen, to step forth.
Syr. ܡܝܪ, Arab. ٤, Heb. 𐤎𐤏𐤋
to enter, to come in, to arrive
at, to come. Samar. 𐤎𐤏𐤋 and 𐤎𐤏𐤋
to arrive.) v. To come. 2. To
be created, to be born. 3. To
reach, to extend up to.

𐤎𐤏𐤋=𐤎𐤏𐤋 નાં. શહેર, નગર,
નગરી. ૨. ગામ, ગામડું. (Syr. ܡܝܪ
city, place of nativity. Chald.
𐤎𐤏𐤋 n. A city, a town. 2. A
village.

𐤎𐤏𐤋=𐤎𐤏𐤋𐤕 કિ.
વીસવાસ રાખવો, ઝેકીન લાવવું. ૨. માં-
નવું, સ્વીકાર કરવું. ૩. પસંદ કરવું,
ચાહવું, આદેશ કરવી. ૪. શકવું, યોગીય
થવું, લાએક થવું. (𐤎𐤏𐤋 ઉપરથી.
Chald. 𐤎𐤏𐤋 to make like, to
compare, to adjust together, to
think, to imagine, to be like, to
resemble. [Targ. 𐤎𐤏𐤋, Syr. ܡܝܪ]
𐤎𐤏𐤋 in the sense of “to bind to-
gether, to adjust together.” ઉપ-
રથી. ઉપ. ૬ અને સેવે 𐤎 જોડાઈને
𐤎𐤏𐤋 ની ઉત્પત્તિ થાએલીછે; 𐤎
ની છેડેના ૬ સેમીટીક 𐤎 ને બદલે વપરા-
એલાછે.) v. To confide in, to put
faith in. 2. To believe, to admit.
3. To approve, to desire. 4. To
be able, to be suitable, to be
worthy.

𐤎𐤏𐤋=𐤎𐤏𐤋𐤕 શ. અ. ઉપર, ૫૨.
૨. વીશે, બાબે. ૩. કિ. વિ. આગલ, પાસે,
નજીક. ૪. વિ. ચડતે દરજ્જેનું, ઉચું.
(આએ શબ્દયોગી અચય ધારે આ મિલે
prefix 𐤎 ની સાથે Chald. 𐤎𐤏𐤋 before
the east, જોડાઈને બનેલાછે. 𐤎𐤏𐤋 from
the east, i. e. towards the east,
eastward. Heb. 𐤎𐤏𐤋 from be-

fore, from opposite. . Syr. and Arab. **قَدَم**, Heb. **קֶדֶם** front side, that which is before or in front ; **קֶדֶם** before, previous, ere; beginning, former existence. Samar. **קֶדֶם** before.) *prep.* Above, upon, on. 2. About, for. 3. *ad.* Near, next to, close to. 4. *a.* Superior, high.

כֹּל=כֹּל ની. કોઈ ચીજ, વસ્તુ, પદાર્થ. (Syr. **כֹּל** and **כֹּל** any thing, any one. Chald. **כֹּל** or **כֹּל** something, any thing.) *n.* Any thing, matter, substance.

כֹּל=כֹּל પ્રશ્ન. શું ?, કયું ?, કોણ ? વિ. કેહવું, કેહવી તરેહવું. કિ. વિ. ને કાંઈ, કાંએ, કેમ, કેહવી રીતે, શાવાસ્તે, ક'ઈ નહી. (Chald. **כֹּל** and **כֹּל** a pronoun interrogative, *what ?* of things, as **כֹּל** is applied to persons, oftenest at the beginning of a sentence and without distinction of gender or number. *of what kind, of what form, why, wherefore, nothing, what, how, whatever, anything, something.* Samar. **כֹּל** how ? why ? Heb. **כֹּל**, **כֹּל**, Syr. **כֹּל**, Arab. **כֹּל**) *int. pron.* What ? Which ? Who ? *a.* What like, of what kind, which. *ad.* Whatever, why, how, in what manner, nothing.

לֹד=לֹד ની. શાહેબ, સરદાર, હાકમ. (Heb. Chald. Aram. **לֹד** a lord, master. Syr. **لَا** and **لَا** a lord.) *n.* A lord, a chieftain, a governor.

לֹד=લֹד ની. મરદ, પુરુષ. ૨. ગયોમરદ પછી પરથમ પેદા થાએલો પુરુષ. (અવન **לֹד** man, person. સં. મર્ત્ય. ક્રી. **لَا**) *n.* A male individual. 2. The first person born after Gayomard.

לֹד=લֹד ની. મરદ, પુરુષ. ૨. ગયોમરદ પછી પરથમ પેદા થાએલો પુરુષ. (અવન **לֹד** man, person. ક્રી. **لَا**) *n.* A man, a male. 2. The first man born after Gayomard.

לֹד=લֹד ની. અંધરી, બાધકી, બોરત, નાર, સ્ત્રી. (અવન **לֹד**, સં. મર્ત્યા a woman, a female.) *n.* A woman, a female.

לֹד=લֹד ની. બેડી, જંતર. (Samar. **לֹד** prison, custody. Chald. **לֹד** place of guard. **לֹד** અથવા **לֹד** a girdle, bands, fetters. Syr. **لَا** the locks of the head.) *n.* Fetters, shackles.

לֹד=લֹד ની. તરીકા, રસ્તા. (અવન **לֹד**, સં. મા, to measure ઉપરથી.) *n.* Way, manner, path.

𐎠𐎡𐎢𐎣=𐎠𐎡𐎢𐎣 વિ. દેવના ત-
રીકાવાલું, દેવની ચાલચલણનું. નાં. દેવ-
નો તરીકો, દેવની ચાલચલણ—રીતભાંત.

(𐎠𐎡+𐎢, અવ૦ ૨૬ to measure.
અને 𐎠𐎡𐎢 ઉપરથી.) *a.* That having
the ways of the Dévas, he whose
actions are those of the Dévas.
n. The manners and practices of
the Dévas.

𐎠𐎡𐎢=𐎠𐎡𐎢 અથવા 𐎠𐎡𐎢
નાં. માદા, જઠર, ઝોજરી, પેટ, કોડા.
(Arab. 𐎠𐎡𐎢 stomach.) *n.* The
stomach, the belly, the abdomen.

𐎠𐎡𐎢=𐎠𐎡𐎢 વિ. કાએ-
દાવાલું, પરમાણુવાલું, કાએદાસર રચેલું.
કાએદાથી બનાવેલું. કિ. વિ. કાએદાસર,
કાએદા પરમાણુ. (𐎠𐎡+𐎢, અવ૦
૨૬ to measure ઉપરથી.) *a.* Regu-
lated, proportioned, constructed
in accordance to rule, made
according to law. *ad.* Regular,
orderly.

𐎠𐎡𐎢=𐎠𐎡𐎢 નાં.
મીનાઈ જગ્યાં, આવતી દુનિયાં. (𐎠𐎡
+ 𐎢, અવ૦ ૨૬ heaven અને
𐎠𐎡 place, house ઉપરથી.) *n.* The
invisible world, the next world.

𐎠𐎡=𐎠𐎡 અથવા 𐎠𐎡 સં. સર્વ.
જે. અ. સર્વ. કોઈ. ઉ. અ. કે, કારણ
કે, જેમકે. પ્ર. સર્વ. કોણ? (Chald. 𐎠𐎡,
Heb. 𐎠 [enlarged from 𐎠 and
𐎡] pron. interr. *who? what?*
Arab. 𐎠, Syr. 𐎠 or 𐎠 *who?*

which? *pron.* That, which,
some one. *conj.* That, because,
as. *int. pron.* Who?

𐎠𐎡=𐎠𐎡 ભા. નાં. ચોરી, લૂટ.
(સં. મુષ્ to steal, to rob, to plun-
der. મુષ્ક, a thief.) *n.* robbery,
plunder.

𐎠𐎡𐎢=𐎠𐎡𐎢 વિ. કિ.
મારવું, ઠાકવું. ૨. મારી નાંખવું, જીવથી
મારવું. (Chald. 𐎠𐎡 or 𐎠𐎡 to strike,
to smite, clap; 𐎠𐎡 to strike in
pieces, to shatter, to smite, to
punish. Syr. 𐎠𐎡 *v.* To beat,
to strike, to smite. 2. To kill,
to slay.

𐎠𐎡𐎢=𐎠𐎡 વિ. માદા
ઉંમરવાળો, અદ્વતી ઉંમરવાળો. (𐎠𐎡+𐎢
ને 𐎠 પ્રત્ય લાગી અનેલા 𐎠𐎡 નો સં-
શ્લેષ આકાર. ૬૧૦ ૨૦ માટું, ૭૦ ઉ-
મર.) *a.* Of advanced age, aged,
elderly.

𐎠=𐎠 ય. અ. થી, પાસેથી, કણેથી,
માંથી; નું, નો, ની. કિ. વિ. વગર, સે-
વાએ, વતરોગે; કરતાં, થી. (Chald. 𐎠
from, out of, from off, away
from, by, except, through, with-
out. to form the comparatives
of common adjectives, *e. g.* 𐎠
better than, of, after. Syr. and
Arab. 𐎠 *prep.* From, by,
with, from within, through, of.
ad. Without, besides, except,
than.

life,) Arab. **وہب**, Syr. **ܐܝܬܒ** *v.*
To give, to grant. 2. To create.
ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**.
ܐܝܬܒܐ, **ܐܝܬܒܐ**. (Chald. **ܐܝܬܒܐ** to be, to

live, to exist, then to arise, to
become. Heb. **הָיָה**, Syr. **ܐܝܬܐ** to
be, to happen. Arab. **هَوِيَ** *v.*
To be, to happen, to be made.

1—1

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**,
ܐܝܬܒܐ. (Chald. **ܐܝܬܒܐ** distant,
far, Targ. **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**, Heb. Chald.
ܐܝܬܒܐ to separate, from a person or
thing; to remove, to be away.
Syr. **ܐܝܬܒܐ** to be far from. Arab.
ܐܝܬܒܐ to remove far away.) *a.*
Distant, apart, separate.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**. (Pl. **ܐܝܬܒܐ**,
ܐܝܬܒܐ a vein, **ܐܝܬܒܐ** *n.*
The veins, the arteries.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
(**ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ** to
leave, to abandon. **ܐܝܬܒܐ** to
divide, to scatter or separate
(**ܐܝܬܒܐ**.) *a.* Evil, bad.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**,
ܐܝܬܒܐ, **ܐܝܬܒܐ**. (**ܐܝܬܒܐ** *ni.*
right, **ܐܝܬܒܐ** *superl.* **ܐܝܬܒܐ** *vi.*
ܐܝܬܒܐ *ni.* **ܐܝܬܒܐ** truth,
truthfulness.) *a.* True, right, just.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
(**ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ** *n.* Cause,
reason.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**. 2.
ܐܝܬܒܐ, **ܐܝܬܒܐ**. (Chald.

ܐܝܬܒܐ or **ܐܝܬܒܐ** great, **ܐܝܬܒܐ** multitude, mass,
ܐܝܬܒܐ f. of **ܐܝܬܒܐ** the great, the prin-
cipal one.) *a.* Much, more. 2.
Exalted; of high rank.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
ܐܝܬܒܐ, **ܐܝܬܒܐ**. (Chald. **ܐܝܬܒܐ** badness, **ܐܝܬܒܐ**
to reduce to ruins, to beat in
pieces.) *n.* Evil, wickedness,
destruction, ruin.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *vi.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
ܐܝܬܒܐ. 2. **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**.
(**ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ** to go, to go
away. **ܐܝܬܒܐ** to go, to move.)
a. Weak, feeble. 2. Perishable,
unenduring.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
ܐܝܬܒܐ, **ܐܝܬܒܐ**. 2. **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**. (**ܐܝܬܒܐ**
ܐܝܬܒܐ statue, **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ** *n.* The face,
the countenance. 2. Cause, rea-
son.

ܐܝܬܒܐ = **ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ**, **ܐܝܬܒܐ**.
ܐܝܬܒܐ. (**ܐܝܬܒܐ** *ni.* **ܐܝܬܒܐ** to go, **ܐܝܬܒܐ** to
go, to move. **ܐܝܬܒܐ** *n.* Man-
ners, ways, custom, practice.

𐎠𐎵𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶𐎶 નાં. તરીકા, કાએદા,
ધારા. (અવ૦ ૯૧) to go, ગું past
part. 𐎠𐎶𐎶𐎶 ઉપરથી. 𐎠𐎶𐎶𐎶 n.
Practice, rule, custom.

𐎠𐎶𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶𐎶 નાં. માથું, મ-
થાર. ૨. છેડો, અંત. ૩. સરદાર, મુખ્ય.
(Chald. 𐎠𐎶𐎶 head of animals 𐎠𐎶𐎶
top, head, chief thing. 𐎠𐎶𐎶 Aram.
𐎠𐎶𐎶, Syr. 𐎠𐎶𐎶, first, foremost, chief.
𐎠𐎶𐎶 the point, summit of a moun-
tain, or of a tower. Heb. 𐎠𐎶𐎶,
Arab. راس) n. The head, the

top. 2. An extremity, an end.
3. A chief, a headman.

𐎠𐎶𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶𐎶 નાં. રવાનનો હકીમ, આતમાનું પાપથી
નીવારણ કરનારો વૈદ અથવા દસ્ટુર.
n. The physician of the soul, a
Dastūr.

𐎠𐎶𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶𐎶 અ. 𐎠𐎶𐎶𐎶
નાં. પગ. ૨. ટાંટિયો, ટાંગ, ટંગડી.
(Chald. 𐎠𐎶𐎶 the foot, step, pace.
Heb. 𐎠𐎶𐎶, Syr. 𐎠𐎶𐎶, a foot, Arab.
رجل) n. A foot. 2. A leg.

૧-૬

𐎠𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶 પુ. સર્વ. તમે.
(Chald. 𐎠𐎶 or 𐎠𐎶 m. you, અથવા
your ને ઉપસર્ગ તરીકે 𐎠𐎶 જોડાઈને. 𐎠-
𐎶𐎶 કે પેહલવી ભાષામાં 𐎠 અથવા 𐎠-
𐎶, અને 𐎠-𐎶 હોય, તથા 𐎠-
𐎶, અને 𐎠-𐎶 તમે, ઇત્યાદી પુ-
રુષ સર્વનાંમા વપરાયેલાછે, તેહની ઉત્પ-
નતી સેમીટીક ભાષાને લગતાં સર્વનાં-
મા ઉપરથી યાએલીછે. જેમકે Chald.
𐎠 my, 𐎠 thy, 𐎠 our,
𐎠, 𐎠, અથવા 𐎠 𐎠 your, ને ઉ-
પલી ભાષામાં બીજી બીજકતીને સારું
ઉપસર્ગ તરીકે 𐎠 જોડાઈને 𐎠, 𐎠, 𐎠
ઇત્યાદી સર્વનાંમા બનેલાછે, તે બરોબર
આએ ઉપલાં પેહલવી સર્વનાંમાને મળતાં
આવેછે.) pers. pron. You.

𐎠𐎶𐎶=𐎠𐎶𐎶 વિ. પાછું, ઉલ-
ટું. કિ. વિ. ફરીથી, બીજી મરતમે, વલી,

પછી, પછવાડેથી. નાં. અટકાવ, બંદી.
(Chald. 𐎠 + 𐎠 the backside, the
west, the back, behind, later,
in the future. Heb. 𐎠 retro,
or with face turned away, in
future.) a. Back again, in the
reverse direction. ad. Again,
a second time, after, afterwards.
n. A prohibition, a stoppage.

𐎠𐎶=𐎠𐎶 પુ. સર્વ. આપણ, આ-
પડે, હોય. (Chald. 𐎠 our અથવા
us.) pers. pron. We.

𐎠𐎶=𐎠𐎶 કિ. વિ. આગલ, સામે,
સમુખ. (Chald. 𐎠 to the front
part, i. e. before.) ad. Ahead,
opposite, in front.

𐎠=𐎠 અથવા 𐎠 કેવ. વિ. ૩૦,
લીસ. (આએ શબ્દનો અસલ ઇમ્બો

૬—**ܠܡܕ** હોવા જોઈએ, પણ મારા ધારવા પરમાણુ ૬ ફેરવાઈને ૭ થવાથી તેહનો આકાર ૭ કરીને થયોછે, અને તે ઉપરથી હમોએ તેહને હીઅર ૬=**ܠܡܕ** lā'mēd ને બદલે કાંઈએક ફેરફારથી બનેલો સંજ્ઞેષ આકાર ગણીને અતરે **ܠܡܕ** અથવા **ܠܡܕ** કરીને વાંચ્યોછે. અરબી તેમજ હાલની આપણી ફારસી ભાષામાં **ܠܡܕ** ના કાએદાની સહમજ મુજબ **ܠ** અપ્સર ૩૦) ની સંખ્યાના અરથને સાર વપરાયેછે. આએ હમિલાને સાધારણ રીતે **ܠܡܕ** કરીને પેહલવી વીદ્યાર્થીઆ વાંચતા આવેઆછે, પણ તે ઉકલાંસુ તપાસથી જોતાં બુલ ભરેલું દેખાયેછે.) a. Thirty.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** નાં. મોહટાઈ, જુજોરગી, કીરતી. (Chald. **ܠܡܕ** to glow ઉપરથી **ܠ** નો, થાઈને બનેલો આકાર.) n. Greatness, venerableness, glory.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** અથવા **ܠܡܕ**=**ܠܡܕ** નાં. દેલ, દીલ. (Chald. **ܠܡܕ** and **ܠܡܕ** the heart, as the seat of life. Aram. **ܠܡܕ**, **ܠܡܕ**, Syr. **ܠܡܕ**,

Arab. **ܠܡܕ**, Heb. **ܠܡܕ**) n. The heart.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** ઉપ. સાથે, મારફતે, કરી, પાસેથી, કણેથી. (Chald. **ܠܡܕ** (for **ܠܡܕ**) by, with, at. Heb. **ܠܡܕ**, Syr. **ܠܡܕ** to join, associate.) prep. With, through, by means of, by, from.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** વિ. વગર હસ્તીવાલું, નાબુદ થાયેલું, રદ થાયેલું, જેહની હમોઆતી નહી રહેલી હોયે તે. (Chald. **ܠܡܕ** there is not, ઉપરથી. Targ. **ܠܡܕ**, **ܠܡܕ**, Syr. **ܠܡܕ**, Arab. **ܠܡܕ**) a. Non-existent, that which is annihilated, that which is cancelled, that which does not live.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** ફિ. વગર હસ્તીવાલું થવું, નાબુદ થવું, રદ થવું, હવાતી વગરનું બનવું. (**ܠܡܕ** ને **ܠܡܕ** પ્રત્ય જોડાઈને.) v. To be non-existent, to be annihilated, to become without life, to be cancelled.

૬—૧

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** ફિ. પકડવું, ધરવું. ૨. પકડી રાખવું. (Chald. **ܠܡܕ** to lay hold of, seize, take. Arab. **ܠܡܕ**, Heb. **ܠܡܕ**; સેમીટીક **ܠܡܕ**, **ܠܡܕ** અને **ܠ** નો પેહલવીમાં **ܠ** થાયેલો આપણને મળેછે, જેમકે **ܠ**—upon નું **ܠ**, **ܠ** to go, ઉપરથી **ܠܡܕ**; **ܠ** to flee, ઉપરથી **ܠܡܕ**) v. To seize, to lay hold of. 2. To keep seized.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** વિ. ઉમદા, ચહડતે દરજ્જેનું. (અવન **ܠܡܕ** to bring up, to draw. **ܠܡܕ** **ܠܡܕ**) a. Superior, rich, high.

ܠܡܕ=**ܠܡܕ** ફિ. ઉમદા બદલો મેલવો, ચહડતો હક મેલવો. (**ܠܡܕ** + **ܠܡܕ** + **ܠ**) v. To obtain a rich reward, to obtain high privilege.

ખગલ = **ખગલ** નાં. સોધ, ખાલ, તપાસ. ૨. કાલજી, દીલસોજી. (અવંઉપ. ૨૪ + **ખ** to seek, to search, ઉપરથી.) *n.* Search, investigation, scrutiny. 2. Solicitude, care, cordiality.

ખડ = **ખડ** વિ. ઓતમ, ઉમદા, અદ્ભુત દરજ્જેનું. (જુઓ ૧૩૯) *a.* Excellent, superior, best.

ખડ = **ખડ** નાં. ગરજ, મુશ્કેલી, કુતક. (અવં **ખડ** club, pestle. સંં વજ્ર, ફાં, **ખડ**, **ખડ**) *n.* Battle-axe, a club, a bludgeon.

ખડ = **ખડ** ફિ. જવું, યુજી જવું, યુજીવું. ૨. પાછું જવું, પાછું ફરવું. ૩. યવું, રહેવું. (Chald. **ખડ** to go, to vanish, to go away. Syr. **ખડ**, Targ. **ખડ**, Chald. **ખડ** to remove. Arab. **ખડ**, Chald. **ખડ** to turn, to return home. Syr. **ખડ**, Targ. **ખડ**) *v.* To go, to pass away. 2. To go back, to return. 3. To happen, to remain.

ખડ = **ખડ** ફિ. વિ. શુધી, લગી, તલક, વેર. ઉ. અ. જ્યાંહાંશુધી, જ્યાંહાંલગી. (Chald. **ખડ** until, till, while, so that.) **ad.* Till, until, up to, as far as. *conj.* As long as.

ખડ = **ખડ** નાં. ખરાબ આસીઅત, નાસકારક અવાસ. (અ. ને. વ. **ખડ** ૧૩૯૧—**ખડ**—**ખડ** અ. સખ આસીઅતો. અવં **ખડ**, સંં ખાશ

to perish, ઉપરથી *past. part.* **ખડ** નષ્ટ last, destroyed, ની આગલ ઉપ. **ખડ**, વિ જોડાઈને, તે ઉપરથી **ખડ**, અને તેહને **ખડ** જોડાઈને **ખડ** **ખડ**) *n.* Evil disposition, ill-nature, destructive disposition.

ખડ = **ખડ** ભા. નાં. ખાલીલી, નેહસીઅત, કંઝુસી. (અવં **ખડ**), સંં બન્ધ to bind, ઉપરથી **ખડ**, અને **ખડ** to make, to do, ઉપરથી **ખડ** maker, ને ભા. નાં. પ્રત્ય **ખડ** જોડાઈને **ખડ**, ફાં **ખડ** (**ખડ**) *n.* Miserliness, stinginess.

ખડ = **ખડ** ભા. નાં. મરજી, શોક, ઈચ્છા. (**ખડ** નો સંંશય આકાર. અવં **ખડ**, to choose. સંં વર to desire. ફાં **ખડ**) *n.* Wish, desire.

ખડ = **ખડ** ફિ. પસંદ કરવું, ઈમાંન લાવું. વિ. પસંદ કરનાર, વીસવાસ રાખનાર. (**ખડ** ને **ખડ** પ્રત્ય જોડાઈને.) *v.* To approve, to put faith in. *a.* One who approves, a believer.

ખડ = **ખડ** નાં. ખુરો હવસ, ખુરો શોક. ૨. વરૂન દેવ, અથવા ખુરો હવસને ઉત્પત્ત કરનારી ગેબી સકતી. (અવં **ખડ**—**ખડ** ઉપરથી.) *n.* Evil passion, evil desire. 2. Varún Déva or the invisible power that gives rise to evil passions.

ખડ = **ખડ** નાં. ખાલ, કેથ. (અવં **ખડ** hair, સંં વૂજન:) *n.* Hair.

to work; 𐤒𐤕 to make, to do.
Heb. 𐤒𐤕, Syr. (عبد) v. To do,
to make, to perform, to accom-
plish.

𐤒𐤕𐤕𐤕=𐤒𐤕𐤕𐤕 vi. દેહશતનાક,
ખીલીકણ, ભયે ભરેલું. (જો આયે
શબ્દનો ઉચ્ચાર 𐤒𐤕𐤕𐤕 કરીએતો તે
Semitic થડે, અને Chald. 𐤒𐤕 to
be afraid ઉપરથી અનેલા *pass. part.*
𐤒𐤕𐤕 *fearful* ને કાંઈએક અપશરના ફેર-
ફારે તે મણે છે. પણ જો એને ઇરાની
ગણીએતો તેહનો ઉચ્ચાર 𐤒𐤕𐤕 કરીને
થવો જોઈએ, અને તે હાલની ફારસીમાં
વપરાતા 𐤒𐤕 ખોલ સાથે મણે છે, જેહનો
અરથ 'ધાસ્તી' અથવા 'ખીલીક' નો
થાએ છે, અને તે ઉપરથી 𐤒𐤕𐤕 અથવા
𐤒𐤕𐤕 ક્રિયાપદ અનેલા છે; અને આયે
ખીજો ઉચ્ચાર હમોને વધારે વાજખી દે-
ખાએ છે.) a. Terrible, dreadful,
that causes fear.

𐤒𐤕𐤕=𐤒𐤕𐤕 નાં. ગોલાંમખારગી
કરનાર. ૨. ઇતીમ, ધણીધોરી વગરનું.
(અવન 𐤒𐤕𐤕 ગોલાંમખારગી કરનાર; 𐤕𐤕
to throw, to whelp ઉપરથી. અને
ઇતીમ, ને વાસ્તે વપરાએલા શબ્દની ઉત-
્પત્તી 𐤕𐤕+𐤕𐤕 to go, ઉપરથી. સં
વિપત્તિ, adversity. ૧૦ 𐤕𐤕) n. A
sodomist. 2. That which has
no owner, a thing belonging to
nobody.

𐤒𐤕𐤕𐤕=𐤒𐤕𐤕𐤕 નાં. ગોલાં-
મખારગી કરાવનાર. (અવન 𐤒𐤕𐤕𐤕)
n. One who causes sodomy to
be committed, the passive person
in an act of sodomy.

𐤒𐤕=𐤒-𐤕 vi. ભલી ધુ-
હીવાણો. (જો નો સંશય આકાર 𐤕
અવન 𐤕𐤕 good; 𐤕𐤕 conscience
ઉપરથી.) a. Of a good dis-
position, well-minded.

𐤕-𐤕-𐤕

𐤕𐤕=𐤕𐤕 vi. ઘટગું, વાજ-
ખી, લાએક, યોગીય. (𐤕 ને 𐤕 પ્રત્ય
લાગીને; અવસ્તા 𐤕 to be decent,
ઉપરથી. ફિ. 𐤕𐤕, ૧૦ 𐤕𐤕) a.
Merited, just, deserving, suit-
able, fit.

𐤕𐤕=𐤕𐤕 vi. જગું રે-
હનાર, નાપાએદાર, કાએમ નહી રેહનાર.

(અવન 𐤕 to pass by, to go past,
ઉપરથી. 𐤕 𐤕 ફિ. વિ. 𐤕 to
pass by.) a. Transitory, ephemer-
al, vanishing.

𐤕𐤕=𐤕𐤕 ફિ. ઠાંકવું,
છુપાવું. ૨. ઠાંકાઈ જવું. ૩. દાખી દેવું,
દાખી નાંખવું. (અવન 𐤕 to hide,
to conceal, ઉપરથી. ૧૦ 𐤕𐤕)
v. To hide, to conceal. 2. To be

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 કિ. ઉડી
દેવું, પડવું મેલવું. (Chald. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 to
leave, to release, to leave behind,
to forsake.) v. To leave off, to
release, to forsake.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 વિ. કાલું,
સીંદા. (𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 પ્રત્ય લાગીને, 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 night, ઉપરથી. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶) a. Black.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 વિ. સજી.
આપનાર, ઈન્ન કરનાર, દુઃખકારક. (𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
ને એપતીઆર અતલાવનારાં વિશેષણનો
પ્રત્ય 𐎠𐎢 લાગીને. Chald. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 to de-
stroy. Heb. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 tearing to
pieces, ઉપરથી.) a. That causes
hardship, pain-giving, painful,
injurious.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 વિ. રોગની
વાહું, રોગન, ચલકાટ ભરેલું. (𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶,

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 to glitter, to shine,
ઉપરથી 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 bright. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
brightness, light.) a. Bright,
luminous, shining.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 ni. દેવ, શેતન.
(Chald. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 to turn aside, to be-
come faithless, ઉપરથી. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 an
apostate, one who has turned
aside, an unjust judge, Heb. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶,
Aram. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, Syr. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, Arab.
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶) n. A Déva, Satan, a
fiend.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶-𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
કિ. વોવું, પાંણીથી યાદ કરવું, વિઠરી નાં-
ખવું. (𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 શુધ to be or become
pure or purified. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 or
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶) v. To wash, to lave,
to rinse with water.

—

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 ni. ઉમેદ, આ-
શા. (Chald. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 desire, wish,
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 desirableness, loveliness.) n.
Hope, expectation, wish, desire.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 વિ. ઉમેદવાહું,
આશાવન. a. Hopeful, desirous,
expectant.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 વિ. વીસવાસ રાખવો,
ભરોસો રાખવો. (𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 પ્રત્ય લાગીને Chald. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 to trust, to give faith. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶
to stand firm, ઉપરથી. Arab. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶,

Syr. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, Targ. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, Heb. 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶.
𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 અથવા 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 ને બદલે) v.
To trust, to rely upon, to con-
fide in.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 ni.
હુટકાંત કરનાર-રાહમાર-હુટાર ભતવાહું.
(𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶, 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 robber,
highwayman, અને 𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 body,
ઉપરથી.) n. A robber, an high-
wayman, a plunderer.

𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶=𐎠𐎢𐎡𐎹𐎶 દર્શ. સર્વ. આએ, પેલું,
(Chald. 𐎠𐎢 or 𐎠𐎢 this, that, here,
there, now, then. Arab. 𐎠𐎢,

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. બરાબર, એકસરખું, માફકનું. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 equal, similar.) *a.* Equal, similar, suitable.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. બાલવાની કાઠી, બાલવાના લાકડાં. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 dried lungs, brush-wood. Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 fuel.) *n.* Fuel.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. જીભ, જીભલી, જામાંન. ૨. બાષા, જીયાંન. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 tongue, language, ઉપરથી. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *n.* The tongue. 2. A language.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. હોનરમંદ, હિકમતી. ૨. સદયુક્તી, પુખ્તિવાંન. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 virtue, ને વિ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 પ્રત્ય લાગીને. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *a.* Well-skilled in art, full of resources. 2. Possessing good qualities, virtuous.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. સારી આખેપત મેલવવી, સારો બદલો મેલવવો, નાં. સારી આખેપત, સારો બદલો. (𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥, અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 good, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 income, ઉપરથી. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *v.* To obtain a good reward or income. *n.* Good income or reward.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. લોકો, લોક, પ્રજા. (𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 having the

body. બા. નાં. પ્રત્ય 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. વ. પ્રત્ય 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 body, ઉપરથી. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *n.* The people, the populace, subjects.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. સાપ, સર્પ. (Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 serpent. Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 inhabitant of the caves.) *n.* A snake, a serpent.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. ધર્મની કેલવણી આપનાર, ઉસ્તાદ, શિક્ષકનાર, શિક્ષક. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 master of doctrine. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *n.* A teacher, a religious teacher

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. ગોસ્સો, યુસ્સો, રીશ, ક્રોધ. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 anger, wrath. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *n.* Anger, resentment, wrath.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. મોહત, હલાકી. (અવન 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 death, decease. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *n.* Death, hardship.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. મોહતને લગતું ફરમાન આપનાર, હલાકીને લગતી સલા આપનાર. *a.* He who gives precepts that lead to death, an adviser to evil.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥. મોહતને મેલવનાર, નોકસાંન પાંમનાર. (𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥) *a.* One who seeks death, one who comes by harm.

બંદ શુદ્ધિ પત્રક.

સંદી.	સંદી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૨૮	૧૦ભ્રમભ્રમ
૨૯	૧, ૩, ૧૩	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૩૨	૯	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૩૪	૩	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૪૨	૪	.પ્રાપ્ત	.ભ્રમ
૪૨	૧૬	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૪૩	૪પ્રાપ્ત
૪૪	૧૦	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૪૪	૨૧	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૪૮	૧૯	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૪૯	૨૧	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૫૦	૧	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૫૦	૧૮પ્રાપ્ત
૫૩	૩	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૫૪	૫	.પ્રાપ્તભ્રમ	.પ્રાપ્તભ્રમ
૫૮	૮	.પ્રાપ્ત	.પ્રાપ્ત
૫૯	૫	.પ્રાપ્ત	.પ્રાપ્ત

આચ્છે પુસતકને છપાતાં થાચ્છેલી ભુલને લગતું જંદ શુદ્ધી પતરક.

સંકે.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૨	૧૯	.જ્ઞેલ-જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ-જ્ઞેલ
૨	૧૮પ્રત્યક્ષ
૨	૨૧પ્રત્યક્ષ
૪	૨, ૬	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય
૪	૧૮	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય
૮	૫જ્ઞેલ
૮-૧૦	૮, ૧૫	.જ્ઞેલ, .જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ, .જ્ઞેલ
૧૧	૬, ૯	.જ્ઞેલ, .જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ, .જ્ઞેલ
૧૨	૨	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય
૧૬	૬	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય
૧૬	૬, ૯, ૧૦	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય	.ગ્રામીય, .ગ્રામીય
૧૭	૧૧	.ગ્રામીય	.ગ્રામીય
૧૮	૧	.ગ્રામીય	.ગ્રામીય
૨૦	૧૭	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય
૨૦	૧૯	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય
૨૧	૧૦	.જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ
૨૨	૧૧	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય
૨૩	૨૦	.ગ્રામીય	.ગ્રામીય
૨૫	૯	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય
૨૫	૧૨	.જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ
૨૬	૪	.ગ્રામીય	.ગ્રામીય
૨૬	૫	.જ્ઞેલ	.જ્ઞેલ
૨૬	૧૧, ૧૩	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય
૨૬	૨૦	.ગ્રામીય-ગ્રામીય	.ગ્રામીય-ગ્રામીય

[illegible]

[illegible][illegible]

၆။ ၂၄-၂၄၆ . အ-မဇ္ဈိမ . ၂၄၆ . ငါးပါးတရားတော်

{₂² من دعاءه. وسأل الله. (سبحان الله). ودعاه. وحج. وادنا من. ١٤٤

[illegible][illegible]

وسعد- واندکاسا . واندک . عیسی . یسوع . واندک . واندک .

[illegible][illegible][illegible]

၆၆ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ အကျဉ်းချုပ်

[illegible]

(၁) မြန်မာ့အလင်းစာတိုက်၊ ရန်ကုန်

၁၂-မဇ္ဈိမ . ၁၃-ဗဟိ

[illegible]

+ આગળ શબ્દને બદલે પેહલવી લખાણમાં ૧૦૦૦ થી વધારે, તે નકલ કરનારની ભુલથી ૧૦૦૦ માંથી ૧ નીકળી જવાને લીધે બનેલું છે, તેથી હજારો અતર તે બોલને સુધારીને તેહનો ઉચ્ચાર લખ્યો છે.

အလှူအတန်းများကို အကျိုးရှိစေရန် အားပေးပါ။

[illegible][illegible]

وایست. و ساجده. سکسین مدیوا. واسطه ای که ساجده است. ۱۴۶. و ساجده ای که ساجده است. ۱۴۷.

[illegible][illegible]

۴
۸

[illegible]

(د)۔ مکمل طور پر ۔ واسطہ سے ۔ دس ۔ ستر ۔

[illegible][illegible]

۴
۵

၁၆၆၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်၊ နံနက် ၈ နာရီခန့်တွင်

۱. کتب مطبوعه . ۲. کتب خطی . ۳. کتب نفیس . ۴. کتب نایب . ۵. کتب نادر . ۶. کتب ندرت . ۷. کتب ندرت . ۸. کتب ندرت . ۹. کتب ندرت . ۱۰. کتب ندرت .

وَأَمَّا الْفُلُ فَإِنَّمَا هِيَ كَأَنَّمَا صَفِيرٌ

[illegible]

[illegible]

၆။ ဤအခန်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားရမည်။

۲
۲

၁။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၂။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၃။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၄။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၅။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၆။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၇။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၈။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၉။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း
 ၁၀။ မြန်မာ့အလင်းစာမူကြမ်း

[illegible]

၁။ အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

၁။ အသံအလုံးစုံများကို သိရှိအောင် သင်ကြားပေးရန်။

[illegible]

၁။ အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်
၂။ အကျဉ်းချုပ်
၃။ အကျဉ်းချုပ်
၄။ အကျဉ်းချုပ်

[illegible]

والله اعلم بالصواب. والحمد لله رب العالمين.

[illegible]

၁။ မြန်မာ့အလင်းစာမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၆၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၀ ရက်၊ ပထမပိုင်း၊ ၁၁။

۱-۵. بهمن‌ماه - ۱۳۶۵ خ. و ۱۳۶۶ خ. و ۱۳۶۷ خ. و ۱۳۶۸ خ. و ۱۳۶۹ خ.

၁-မိမိ၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကို အကဲဖြတ်နိုင်ရန်။

سیدنا ابی جہزہؓ . سیدنا ابی ذرؓ . سیدنا ابی بکرؓ . سیدنا ابی سعیدؓ .

၆၆။ နိဂမ္မဇာတိ၊ သမုပ္ပါဒ်၊ ဘ-ဗုဒ္ဓကမ္မဋ္ဌာန၊ ၁၆။

[illegible][illegible]

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

၂။ နေပြည်တော်၊ နေပြည်တော်၊ နေပြည်တော်၊ နေပြည်တော်၊ နေပြည်တော် { ၂ }

[illegible]

၁။ အလယ်တန်းကျောင်းသားများ၏ အသက်အရွယ်နှင့် ကျန်းမာရေးအခြေအနေအထား

[illegible][illegible]

מלאך. עמוס. שמואל. ד. ואלה שמות המלאכים. עמוס. שמואל. ד.

[illegible]

၁။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၂။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၃။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၄။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၅။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၆။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၇။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၈။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၉။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉
 ၁၀။ နေပြည်တော်၊ ၁၀/၁၁/၂၀၁၉

[illegible]

* અમલ પેહલથી લખાંતની અંદર ૧૭૭ કરીને ધમિલો લખાએલોછે, તે ૭૭ ને બદલે નકલ કરનારની ગફલતથી લખાએલોછે.

[illegible]

ထို့နောက်တွင် နေ့စဉ်-စာပေ (၃၃)

[illegible]

- [illegible]

இ னுமைய . செய்யு இ (19)

- [illegible]

[illegible]

၂။ အထွေထွေ အချက်အလက်များ { ၂ }

[illegible]

ادرس. ودر لغت‌نامه. د. ۴۴. وادرس. ودر لغت‌نامه. د. ۴۴. وادرس. ودر لغت‌نامه. د. ۴۴.

اسماء بنت عبد مناف. وسميتم باسماء بنو سوسه بنو سوسه.

وَأَمَّا مَنْ يَدْعُنَا فَدَعَا مُدْمِنًا مَدْمُومًا
وَأَمَّا مَنْ يَدْعُنَا فَدَعَا مُدْمِنًا مَدْمُومًا

၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။ ၁၀၀၀။

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

[illegible][illegible]

၁၆၆. ခုနစ်လအတွင်း ဝန်ထမ်းများ၏ အသက်အရွယ်နှင့် အခြားအချက်အလက်များကို စာရင်းတင်ပြပါ။

မိမိတို့အားလုံးသည် နေ့စဉ်အသုံးပြုနေသော အရာများကို အသုံးပြုနေကြသည်။

[illegible][illegible][illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم . والحمد لله . والصلوة والسلام . على من لا نبي بعده .

۱۴۰۰. ۱۴۰۱. ۱۴۰۲. ۱۴۰۳. ۱۴۰۴. ۱۴۰۵. ۱۴۰۶. ۱۴۰۷. ۱۴۰۸. ۱۴۰۹. ۱۴۱۰.

✿ ჰარმონიკა

ထို့ အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြ ထား (၁)

- [illegible]

† અસલ પેહલવી લખાણમાં સઘલી જગોએ આએ સખદ ૧૬૫ કરીને લખે-
આમાં આવેલાછે, તેહમાં છેલ્લો અખ્શર ૧ એ ૫ નો ધમિલો ફરવાધન બનેલાછે;
હવું સઘમજને હમોએ તેહનો ઉચ્ચાર ૫ નો કરેઓછે.

આંખે ધુસતકને છપાતાં થાગેલી ભુલને લખતું
પેહલવી શુદ્ધી પતરક.

શિક્ષા.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૪	૮	૫	૫
૧૭	૧૩	૫૫૫	૫૫૫
૨૦	૧	૧૧૫૫૫	૧૧૫૫૫
૨૨	૬	૫૫	૫૫
૨૩	૧૭	૫૫૫૫૫	૧૧૫૫૫૫
૨૫	૧૩	૫૫૫૫	૫૫૫૫
૩૨	૧૪	૫૫૫૫	૫૫૫૫૫
૩૩	૧૧	૫૫૫૫૫	૫૫૫૫૫
૩૮	૧૫	૧૧૫૫૫	૧૫૫૫૫
૪૫	૪	૫૫૫૫૫	૫૫૫૫૫
૪૯	૧૨	૫૫૫	૫૫૫
૫૦	૪	૧૫૫	૧૫૫

અર્થે લેખકે ઉપરોક્ત કો મદતે અને મો સુખે સુખે
 ૧ મો સુખે મેળવેલો મદતે અને લેખકે ઉપરોક્ત મદતે
 લેખકે સુખે લેખકે મદતે કદ મદતે મો અને મો અને
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૧} (૧૦) મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૨} મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૩} મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૪} મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૫} મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે
 મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે અને મેળવેલો મદતે

૩. ૪) સંઘલી નકલમાં મેળવેલો મદતે.

૨. ૧) સંઘલી નકલમાં મેળવેલો મદતે ને મેળવેલો મદતે.

૩. ૧) દ. એ. તથા દ. ર. વાલી નકલમાં મેળવેલો મદતે, તથા દ. તે. વાલી નકલમાં મેળવેલો મદતે.

{^૧_૧ (૧૨) જી દમ્બ મનન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 ના વૃત્તિ-વૃત્તિ જી

{^૨_૨ મનન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 , સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન-સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 નો સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન

{^૧_૧ (૧૩) જી દમ્બ મનન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન

{^૨_૨ મનન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 {^૩_૩ સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 , સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 {^૪_૪ , સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 {^૫_૫ સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 {^૬_૬ સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન
 સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન

૨. ૧) દ. તે. અને દ. ૩. વાલી નકલમાં ૧ બોલ મલતો નથી.

૩. ૧) સ્વપ્ન નકલમાં સ્વપ્ન મલે છે.

૪. ૧) સ્વપ્ન નકલમાં સ્વપ્ન મલે છે.

[illegible]

(57) 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)

[illegible]

(58) אֲנִי מְשַׁמְּחָה לְךָ וְלֹא אוֹכֵל וְלֹא שׂוֹבֵר

מלאך מן המלאכים וזו מן המלאכות וזו מן המלאכות וזו מן המלאכות
וזהו שכתבנו וזהו שכתבנו וזהו שכתבנו וזהו שכתבנו

૭. ૧) સંવત્સરી નકલમાં ૫૦૦૪ મલેએ.

૯. ૧) સધલી નકલમાં એકમરખી રીતે ૧૬ મલેજી.

મુસલમાન સંપત્તિ શાળા અને મસ્જિદો, મસ્જિદો, શાળાઓ, મુસલમાન
 સંસ્થાઓ, મુસલમાન દુકાનો, મુસલમાન મકાનો, મુસલમાન
 સંપત્તિ શાળા, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન

(૭૦) મુસલમાન સંપત્તિ શાળા, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન

મુસલમાન સંપત્તિ શાળા, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન

(૭૧) મુસલમાન સંપત્તિ શાળા, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન

મુસલમાન સંપત્તિ શાળા, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, જમીન, જમીન, જમીન, જમીન, જમીન, જમીન
 મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન, મુસલમાન

૨. ૧) દ. તે. તથા દ. દ. વાલી નકલમાં મળે છે. ૨) સંઘલી નકલમાં મળે છે.

૩. ૧) આએ બોલ સંઘલી નકલમાં મળતો નથી; પણ અસન નકલમાંથી નકલ કરનારની ગફલતીને લીધે તે નીકળી ગીઓ છે.

૩. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં મળે છે.

કલ્યાણસુખ સુખસુખ અને સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ

સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ { ૧ }
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ

સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ { ૨ }
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ સુખસુખ

૧૦. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં અમલ સુખસુખ સુખસુખ; પણ તેવાર પછી તેહની
 આગલ - વધારેલો, અને દ. ૩. વાલી નકલમાં સુખસુખ સુખસુખ
 સુખસુખ અંદર લખાએલું મળેલું.

૨. ૧) દ. તે, તથા દ. ૩. વાલી નકલમાં સુખસુખ મળેલું. ૨) દ. એ; દ. તે.
 અને દ. ૩. વાલી નકલમાં સુખસુખ મળેલું.

[illegible]

(19) אֲנִי וְעַמִּי יֵשׁוּעָה בְּכָל שָׁבוּעַ נֶחֱדָה לְפָנֶיךָ
 מִתְפַּלְלִים וְנוֹתְנִים לְבָבֵנוּ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ
 יְהוָה וְנוֹתְנִים לְבָבֵנוּ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ

[illegible]

૫. ૧) સમગ્રલી નકલમાં ૧૯૭૭-૭૮ મળેછે.

૨. ૧) દ. તે; દ. એ. અને દ. ૩ વાલી નકલમાં ગણે, મલે.

૧ }
૧

(૫૧) જી કમ કોડ વગર લેવા સુધારા સુધાર

કા વગર વગર વગર

૨ }
૨

જેવા સુધાર સુધાર વગર વગર લેવા સુધાર કો સુધાર
 લેવા વગર વગર વગર વગર લેવા કો સુધાર
 સુધાર સુધાર, સુધાર સુધાર, કો સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર, લેવા કો સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર લેવા સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર

૧ }
૧

(૫૨) જી કમ કોડ વગર લેવા સુધાર

સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર

વગર વગર વગર વગર

૨ }
૨

જેવા સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર, સુધાર સુધાર, સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર
 સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર સુધાર

૩ }
૩

૨. ૧) સંઘલી નકલમાં મળેલું. ૨) મ. મ. તથા દ. તે. અને દ. ૩.
 વાલી નકલમાં સુધાર કરીને મળેલું. ૩) સંઘલી નકલમાં મળેલું
 મળેલું. ૪) મ. મ. વાલી નકલમાં મળેલું.

✿ ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

[illegible]

૩. ૧) દ. તે. તથા દ. રૂ. વાલી નકલમાં ૪૭૭૭૭૭૭૭ તથા મ. મ. વાલી નકલમાં ૪૭૭૭૭૭ ૬ મેલે છે.
૪. ૧) દ. તે. તથા દ. રૂ. વાલી નકલમાં ૬૪૪ મેલે છે. ૨) સંઘલી નકલમાં ૪૪૪૪૪૪ ૬ મેલે છે. ૩) સંઘલી નકલમાં ૪૪૪૪૪૪ ૬૪૪ કરીને લખ્યાં મેલે છે.

(۳۷) { $\begin{matrix} 2 \\ 1 \end{matrix}$ } $\frac{1}{\sqrt{2}}$

ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅੰਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅੰਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ

{²₂

[illegible]

{³₃} امداد و مدد رسا را به دست آوردن و رسیدن به آن است که در هر دو صورت امکان دارد.

[illegible]

4^x { لِسْرَمُوو سِرْطَلْ ، لِسْرَمُوو سِرْطَلْ ، كُودْ وَنْ فَا رَافْ

קו ארבע - ששה מאות - ומאה מאות - קוד ואלף - מאה מאות - קו ארבע

১৫৫৫ খ্রিঃ ১১ মার্চ ১৯৪৮

(۷۱) $\begin{Bmatrix} 2 \\ 1 \end{Bmatrix}$ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

୧୫ (୫) ଓ ୧୬-୧୭

[illegible][illegible]

၆၆၂ နှစ် - ၆၆၃ နှစ်
 ၆၆၃ နှစ် - ၆၆၄ နှစ်
 ၆၆၄ နှစ် - ၆၆၅ နှစ်
 ၆၆၅ နှစ် - ၆၆၆ နှစ်
 ၆၆၆ နှစ် - ၆၆၇ နှစ်
 ၆၆၇ နှစ် - ၆၆၈ နှစ်
 ၆၆၈ နှစ် - ၆၆၉ နှစ်
 ၆၆၉ နှစ် - ၆၇၀ နှစ်
 ၆၇၀ နှစ် - ၆၇၁ နှစ်
 ၆၇၁ နှစ် - ၆၇၂ နှစ်
 ၆၇၂ နှစ် - ၆၇၃ နှစ်
 ၆၇၃ နှစ် - ၆၇၄ နှစ်
 ၆၇၄ နှစ် - ၆၇၅ နှစ်
 ၆၇၅ နှစ် - ၆၇၆ နှစ်
 ၆၇၆ နှစ် - ၆၇၇ နှစ်
 ၆၇၇ နှစ် - ၆၇၈ နှစ်
 ၆၇၈ နှစ် - ၆၇၉ နှစ်
 ၆၇၉ နှစ် - ၆၈၀ နှစ်
 ၆၈၀ နှစ် - ၆၈၁ နှစ်
 ၆၈၁ နှစ် - ၆၈၂ နှစ်
 ၆၈၂ နှစ် - ၆၈၃ နှစ်
 ၆၈၃ နှစ် - ၆၈၄ နှစ်
 ၆၈၄ နှစ် - ၆၈၅ နှစ်
 ၆၈၅ နှစ် - ၆၈၆ နှစ်
 ၆၈၆ နှစ် - ၆၈၇ နှစ်
 ၆၈၇ နှစ် - ၆၈၈ နှစ်
 ၆၈၈ နှစ် - ၆၈၉ နှစ်
 ၆၈၉ နှစ် - ၆၉၀ နှစ်
 ၆၉၀ နှစ် - ၆၉၁ နှစ်
 ၆၉၁ နှစ် - ၆၉၂ နှစ်
 ၆၉၂ နှစ် - ၆၉၃ နှစ်
 ၆၉၃ နှစ် - ၆၉၄ နှစ်
 ၆၉၄ နှစ် - ၆၉၅ နှစ်
 ၆၉၅ နှစ် - ၆၉၆ နှစ်
 ၆၉၆ နှစ် - ၆၉၇ နှစ်
 ၆၉၇ နှစ် - ၆၉၈ နှစ်
 ၆၉၈ နှစ် - ၆၉၉ နှစ်
 ၆၉၉ နှစ် - ၇၀၀ နှစ်

૧. ૧) દ. તે. તથા દ. રૂ. વાલી નકલમાં ૫૧૧ મલે છે.
 ૨. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૭૭ કરીને મલે છે.
 ૨. ૧) આગળે પીજી ફકરામાં વગાડેલા મર્ચ લખેલા ખોલો નકલ કરનારની ભુ-
 લથી નીકળી જવાને લીધે અતરેની સંઘલી નકલમાં તે મલતા નથી; પણ
 તેહને આગળે બાબતનાં મથાલાનાં પેહલા ફકરાની સાથે મેલવતાં અતરે લ-
 ખવાને હમોએ વાજમી ધારીને તે હમારી તરફથી વગાડેલામાં લખે
 આ છે. ૨) સંઘલી નકલમાં ૫૭૭ મલે છે.

[illegible]

૨. ૨) સધલી નકલમાં એકસરખી રીતે ગુજા, મલેછે.

૩. ૧) સંઘલી નકલમાં ૫૦૦ મળેછે. ૨) સંઘલી નકલમાં ૬૦૦ મળેછે.

૩) મ. મ. વાલી નકલમાં મળેલ છે. ૪) સંઘલી નકલમાં ,

કાજી મલેછે. ૫) સધલી નકલમાં ૬) મલેછે. ૬) સધલી નકલમાં
મલેછે.

שטער אן וואסו נאכטן און וואסו שטעט.

א. וועגן אים-און אים

૩. ૧) આપે એખારત નકલ કરનારની ચુકથી રેહી ગએલી હોવાને લીધે હમાએ તે હમારી તરફથી આપે ફેકરાની મતલબ ઉપર વેઆંન આપીને વધારી છે. આપે એખારત પેહલી નકલની અંદરથી નીકલી જવાને લીધે અતરેની સઘલી નકલોમાં તે મલતી નથી.

૫. ૧) સધલી નકલોમાં એકસરખી રીતે ~~100%~~ મળે છે.

૨. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૦૦ મળેછે. ૨) સધલી નકલમાં ૧૦ મળેછે.

૩. ૭) સધલી નકલોમાં ૫૬ મળેછે. ૮) સધલી નકલોમાં ૫૭ મળેછે.
૨. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૫૭ મળેછે. ૨) દ. તે. તથા મ. મ. વાલી નકલમાં ૫૭ મળેછે. ૩) દ. તે. તથા દ. ર. વાલી નકલમાં ૫૭ મળેછે.
૪) સધલી નકલોમાં ૫૭ મળેછે.
૧. ૧) સધલી નકલોમાં ૫૭ મળેછે.

$$\begin{pmatrix} 9 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\begin{Bmatrix} 2 \\ 2 \end{Bmatrix}$$
$$\begin{Bmatrix} 3 \\ 3 \end{Bmatrix}$$
$$\begin{Bmatrix} 8 \\ 4 \end{Bmatrix}$$

•

$$\left\{ \begin{array}{l} 2 \\ 1 \end{array} \right.$$

1

$$\begin{Bmatrix} 2 \\ 2 \end{Bmatrix}$$

૧. ૧) સઘલી નકલોમાં ૨૭૧૧ મળે છે.
 ૩. ૧) સઘલી નકલોમાં એક્સરપ્શી રીતે ૧૧૧ લખેલું છે.
 ૪. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૭૧૧ મળે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં એ બાલ
 ૧૮૭૭ કરી મળે છે, તેહને હોમોએ ૧૮૭૭ નો ખરાબ થાએલા ધમિલા ગણીને
 શુધારેલો છે. ૩) સઘલી નકલોમાં એક્સરપ્શી રીતે ૨૧૭૦૧ મળે છે.
 ૧. ૧) સઘલી નકલોમાં ૧૧૧૧ મળે છે.

૧૭ } ૧૮ } ૧૯ } ૨૦ } ૨૧ } ૨૨ } ૨૩ } ૨૪ } ૨૫ } ૨૬ } ૨૭ } ૨૮ } ૨૯ } ૩૦ } ૩૧ } ૩૨ } ૩૩ } ૩૪ } ૩૫ } ૩૬ } ૩૭ } ૩૮ } ૩૯ } ૪૦ } ૪૧ } ૪૨ } ૪૩ } ૪૪ } ૪૫ } ૪૬ } ૪૭ } ૪૮ } ૪૯ } ૫૦ } ૫૧ } ૫૨ } ૫૩ } ૫૪ } ૫૫ } ૫૬ } ૫૭ } ૫૮ } ૫૯ } ૬૦ } ૬૧ } ૬૨ } ૬૩ } ૬૪ } ૬૫ } ૬૬ } ૬૭ } ૬૮ } ૬૯ } ૭૦ } ૭૧ } ૭૨ } ૭૩ } ૭૪ } ૭૫ } ૭૬ } ૭૭ } ૭૮ } ૭૯ } ૮૦ } ૮૧ } ૮૨ } ૮૩ } ૮૪ } ૮૫ } ૮૬ } ૮૭ } ૮૮ } ૮૯ } ૯૦ } ૯૧ } ૯૨ } ૯૩ } ૯૪ } ૯૫ } ૯૬ } ૯૭ } ૯૮ } ૯૯ } ૧૦૦ }

૧૭. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૭૭૭૭૭૭ મળે છે.

૧૮. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં ૭૭૭૭ ૧૫૫ ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. વાલી નકલમાં ૭૭૭૭ મળે છે.

[illegible]

לשכונת נחל פז ונחל עוז ונחל עין חרוד

2
2 } משה ואלה שמות בני ישראל אשר באו מצרימה
משה ואהרן וכל בני ישראל אשר באו מצרימה

33 } וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֱלֹהִים בְּקוֹל הַבְּתוּלָה וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֱלֹהִים בְּקוֹל הַבְּתוּלָה וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֱלֹהִים בְּקוֹל הַבְּתוּלָה

[illegible][illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

[illegible][illegible][illegible]

૧. ૧) આપે જોલ સધાલી નકલમાં ૯૧ કરીને લખેલો મલેછે.

૩. ૧) સધલી નકલોમાં ૨૫૦૭ મળે છે. ૨) સધલી નકલોની અંદર ૬૧ ૨૫૦૭ ૧૫૦૭ કરીને લખ્યાં મળે છે. ૩) ૨૫૦૭ આગ્રે શબ્દ દશગુર રસતમણ વાલી નકલમાં કામ્પેદાસર લખાએલો મળે છે; પણ ખીજી નકલોમાં તેહનું લખ્યાં પાછલથી ઉપર થાએલું મળે છે. અને મ. મ. વાલી નકલમાં તે સુતલક મલતું નથી. ૪) સધલી નકલોમાં ૧૧૧ મળે છે.

પ. ૧) સઘલી નકલોમાં ૪૦૦૦ મલેછે.

૬. ૧) સધલી નકલોમાં જાહેર મલે છે.

૭. ૧) સુધલી નકલોમાં ૨૦,૦૦૧,૩૦૦ મલે છે.

וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמְרוּ אֶת הַבְּרִית וְיִשְׁמְרוּ אֶת הַבְּרִית
 וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמְרוּ אֶת הַבְּרִית וְיִשְׁמְרוּ אֶת הַבְּרִית

❀ ၁၄၆၁၁၉ ခုနှစ် ❀ (၃၄)

[illegible][illegible]

(۲۵) سر مراد علی صاحبزادہ

$\frac{9}{1}$ } שווער' פאר אים, און דאס איז דאס געזעהנע וואס ער האט געזעהן.

૨. ૨) સુઘલી નકલોમાં ૪૫૭૭ મળે છે. ૩) મ. મ. તથા દ. તે. વાલી નકલમાં ૪૦૪૧ મળે છે. ૪) દ. તે. તથા મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૭૧ મળે છે.

૧. ૧) સુધલી નકલોમાં ૧૫૬ મળેછે. ૨) સુધલી નકલમાં ૪૬ મળેછે.

૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં ૫૦ ૧૬ ૬૬ કરીને લખ્યાં મળે છે. ૨) સધલી નકલોમાં ૫૦ ૧૭ ૫૭ મળે છે. ૩) સધલી નકલોમાં ૫૦ ૧૬ મળે છે.

૧. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં જોલ લખેલો નથી.

૩. ૧) મ. મ. વાલી નકલની અંદર ૪૦૦ પછીનો ફકરો જુદો પાડેલો નથી.
 ૪. ૧) સઘલી નકલોની અંદર ગાળાનું મલે છે.
 ૧. ૧) સઘલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.
 ૩) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૪) સઘલી નકલોમાં ૨૬
 સાથે જોડાયેલો મલે છે.
 ૨. ૧) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.

ત્રી (૨૨) ત્રી મહાભારત

૧. ૧) મ. મ. વાલી નકલની અંદર ૪૦૦ પછીનો ફકરો જુદો પાડેલો નથી.
 ૪. ૧) સઘલી નકલોની અંદર ગાળાનું મલે છે.
 ૧. ૧) સઘલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.
 ૩) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૪) સઘલી નકલોમાં ૨૬
 સાથે જોડાયેલો મલે છે.
 ૨. ૧) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.

૩. ૧) મ. મ. વાલી નકલની અંદર ૪૦૦ પછીનો ફકરો જુદો પાડેલો નથી.
 ૪. ૧) સઘલી નકલોની અંદર ગાળાનું મલે છે.
 ૧. ૧) સઘલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.
 ૩) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૪) સઘલી નકલોમાં ૨૬
 સાથે જોડાયેલો મલે છે.
 ૨. ૧) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.

૩. ૧) મ. મ. વાલી નકલની અંદર ૪૦૦ પછીનો ફકરો જુદો પાડેલો નથી.

૪. ૧) સઘલી નકલોની અંદર ગાળાનું મલે છે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.

૩) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯ મલે છે. ૪) સઘલી નકલોમાં ૨૬ સાથે જોડાયેલો મલે છે.

૨. ૧) સઘલી નકલોમાં ૧૯ મલે છે.

[illegible][illegible]

૩) સધલી નકલોમાં ગ્રામ્ય મલેકો.

૨ { ૨
 ૩ { ૩
 ૪ { ૪

(૧૧) શ્રી મહાભારત

૧ { ૧
 ૨ { ૨
 ૩ { ૩
 ૪ { ૪

૨ { ૨
 ૩ { ૩
 ૪ { ૪

૨. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં મળે છે.

૧. ૧) સઘલી નકલોમાં જોવા મળતો નથી, તે અસલ નકલ કરનારની તરફની ગફલતીને લીધે બનેલું છે. અને તે ઉપરથી હમોએ પોતાની તરફથી ઘટ્ટા નંબરીને તે જોવા મેલેલો છે. ૨) સઘલી નકલોમાં મળે છે.

૨. ૧) મ. મ. વાલી નકલમાં મળે છે. ૨) સઘલી નકલોમાં એકસરખી રીતે મળે છે, તેને અતરે શુધારેઆમાં આવેલો છે. ૩) સઘલી નકલોમાં જ મળે છે, તેને હમો તરફથી શુધારેઆમાં આવેલો છે. ૪) આએ જોવા દ. એ. વાલી નકલમાં મળે છે, દ. તે. વાલી નકલમાં મળે છે અને મ. મ. વાલી નકલમાં મળે છે, તેને અતરે શુધારેઆમાં આવેલો છે.

[illegible]

૨. ૧) સધલી નકલોમાં બાજુ કરી લખાએલું મલેછે. ૨) મ. મ. વાલી નકલમાં મલેછે.

[illegible]

૨. ૧) સઘલી નકલોમાં ૪૯૫ ડા, મલે છે. ૨) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૦૫૫ મલે-
છે. ૩) મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૦૮ ૫ ની જગ્યાએ ૧૦૮૧ મલે છે.—
૪) સઘલી નકલોમાં ૧૦૪૬ મલે છે; પણ એ એમલો ૧૦૫૪ ને બદલે અતર
લખાએલો ધારીને તેહને હમારી તરફથી શુધારેલો છે. ૫) મ. મ. વાલી
નકલમાં ૬૧૬ મલે છે.

૧} ૧. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૨} ૨. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૩} ૩. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૪} ૪. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૫} ૫. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ

(૮) જીવો અને વનસ્પતિઓ

૧} ૧. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૨} ૨. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૩} ૩. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૪} ૪. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૫} ૫. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ

(૯) જીવો અને વનસ્પતિઓ

૧} ૧. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૨} ૨. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૩} ૩. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૪} ૪. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ
 ૫} ૫. કાલિયુગમાં સર્વ જાતનાં જીવો અને વનસ્પતિઓ

અસ્ય યમોઃ । યમસ્યૌ નૃત્તં તસ્ય જ્ઞેયમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્

(૨) યમોઃ સ્વરૂપમ્

યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્

યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્
 યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્ । યમોઃ સ્વરૂપમ્

- ૫ મ. મ. વાલી નકલની અંદર સ્વરૂપ લખાયેલો નથી.
- ૬ મ. મ. વાલી નકલમાં સ્વરૂપ મળેલું છે.
- ૧ મ. મ. વાલી નકલમાં જે રહેલું છે, અને સ્વરૂપ નથી.
- ૨ મ. મ. વાલી નકલમાં સ્વરૂપ ૧૧૭ મળેલું છે.
- ૩ દ. એ. અને મ. મ. વાલી નકલોમાં જગા રાખેલી નથી.
- ૪ મ. મ. વાલી નકલમાં સ્વરૂપ મળેલું નથી.

[illegible]

૩ મ. મ. વાલી નકલમાં એ ભાગ નથી. •

..... મહાભારત કાવ્યના અંગેના સંસ્કૃત ગ્રંથોના સંગ્રહ
પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮

(૧) શ્રી મહાભારત સંગ્રહ

..... મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
અંગ્રેજીમાં મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... કદ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ભૂત કદ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮

..... શ્રી મહાભારત સંગ્રહ
..... કદ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮
..... ૧૯૧૭-૧૮ મહાભારત સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ - ૧૯૧૭-૧૮

૬ મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯૦૦-૦૧ મલે છે.
૧ મ. મ. વાલી નકલમાં ૧૯૦૧-૦૨ પછી જગા રાખેલા છે.
૨ મ. મ. વાલી નકલ મેં ૧૯૦૨-૦૩ ખોલ લખાએલો નથી.
૩ આએ તરીખ સવાલ અને તેહના જવાબની અંદર જે ખોલો ૩ ના આંકની નીચાંનવાલા છે તેહનું લખાંસ મ. મ. વાલી નકલની અંદર આવેલું નથી, તેહનું કારણ જે વખતે એ નકલ થાઈ તે વેલા અસલ કેતાબ મેં ઉપલા ખોલો લખાઈને ખસાવ થાઈ જવાના સમયને લીધે બનેલું છે.

קוד מצודות ווע

שלמה דלם

אין שפיען-שפיען

מזו ווע שפיען שפיען

שפיען

שפיען שפיען שפיען שפיען

שפיען שפיען שפיען שפיען

שפיען שפיען שפיען

આએ કેતાળ આગમયથી ખરીદ કરનારા સાહેબોનાં નામ.

નકલ.

ખુબઈની નામદાર સરકાર ૧૦૦
સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રસ્ટલે
ચાન ૨૬ ૧૦૦

અ

શેઠ અરદેશરજી હોરમજી વાડીઆજી. ૪૦
શેઠ અરદેશરજી એલેલ ચીનાઈ .. ૨
શેઠ અરદેશરજી ખરશેદજી દાદીના છોક
રાઆ ૧
શેઠ અરદેશરજી ડાશાભાઈ યુનસી .. ૧
શેઠ અરદેશરજી રસંગજી મુથા .. ૧
શેઠ અરદેશરજી પેસતનજી શેઠજી .. ૧
શેઠ અરદેશરજી બિરાંગજી કાપડીઆ .. ૧
શેઠ અરદેશરજી એલેલ વાછા .. ૧
શેઠ અરદેશરજી ધનજીભાઈ વાડીઆ .. ૧
શેઠ અરદેશરજી માલિકજી કાકા .. ૧
શેઠ અરદેશરજી બિરજી ગોદીવાલા .. ૧
શેઠ અરદેશરજી હોરમજી ચીનાઈ .. ૧
શેઠ અરદેશરજી જમશેદજી ભાલવાલા. ૧
શેઠ અસપંદીઆરજી જમશેદજી વાણીઆ ૨
શેઠ અસપંદીઆરજી જમશેદજી કેનેસ
રીવાલા. ૧

એ

શેઠ એલેલ રસંગજીની કુપની. .. ૪
શેઠ એલેલ નયરવાંજી શેઠના .. ૧
શેઠ એલેલ ખરશેદજી બનાથવાલા .. ૧
શેઠ એલેલ ખરશેદજી બાઈચના. .. ૧
શેઠ એલેલ જમશેદજી ખરાસ. .. ૧
શેઠ એલેલ રસતમજી ગોદી. .. ૧
શેઠ એલેલ દારથાજી શેઠના. .. ૧
શેઠ એલેલ ખરશેદજી સુરતી .. ૧
શેઠ એલેલ રસતમજી મુંનાવાલા .. ૧

નકલ.

શેઠ એલેલ હોરમજી બામજી .. ૧
શેઠ એલેલ ખરશેદજી વાછા .. ૧
શેઠ એલેલ માલિકજી .. ૧
શેઠ એલેલ મનચેરજી વાછા. .. ૧
શેઠ એલેલ મેરવાંજી દુઆસ .. ૨
શેઠ એલેલ કાવથજી ગોદી .. ૧
શેઠ એલેલ નવરોજી દસતુર. .. ૧
શેઠ એલેલ કાવથજી કમીસખાની .. ૧
શેઠ એલેલ સાપુરજી રીપોરટર. .. ૧
શેઠ એલેલ રસતમજી રીપોરટર .. ૧
શેઠ એલેલ ચોરાબજી દાવર .. ૧

ક

શેઠ કાવથજી તથા રસંગજી દીનશાજી
પીટીટ ૨૦
શેઠ કાવથજી નવરોજી બામજી (કનક
રાકટર) ૫
શેઠ કાવથજી જમશેદજી જસાવાલા .. ૧
શેઠ કાવથજી પેસતનજી ડાકટર. .. ૧
શેઠ કાવથજી માલિકજી લીમજી. .. ૧
શેઠ કાવથજી ચોરાબજી ભેદવાર. .. ૧
શેઠ કાવથજી દાદી બીમજી .. ૧
શેઠ કાવથજી પેસતનજી કાંખા .. ૧
શેઠ કાવથા પેસતનજી કાંખાના. .. ૧
શેઠ કાવથજી જાંઘીરજી જસાવાલા .. ૧
શેઠ કાવથજી હોરમજી ડાકટર .. ૧
શેઠ કાવથજી હોરમજી આશાદાસ .. ૧
શેઠ કાવથજી ધનજીજી એલેલવાલા .. ૧
શેઠ કાવથજી આદરજી ચોકસી .. ૧
શેઠ કાવથજી બિરજી ખરાસ .. ૧
શેઠ કાવથજી હોરમજી ચીનાઈ .. ૧
શેઠ કાવથજી નવરોજી વાવરી. .. ૧
શેઠ કાવથજી હોરમજી ભડ્યા .. ૧

નકલ.

નકલ.

શેઃ કુવરજ ધનજીભાઈ મીસતરી .. ૧
 શેઃ કેપસર મેરામજ જેડેતા .. ૧
 શેઃ કરસનદાસ માધવદાસ .. ૧

અ

શેઃ ખરશેદજ રરેડુનજ પારખ .. ૫
 શેઃ ખરશેદજ નોશરવાનજ કાંખાજ .. ૨
 શેઃ ખરશેદજ કાવથજ માલેકજ .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ રસતમજ કાંખાજ .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ નવરોજજ વાડીઆજ .. ૨
 શેઃ ખરશેદજ એદલજ ભવેરી .. ૨
 શેઃ ખરશેદજ રસતમજ વાડીઆજ .. ૨
 શેઃ ખરશેદજ માલેકજ શેકના .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ શોરાયજ શેકના .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ શોરાયજ વાછાગાંધી .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ શોરાયજ વાડીઆજ .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ રસતમજ શેકના .. ૧
 શેઃ ખરશેદજ રસતમજ માલેકજાલા .. ૧

ગ

શેઃ ગોદરેજ જેડેરખાંન ધરાની .. ૧

જ

ધી આનરએયજ સર જમશેદજ જીજ
 ભાઈ પારોનેટ સી. એસ. આઈ. ૨૦
 શેઃ જમશેદજ બમનજ વાડીઆજ .. ૫
 શેઃ જમશેદજ દોરાયજ નાયગામવાલા
 ની કુંપની .. ૧૦
 શેઃ જમશેદજ નશરવાનજ તાના .. ૫
 શેઃ જમશેદજ નશરવાનજ પીટીટ .. ૩
 શેઃ જમશેદજ ધનજીભાઈ વાડીઆજ .. ૨
 શેઃ જમશેદજ સંતોકજ દાવર .. ૨
 શેઃ જમશેદજ ખરશેદજ વાઠલીખાઈ .. ૨
 શેઃ જમશેદજ નવરોજજ .. ૨
 શેઃ જમશેદજ ખરશેદજ કાંખાજ .. ૨
 શેઃ જમશેદજ દાદાભાઈ વાડીઆજ .. ૧
 શેઃ જમશેદજ દાદાભાઈ આમરીઆ .. ૧
 શેઃ જમશેદજ પેસતનજ માડન .. ૨

શેઃ જમશેદજ રતનામર કેનેસીવાલા .. ૧
 શેઃ જમશેદજ મેરામજ વૈસીજા .. ૧
 શેઃ જમશેદજ રરેડુનજ બિનવાલા .. ૧
 શેઃ જમશેદજ બાંકાંઝીરજ પંચકી .. ૧
 શેઃ જમશેદજ શોરાયજ દસગુર .. ૧
 શેઃ જમશેદજ નવરોજજ કાપડીઆ .. ૧
 શેઃ જમશેદજ અરદેશરજ માલેકજા .. ૧
 શેઃ બલભાઈ દોરાયજ બિમરીમર .. ૧
 શેઃ બમાસજ કાવથજ પાદસાહ .. ૧
 શેઃ જીવનજ હીરજીભાઈ રેડીમની .. ૧
 શેઃ જીવનજ હોરમજ અબદર .. ૧
 શેઃ જીવનજ રસમજ માડન .. ૧
 શેઃ જીવનજ બમનજ જેડેતા .. ૧
 શેઃ જીવનજ બાંકાંઝીરજ લામના .. ૧
 શેઃ બાંકાંઝીરજ રસતમજ મોદી .. ૧
 શેઃ બાંકાંઝીરજ રસમજ નશાવાલા .. ૧
 શેઃ બાંકાંઝીરજ નવરોજજ વાડીઆજ
 ના ઇકરાઆ .. ૧
 શેઃ બાંકાંઝીરજ હોરમજ વાછાગાંધી .. ૧
 શેઃ બાંકાંઝીરજ દાદાભાઈ ઇબનેર .. ૨

ડ

શેઃ ડોશાભાઈ હોરમજ કાંખાજ .. ૫
 શેઃ ડોશાભાઈ ધનજીભાઈ દીનથાહ .. ૩
 શેઃ ડોશાભાઈ રસમજ કરાકા .. ૨
 શેઃ ડોશાભાઈ એદલજ અબદર .. ૧
 શેઃ ડોશાભાઈ હોરમજ બનસા .. ૧
 શેઃ ડોશાભાઈ જમશેદજ દાવર .. ૧

ત

શેઃ તેકમુરસજ જમશેદજ દેથાઈ .. ૧
 શેઃ તેકમુરસજ પેસતનજ શેકના .. ૧

દ

શેઃ દીનથાજ માલેકજ પીટીટ .. ૨૦
 શેઃ દીનથાજ તથા રસમજ બીખાજ
 ખાંન .. ૫
 શેઃ દીનથાજ દાદાભાઈ ગાંધી .. ૧

નકલ.

નકલ.

શ્રેઃ દાદાનાથ બાવનજી લલભાઈ ..	૨
શ્રેઃ દીનશાલ એલ્લજી લાખના ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ સાપુરજી ડાલાયના ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી નાનાભાઈ નવરોજી વાડીઆલ ..	૧
શ્રેઃ દારાશા ચેરવાંનજી શેઠના ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ નશરવાનજી બાવનઝરી ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ પેસતનજી માસતર ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી ફોરમજી પટેલ ..	૧
શ્રેઃ દારાશા તથા રૂસતમજી ધનજીયા કપતાન ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ ફેશનજી ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ રૂસતમજી અપુ ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ કોસાભાઈ ધનજીભાઈ ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ એલ્લજી સરાઈ ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ તથા કાવશજી પાલનજી અવના ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ નવરોજી બોદ ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી પેસતનજી ચેવાવાલા ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ બેનજી કાતરક ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ ફોરમજી પદરખાનેવાલા ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી પાલનજી લેલ્વાર ..	૨
શ્રેઃ દીનશાલ ચેરવાનજી આરીઆ ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી રરફુનજી ભિસતાઈ ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ ફોરમજી ચોપારીવાલા ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી ઊકરજી નાનાભઝતના ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ સાપુરજી ખાનસાહેબ ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી કાંગાલ ભડ્યા ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ માલિકજી નાનાભાઈ ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ ફોરમજી બાઠલીવાલા ..	૧
શ્રેઃ દીનશાલ દાદાભાઈ નાનકલાથ ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ ભીખાલ ચોદી ..	૧
શ્રેઃ દોરાબજી ચોરાબજી બનાજના ..	૧
શ્રેઃ દાદાભાઈ દીનશાલ ચોદી ..	૧
શ્રેઃ દાદી માલિકજી લીમજી ..	૧

ધ

શ્રેઃ ધનજીભાઈ કોશાભાઈ મામા ..	૨
શ્રેઃ ધનજીભાઈ પેસતનજી મેડેતા ..	૧
શ્રેઃ ધનજીભાઈ ભીખાલ દાંતરા ..	૧
શ્રેઃ ધનજીભાઈ બમનજી ઝગરાઈ ..	૧
શ્રેઃ ધનજીભાઈ કાવશજી ભિમરીઝર ..	૧

શ્રેઃ નશરવાનજી માલિકજી ભીમરી ..	૨
શ્રેઃ નશરવાનજી રતનજી તાતા ..	૧૫
શ્રેઃ નશરવાનજી બમનજી ચોદી તથા ઊકરાઆ ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી અરદેશરજી ખરશેલ વાડીઆલ ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી રરફુનજી ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી કાવશજી દાડખાનાવાલા ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી બેનજી રકીરજી ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી બાંકાંમીરજી માગડીઆ ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી માલિકજી શેઠના ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી એલ્લજી મુલાં ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી દાજીભાઈ ભિનવાલા ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી કાવશજી વાજામંધી ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ રસંમજી સપેનસર ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી રૂસતમજી ચોશાભાઈ ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ ખરશેલ બાઈસ ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી ચાંદાભાઈ સીવીલ ઓ નજીનીઅર ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ જમશેદજી મુસ ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ માલિકજી ઝબદર ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી રરફુનજી પારખ ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી રસંમજી મીસતા ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ ચોરાબજી દાવર ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ ખરજોરજી બાઠલીવાલા ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી નવરોજી બોદ ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ ભીખાલ મીસતરી ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી કાવશજી મીસતરી ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી ભીમનજી મીસતરી ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ બમનજી મુલાંચીરોજી ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી અસપંદીઆરજી પોચ ખાનેવાલા ..	૧
શ્રેઃ નાનાભાઈ ફોરમજી નામલાશેઠના ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી દીનશાલ દુબાસ ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી પેસતનજી કાપડીઆ ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી રતનજી કાપર ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી કેકાબાદજી ચોદી ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી જવાલ માલિકજી વાજા ..	૧
શ્રેઃ નવરોજી એલ્લજી સુરતી ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી મનચેરજી દુબાસ ..	૧
શ્રેઃ નશરવાનજી પેસતનજી પાવરી ..	૧

	નકલ.		નકલ.
શેઠ નસરવાનજી ખરશેદજી કાઠીઆરજી.	૧	શેઠ શરાંમજી રૂસતમજી વાડીઆજી..	૧
શેઠ નવરોજીજી માલિકજી લંઝડાના..	૧	શેઠ શરાંમજી બમનજી જીજીભાઈ ..	૧
		શેઠ શરાંમજી સોરાબજી બિનવાલા..	૧
		શેઠ શરાંમજી કાવથજી બેનેટ..	૧
શેઠ પેસતનજી કાવથજી શેઠના..	૭	શેઠ શકીરજી મનચેરજી પટેલ..	૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજીજી કાંભાજી..	૫	શેઠ શરાંમજી એદલજી લાહુર..	૧
શેઠ પેસતનજી એદલજી સુખીઆશેઠના	૧	શેઠ શરાંમજી સાપુરજી ડાકટર..	૧
શેઠ પેસતનજી એદલજી સરાશ..	૨	શેઠ શરફુનજી બરજોરજી સહીયાર ..	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી દાવર ..	૧	શેઠ શરાંમજી સોરાબજી ભાવનગરીઆ.	૧
શેઠ પોંચાજી સોરાબજી પોંચાજી ..	૧	શેઠ શરાંમજી રૂસતમજી વાછા..	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી પોંચાજી ..	૧	શેઠ શરાંમજી સોરાબસા સાદી..	૧
શેઠ પેસતનજી દારાયાજી શેઠના ..	૧	શેઠ શકીરજી જીવાજી ગોમરેલીયા ..	૧
શેઠ પેસતનજી મનચેરજી ચીચગરના			

છાકરાઓ ..	૧		
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી ખરાસ ..	૧	બંદેખોદા..	૫
શેઠ પાલણજી દોરાબજી રાંનજી..	૧	શેઠ બેરાંમજી જીજીભાઈ..	૩
શેઠ પેસતનજી સાપુરજી ગજદર..	૧	શેઠ બેરાંમજી નશરવાંનજી શીરવાઈ..	૩
શેઠ પાલણજી ધનજીભાઈના છાકરાઓ.	૧	શેઠ બમનજી માલિકજી મુલાં ..	૧
શેઠ પેસતનજી બેજનજી ચાકસી ..	૧	શેઠ બમનજી બીખાજી દાંતરા..	૧
શેઠ પેસતનજી હીરજીભાઈ કુપર ..	૧	શેઠ બમનજી નશરવાંનજી વકીલ ..	૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજીજી કાલેટના..	૧	શેઠ બેજનજી એદલજી જશાવાલા..	૧
શેઠ પેસતનજી સોરાબજી ખરેખાટ..	૧	શેઠ બેરાંમજી ખરશેદજી ગાંધી..	૧
શેઠ પેસતનજી બેરાંમજી દાંતરા ..	૧	શેઠ બેરાંમજી દાદાભાઈ રેજીસ્ટ્રાર..	૧
શેઠ પેસતનજી બાપુજી બુચીઆ ..	૧	શેઠ બમનજી શરાંમજી પટેલ..	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી કાપડીઆ..	૧	શેઠ બરજોરજી શરાંમજી પટેલ..	૧
શેઠ પેસતનજી મનચેરજી ડાકટર ..	૧	શેઠ બેરાંમજી હોરમજીજી પટેલ ..	૧
શેઠ પેસતનજી ચેરવાંનજી..	૨	શેઠ બમનજી કોશાભાઈ મુનસી ..	૧
શેઠ પીરોજીજી કાવથા નાણાવડી..	૧	શેઠ બમનજી ખરશેદજી પંથકી..	૧
શેઠ પેસતનજી કાવથજી ચાકસી ..	૧	શેઠ બેરાંમજી નસરવાંનજી ગજદર..	૧
શેઠ પાલણજી કાનજીભાઈ રાંડેરીઆ..	૧	શેઠ બરજોરજી રૂસતમજી બાટલીવાલા	૧
શેઠ પેસતનજી દાદાભાઈ આસાવઈદ..	૧	શેઠ બમનજી મનચેરજી ધનજીચેડેતાના	૧
શેઠ પેસતનજી કાવથજી સોલીસીટર..	૧	શેઠ બેરાંમજી દાદાભાઈ પોચખાંનેવાલા.	૧
શેઠ પીરોજીજી પેસતનજી ચેરજોમજી..	૧	શેઠ બરજોરજી કાવથજી ચેડેતા ..	૧
શેઠ પેસતનજી અરદેશર ગજદર ..	૧	શેઠ બમનજી એદલજી દાવર..	૧
શેઠ પાલણજી પેસતનજી પોચખાંનેવાલા.	૧	શેઠ બેરાંમજી નવરોજીજી ડાકટર ..	૧

૫

શેઠ શરાંમજી નસરવાનજી પટેલ ..	૩	શેઠ બરજોરજી રૂસતમજી મીસતરી..	૧
શેઠ શરાંમજી બમનજી શેઠના ..	૫	શેઠ બેરાંમજી નસરવાંનજી સંભાળા..	૧
શેઠ શરાંમજી કાવથજી ખારકર..	૧૦	શેઠ બરજોરજી પેસતનજી લેલીનવાલા.	૧
શેઠ શરાંમજી એદલજી દાવર..	૧	શેઠ બેરાંમજી કાવથજી કમીશનરજી..	૧
શેઠ શરાંમજી હોરમજીજી કેનેસરીવાલા.	૨	શેઠ બેરાંમજી રૂસતમજી દલાલ ..	૧
શેઠ શરાંમજી માલિકજી આદરજી ડાકટર	૨	શેઠ બેજનજી જશેદજી સરાશ ..	૧

નકલ.

નકલ.

શ્રેઃ બેજનજી મનચેરજી બારીઆ .. ૧
શ્રેઃ બેજનજી કાવથજી બામખાટવાલા. ૧
શ્રેઃ બેસંમજી માલેકજી લેલીનવાલા.. ૧
શ્રેઃ બેજનજી રતનજી કોટવાલ. .. ૧

ભ

શ્રેઃ ભીખાજી રસતમજી ટાટા.. .. ૧

મ

બાઈ સાહેબો માલેકબાઈ તથા ગેતલી
બાઈ બહાંગીરજી નથરવાનજી વા
ડીઆજી. ૩
શ્રેઃ મેરવાનજી શરાંમજીની કુા. .. ૫
શ્રેઃ મનચેરજી બમનજી પંથકી .. ૫
શ્રેઃ મનચેરજી શરાંમજી કાંખાજી .. ૨
શ્રેઃ મનચેરજી શરાંમજી શેઠના.. .. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી દાદાબાઈ વાડીઆજી. ૧
શ્રેઃ માલેકજી સોરાબજી વાડીઆજી. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી જીજીબાઈના છોકરાઓ ૧
શ્રેઃ મનચેરજી પેસતનજી વાડીઆજી. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી તથા દોરાબજી કાવથજી
દાવર.. ૧
શ્રેઃ માલેકજી બમાસજી કાકા.. .. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી મેરવાનજી બાવનઝરીઆ ૧
શ્રેઃ માલેકજી જમશેદજી વાડીઆ.. ૧
શ્રેઃ માલેકજી સોરાબજી હાંસબરનર. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી બેજનજી મેરુરજીમજી ૧
શ્રેઃ માલેકજી નવરોજી જવેરી .. ૨
શ્રેઃ માલેકજી હોરમજી પરબેજ .. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી રસતમજી મદેવીઆ. ૧
શ્રેઃ માલેકજી ભીખાજી મુસ.. .. ૧
શ્રેઃ માલેકજી શરાંમજી માપલા. .. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી બહાંગીરજી તારાચંદ. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી નવરોજી બનાજી.. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી હોરમજી મુળાં .. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી બમનજી ઝમરાટ. .. ૧
શ્રેઃ માલેકજી હોરમજી માણુ. .. ૧
શ્રેઃ માલેકજી મનચેરજી હીરામાલેકના. ૧
શ્રેઃ માલેકજી દોરાબજી ભીમરીઝર... ૧
શ્રેઃ માલેકજી બમનજી ગેરા. .. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી શરાંમજી તબીલી .. ૧
શ્રેઃ મનચેરજી શરાંમજી કોહલા. .. ૧
શ્રેઃ માલેકજી કુવરજી હાંસબાઈ. .. ૧

શ્રેઃ માલેકજી જમશેદજી મદેવીઆ. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી હોરમજી મેરુતા... ૧
શ્રેઃ માલેકજી સોરાબજી ખરકર. .. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી હોરમજી કાપડીઆ. ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી દાદાબાઈ નવસારીવાલા ૧
શ્રેઃ મેરવાનજી અસલાજી મવસાવાલા. ૧
શ્રેઃ માલેકજી બહાંગીરજી તાલેપારખાં. ૧

ર

રાહજીમાય માજીઅમસનાંન સુખા. .. ૨
દશતુર રસતમજી કેકાબાદજી મેરુરજી
રાંણાંનાં. ૧
શ્રેઃ રસતમજી હોરમજી પેસતનજી
બાટલીવાલા.. ૨
શ્રેઃ રસતમજી કોશાબાઈ શેઠના. .. ૨
શ્રેઃ રસતમજી સોરાબજી કેમેસરીવાલા ૨
શ્રેઃ રસતમજી વીકાજી મેરુરજી.... ૧
શ્રેઃ રસતમજી અરદેશરજી વાડીઆજી ૧
શ્રેઃ રતનજી શરફુનજી પારખ.. .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી બમનજી ચકલાતવાલા ૧
શ્રેઃ રસતમજી કાવથજી બાહદુરજી.. ૧
શ્રેઃ રતનજી જમશેદજી જશાવાલા.. ૧
શ્રેઃ રસતમજી માલેકજી રાઈટર.. ૧
શ્રેઃ રતનજી રસતમજી રાણા.. .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી જમશેદજી બામખાટ. ૧
શ્રેઃ રસતમજી પેસતનજી બીલીગેરીઆ ૧
શ્રેઃ રસતમજી શરાંમજી માડન.. .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી દાદાબાઈ પાલખીવાલા. ૧
શ્રેઃ રસતમજી હોરમજી માણુ .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી શકીરજી પરલવાલા .. ૧
શ્રેઃ રતનજી અરશેદજી બોખરા. .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી એલજી દારાશા પતા
પતીના. ૧
શ્રેઃ રસતમજી જવાજી માલેકજી હાં
સબરન. ૧
શ્રેઃ રસતમજી નાનાબાઈ ચાનેવાલા.. ૧
શ્રેઃ રસતમજી હોરમજી સરાશ. .. ૧
શ્રેઃ રસતમજી એલજી. ૧
શ્રેઃ રસતમજી અરજોરજી મીઠાઈવાલા. ૧

લ

શ્રેઃ લવજીબાઈ રસતમજી શેઠના .. ૧
શ્રેઃ લીમજી જમશેદજી બાટલીબાઈ. ૧
શ્રેઃ લીમજી દીનજી શરફુનજી. .. ૧

કેતાબ અરીફનારા સોહિયોનાં નામ.

નકલ.

નકલ.

સી

શેઠ સોરાબજી સાપુરજી બંગાલી ..	૧૫
શેઠ સોરાબજી નવરોજજી જમશેદજી વાડીઆજી ..	૧
શેઠ સાપુરજી જીવાજી વાઘા ..	૧
શેઠ સોરાબજી શ્રાંમજી પટેલ ..	૧
શેઠ સાપુરજી જમાજી ભાવનગરીઆ ..	૧
શેઠ સોરાબજી ધનજીભાઈ પટેલ ..	૧
શેઠ સોરાબજી શ્રાંમજીની કુંપની ..	૧
શેઠ સોરાબજી હોરમજી બાટલીવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી કામસજી પાંડિવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી જમશેદજી સકલાતવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી બેજનજી ગુરકી ..	૧
શેઠ સોરાબજી રસતમજી નરીમાન ..	૧
શેઠ સોરાબજી શ્રાંમજી સાદીનના ..	૧
શેઠ સાપુરજી રતનજી શેઠના ..	૧
શેઠ સોરાબજી બેરાંમજી કાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી હીરજીભાઈ પટેલ ..	૧
શેઠ સોરાબજી કાવસજી ઠાઠા ..	૧
શેઠ સોરાબજી બરજોરજી જથાવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી રસતમજી જેમવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી મનચેરજી જોલવાલા ..	૧
શેઠ સોરાબજી કાવસજી જીસઅશેઠ ..	૧
શેઠ સોરાબજી હોરમજી સરાશ ..	૧

શેઠ હોરમજી અરદેશર હોરમજી વાડીઆજી ..	૫
શેઠ હોરમજી નવરોજજી સકલાતવાલા ..	૩
શેઠ હોરમજી બંકાંઝીરજી દાદીશેઠ ..	૨
શેઠ હોરમજી મનચેરજી વાડીઆજી ..	૧
શેઠ હીરજીભાઈ ચેરવાંનજી વાડીઆજી ..	૧
શેઠ હોરમજી ચેરવાંનજી સરાશ ..	૧
શેઠ હોરમજી તથા એદલજી સોરાબજી બાટલીવાલા ..	૧
શેઠ હીરજીભાઈ બરજોરજી બાટલીવાલા ..	૧
શેઠ હોરમજી કોસાભાઈ ધનજીભાઈ ..	૧
શેઠ હોરમજી મોઠાભાઈ દલાલ ..	૧
શેઠ હોરમજી ભીખાજી કરંજીઆ ..	૧
શેઠ હીરજીભાઈ શ્રાંમજી કાપર ..	૧
શેઠ હોરમજી સાપુરજી પાવરી ..	૧
શેઠ હોરમજી માલિકજી સોંગારા ..	૧
શેઠ હોરમજી બરજોરજી ગજદર ..	૧
શેઠ હોરમજી બરજોરજી કપતાન ..	૧
શેઠ હીરજીભાઈ રતનજી મીસતરી ..	૧
શેઠ હોરમજી બેરાંમજી રાણા ..	૧
શેઠ હોરમજી શ્રાંમજી વારદીન ..	૧
શેઠ હોરમજી હોરમજી અરાસ ..	૧
શેઠ હોરમજી બેરાંમજી મુસ ..	૧
શેઠ હોરમજી એદલજી દાવર ..	૧
શેઠ હોરમજી રતનજી મુસ ..	૧
શેઠ હોરમજી બેજનજી દસગુર ..	૧
શેઠ હોરમજી અરશેદજી જેનર ..	૧
શેઠ હોરમજી પેસતનજી મોથવાલા ..	૧
શેઠ હોરમજી જમશેદજી ઇસકરવાલા ..	૧

હ

શેઠ હીરજીભાઈ તથા શ્રાંમજી હોરમજી શેઠના ..

શ્રી પુણાં ખાતે અરીફ કરનારા સાહેબોનાં નામ.

નકલ.

નકલ.

શ્રી આનરેબલ ખાંઆફ્ટર શેઠ ૫૬ મજી પેસતનજી ..	૩
દસગુર તેજમજી મીનોચેરજી હોન્દાર ..	૧
શેઠ દોરાબજી પેસતનજી ..	૨
શેઠ શ્રાંમજી એદલજી ..	૧
શેઠ સોરાબજી ચેરવાંનજી ..	૧
શેઠ જમાસજી સાપુરજી લાલા ..	૧
શેઠ રસતમજી કાવસજી હાથીદાર ..	૧

શેઠ દીનસાજી પેસતનજી ..	૧
શેઠ જમશેદજી એદલજી કેનેસરીવાલા ..	૧
શેઠ દાદાભાઈ પાલનજી ભેદવાર ..	૧
શેઠ ચેરવાંનજી અરશેદજી ખાંકર ..	૧
શેઠ રતનજી દીનસાજી ભડ્યા ..	૧
શેઠ દોરાબજી હોરમજી કુદાર ..	૧
શેઠ પીરીયા પેસતનજી ..	૧
શેઠ પાલનજી નસરવાનજી શરામજી ..	૧

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY,
NEW DELHI

Catalogue No. 891.53/Sun - 34173

Author— Sunjana, P.D.B.

Title— Dinkard. Vol.I.

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return